

179

ELLIS,
III.

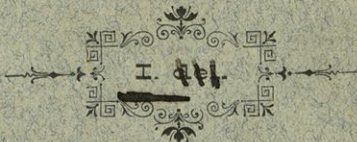
33379, II, C, c.

2. 2. Gall...
Mabel Vaughan.

Roman.

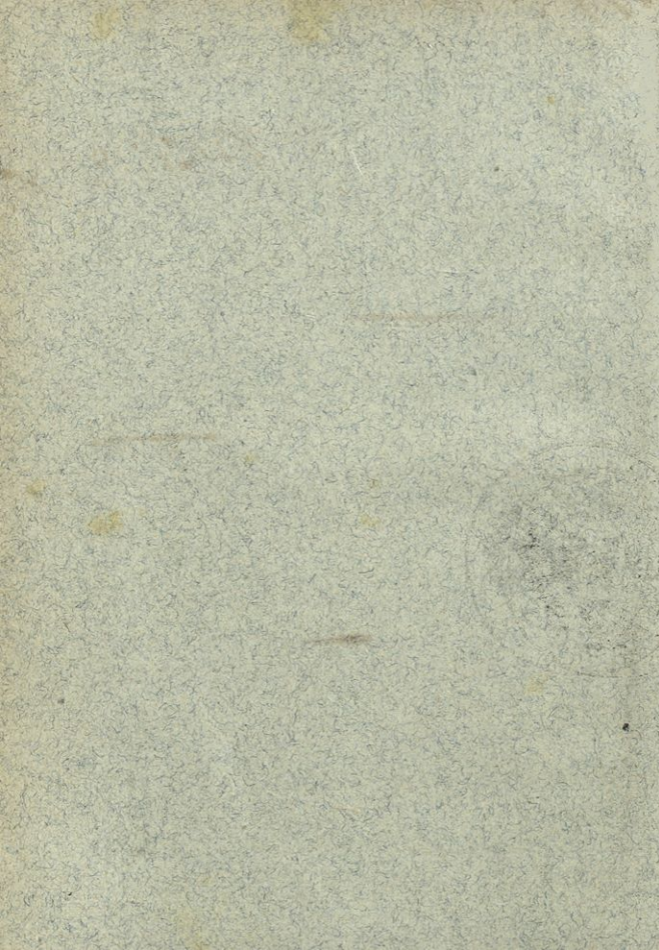
V angleškem spisala Marija S. Cummins.

Poslovenil J. Jesenko.

V Ljubljani, 1887.

„Národna Tiskarna“. — Založil J. Jesenko.

Mabel Vaughan.

Roman. V angleškem spisala Marija S. Cummins.

Poslovenil J. Jesenko.

I

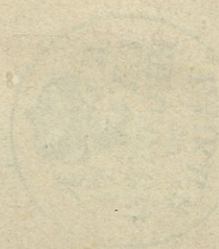
V Ljubljani, 1887.

Natisnila „Narodna Tiskarna“; založil J. Jesenko.

Mabel Vaughan.

Volume V. Mabel Vaughan, 1887.

Published by the

176810030

V. Vaughan, 1887.

Prvo poglavje.

Strah je krepost sužnjikov: a srce, ki ljubi,
je voljno;

Popolna je bila pred Bogom, in popolna je
ljubezen in ljubezen sama.

Sredi vročega poletja je nek lep popoludan sedela žena srednje starosti v svojej sobi ter je pridno šivala; bila je kaj milega in resnobnega lica. Bivala je v kmetski hiši in nje odprto nizko okno je kar naravnost držalo na položen zelen sadni vrt, dišeč po ravnokar pokošenem senu, čegar prijetno vonjavo jej je vsaka sapica v sobo prinašala. Bila je žena, ki je imela mnogo skrbij in le malo počitka, kajti že več nego jedno uro ni obrnila očíj od svojega dela. Kar je po radostnih otročjih glasovih izvabljena sredi uboda obstala in konec še zmiraj mej palcem in kazalcem držeč, naslonila se je s komolci na polico pod oknom, ter je več minut resnobno opazovala malo skupino, ki se je bila pod nasprotnim drevesom zbrala. Otroci so bili toli daleč, da nikakor niso razumeli nje besed, a sreča

se je svetila na njih licih, radost se je glasila v njih brezskrbnem kričanju in veselje je plesalo v vsem njih gibanju. Naj so lovili lahkega metulja, naj so drug v družega seno metali, naj so pri brezmejni radosti prav brez namena in neprenehoma po solnci letali in skakali, bili so v vsakem oziru lepa podoba otročje radosti, katero materino srce vselej rado ogleduje. Če tudi je žena milih očij sedaj pa sedaj se smehljala njih igram, vendar je je z okna opazovala dosta bolj premišljeno, nego bi si marsikateri mislil, kajti videla je v njih igrah, kar bi manj skrbno oko ne bilo zapazilo, ter si je iz tega ustanovila primeren nauk.

Trije v mali skupini so bili nje otroci; res jih je tudi opazovala in časih se celo njih nedolžne radosti veselila, vendar se nje misli oni trenotek niso ž njimi pečale.

Mej njimi je bil še četrto otrok; res ni bil nje lastne krvi, a imela ga je skoro za lastnega otroka, ker je že tri leta bival v nje hiši, tudi je bila podoba, da še nedoločen čas pri njej ostane, in prav to malo deklico, svojo učenko, je žena učiteljica toli resno in zamišljeno opazovala.

Bila je v dvanajstem letu in najstarša mej otroci. Bila je krasna, kaj živa deklica rudečih lic in pogumnega duha, neprestana voditeljica pri vsakem otročjem početku. Pri tej priliki, videlo se je, udeleževala se je le nekoliko otročjih iger; sedaj pa sedaj se je udajala radosti ter soigralce navajala k novemu veselju, a nagloma se je zopet usedla k deblu stare jablane, pobrala je močno obrabljeno knjigo v travi, ter se je nekaj časa pridno učila. Ta pridnost pa je vselej trpela le malo časa. Pri prvi skušnjavi od strani mladih soigralcev zagnala je knjigo zopet v stran, skočila po konci ter z njimi tekla do konca sadnega vrta; potem se je vrnila vsa razgreta in upehana, da skoro sopsti ni mogla. Sedaj jej je šaljiv nagajivec vzel klobuk in deklica ga je morala iskati, sedaj je mimo tekel pitoven zajček in deklica je morala z drugimi na vso moč za njim tekati. Po vsakem novem prenehljaji se je zaman z nova vsedla k deblu in svojej nalogi ter je s prsti ušesa mašé, skušala odbijati motljive in omamljive glasove radostnih soigralcev. A zaman se je napenjala, kajti mislila je na vse, le na knjigo ne; nazadnje je nezapažena roka segnila po mnogo

obrabljeni slovnici na nje kolenih, ter jo zagnala prek vrtnega zida; to je učenki zoper nje voljo v resnici olajšalo srce in bila je prva, ki je vsled tega radosti zakričala.

Prav ta trenotek oglasil se je zvon. Vsa iznenadena je deklica ozrla se proti hiši, tekla je po knjigo ter šla, da bi jo izprašali, kajti za to je bil zvon pozvonil.

Pred učiteljico je stopila z žarečimi lici; s teh je bilo popolnoma izginilo prejšnje smehljanje, kazala so le, da se je čutila nekaj ponižano, nekaj pa mučeno.

Učiteljica je učenki iz rok vzela knjigo ter je brez vsega vprašanja jela poslušati nalogo, katere se je bila, kakor si lahko mislimo, že v prvih odstavkih slabo naučila.

Otrok je nekaj trenutkov stal tiho, potem pa je s solzami nepotrpnosti v očeh rekel: „Gospa Herbertova, jaz se ne morem naučiti te naloge, pretežavna je.“

„Mabel, ti si nisi dovolj trudila,“ rekla je gospa Herbertova milo.

„Da, trudila sem se,“ odvrnila je Mabel, „trudila sem se toliko, kolikor sem mogla, a naučiti se je nisem mogla. Rada bi da, bi mi ne trebalo učiti rse latinščine.“

„Draga moja, kaj si se zares učila, ko si deset minut ležala v senu skrita, da so te otroci zaman iskali, ali ko si tičala na najvišji veji češnje ter oči napenjala, da bi šmarničino gnjezdo zasledila.“

Mabel je naglo pogledala skozi okno, s katerega so jo opazovali; potem je pogledala v prijazni obraz gospe Herbertove. Ko je na tem opazila mило smehljanje, ki je nje zaupnost vzbudilo, ter nje bojazljivost razorožilo, vzkliknila je s prav prirodno otročjo odkritosrčnostjo: „Kako se bi bila jaz zamogla bolje učiti, ko so se vsi toliko radovali.“

„Oh! to je temu resnična skrivnost, pravi uzrok,“ rekla je gospa Herbertova ter je Mabel k sebi pritisknila in jej pot na žarčnem čelu obrisala. „Opazovala sem te že pol ure ter sem dobro vedela, kako bo z nalogo. Ali se spominjaš, kaj sem ti danes zjutraj rekla?“

„Rekli ste, da je to težavna, najtežavniša naloga v vsej knjigi.“

„Ne prav to, draga moja. Rekla sem ti bila res, da je ta naloga težavniša, nego katerakoli dosedanjih; a rekla sem ti tudi, da se je bodeš z nekoliko potrpežljivostjo lahko naučila; in ko se bodeš naučila ta glagol, zdeli se ti bodo vsi drugi kaj lahki. Nisem pa ti rekla, da je sadni vrt oni kraj, kjer se bi lahko učila, ali da bi otročje kričanje ti pripomoglo vse tvoje misli zbirati v knjigi. Imela si iti v svojo sobo, zapreti duri ter vsaj jedno uro se pridno pečati s svojo nalogo. Ali češ to sedaj storiti?“

Mabel je omahovala, hrepeneče se je ozrla na svoje zadnje igrališče, potem pa je pobesila oči, kate-
tere so jej solze zalile.

Ko je bila gospa Herbertova zaman čakala odgovora, objela je otroka ter ga toli milo pogledala, da je ta moral nanjo paziti; govorila mu je prijateljsko a s toli močnimi razlogi, da so ti vse-
kakor njegovo čestihlepnost vzbujali ter ga pripravljali k večjemu napenjanju njegovih močij. Deklica je imela obilo odločnih zmožnostij, a navajena še ni

bila delati, in trebala je močnih razlogov, ki so jo k delu priganjali. Takih razlogov je našla gospa Herbertova ter se je kmalu prepričala o njih uspehu. Ko je končala, umaknila se je Mabel, postavila se z odločnim obrazom ter krepko vzdiknila: „Mislim, da se zamorem naučiti, in čem se tudi naučiti.“

„In spominjaj se,“ rekla je gospa Herbertova ljubeznjivo gledajoč za učenko, ki je naglo odhajala, „spominjaj se sebi na tolažbo, kar sem ti včeraj rekla, da čim boljše se bodeš to nalogo naučila, tem lažje ti bodo vse naslednje.“

Bil je glagol amare — ljubiti — po prvi pravilni spregi, in Mabeli se je to zdela strahovita naloga.

A bila je odlične pomnživosti, tudi je imela vse druge zmožnosti, da se je lahko in uspešno učila; ker je sedaj le na delo, na svojo nalogo mislila, minul še ni bil določeni čas, ko je bila že vse težave premagala.

Preden je bila jedna ura minula, prišla je zopet s slovnico v roki, ter je ljubko se smehljaje prosila gospo Herbertovo, naj jo še jedenkrat izpraša; sedaj znala je natanko vsako besedo, sama

se je dvakrat poslušala, ne da bi bila v knjigo pogledala. To je bilo res in mlada učenka je zmagovorno zvršila vso nalogo.

„In glejte,“ vskliknila je, ko je prejela primerno pohvalo za svojo pridnost ter iz učiteljčine roke vzela slovnico, „glejte, prav tako je, kakor ste mi rekli. Ogledala sem si naslednji glagol; ta je današnjemu toli močno podoben, da mi ne bode delal nobene težave,“ pri tem je Mabel bistroumno naštevala razne podobnosti mej njima.

Gospa Herbertova se je smehljala pridnosti male deklice ter jej je pokazala še druge podobnosti. Čestitala je Mabeli na nje napredku ter jej roko na ramo položivši s poudarkom rekla: „Tako je tudi z življenjem, draga Mabel. Če se imenitni nauk ljubezni jedenkrat naučimo, če se ga v resnici in s celim srcem naučimo ter ga ne rabimo po neumnem kot igračo, temveč ga globoko v srce vsprejmemo ter tam za zmiraj usadimo, pomaga nam ta nauk prenašati vse izkušnjave v življenji in pojasnovati vse njegove skrivnosti. A veruj mi, dete drago, le redkoma se tega nauka naučimo v prijetnosti in radosti posvetnega življenja. Nauki

ljubezni se nam ucepijo v tihi sobici, oddaljeni od vsega ropota, kjer glas veselja za nekaj časa potihne ter se radost potrpežljivemu spolnovanju dolžnostij umakne. Kolikor dolgo lovimo metulje neumnosti in nečimernosti ali pa ure lepega poletja zaigravamo, ne moremo si v srce utisniti preimenitnega nauka za naše življenje; ko so pa morebiti skrbi usadile ta nauk ter solze ga zalivale, obrodi nam neki dan obilo veselja in miru. Draga Mabel, vspni se do tega najimenitnišega nauka, žrtvuj mu najboljše moči svojega duha in svoje duše, zasleduj ga s krepostjo, s katero si danes zmagala in jaz se nikakor ne bom bala za tvojo bodočnost.“

Mabel takrat še ni popolnem razumela pomenljivih teh besed, katere je živo čuvstvo naudajalo; glasile so se tudi bolj v podobi samogovora ter niso bile posebno primerjene letom mladega otroka. A za njo vendar niso bile izgubljene. Kot seme bodočnosti so se usejale jej v mlado srce; spomin je je žive ohranil in čas je je zoril, da so nazadnje najlepši sad donašale.

In ponavljale so se še jedenkrat. Ko je Mabel nastopila osemnajsto leto in ko je prišel čas, ki je

učenko od učiteljice poklical, ki je mlado devojko od nje matere in odgojiteljice ločil, takrat so bile besede jednake vsebine zadnje svarilo, ki je iz častnih usten starosti in izkušenosti teklo v slušajoča ušesa mladosti.

„Pred vsem, draga mi deklica,“ rekla je gospa Herbertova zadnji večer pred Mabelinim odhodom poleg nje sedeč, „pred vsem varuj se samoljubja ter goji na vso moč splošno ljudoljubje. To je najboljši svet, ki ti ga tebi na varnost dam in ki ti bodočo srečo najbolj zagotavlja.“

„Kaj se vam zdim toli sebična in samoljubna,“ vzkliknila je Mabel, nekoliko užaljena po besedah svoje učiteljice. „Oh, je mnogo ljudij, katere ljubim bolj nego samo sebe.“

„Ne obdolžujem te toli neljubeznjive napake, draga Mabel; tvoja blagosrčnost bila je mej nami prav v pogovoru. A če te prosim, naj bi gojila ljubezen do družih ljudij ter samo sebe zatajevala, ne smeš slabo razumeti mojih besed. Tebi, dete drago, je tako lahko in prirodno ljubiti vse ljudi, zato ti ono svetujem, ne za čas, ko bi te to osrečevalo ter ti ne delalo najmanjših težav, temveč

svetujem ti za oni čas, ko te bode to vodilo v izkušnjave, da celo v nesrečo, in takrat, prosim te, ljubi, kakor le ženska more in mora ljubiti. O draga Mabel, nič ni toli lokavo nego samoljubje, nič toli plemenito in ženski toli primerno nego ona nebeška ljubezen, ki svojo srečo le v natančnem spolnovanji svojih dolžnostij išče!“

Ginjenosti se je tresel glas gospej Herbertovej, ko je govorila. In ko bi še kaj bilo moralo one besede Mabelinemu srcu globoko utisniti, moral je to storiti pogled v obraz častene prijateljice, kajti čutiti je morala, da je blaga gospa oni nauk, ki ga je sedaj mladi devojki toli močno priporočala, posnela iz lastne skušnje ter se v življenji tudi zvesto po njem ravnala.

V bolesi ločitve od vseh starih prijateljic in v veselji in nadah, s katerimi se je novej domovini bližala, izpozabila je bila Mabel za nekaj časa oni zlati nauk in ravno tako tudi one nauke iz svoje prve mladosti; a izgubljeni neso bili. Je naukov, katere komaj zapazimo, ko se izrekajo, a svojo veliko in stanovitno moč spričujejo s tem, da iz ne-

beške resnice izvirajo. Taki so bili tudi nauki te verne blagosrčne gospe.

Minulo je mnogo časa, predno je zapela struna, na katero je bil ta nauk o splošnem človekoljubji začrtan; le dolga leta potrpežljivega hrepenenja so premagala vse težave. A sredi hudih bojov je čestokrat Mabeli na uho bilo osrčujejoče zagotovilo, da ostane glajša in lepša pot nje življenja, ko si to nalogo popolnoma prisvoji.

Drugo poglavje.

Ljubeznjivo bitje komaj obraženo ali vpo-
dobljeno,

Cvetlica z vsemi svojimi listi še sklene-
nimi.

Mabel Vaughan je bila hči trgovca v Novem Yorku. Ta mož je bil kaj spreten v svojih opravilih, kaj pošten v svojih zavezah in tudi kaj bogat. Bil je res iz zelo veljavne rodbine in prav dobro odgojen ter že s prva z vsem preskrbljen, vendar si je bil prav sam ustanovil svojo srečo in je izkusil vse premembe, ki so s pridobljenjem velikega bogastva navadno združene.

Svojo mladost in najboljše in najplemenitejše svoje sile je žrtvoval pridobljenju velikega bogastva; nikdar ni našel prilike, da bi si bil ustanovil domače ognjišče; bil je že v srednji moški dobi, ko je jel misliti na ženitev. V mestni družbi je bil dospel že ono stopinjo, da so ga povsodi kot kaj imenitnega velikega trgovca čislali. Ta velika veljava s kaj poštenim in uljudnim obnašanjem mu je pridobila naklonjenost imenitne gospe, katere lepi obraz je njegovo fantazijo očaral in katere rodovinske razmere in zveze so se njegovi častihlepnosti sosebno prikupile.

Vender podobna si nikakor nista bila ne po mišljenji, ne po življenji; zveza, ki je kratkemu nju znanju sledila, rodila je obema le malo sreče. Gospod Vaughan se je bil nadejal, da najde pri domačem ognjišči oni mir in počitek, katerih je doslej toliko pogrešal; ker se je v tem čutil varanega, skušal je to izpozabiti v iskanji neprimerne dobička in v drznih podjetjih. Njegova žena je nekaj časa lovila kratkočasne veselice, katerih se nje mož nikakor ni udeleževal, poslej pa si je domišljala razne male bolesi, ter je nazadnje v resnici nevarno zbolela.

To popolno pomanjkanje mejsebojnega sočutja bilo je na največo nesrečo nezložnemu paru; tega nasledki pa so bili še nesrečniši njunim otrokom, zlasti najstaršemu otroku, hčeri, na katero so oni žalostni nasledki od otročjih let do deviške dobe kaj slabo uplivali. Pri rojstvu tega malega dekliča vrnilo se je zopet vse g. Vaughanovo nagnjenje in hrepenenje iz kupčijske pisarne v središče njegove hiše; znova je jel misliti na domače ognjišče in rodbinsko veselje, katero mu je nekaj v sanjah o zakonskem življenji pred očmi plavalo. A žena njegova mislila je drugače, otrok je nikakor ni odtegoval raztresenemu življenju, tem manj, ker ga je kmalu prepustila tujcem v oskrbovanje; to zane-marjenje od strani matere je oče sedaj pa sedaj samo skušal popraviti z nepremišljeno milostjo in potrpnostjo. Šest dolgih let je ta hčerka sama bivala v otročji sobi. Po tej dobi je rodbino pomnožil deček, in nekaj let pozneje še jedna deklica. Kmalu je bila Ludvika, starejša hči, družabnica svoje mater, ki se je pri nemirnosti in slabosti svojih čutnic skušala z zalim otrokom razveseljevati; tudi je sklenila po svoje jo odgojiti. Konec te odgoje je

bil: Ludvika je bila s šestnajstim letom izvrstna plesalka, igrala je še precej dobro na klavir ter je gospodovala vsem umetnostim izurjene spogledivke. Priroda jej je podelila zal obraz in lepo postavo in od mladih let je bila že privajena ž njima se dobro ponašati. Kljubu svojej mladosti prisvojila si je bila z veliko skrbnostjo tudi nekaj tako imenovanih novjšegnih darov; ti so močno uplivali na vse, ki niso nje neprirodnega prisiljenega hlinjenja zapazovali. Duh in srce sta bila popolnem zanemarjena; a to pomanjkanje duševne in npravstvene odgoje je v družbi prijateljic nje matere zakrivala in poravnavala nje živa razumnost in pregovorna ljubkost nje srca.

Kolikor sta se zadnji lastnosti na njej kazali, bili sta jej prirojeni. Nikakor se nista vrstili mej nje kreposti, kajti na največo nesrečo so bili pri nje odgoji nje srce, nje duh in nje dušo popolnem zanemarili.

Pri toli slabi materini odgoji bi komaj kdo obžaloval, da sta bila Henrik in Mabel večinoma izključena iz nje bližine in nje skrbi. Henrik je bil toli divji in šumeč in sestra se je toli navzela nje-

gove divjosti, da sta oba bila neprimerna nje svetim sobam, ko bi celo oba bila dovolj stara, da bi se bila od nje kaj učila. V teh razmerah je mati oba otroka izročila popolnoma skrbi novo najete dojke.

Na srečo je bila ta dojka, dasi nevedna, vendar zvesta, dasi ostra, vendar nepristranska, dasi brez žive obraznosti, vendar resnicoljubna; res je otrokoma le redkoma povoljno odgovarjala na vprašanja nju nedolžne radovednosti, vendar ju nikdar ni ničesa slabega učila. Nje odgojevanje bilo je često, da ja je v njima priljubljenih igrah motila, a po krivici ju nikdar ni kaznovala, ter ju brez razloga nikdar ni tožila. Ker je bila sama neolikana, kratkočasiti ju pač ni mogla dosta, a tudi varala ju ni nikdar ter nikdar ž njima žlobudrala.

Res se mladi duši nesta toli naglo zorili, kakor se bi bili pri drugej odgoji zorili, res so se nju zmožnosti le malo razvijale, a obvarovani ste bili večinoma tudi pred slabim uplivom, ki je bil srce manj srečne Ludvike rano pokvaril; mladi duši ste bili res v otročjem razvijanju ovirani, a vsaj ne v cvetji ostrupeni.

Henrik je začetkom devetega leta pri svojej živahnosti raztrl okove otročje sobe ter je z dovoljenjem svojega pred brega očeta hodil v šolo. Iz hiše prišedši našel je kmalu nove prijatelje in družnike, sestra njegova pa je tako bila oropana ljubljenega soigralca, jedinega svojega prijatelja v sužnosti.

Na to je sledila žalostna doba, katere se je uboga Mabel še dolgo spominjala. Dolge mesece kratkočasila se je sama le z igračami; jedina prememba v tem jednoličnem življenji je bil vsakdanji sprehod z dojko, kratek pohod svojega v opravila zamišljenega očeta ali pa povabilo v družbino sobano, iz katere so jo pa gotovo pri najmanjši otročji napaki ali nepristojnosti izgnali.

Potem je prišlo rešenje! Oh, da je morala smrt matere nje otroku dati novo življenje! Pa tako je bilo, če tudi so le oči nebeškega angelja spoznale neskončno ljubezen, ki je nezvesto posvetno mater k sebi poklicala, da je nebeški oče mogel svojega otroka izročiti boljši odgojiteljici. Zbirali so se lepo oblečeni ljudje, da bi nekdanjemu kinču svoje družbe zadnjo čast skazali; prestrašeno, črno

oblečeno hčerko imenovali so „ubogo Mabel!“ „ubogo siroto brez matere!“ Ti kratkovidni ljudje bi se bili pač prestrašili, ko bi bil jim glas resnice na uho pošepetal, da včasih je najsvetejša, materi izročena naloga iz usmiljenja proti otroku ustavljena in materi vzeta.

Mabel je pri smrti svoje matere imela osem let. Kot jedini otrok, ki je takrat še pri stariših bival, morala je vzbujati skrb očetu udovcu. Ludvika je pred kratkim odšla v neko odgojališče, Henrik bil je še zmiraj v svojej akademiji, Mabel pa je bila še le preskrbeti. Kupčijska opravila in svobodna izvolitev so rekale gospodu Vaughanu, naj hišo na kmetih zapusti in zapre. A v tem slučaju moral je mladi deklici preskrbeti nov dom. Drugi teden po smrti materini je neki večer deklica sedela na očetovih kolenih; ves presunjen se je ta v mislih pečal z bodočnostjo svojih otrok. Kar mu v glavo šine jedna izmej onih mislij, katere srečne in plodovite posledice nje izvir v nebesih pričujejo.

Minoli mesec dobil je bil list, ki mu je o smrti starega prijatelja poročal. Ta mu je bil tovariš v mladih letih in zmiraj ga je močno ljubil. To staro

ljubezen mu je bil zadnjič ponovil z malim posojilom. Neznatna res je bila ta vsota za bogatega trgovca, vendar preimennitna za prijatelja, ki je imel obilo rodbino, ter bi bil pri malih zaslužkih od slovstvenih svojih izdelkov prišel v največjo zadrego. Sedaj je umrl, preden je bil svoj dolg poplačal. Gospa Herbertova, udova njegova, mu je bila pisala; poročala mu je o svojej izgubi ter mu naznanila, da sedaj nikakor ne more posojila vrniti; naj za trenutk potrpi ž njo. V to je gospod Vaughan rad privolil, ter je s pomilovanjem svojega prijatelja vso stvar izpozabil. Ko je sedaj gledal hčeri v lice, premišljeval je vse prevare, katere je pri Ludviki izkusil; zato je sklenil, da se Mabel mora vse drugače odgojevati. Kar nenadoma se mu je porodila misel, da bi jo izročil samej gospe Herbertovi, vdovi ranjkega prijatelja; sklenil je njej izročiti nalogo, katere se je sam nevrednega čutil, kakor je je bila njegova žena nevredna; prijateljeva udova naj izvršuje vso starišino oblast, katera je doslej bila toli zlorabljena.

Gospa Herbertova je bila revna, ter je z dedom lastnih rok morala tri otroke preživiti; zmiraj

je bila v velikih skrbih za koristno in izdatno delo. Zato je brez obotavljanja vsprejela predlog, katerega jej je bil gospod Vaughan nenadoma storil, ter ga z velikodušnimi denarnimi ponudbami spremljal. Tako je bila Mabel prišla v rodbino gospe Herbertove.

Tu ne mislimo naštevati vseh dobrot, ki so iz tega dogodka za vdovo in nje rodbino izvirale. Dohod otroka bil je zares znamenje raznega blagoslova: gospe Herbertovi je izbujal nade in nove moči ter je postavil temelj dobro uravnani in blagonosni učilnici. In mnogo pozneje, ko je bila svojo nezavisnost že zagotovila ter z veseljem opazovala razvitek svojih otrok, spominjala se je rada, da se je z Mabelinim prihodom v njeno rodbino začela vsa nje naslednja sreča. Nerazumljiva so pota božje previdnosti!

Deset let je Mabel bivala pri Herbertovih; tudi o počitnicah je večkrat ostala v tej hiši, ki je bila najsrečniša, kolikor jih je poznala. V tej dolgi dobi je rojstno mesto obiskala le jedenkrat, ko se je bila nje sestra z bogatim bankirjem omožila; a takrat je Mabel bila še otrok. V gospod Vaughanovi

hiši so takrat stanovali najemniki in svatba se je vršila v gostoljubni hiši gospe Vanekarjeve, daljne sorodnice ranjke gospe Vaughanove. Ta gospa je bila ponosna, da je bila Ludviko prvokrat upeljala v družbo, ter se je sedaj s tem košatila, da je ona to ženitev posredovala. V nje hiši je bila zbrana rodbina, da je slovesnost pripravljala ter se poslej je udeležila. Vsega tega se je tudi Mabel z največo radostjo udeleževala ter se je pozneje spominjala na to bolj kakor na kake bliščeče sanje, nego na resnični dogodek.

Razen tega slučaja je šolo zapustila le jedenkrat v letu, ko je šla obiskat svojo staro mater, ki je dobro jeden dan hoda od gospe Herbertove bivala. Pri tej je ostajala več ali manj časa, kot ravno je bilo zdravje stare gospe ali pa ugodnost Mabeline tete, gospice Sabije Vaughanove, ki je pri materi bivala ter jej gospodinjala. S tega navadno kratkega potovanja vračala se je zmiraj z veseljem k svojej blagej učiteljici in k ljubljenim soigralcem, ki so jo vselej le neradi pogrešali; in vsakkrat so jo z radostjo sprejeli, kajti Mabel je bila duša in srce vsej rodbini.

V zdravih teh razmerah in po pametnem navodu najboljše gospe razvijale so se naglo nje sile in zmožnosti, ki se v prvih otročjih letih nikakor niso bile mogle razvijati.

Gospa Herbertova je bila kaj pobožna žena, ki se je neprestano trudila, da je Mabel spoznavala in ljubila razne kreposti človeškega življenja. Bila je razsodna in močno izobražena ter je skušala s potrpnostjo voditi duha svoje učenke, ukrepiti ga ter ga s stanovitnimi večnimi zakladi obogatiti. Odlikovala pa se je tudi z vsemi onimi družbinskimi lastnostmi, ki bi bile vsako rodovino, vsako družbo krasotile, ter vsako domače ognjišče razveseljevale in osrečevale; in njeni izgledi so spodbujali mlado družino okrog nje, da je gojila vse ženske kreposti.

A ta močno izobražena žena je poznala kaj dobro tudi dejansko vsakdanje življenje. Poznala je vse oddelke hišnega gospodinjstva, vsa ženska dela ter se je tekom mnogoletnega natančnega gospodinjstva privadila varčnosti previdnosti in spretnosti, katerih so se vse nje učenke bolj ali manj obkoristovale in navzele.

Tako je Mabel preživela deset let v priprosti, a dobro in lepo urejeni domači hiši, v kateri si je na jedni strani pridobila najvišjo duševno naobrazženost, na drugi strani pa se je seznanila tudi z vsemi še toli priprostimi ženskimi dolžnostmi; privadila se je stalnih načel in zdrave razsodnosti, postala je veselega srca, pridna in delavna. Mej tem je telesno jednako napredovala kot duševno in npravstveno. Čisto ozračje, gibanje in priprosta zdrava hrana krepila so nje život; leto za letom se je množila nje lepota in milina, tako da je nazadnje gospa Herbertova s ponosom in radostjo opazovala krasno cvetko, katero je nje roka vzgojala in katera se je pred njenimi očmi tako lepo razvijala.

Ko je bila Mabel z osmim letom prišla h gospej Herbertovej, bila je plaha, neolikana deklica, zarobljena v govoru in obnašanji ter ni znala prav nobenega dela. Z osemnajstim letom je bila krasne postave, kaj olikanega duha in zelo ljubeznjivega in milega srca. Z obilimi telesnimi in duševnimi darovi združevala je še pri dobljivo odkritosrčnost in ljubkost, ki sta je, izvirajoči iz nje toplega in pri-

prostega srca, z drugi lastnostmi naredili za ljubljenko in prvakinjo mej ljubljenimi znankami.

A gospa Herbertova ni bila nezmotljiva, in Mabel ne brez napak. Res je gospa skušala odgojiti in zboljšati deklico, na katero je poleg lastnih otrok najbolj pazila in za katero je vedno molila. Nedvoumno je tudi mnogo dosegla. A Mabelin značaj je imel napake, katerih do rečene dobe niti čias niti trud nista mogla iztrebiti; teh napak gospa Herbertova še popolnoma poznala ni; tudi gojile so jih razmere, katerih ni mogla predrugačiti. Celo priljubljenost mej součenkami je bila Mabeli velika nevarnost; menjajoči značaji, s katerimi je občevala, so včasih nevarno uplivali nanjo, zlasti zadnja leta, ko se je bilo število učenk pri gospej Herbertovi toli pomnožilo.

Te napake vendar niso bile velike, bistvene. Bile so napake, ki se pri vseh devojkah njenih let nahajajo; pri njih se nam pač ni treba muditi, a pokazale se bodo v času, ko bomo Mabel v življenji spremljali.

Gospa Herbertova je res vestno izpolnovala svoje dolžnosti ter je tudi čutila, da se je večinoma

uspešno trudila, vendar je bila prerazumna ter je predobro poznala napačnost človeškega srca, da bi bila le za trenotek mislila, da je Mabel pred vsako izkušnjo zavarovana. Zato se je tresla, ko je čitala kratke, v naglici pisane vrste, s katerimi je gospod Vaughan svojo hčer pozval, naj bi prišla njegovo hišo nadzorovat in mestno veselje uživati; tresla se je pri misli, da bode morala Mabel sedaj hoditi lastno pot in da jo ne bode mogla podpirati roka vodnica in skoro materina ljubezen, ki sta jo doslej toli dolgo vodili in branili.

Res trebalo ni preroškega očesa, da bi bila naprej videla posebne nevarnosti, ki so Mabeli čakale. Gospa Herbertova je bila že zapazila, s kakim ponosom je ljubeči oče pri svojih pohodih opazoval od dne do dne rastočo lepoto in mičnost svoje hčere; večkrat je že bila oporekala potratni dobrotljivosti, s katero je nje dekliškim muham ugajal. Poznala je tudi lahkomišelnih kroge, v katerih se je bila ranjka gospa Vaughanova gibala, v katerih se je Ludvika takrat bliščela in v katerih bodo tudi Mabel gotovo občudovali in božali. Ker je vse to vedela ter tudi prav slutila, da se bodo ti novi

krogi na vso moč trudili, da bi se Mabelini ošabnosti laskali, da bi nje častihlepnost podpirali, nje ponos gojili in njenemu samoljubju služili, tresla se je za čisto in nesebično nje srce. Bala se je, da bi o času hude izkušnje mej veseljem in dolžnostjo Mabelina krepost brez tuje podpore v grenkem boji podlegla. Bala se je, da bi sebičnost, posvetnost in ponos nazadnje ne premagali krščanske resnice in kreposti, kateri je mladi devojki v srce ucepiti skušala. Ker jo je v bodoče lahko le z molitvijo varovala, dala jej je za vodilo in ščit oni priprosti nauk, ki je toli mil v svojem dejanji in vendar toli močan v svojej moči, dala jej je oni močni čar, ki vsakega hudega duha razoroži ter je ženski najvarniše orožje pri napadu in odboji, — kajti poslala jo je ven v boj z orožjem krščanske ljubezni.

In gospa Herbertova in Mabel se nista več videli. Ne, da bi bila jedna izmej njiju nagloma poklicana iz pozemeljskega življenja; a njiju poti sta se močno razhajali. Često bi se bila Mabel rada vrnila k verni prijateljici, da bi se bila ž njo posvetovala ter svoje srce olajševala. A to ni bilo mogoče. Druge koristi so se motale ž njenimi, ko-

risti, katerih se gospa Herbertova ni mogla udeleževati; le nekoliko in v kaj dolgih dobah mogla je Mabel v listih prijateljici svoje mladosti naznajeovati skrivne skrbi in bojazni, ki so nje srce težile. A neka duševna zveza je bila mej njima, zveza, katero je čas utrdil in nesreča sčistila; kajti z zadnjim svarilnim naukom je gospa Herbertova Mabeli izročila imenitno resnico, katere se ženska naučiti mora. Sprva je nekaj časa dremala, potem se je probudila v polni moči, sprva kot neznameniti glas, kmalu pa kot goreč meč, ki k zmagi pomore.

Tretje poglavje.

Vesela, radostna, srečna, jasna, —

Jaz vidim te, da z mirno milino

Delaš solčni svit v senčnem prostoru.

Kaj različni so bili občutki, s katerimi se je Mabel od hiše svojih dekliških let poslovila; žalost se je menjavala z radostjo, ko je sedaj spominjala se užitega veselja, sedaj pa si slikala nade bliščeče bodočnosti. Ko bi bila napréj vedela, kako dolgo ne bode zopet videla kraja, ki se jej je bil po ti-

sočernih spomenih toliko priljubil, in ko bi jej bila nje vobraznost le količkaj naznanila, kako bode čas njo samo in zapuščene nje prijateljice spremenil, molčale bile bi nežne nade in žalost jedina bila bi jej srce polnila. A bila je srečne žive krvi; delala je načrte o poletnih veselih izletih, ki bi jo imeli v nje staro domovino dovajati, ter je mislila na razne zimske počitnice, v katerih bi imeli gospa Herbertova in nje otroci v hiši njenega očeta gostovati; tako je izpozabljala, da je ta ločitev lahko drugačna nego le začasna.

Trenotek poslovljenja je bil njenemu ljubečemu srcu zares zelo bolesten; in že davno ni več videla zvonika za brdi, pa vendar je še zmiraj mislila v ljubo učiteljico in ljube soigralke ter jih še zmiraj gledala na hišnem pragu, kjer so se bile zbrale, da bi se v svojej žalosti zadnjikrat od nje srčno poslovile. Nje sopotniki so bili določili le jeden dan za vožnjo, za katero se navadno dva dni potrebuje, vendar je imela dovolj časa, da je svoje žalostno srce utišila, predno je noč napočila; nje živa vobraznost se je bila obrnila na drugo stran ter se je pečala z veseljem, ki jo bode v očetovski hiši pozdravilo.

Živo si je slikala, kako jo najbrže vsprejme oče, ki ga že več mesecev ni videla. Mabel je poznala blagosrčnega in toli jej udanega moža le po njegovih priličnih pohodih in njegovih občasnih listih; a obiskoval jo je le redkoma in zadnja leta celo nobenkrat, ker se je bil mudil zunaj domovine. Zato si ga je v duhu slikala kot velikega moža s sivkastimi lasmi, ki jo je bil tekom šolskih let le dvanajstkrat poklical v govorilnico gospe Herbertove ter se ž njo razgovarjal; vsak taki pohod sklepal se je v nje spominu s praznikom, z bogatim darilom in z vžnjo na železnično postajo, kamor ga je šest kilometrov daleč vedno spremljala.

Da je bil najboljši oče, o tem ni nikoli dvomila, kajti spominjala se ni nobenega slučaja, v katerem bi jej bil kako prošnjo odbil ali njenih muh ne izpolnil. O njegovi radodarnosti so že davno pričali zlati prstani in uhani z dragimi kameni, zlata ura, bogata oprava in obilo plačilo za hrano in stan. Res je svoje čute le redkoma očitno izražoval, vendar si je Mabel dobro zavedala njegove ljubezni in njegovega ponosa, s katerima je opazoval razvitek njenega duha in njene lepote, ter poslav-

ljal vsako novo popolnost in vsako novo milino. Pri vsem tem pa ž njim nikdar ni občevala z ono zaupnostjo, ki zaupnost vzbuja; in ker ni poznala njegovega življenja in mišljenja, nahajala je nje prirodna živost in nje svobodno pristrčno gibanje v njegovi navzočnosti zmiraj neko ograjo, katere se nikdar prekoračiti ni drznila. Njegovi listi so njegov značaj še manj naznanjali, nego njegovi pohodi; bili so res kaj prijazni, vendar kratki in nekaj podoblični, skratka vzbujal je Mabeli bolj spoštovanje in hvaležnost, kot bi ji bila imela nasproti skrbnemu varuhu, nego ono zaupno ljubezen, ki mej očetom in otrokom navadno vlada.

Mabel je tudi čutila, da je ta prisiljenost neprirodna; ker je imela odslej stalno bivati v očetovi hiši, mislila je v svojej živej vobraznosti, da bode topli vsprejem v njegovem srci in njegovi hiši precej odstranil vse meje podoblične hladnosti.

Še manj pa je poznala svojo sestro Ludviko, sedanjo gospo Leroyevo. Od nje poroke sem videla jo je le dvakrat in še takrat le za malo ur. Jedenkrat je bila dobila v naglici pisan list, ki jej je naznanil, da bode vesela družba z Leroyevimi izle-

tela blizu nje šole ter naslednji dan v sosednjem mestu obedovala; naj pride tja. Bilo je to celo leto po Ludvikini poroki; Mabel, takrat še otrok, dobila je res od gospe Herbertove dovoljenje, vsprejeti povabilo; vrnila se je veselja vsa prevzeta in navdušena od vse družbe, zlasti pa od svoje lepe sestre. Ta utis se tudi ni zmanjšal, ko jo je nekaj let pozneje Ludvika spremljala pri svojem rednem pohodu pri Herbertovih ter prebogato oblečena jeden dan pri njih bivala; ta dan je mladej učenki posebno pomnožil navdušenost za premično svojo sestro, ono prenapeto navdušenost, ki se je tem dalje ohranila, ker so jo vse nje mlade prijateljice ž njo delile. Da bode vsak dan občevala s toli ljubeznjivo, nadarjeno in očarovno gospo, štela si je v največo srečo in čast.

V nje sanjah o veselem vsprejemu igrala sta imenitno nalogo Mabelina mala sestriča, dva zala dečka, katerih še nikdar videla ni. Ker je imela toplo srce ter je otroke izredno ljubila in se jim tudi posebno prikupiti znala, pomnoževalo je močno pričakovano srečo, da si je mala dečka slikala, kako

jej nasproti skakljata, da bi objela teto, katero sta že gotovo ljubiti se učila.

Če prav so oče, sestra in sestriča v Mabelinih sanjah o bodoči srečni domovini bili kaj imenitne osebe, vendar nobeden izmed njih ni bil na prvem mestu nje vobraznosti, kajti nje spomin jej ni ponujal nobene vezi, ki bi jo bila z domovino nje otročjih let sklepala. Bliščeče kot so bile nade, kar jej bodo ti sorodniki v bodočnosti, vendar je ž njimi niso vezali nikakeršni sladki otročji spomini, da bi jej izbujali ljube misli, ki k očetovskemu ognjišču vabijo. Vsi so jej bili zares bolj ali manj tuji in nje misli o njih, kolikor so jej tudi ugajale, morale so biti nejasne in nedoločne.

A bil je člen v rodovini, čegar golo ime je že Mabelino srce z ljubeznijo in srečo napajalo. Njegovo razmerje ž njo je bilo prirodno in resnično, kajti že od zibelke sem je z njo delil vse zadeve, nje žalost in nje radost. Bil je soigravec v nje otročjih letih, ter zaupnik in tovariš v nje dekliških. Nje dolžna udanost očetu in nje občudujoča ljubezen proti sestri sta bili razmerno novi, a spominjala se ni nobenega časa, ko bi brata ne bila ljubila. Ž

njim jo je sklepal vsak spomin na ono prejšnjo dobo, ko sta bila, iz ljubezni drugih izključena, vse drug drugemu. Oba se takrat nista menila, kako ja je mati zanemarjala in sestra malo cenila, ali pa je Mabel že davno vse to pozabila; izpozabila je bila tudi na bliščeče in bogato opravljene sobe, iz katerih sta bila za kazen čestokrat izgnana. Živo in jasno pa se je spominjala otročje izbe, v katerej sta Henrik in ona se igrala, spominjala se je na mejsebojne nade in na mejsebojne objokovane prevare. A ti nežni spomini neso bili vse, kar je nje-ljubezen posvečevalo. Ko so čas, ločitev in odsostvo postavili meje proti drugim členom rodovine, shajala sta se Mabel in Henrik vsako leto ter sta mnogo tednov skupaj bivala. Navadno sta se našla vsako leto pri stari materi gospej Vaughanovi, pa Henrik je tudi skoro vse šolske počitnice preživel v hiši gospe Herbertove ali pa v bližnji gostilnici; tako je srečni dom, katerega je Mabel pri svojej prijazni učiteljici našla, tudi Henrik bil najljubši dom, kjer je o počitnicah najrajši bival.

Dalje nego navadno sta bila ločena zadnji dve leti, kateri je Henrik v West-Pointu prebil. A zato

ga je odškodovalo veselje, s katerim je Mabel mladega kadeta pri njegovem kratkem dopustu pozdravila; s ponosom in radostjo je poslušala pohvalo, s katero so nje součenke brata poveličevale.

Ko se je nekaj mesecev pozneje bil udeležil neke neumnosti svojih tovarišev ter je bil iz vojaške akademije izključen, ker je nje ostra pravila prelomil, verovala je Mabel rada njegovemu opravičevanju ter se je dala rada prepričati, da se mu je velika krivica zgodila; da ljubila ga je celo tem bolj, ker je toliko krivico trpel.

Gospod Vaughan ga je na to poslal v inostranski svet in Henrik je bival dve leti na nekem nemškem vseučilišči. Potem je potoval po Evropi ter se tu mudil dosta dalje, nego mu je bil oče dovolil. S tega potovanja se je bil ravnokar nepričakovan vrnil.

To dolgo odsodstvo pa je njegovo srce le tem ožje sklevalo z Mabelo. Pisala sta si neprestano in nju listi so bili popolnoma odkritosrčni in neprisljeni; naznanjala si nista le golih dogodkov, tudi ne le zaupno si odkrivala svojih mislij, ampak po-

gostoma sta si očitno izrekala, kako se drug drug zega ljubita.

Bilo ni kota v starem svetu, katerega bi bil Henrik obiskal, da ne bi mu bila Mabel v duhu sledila; ni bilo mesta, ne reke, ne gore, da bi je ne bila v spominu ohranjevala kot kraj, kjer je Henrik doživel vesel dogodek ali pa zgodovinsko dejanje, ali pa je o slavi in časti sanjaril. In kdor se je udeleževal njegovega zimskega učenja ali pa njegovega poletnega potovanja, čislala ga je močno ker bil je njenega brata prijatelj.

Tako ja je od otročjih let združevala ljubezen in vsako leto je le utrjevalo vezi nju mejsebojne naklonjenosti in zaupnosti. Odločena kot sta bila od druge rodovine, razvile so se v razmerji mej njima tem popolniše zaupnost, sočutje in ljubezen, ki so najsvetejše moči vsake očetovske hiše. In kolikor rada je Mabel, bližajo se očetovi hiši, tudi priznavala pravice ostale rodovine, vender rekalo jej je srce, da je jedina Henrikova prisotnost, katera po nje mislih tej hiši ime dom daje. Prvo poročilo, da se je nje brat s potovanja po inostranskem svetu vrnil, dobila je bila v zadnjem listu svojega očeta.

Ta jo je bil pozval, naj se snide s Henrikom v Novem Jorku, ter uravna vse slavnosti, s katerimi bi združenje toli dolgo razkropljene rodovine praznovala.

„Nemogoče mi je,“ pisal jej je oče, da bi te kje na potu našel, vendar te bode veselilo slišati, da te sami, jaz, Ludvika in otroka v Novem Yorku ne pozdravimo, ampak da je tudi tvoj brat na ladiji, ki so jo v Halifaxu naznanili in katera najpозneje jutri sem dospe.

Bil je mračen jesenski popoldan, ko je Mabel prišla v mesto. Potovala je v družbi nekaterih gosp. Vaughanovih prijateljev, katerih ponudbe, da jo hočejo na poti varovati, je bil oče prav rad vsprejel. Na nesrečo svojih nad o srčnem vsprejetji dospela je jeden dan poprej, nego so jo pričakovali. Ko bi bila manj živega in manj radostnega duha, potlačila bi jo bila treznost, ki je pri nje dohodu v očetovi hiši vladala, popolna tibost po prehodih in sobah in prisiljena obličnost, s katero jo je resni stari sluga vsprejel.

Sprva se je nekako skrbno ozirala, ali ni hiše zgrešila ter v napačno prišla, tembolj ker je ravno

dolga okorna gospa v črni obleki na stopnicah bila izginila in sicer tako hitro, kakor bi se hotela obiskovalcu odtegniti. Mabel ni poznala nobene take osebe v rodbini, in da bi umirila dvome, obrnila se je do sluge, vprašajoč: „Ali je to hiša gospoda Vaughana, mojega očeta?“

„Da, gospica, vašega očeta je,“ odvrnil je mož, „a pričakovali so vas še le jutri.“

Sedaj je iz sobane prišla zala hišina, ter se je novej gospodinji ponudila, s čim bi jej postregla; isti trenotek je doli po stopnicah počasi in previdno prišla ona velika okorna gospa, ki se je bila čez držaj naslonila, da bi bolje slišala. Mabel se je ozrla kvišku ter čudeč se spoznala gospico Sabijo Vaughanovo, najzadnjo osobo na svetu, katero videti bila bi pričakovala. Vsa vesela, da je znano lice videla, skakljala jej je naproti, objela jo z navadno prisrčnostjo rekoč: „Teta Sabija, kako me veseli, da vas zopet vidim!“

Gospica Vaughanova odzdravljala je, če prav nekoliko okorno in očitno prisiljeno, kajti vajena ni bila toli prisrčno izraževati svojih čutov; z rokami pa je skušala poravnati rob za vratom, katerega jej je

bila Mabel malo potlačila. Če prav pa je bilo nje obnašanje toli prisiljeno, kazala se je v nje obrazu vendar neka zadovoljnost; to je lahko zapazila Mabel, privajena vsaki premembi, ki se je kedaj v obliči nje tete godila. Razburjenost nje čutnic, to je Mabel dobro vedela, izvirala je le iz njene radosti; zato jo je mlada deklica ljubko prijela za roko ter jo spremljala tja gori po stopnicah. Zala hišina stopala je pred njima ter je odprla duri v sobe, katere je bil gospod Vaughan svoje hčeri določil.

„Kje so pa vsi drugi? Kje pa je Henrik?“ vprašala je Mabel kaj živo, ko je bila teto v sobo spravila ter jo z nekoliko trudom pregovorila, da se je usedla.

„No, dete drago! pričakovali smo te še le jutri,“ odvrnila je gospica Vaughanova, „in Henrik je v družbi mladih ljudij se peljal gori po reki ter se bode le pozno vrnil.“

„Tu je tedaj? In počuti se dobro in veselo?“

„Da, da, a premenil se je toli, da sem ga bila komaj spoznala.“

„Oh, kako bi ga rada videla!“ vskliknila je Mabel; na to sta se pogovarjali o drugih členih svoje rodbine. A bilo ni nikogar doma in tudi nikdo ni imel priti, dokler se ne bi gospod Vaughan ob šestih k obedu vrnil. Mabel je z nekoliko težavo umirila svoje čute ter je sklenila ta čas porabiti, da je premenila obleko, katera se je bila na potu zaprašila in okadila. Teto je bila pregovorila, da je ostala na mestu, da bi jo izpraševala o raznih stvareh, o katerih je bila še le malo izvedela.

Zakriti ni mogla svojega začudenja, da je gospico Vaughanovo našla na videz prav udomačeno v očetovi hiši, ko jej oče v zadnjem listu o tem ni nič omenil. Podoba je bila, da je bila gospica Sabija še le prejšnji dan došla v Novi Jork, ter celi popoldan svoj kovčeg izpraznovala; sprva jej odločene sobe ni vsprejela, ampak si zbrala drugo v najbolj odležni strani Vaughanove hiše. Ko je bila pred jednim letom umrla nje mati, stara gosa Vaughanova, gostovala je Sabija v rojstveni vasi; sedaj je bila na izrečno povabilo svojega brata prišla v Novi Jork, da bi zimo v njegovi rodbini prebila. Čutila se je zelo razžaljeno, slišavši, da Mabel o

vsem tem ničesa ne vé, kajti menila je, da so bili to bratičini kot nekaj posebno imenitnega gotovo naznanili.

Uboga gospica je bila na tem svetu prebila že marsikatero zanemarjenje, vendar jo je to močno bolelo.

Bila je nezadovoljna in čmerna in nje navzočnost ni hiše nikakor razveseljevala, niti jej domače prijetnosti dajala, ampak zatemnevala je sobo še bolj nego polagoma nastopajoči somrak jesenskega večera. Mabelino ostro oko in nje vedno sočutno srce je precej videlo in spoznalo otožnost svoje tete. Res je sama hudo čutila odsotstvo svojega očeta in brata, res jo je hladni vsprejem močno žalil, vendar se nje živahnost nikakor ni udajala nekoristnemu žalovanju ali žalostnim slutnjam. Nasproti nje živahnosti je rastla, ker se je morala napenjati, da bi dopadala osebi, o katerej se je zares veselila, da jo je v hiši našla; zato se je nagloma preoblekla ter nasvetovala teti, naj jo spremlja skozi sobe v hiši, katere bi rada ogledala; s tem, mislila je, bode tudi teta izpozabila one žalostne slutnje. Vse je Mabeli bilo novo. Gospod Vaughan je bil pred krat-

kim svojo hišo popolnoma prenovil in razširil. Stare sobe so bili predelali v nove različne velikosti in različnega zidavnega zloga; in celo dobro jej znana otročja soba, v katero je Mabel nje nagon precej dovodil, umaknila se je bila osmokatni sobani, katera je bila od zgoraj skozi strop razsvetljena in očito za zbirko slik namenjena. Gospica Sabija je bila bogati opravi in ličnosti še manj vajena nego Mabel; srce jej je težilo pri vsakej stopinji, ko je krasoto bratove hiše opazovala in čutila se je prav olajšano, ko je videla, kako lahko in brezskrbno je bratičina stopala po žametastih preprogah, kako brezskrbno in po domače je v raznih sobah zatvornice odpirala, zagrinjala v stran pripenjala ali pa lahke mize in stole pa drugo pohišje in razni okras premikala. Ona čmernost in tihost se je gospici Sabiji polagoma izgubila in kar nekadoma je vzkliknila: „Res, Mabel, kaj veseli me, da si prišla in vse to popravila. Vse je v resnici lepo, a zdelo se mi je silno dolgočasno; dolgočasno zdi se tudi tvojemu očetu, ker neprestano v knjižnici biva; in včeraj mi je rekel, da se nobedenkrat še ni mudil v družbini sobi, odkar je bila po novem opravljena.“

Tudi Henrik se je le malo mudil doma, odkar sem jaz tukaj. Oče ga je pri zajutreku vprašal, kako se mu hiša dopada. Prestrašila sem se bila odgovora, vendar sem se mu komaj čudila.“

„Kaj pa je bil rekel?“ vprašala je Mabel.

„Hiša, odgovoril je, se mu zdi kot zidan grob. Oče se je zasmel ter odvrnil: Le potrpi, ko pride Mabel, vedela jo bode že nekoliko olepšati.“

In gospod Vaughan je prorokoval resnico. Živahnost hčerinega duha je bila že začela uplivati s svojim čarom. Sobe so bile postale že prijazne, in prijazne je stori le mladost in okus.

V prehodih in sobanah se je že večkrat odmevalo nje radostno prisrčno smehljanje in celo obdrveno in nemarno obličje gospice Sabije se je sedaj pa sedaj posmehnilo in mračne nje oči so pridobile nekaj one živahnosti, ki se je v očeh nje bratičine bliščela in plesala. Navdihneni so bili celo posli, ko so slušali nje glas v raznih sobah. Zala hišina je svobodnejše in lehkejše skakljala po sobah in celo resnobni stari sluga je posodo jemavši s police in mizo pripravljavši brenčal melodijo, katere že od otročjih let sem ni bil več slišal.

Res, nobeno solnce toli ne oživlja kot solnce, ki iz srečnega srca sije.

„No, sedaj pa priljubljena ti pesen, teta Sabija“, vskliknila je Mabel odprši velik pianoforte ter se vsedši: „Nikdo ne hvali mojega petja kot ti“. In mlada devojka jela je igrati priprosto melodijo, katero je bila pred mnogimi leti pri starej materi v stari knjigi z notami našla ter jo svojeji teti na ljubo na starem fortepianu pogostoma igrala. Mabeli je bilo prirojeno petje in smijanje; tudi je očitno kazala svojo globokosrčno ljubezen do tete, da je izbrala pesen, o katerej je vedela, da se nje teti posebno dopada. In res pesen je precej očitno uplivala na Sabijino srce. Kot so prej bratičine vsele šale vzbujale smehljanje na nje upadlih licih, zasvetila se jej je sedaj pri tem priprostem dokazu ljubečega spomina solza v očeh, katero si je nezažena obrisala. Kako čudovito moč morala je imeti devojka, ki je na ta priprosti način medlo in zapuščeno srce, že davno vsakemu krepkejšemu občutku nepristopno, napravila, da se je sedaj smehljalo, sedaj pa jokalo.

Mabel, nikakor ne zapazivši upliva svoje godbe, pela je bila le nekaj vrstic, ko je nagloma po konci skočivši vskliknila: „Slišim glas očeta“; in v trenutku letela je tja doli po stopnicah, da bi ga pozdravila. Bilo ga ni v prehodu, ampak znani jej glasovi so prihajali iz čitalnice, katere duri so bile odprte. Na pragu čitalničnem zinila je bila Mabel kratko besedo pozdravljenja, a h kratu se je ustavila, zagledavši tujca, ki je tik vrat stal, ko je nje oče stran obrnen ravno odpiral pisavnik na drugi strani sobe. Gospod Vaughan, obrnivši se pri zvojnjenji nje glasu, je velik zavitek papirja, ki ga je ravno iz predala svojega pisavnika vzel, vrgel na mizo, ves začuden stopil k njej, snel naočnice, kot bi se bil hotel prepričati, ali ga naočnice neso slepile, ter je roko jej podavši vskliknil: „Mabel, moja hči; kaj je mogoče! Joj, od kod si pa prišla?“

Mabel je odgovorila le z radostnim smehljajem, kajti preden mu je mogla pojasniti nje nepričakovani prihod, zapazila je bila na lici svojega očeta nenadno zadrego v pričo tujega gospoda. Jednaka zadrega se je polastila tudi Mabele, ker jej oče tujca ni predstavil. Ta je bil, vsaj tako se jej

je zdelo, kupčijski opravnik, ker je bil mej tem papirni zavitek razvezal in nekaj zemljekazov in načrtov na mizi razgrnil in pazno ogledoval.

„Opraviti imate,“ rekla je Mabel na pol tibo, „vrniti se čem k teti“.

Oče je molčal, pogledal je svojega obiskovalca, a roko nje je še zmiraj stiskal v svojej roki.

Isti trenotek povprašal je tujec, ki je zemljekaze nagloma semtertja premetaval, po obširnosti in vrednosti nekih zemljišč; in ko se je gospod Vaughan obrnil, da bi mu odgovoril, izmuznila se je Mabel iz sobe.

Gospica Sabija se je bila ravno namenila, da bi šla za bratičino, ko jo je na stopnicah srečala.

„Oče ima nekaj opraviti,“ rekla jej je Mabel; „vrniva se; pesen čem izpeti.“

Končala je bila pesen in tudi še več drugih po vrsti spela. Konci vsake je vprašala, ali je tujec že odšel. Ko je Mabel menila, da je že odšel, šla je s teto v čitalnico. A zmotila se je bila, papirji so bili še zmiraj po mizi razgrnjeni. Mabel ustopivši je mislila, da jo je sluh varal, kajti gos-

pod Vaughan jih je še zmiraj ogledoval; pomagala mu je druga osoba, katere glava je bila naprej pripognena, tako da gospica ni videla nje obraza. Na prvi pogled imela jo je Mabel za moža, ki je nekaj trenutkov poprej, kot je slišala, očetu bil lahko noč voščil.

A bil je nje svak, gospod Leroy, ki je bil neopažen došel. Ko jo je zagledal, ustal je ter jo če prav ves raztresen srčno pozdravil. Da, bil je toli zamišljen, da ni opazil gospice Sabije, dokler mu je gospod Vaughan ni bil dvakrat kot svoje sestre predstavil; a celo sedaj ni opazil ledene mrzlotte, s katero je na njegov prisiljen poklon odzdravljala. Nemirno je bilo vse njegovo bitje; in ko je bil Mabel na kratko povprašal, kako se počuti in kako je potovala, podoba je bila, da bi bil rad zopet se pečal s predmetom, kateri je njega in gospoda Vaughana toli zanimal. Mabel je skoro nevoljna gledala zemljekaze, ki so mej njo in očetom pregrajo delali ter ga baje toli izključno zanimali; kar jo je pomiril, ko je naočnice snevši in papirje stran pomaknivši z odličnim glasom rekel: „Leroy, sedaj ne; Mabel je ravnokar prišla in jaz

sem jo komaj videl. Jutri bodeva imela čas ter lahko vse odločiva. Kar se pa tiče teh delnic vzhodne železnice — —“ in potem so sledile nekatere nagle besede, katere je na pol tiho govoril in katerim je gospod Leroy z naglim kimanjem pritrjeval; nato je Leroy vzel klobuk, da bi odšel.

Mabel ga je sedaj vprašala po svoji sestri. „Najbrže ima sedaj pri sebi lasopleta,“ odgovoril je. „Mislim, danes zvečer pojde h gospej D . . . na ples.“ Mabel mu je na to rekla, da bi jo drugo jutro rada obiskala, če ne bode preveč trudna. In gospod Leroy se je poslovil in odšel, ker ni hotel ž njimi obedovati.

Gospod Vaughan je vkupe zložil razgrnene papirje, spravil jih v pisavnik, zaprl ga, ter ključ v žep utaknil. Sedaj se je na obrazu pokazala mu zadovoljnost, ki je očitno rekala, da je za trenotek opravil opravila in da se lahko veseli v družbi sestre in hčere. Že po krvi ni bil posebno razgovoren mož; in Mabel se je bila v vsakej družbi prepričala, da ni imel zmožnosti dalje časa živo se razgovarjati. Bil je jeden izmej onih mnogobrojnih mož, katerih značaj se v njih lastni hiši najpopol-

niše razvija in ki se v domačem krogu kažejo od najugodniše strani. Mnogo je Mabel povpraševal, kako je potovala, kateri so bili sopotniki in kdaj je bila došla. Ko je k peči primaknil svoj stol ter jo dopadljivo in ljubko pogledal, osrčila se je Mabel, da je z zaupnostjo in lehkostjo odlikovanega otroka ž njim govorila. Polagoma je tudi teto upletala v pogovor, ki se je kaj naglo oživel; in ni bilo dolgo, kazala se je venadoma zbrana skupina kot rodovina, ki se pri domačem ognjišči zaupno razgovarja.

Očitno se je kazala ponosna zadovoljnost, s katero je gospod Vaughan ta dan pri obedu predsedoval; hkratu je užival vso ugodnost, svobodo in domači mir, ki so mu doslej bili popolnoma tuji in katerih je z rastočimi leti toliko bolj pogrešal. Mirna dostojnost in odločnost, najimenitniše lastnosti njegovega značaja, nista mogli popolnoma zakriti prijetnih občutkov, ki so ga zopet kot očeta rodovine obhajali. Pod tančico največe uljudnosti proti Sabiji se je zasledovala velika bratovska ljubezen; res je njegov glas z očitno radostjo izgovarjal besedi „moja hči“, vendar je njegovo milo oko, uprto v

Mabel, kazalo na dosta globokejši izvor očetovske ljubezni, nego vse besede, ki so je njegove ustne govorile.

Nič manj jasno in očitno ni bilo bliščeče veselje na lici gospice Sabije, ko je Mabel jo silila, da je pri mizi očetu nasproti sedela; res se je sestra gospa z dozdevno ponižnostjo temu ustavljala. A Mabel je odločno odrekla, da bi se na ono mesto usedla, ter je kar naravnost zagotavljala teto, da ona jedina ima pravico tam sedeti. Naj bi bil gospod Vaughan v tem vprašanji za to ali ono, bil je sam preveč uljuden, da bi se v to mešal. In ta skromnost, s katero se je Mabel večji pravici svoje tete podredila, laskala se je nje ponosu ter je mirno ohlajala nje čute, kateri so bili po starih skušnjah toli zelo razdraženi.

Da je Henrik bil odsoten, bilo je jedino, kar je družbi popolno srečo nekaj kratilo. „Mabel, ne čakaj ga,“ rekel je gospod Vaughan, ko so bili pokosili ter se je bil namenil oditi. „Tudi mene ne čakaj,“ nadaljeval je. „Jaz imam ob devetih neko sejo ter se bodem le pozno vrnil. Potovanje te je gotovo utrudilo in jutri bodeš imela dovolj opraviti.“

Ludvika pride po-te, da pojdeta nakupavat; in tudi Henrik, tega ne dvomim, ima polno raznih načrtov.“

Ko sta bili Mabel in gospica Sabija sami ostali, vrnili sta se v prijetno močno razsvetljeno čitalnico. Mabel se je usedla na nizek stoliček tik tete, ter jo je prosila, naj bi jej povedala nekaj o svojem potovanji, čegar jej še ni bila podrobno poročala. Gospici Sabiji je močno ugajalo, da je Mabel toli rada in toli pazljivo poslušala povest o malostnih dogodkih in nevarnostih prejšnjega dne; zato jih je silno podrobno pripovedovala, Mabel pa je bila vanje kar zamaknena.

V krajšem času, nego ga je gospica Sabija trebala, da je svoje potovanje popisala, čemo pregledati zgodovino nje življenja.

Življenje stare device! Prazen, nepopisan list za nemisleče ljudi, a zvedenemu očesu, ki minulost, sedanost in bodočnost vestno in verno preiskuje, je to življenje svet močnih občutkov, nasprotujočih si dolžnostij, holestnih skrbij in nujnih spominov, ki so le v človeškem srci zapisani.

Sabija Vaughan je bila najmlajši izmed treh otrok ter je razen brata imela še sestro, ki je bila

le malo let starejša od nje. Nje oče je v malem mestu živel v blagostanji ter je bil čislán trgovec in zadnja leta svojega življenja predsednik mestni banki. Nje mati je bila izvrstna gospodinja, le nekoliko oblastnega zapovedujočega bitja in čestihlepnega značaja. Ta čestiblepnost je dospela do vrhunca s srečo njenih otrok. Močno se jej je laskala, ko je nje sin postal imovit kupec in ko se je nje starejša hči omožila z imovitim možem v sosednem mestu. Sabija je bila še mlada ter je lahko še nekaj časa čakala ali kot je nje mati sosedovim navadno rekala: „Odkar se Ivanu toli dobro godi in je Margerita prav po moji volji preskrbljena, ne delam si zarad svoje redovine najmanjše skrbi. Prav nič mi ni mari, ali se Sabija omoži ali ne, in če se omoži, ima še dovolj časa izbrati si toli dobrega moža, kot si ga je nje sestra izbrala.“

Na nesrečo se Sabija ni mogla več toli dobro omožiti, kakor je nje mati mislila. Ona leta, ko se je gospa Vaughanova le s srečo drugih otrok pečala, zaljubila se je bila Sabija v mladeniča, kateremu so le revščino očitati mogli. Res je bil njegov oče le razmerno mal posestnik, a ker je sam

bil kaj priden dijak, nameraval je resnobno, da bode jedenkrat učil se bogoslovja. In ko se je Sabija nadejala, da bode postala žena duhovnikova, prihajalo jej še v misel ni, da bi to ne skladalo se z dostojnostjo svoje rodovine. Ko je to priprosta devotka zaupala materi, čudila se je ta močno ter se hudo užalila, tako da jej je to oporekala ter jo hudo karala. Opominjala jo je na bogatstvo brata, na imenitno stanje sestre ter jo praševala, ali hoče toli osramotiti očino hišo, da se z berači meni. Nehote morala je priznati, da bode minulo še mnogo let, preden bi se nje ljubček in ona zares lahko pošteno vzela; nazadnje so jej stariši kar naravnost zapovedali, da naj precej razdere zavezo, v katero ne bi nikdar privolili.

Sabija je bila blaga devotka. Že v otročjih letih se je bila privadila natančno slušati zapovedi in prepovedi svojih starišev. Drznila se ni poslušati skrivnega šepetanja na uho, ki je v tem slučaju starišino samovoljo poudarjalo. Še nekaj mesecev, kot je skupni glas nje rodovine rekal, držala se je stanovitno svoje neumnosti, potem pa se je, če prav

nerada, udala njih volji. Da pa nje srce ni bilo nezvesto, o tem so pričale mnogoletne bolečine.

Po takem poniževalnem poslovu je nje ljubimec zapustil rojstveni kraj, izučil se je za duhovnika ter nazadnje vzel drugo za ženo. Sabija pa je ostala v očetovi hiši, zvesto je izpolnovala dolžnosti pokorne hčere ter se je vse svoje življenje kesala. Kljub hudim izkušnjam se tekom mnogih let nikakor ni zmanjšala otroška pokorščina in otroško spoštovanje, ki sta jej bili toliko žrtve naložili. Kolikor časa je živel oče, žrtvovala se je njemu prav izgledno, tako izgledno, da jej je to zadnje mesece hude njegove boleznii pred smrtjo bilo v najhujšo iskušnjo, kajti Sabijino lice je obledelo in nje postava je vsled velikih skrbij in neprestanega čuvanja po noči močno medlela.

V tem času je tudi njegovo imenje prišlo v nered; in po njegovi smrti primanjkovalo je vdovi in nje hčeri celo potrebne hrane, kajti vsa nje vlast obsegala je le hišo in nekaj malo njiv nerodovitne zemlje. „Šlo jima bode vender prav dobro,“ rekali so sosedje. „Ivan bode svojo mater podpiral in Margerita je tudi bogata.“

Ko je tekom let Sabiji zdravje oslabeledo ter so se nje lasje pobelili in so sosedje opazovali, da se je nje otožnost naglo množila, rekali so si: „Kaj pa ima Sabija Vaughan, da jo toliko tare, vkljubu lepi hiši in prijetnemu življenju? Ko bi imela malo zadovoljnega moža, bolehne in poredne otroke ali pa toli obširno gospodinjstvo, kot je moje, potem si bi lahko mislili, zakaj je sedaj pa sedaj toli občutljiva in čmerna; tako jo pa zares nič ne opravičuje, kajti ničesar ni na svetu, kar bi jej skrbi delalo“.

Kaj ni bilo nič, da tekom deseterih dolgih let Sabijino enolično življenje ni nahajalo drugih sprememb nego malostne in mučne skrbi, katere so jej nje zavisnost in njeni mali dohodki nakladali? Kaj ni bilo nič, da jo je v vsej tej dobi samovoljna nje mati, po smrti svojega moža popolnoma neomejena, neprestano hudo skušala? Kaj ni bilo nič, da vse nje napenjanje in vse nje žrtve neso našle pohvalne besede, ko se jej je vsako zanemarjenje ali opuščanje očitalo, kot bi bila še popolni otrok? Kaj ni bilo nič, da je mati bahava darila nje bogatega brata in nje bogastva napihnene sestre vedno neprimerno hvalisala, za nje služnost se pa še zmenila ni? Kaj

ni bilo nič, da si je stara gospa zaradi bogastva in blagostanja teh srečniših sorodnikov srečo voščila, o Sabiji pa je le malokdaj govorila, da ne bi je bila grajala in v nasprotje stavila?

In osamljeno nje srce ni nahajalo počitka v priprosti veri in otroškem zaupanju na vsemogočnega Boga. Kdo bi se po takem čudil, da je nje srce oledenelo? Kdo se bi čudil, da je nazadnje postajala neobčutljiva, nezaupna, zamolčljiva in mrzla? Pila je iz kaj grenke čaše in žolec jej je srce prešinil.

To srce pa ni bilo popolnoma neobčutno; njegova občutnost še ni bila popolnoma uničena. Še je bila mala zelenica v puščavi, mal izvor življenja in upanja v pustinji. Bil je jedini izvor, a ta izvor bil je toli globok in toli močen, da bi bil vse oživil; kajti na svetu je bilo bitje, čegar sreča je Sabijo močno zanimala. In to bitje bila je Mabel.

Čudno dovolj, da se je ta ljubezen do otroka njenega brata tako tesno ujemala z detinskim spoštovanjem, katero se je v Sabijinem značaji najbolj odlikovalo in katerega tudi dolgoletna krivica uničiti ni mogla. Resnica je bila, da je bil otrok po

stari materi Vaughanovi imenovan, kar jej je na prvem mestu izbujalo in pridobivalo Sabijino ljubezen. To, vsaj dozdevalo se jej je, je trdnejše sklepa z nje rodovino ter jo odteguje vsem novošegnim krogom nje matere, katere je Sabija nekoliko spoštovala, nekoliko pa črtila. Razen tega so jo nje otročja leta in nje šolsko življenje popolnoma odtegovala rodovinskim zavezam in predsodkom, tako da se je neomožena teta nadejala, da bode vsaj nekoliko ljubezni od mlade devojke pridobila.

Tudi neso že omenjeni občasni pohodi pri starej materi nikakor zmanjševali nje močne udanosti do Mabele. Pri teh je bila popolnem skrbni teti izročena ter je večinoma le v nje družbi živela, zlasti zadnja leta, ko Henrik svoje sestre ni več spremljeval. Sabija se je celo veselila te skrbi, ki je tekom celega leta bila nje jedino delo ljubezni, ter se je radovala družbe, ki je nje toli dolgočasno življenje vsaj nekoliko razveseljevala; in vse to je z vsakim poletjem nje srce bolj in bolj pridobivalo živemu otroku nje brata.

In Mabel ni nikdar zamudila to ljubezen primerno ceniti ter jo z ljubeznijo vračati. Res se je

pri svojih pohodih večkrat dolgočasila ter se želela nazaj k součenkam, kajti stare gospe Vaughanove hiša ponujala je mladini le malo veselja. Kljub temu pa je Sabija z največjo zadovoljnostjo zapazila, da je bila primerno mesto v ljubečem srci svoje bratičine našla. To srečno prepričanje utrjevalo se je tudi, da Mabel kot dorasla devica v nje družbi ni nahajala le zadovoljnosti, ampak celo posebno veselje. O nje hvaležnosti in ljubezni so jej nadalje pričali marsikateri listi, marsikatero besede in marsikatera znamenja ljubečega spomina. Kako globoko so one besede Sabiji v srce segale, kako radostna je one liste zopet in zopet čitala, in s kako ljubeznijo in prisrčnostjo je ona darilca shranjevala, tega Mabel pač ni vedela. Tudi ni slutila, da ta prisrčna ljubezen do nje je jedino zeleno mesto v osamljenem pustem srci, tako da je to srce lahko premenila v popolno puščavo ali pa mu je kot duhteči cvetki zalivala in je razvijala.

Kako lahko se temu udaja. Res se tega še ni zavedala, ko je z napeto paznostjo poslušala povest polno nesrečnih dogodkov, a nje lepo živo ob-

ličje pri svitu trpolečega ognja v levi očitno kaže nje toplo sočutje za pripovedovalko!

Četrto poglavje.

Svet se pred njo smije, — njegovega
nestanovitnega pogleda

Ona skusila še ni; nje steza vidi se
vesela,

S cveticami in solčnim svitom, in
glas hvale

Je vedno veseli klicavec njene poti.

Minule so skoro tri ure. Gospica Sabija je bila prav podrobno povedala vse svoje zadnje dogodke, in pogosto se je spominjala tudi bolj oddaljenih; kar so se pri starej gospe jela očitno kazati znamenja velike utrujenosti. Mabel je bila tudi nekoliko upehana, vendar ni mislila iti spat, preden bi bila Henrika videla. Milujé teto, ki je bila že parkrat jela kimati, nasvetovala je, naj bi pozvonila ter povprašala, ali plin vrh stopnic gori, in potem šla tja gori. Pri sebi je bila sklenila vrniti se v čitalnico in počakati Henrika, ko hitro bi teto v nje sobo spremila ter se prepričala, da je z vsem po-

trebnim preskrbljena. O tem jej vendar nič ni povedala, ko je bila Sabija pritegnila nje prvemu nasvetu, ustala je Mabel, da bi poklicala strežnico. Isti trenotek je zazvonil hišni zvonec. In Mabel, ki je težko pričakovala Henrika, zaslišala je radosten smeh in razne kaj žive in glasne ženske glasove. Drugi trenotek je kar brez ovinkov v sobo stopilo več gospij v pisanih plaščih in popolni večerni opravi; temu se je Mabel močno čudila, teti pa je to izbujalo nezadovoljnost, ker so jej te nepričakovane in neljube obiskovalke precej pregnale vso zaspantost.

Na prvi pogled se je Mabel videla vsa začudena in zmočena; a nje lice se je kmalu radosti svetilo, ko je gospo Leroyevo zopet izpoznala; ta je bila spredaj v družbi ter je smehljajoč se zmešnjavi, katero je bil nje nepričakovani dohod povzročil, svojo mlado sestro najbolj ljubko in najbolj prisrčno pozdravila. Potem se je obrnila k teti, ki se je na naslonjači kaj trdo držala, ljubko in neskrbno dotaknila se koncev nje prstov ter je ob enem nekako zaničljivo in ostro nje obleko in nje postavo pogledovala.

Mej tem je Mabel opazovala sestrine tovaršice. Jedna izmej njih, gospa srednjih let, v brokatu metuljskih boj in z nojevimi peresi na glavi, ni čakala, da bi jo predstavili, ampak je kar naravnost izrekla, da pri njej se lahko prezirajo vse oblike, ker Mabel že tako ljubi zaradi ljube matere in zaradi Ludvike, ki jej je najboljša prijateljica. Potem jej je predstavila svojo hčer, vilo (silfo) v tarlatanu, ki je Mabeli kaj toplo roke stiskala. To naj bi uvajalo prijateljstvo, katero ja ima, kot je nje mati se nadejala, v najkrajšem času mej seboj sklepati.

Mabel se je vsega tega močno veselila. Tako rano, mislila je, so zapustile plesalnico, da bi jo tako neprisiljeno in prisrčno pozdravile; zato jih je tudi vsprejela z razmerno živostjo in prisrčnostjo. Ko so stali še blizu durij ter se ropot njih prihoda še ni bil popolnoma polegel, znova zapoje zvon; in takrat je Mabel razločno slišala Henrika po prehodu stopati. Ko je isti trenotek zaslišala tudi njegov glas, umaknila se je h kratu uljudnost veselju; ne da bi se količkaj opravičila ali izrekla, odtrgala se je od svojih gostov ter je naglo hitela iz sobe.

Z začudenjem so gospe gledale druga drugo; a kmalu so razumele nje obnašanje; kajti preden je Ludvika svojej sestri sledila, da bi se o njenej radostni razburjenosti prepričala, vrnila se je Mabel z zalim in velikim svojim bratom. Henrik še slutil ni obiskovalk ter jo je pri svojej prisrčnosti peljal na najsvetlejšo mesto v sobi; ko je z očitnim veseljem in mnogimi vskliki začudenja in radosti ogle dal nje obraz, poljubil jo je večkrat kaj prisrčno.

Gospa Vanekar, starejša izmej tovaršic gospe Leroyeve, je izdala svojo prisotnost z glasnim smehom, nje hči se je na tihem hihitila, Ludvika pa je z začudenim, skoro grajajočim glasom vskliknila: „No, Henrik, ti se pač očitno izrazuješ!“

Prisostvo teh prič Henrika nikakor ni motilo; popolnem miren se je gospem poklonil ter je zarudelo sestro še zmiraj držal za roko. Gospa Vanekar jela je šaljivo pojasnovati njegovo bratovsko navdušenost, Mabel pa si je naložila težavno nalogo da bi gospico Viktorijo kratkočasila. A ta je imela oči in ušesa le za Henrika in razgovor se je kmalu razvil in oživil.

Ko bi bila Mabel izbirala, gotovo bila bi najrajša našla svojega brata v malem domačem krogu. V sedanjem slučaju, mislila je, pa ni nič prijetniše nego mali šum prijateljskih glasov, ki ga je njegov dohod le pomnožil, — nič ni bolj radostno, nego pogovor o načrtih, katere so precej snovali; — nič ne ugaja bolj njenemu samoljubju, nego to, da so vsi ti načrti bolj ali manj le nje razveseljevanje nameravali.

Ker je bila sama toli srečna, zapazila celo ni (ta preširna deklica), da se je teta Sabija bila družbi umaknila, obrnila proti levi ter na videz nezadovoljna in vsa zamišljena gledala v ogenj. Celo časa ni imela pomisliti, ali ni Ludvika tudi izpozabila tujcem jo predstaviti; pomislila ni, da bi teta po takem bila iz družbe izključena.

Henrik je res izrazil svoje obžalovanje, da ni bilo niti njega, niti očeta na pristajališči, da bi jo bila vsprejela, vender se je kazal kaj zadovoljnega s popoldanskim izletom ter je rekel, da je našel par toli lepih konj, da jim ni para v mestu. „Oče me je neomejeno pooblastil kupiti ja,“ rekel je. „In jaz sem hotel, da se Mabel z lastnimi konji

popelje na sprehod in da lepših konj ne bode videti na Široki ulici (Broadway).“

„Prvikrat se popelje nakupovat,“ vzkliknila je Ludvika. „Tudi meni je oče privolil, da si nakupim enakih ali pa še bolj imenitnih stvari. Če hočeš svojo vožnjo odložiti do družega dne,“ nadaljevala je smijoč, „poskrbim, da bode Mabel za to priliko primeren klobuk imela. No, Henrik, ali ti ne pojdeš na ples?“

Preden je mogel odgovoriti, jela mu je gospa Vanekar močno očitati, da namerava doma ostati, in gospica Vanekarjeva je s prilizljivim glasom pristavila: „O, prepričana sem, da sestra vas opraviči. To bode kaj bliščeč ples; in ker je bila sestra celi dan na potu, utrujena je pač preveč, da bi se v vašej družbi še dalje radovala.“

Mabel se ni lahko mislila, da bi o tej poznej uri še šle na ples; mislila je bila poprej, da se bodo domov vrnile. Ker je s tem bila izdala svoje preproste navade in svojo popolno nevednost o mestnih dobah in urah, dalo je to gospici Vanekarjevi nov povod trditi, da Henrik Mabeli izkaže le veliko

usmiljenje, ko bi jej voščil lahko noč ter ž njimi šel na ples.

Mabel je spremljala sestro in nje tovaršice do vrat; tu je vsprejela Ludvikine načrte za drugi dan ter se je od nje poslovila, Henrik pa jo je spremljal do voza. V čitalnico vrnivši se, je Mabel zaklicala: „O, tetka, kako krasna je moja sestra!“

„Res prav lepa se vidi“, rekla je gospica Sabija zbadljivo, „a želela bi, da bi se tega toli ne zavedala“. Prav smešno je bilo, da sta se sestra in gospica, kako se pač kliče, v zrcali ogledovali, na vsaki dve minuti, kolikor časa sta tukaj bili“. In gospica Sabija je s stola naglo ustala, kot bi bila hotela reči: „Odšle so, sedaj pojdiva spat!“

„Kako blage so pač bile“, rekala je Mabel na pol tiho sama sebi, teto po stopnicah spremljevavši, da so sem došle naji za par minut obiskat, ko so vendar bile na potu na ples“.

„Zaradi tega prav so bile prišle“, odvrnila je teta Sabija z istim rezkim glasom, s katerim je prej govorila. Kot bi bila hotela isto misel zasledovati, nadaljevala je trenotek pozneje. „Jaz črtim

ljudi, ki se toli lišpajo in košatijo; v mojih očeh to nima prav nobene veljave“.

Mabel v srci ni našla razloga, da ne bi bila pohoda izvajala iz najbolj nesebičnih in najljubeznjivših namer. Ker se je sedaj prvikrat spomnila, da se teta za veseli krog ni dosta menila, sumila je, da je bil čut zanemarjenja prouzročil one zbadljive besede. Da bi to poravnala, spremljala je teto v nje sobo, pojasnila jej je napravo pri zatvornicah in pri plinu, kar je Sabiji bilo res popolnoma neznano; tudi jej je nasvetovala več prememb, ki naj bi se drugi dan izvršile, da bi jej soba še bolj ugajala.

Ta paznost je gospico Sabijo silno razveselila, nje ostro obličje je postalo milejše in glas, s katerim jej je lahko noč voščila, je očitno pričal, da svojej ljubljeni bratičini ni ničesa očitala, naj je nje nezadovoljnost iz katerega koli razloga izviral.

Gredeč doli po stopnicah, iz tetine sobe držečih, zapazila je Mabel bliščečo luč v sobi tik družbinske sobane; duri so bile na pol odprte, če prav so je bili rano na večer zaprli. Isti trenotek je zaslišala, kako jo je Henrik noter poklical.

Vsa začudena ga je našla na sofi neskrbno stegenega v domači halji in mehkih krevsah; očitno je bilo, da ni nameraval iti na ples. Ker je bil tako pazno poslušal gospice Vanekarjeve prošnjo ter se jej na videz udal, varalo je to Mabel ter jej prave njegove namere zakrilo.

„Kaj! na ples iti prvi večer po tvojem dohodu?“ zaklical jej je za odgovor, ko ga je tako začudena gledala; „na ples naj bi šel, ko te že štiri leta nisem videl! Misliti moraš, da so mi plesi močno mari, ali pa da mi sestra moja ni prav nič mari.“ In to govorivši potegnil jo je prav prisrčno k sebi na naslonjač. „Ti pač nisi trudna,“ nadaljeval je, „vsaj ne zdiš se mi trudna.“

Trudna res ni bila. Nje obličje se je pri tem dokazu nespremenjene bratove ljubezni kar svetilo radosti; a tudi vse stvari okrog nje so jej izvabljale tako prijetno začudenje, da jej je to celo misli na utrujenost pregnalo. Prvikrat je sedaj videla to malo sobo, a mladi devojki zdela se je prav čarobni san. Predrago opravljena obiskovalnica, bogato oskrbljena knjižnica, široke stopnice in visoki svetli prehodi dopadali so jej po svojej krasoti ter jo z nova

prepričali o bogastvu nje očeta. V tej mali sobi pa je bilo nekaj, kar je govorilo k vzvišenemu čutu in bolj izbornemu ukusu, čegar Mabeli kljubu nje lehkomišlenosti in veselosti ni manjkalo. Z oponami prevlečene stene in pregrnena okna so tej sobi dajale neko odločenost in mirnost, kateri je drugod v hiši pogrešala. Stojalo, iz lične žice spleteno, nosilo je polno izbranih živih cvetic, da je zrak v njej bil svež in duhteč kot v vrtu. Ob stenah je viselo nekaj malo slik, a njih predmeti so segali Mabeli v srce in čutila je bolj nego razumevala, da izvirajo iz rok pravega mojstra. Tu ni bilo dragocenih zreal niti dragotne pozlate, ki bi oči slepila in mamila, tu so bile le umetne posode izješčne oblike, mize z ukusno uloženimi deli, dragotna pisalna miza à la boule, mala polica z izbranimi knjigami in nekateri mali kipi; srebrna svetloba, ki je iz svetilnice, prečudno iz alabastra narejene, izvirala, podelovala je vsemu neko posebno milino.

Henrik je z očitno zadovoljnostjo opazoval sestro, ko je pregledovala posamične lepe stvari, ko so nje oči radosti se bliščale in ko je svojo naudušenost s posamičnimi besedami izrazovala. „Oh,

Henrik,“ vskliknila je nazadnje, „kako krasna je tvoja soba!“

„Moja!“ odvrnil je Henrik. „Ti pač ne bodeš mislila, da je vsa ta ženska ropotija moja. Sedež v kotu tega naslonjača nameravam pač sedaj pa sedaj za se zahtevati, o vsem drugem pa lahko ti razpolagaš.“

To je bilo Mabeli preveč. Popustila je bila brata, da bi mično olepšavo sobno lože in natančneje ogledovala; ko jo je pa proglasil vlasteljico vse te krasote, umaknila se je hitro za njega, da ni mogel videti solzá, katere jej je bila hvaležnost izvabila, glavico položivši mu na ramo, skušala je s prisrčnimi besedami in toplimi poljubi zahvaliti se mu za njegovo dobroto, kajti popolnem prav je sklepala, da je to malo zakladišče obsegalo vse, kar je bil Henrik na potovanji po inostranskem svetu lepega nabral.

„Draga, tvoja hvala je pač preobila,“ rekel je Henrik s kaj živim glasom, ko je Mabel znova in znova njegovo blagosrčnost, njegov ukus in njegovo skrb poudarjala. „Prav nič mi ni trebalo zatajevati se, ko sem trosil denarje, s katerimi me je

oče toli bogato preskrboval; zagotavljam ti tudi, da sem imel prav malo opravila pri izbiranju teh lepih predmetov, razen nekaterih knjig. Meni se imaš le zahvaliti, da Terpsichora ni došla s polomljenimi prsti in Apollon ne z odbitim nosom. Neizmerno truda pa mi je napravljalo, da so mi te stvari dobro spravili v zaboje in da sem je varno dobil iz starinskih skladišč. Tega, Mabel, bi ne bil storil za nikogar drugega nego za tebe. A ker se vsega toliko veseliš, čutim se za ves trud bogato obdarovanega. Kaj znaš francoski govoriti?“ nadaljeval je ter ustal in šel k polici s knjigami.

„Ne,“ odgovorila je Mabel, „a nekoliko že čitam francoski.“

„Tega se moraš učiti z menoj“, rekel je Henrik; kmalu bodeš ljubila ta jezik kot jaz. Skup jih bočeva čitati, dostavil je, položivši roko na nekatere najboljše pisatelje francoske; učiti te čem uživati Bérangera in Lamartinea“.

„Češ me imeti za učenko!“ vzkliknila je Mabel. „To bode lepo! In to bode najina šolska soba!“

Henrik je s police vzel dragoceno vezan zvezek ter je vanj veselo in skoro zaljubljeno pogle-

dal, kar je pričalo, kako visoko je pisatelja cenil. Bukve zaprši in je zopet na polico položivši rekel je:

„Jedina zavira v tvojem učnem načrtu je, da te bodo Ludvika in Vanekarjevi ves čas odtegovali. Ludvika je popolna gospa po novi šegi in navadi, kar bodeš v osmih dneh tudi ti“, pristavil je šaljivo.

Mabel je resnobno in skoro razsrjeno zavrnila ono opombo. Nikdar ne postane gospa po novi šegi in navadi, če s tem meni le posvetno gospo. V družbo bode pač zahajala, kot najbrže tudi Ludvika zahaja, a to je ne bode zaviralo, da ne bi čitala, učila se in pogostoma součenkam dopisovala.

Henrik se je presrčno smehljal ter ves začuden gledal lepi obraz in krasno postavo, kakor bi jej hotel reči: „Svet te bode klical in se te lastil, ali hočeš ali nočeš.“

A odgovoriti se ni dalo na smehljanje, naj bi bilo to še več izražalo. Mabel baje ni razumela pravega pomena ter se je obrnila k Terpsichori v malem pregradku. Izrekši kolika škoda bi bila, ko bi se bil toli izbran umotvor pri prevažanju poškodoval, vprašala je, kdo ga je pač izbral.

„Rekel si mi, da nisi izbiral po lastnem okusu ali s tem meniš, da so ti te dragotine umetniki sami priporočali?“

„Ne, tega zares ne; a imel sem za se svetevalca dosta bolj zanesljivega od mene in umetnikov. Dudley je bil z menoj v Florenci in skoro v vseh umetniških delavnicah, katere sem obiskal. Njega ukus je brez pogrška in več nego to, draga Mabel, laskal se je sam sebi, da tvoj ukus natanko pozna. Prav smešno je bilo, kako me je naganjal, naj ti tega genija godbe prinesem. Trdil je, da na vsem potovanji n'eva videla ničesa, kar bi toliko ugajalo tvojemu mlademu in olikanemu okusu. In ta Iris tudi; pomagalo ni nič, moral sem vsekakor tudi to nežno lepotico kupiti. Zagotavljal mi je, da bode v tvojih očeh neprecenljive vrednosti. Mabel, močno se veselim, da bodeš Dudleya videla; to je kaj krasen človek!“

Mabel obrnila se je v stran, da bi sliko ogledala in isti trenotek tudi bratu zakrila, kako je zarudela o nenavadni pohvali, katero jej je bil mož, kot je bil Linkoln Dudley, izrekel.

Če prav malo let starši od nje brata, bil je Dudley mu tovariš v Parizu, kjer se je več mesecev mudil. Pozneje ga je tudi spremljal na kaj zanimivem potovanju po Franciji, Švici, Nemčiji in Italiji. Zato ga je že leta in leta poznala iz Henrikovih listov; iz tega vira je tudi izhajalo nje veliko spoštovanje njegovih nenavadnih darov in nje prav romantično zanimanje za njegov prenapet prav sanjarsk značaj. Dobro je vedela, da so nje tedenski dopisi bratu jo seznanili z Dudleyem; vendar jej je močno laskalo, da je nje značaj toli premišljeval ter nje ukus tako dobro spoznaval; s tem se je sklepala tudi neka navdušenost za umetnost, če prav je ta še bila le malo razvita.

„Kedaj se pa gospod Dudley povrne?“ vprašala ga je z navidezno malomarnostjo.

„V malo tednih. Vrnila bi se bila skup, a bil je nenadoma v Parizu zadržan. Če ne občuduješ Dudleya, pač nisi kot druge gospe. Dudley je v obče jako priljubljen. Radoveden sem, kaj bode mislil o konjih, katere sem danes kupil.“

„Kaj pozna tudi konje?“ vprašala je Mabel nekaj začudena.

„Toli dobro, kot vse drugo. Dvomim, da bi znal le kako stvar na konji presoditi, a vender ti bi na prvi pogled povedal, ali je ta kočija s konji lepa ali ne; in jaz bi veroval njegovi sodbi, naj bi kupil kar koli.“

Kar je oče, prišedši domov presekal Henriku pohvalnico na njegovega prijatelja. Uro pogledavši je zapazil, kako pozno je že ter je samemu sebi očital, da je Mabel toli dolgo zadržaval, in nagloma jo je zapustil, dasi ravno mu je zagotovljala, da ni prav nič trudna. Nekaj trenutkov pozneje je gospod Vaughan, ki je bil nje glas čul in luč v sobi zapazil, pogledal noter, obžaloval jo, da še ni bila šla spat, ter jej voščil lahko noč. Na to se je udajala lastnim mislim.

In bile so, lahko si mislimo, razburjajoče misli, ki so Mabeli marsikatero uro prve noči v očetovski hiši spanje jemale.

Koliko dobrotljivosti, koliko ljubezni, koliko ponosa jej je izkazovala vsa rodbina! Kake načrte njej na srečo so bili nasnovali! S koliko dobrotljivostjo so jo preskrbeli z vsemi potrebščinami! Ta trenotek je njenim mislim nadkrilovala prisrčna ve-

likodušnost nje očeta. Tej je sledil spomin na možatega brata, na njegov srčni pozdrav in na nado, da bode ž njim srečne dni preživela; to misel je zopet preganjala podoba nje sestre, ki je bila dovršeni praobraz izbrane gospodske družbe. V te kroge bode Mabel kmalu upeljana ter je že sedaj gledala bodoče zmage, ki so jo čakale.

A mislila ni na marsikaj, prav na to ne, kar jej je gosa Herbertova priporočala. Mislila ni na zadnje svarilo, na zadnji nauk svoje učiteljice. Popolnem je izpozabila na dolžnost, katero nam vsaka dobrota naklada, na dolžnost, ki iz vsake predprave izvira; pri prepolni kupi veselja izpozabila je vprašati, katera roka ga je napolnila. Nje srce res ni bilo mrzlo in nje plemeniti čuti se niso izgubljali v zadovoljnosti s samo seboj. Najsrčniša ljubezen bliščela se je v nje ljubkem smehljanji, hvalenost se je svetila v tekočih nje solzah in nesumna zaupnost, s katero se je nje mlado srce vsakemu novemu zagotavljenju ljubezni udajalo, dokazovala je globokost nje verne, zaupne narave.

Pa žalibog! Nje ljubezen ni vzdihovala k Onemu, ki jej je vse to v svojej milosti podelil.

Nje mokre oči se niso v hvaležnosti obračale k izvoru, iz katerega se je vsa ta blagost raztekala. Svoje goreče zaupnosti ni stavila v Onega, brez katerega je prazno vsako zaupanje. Mabel še ni spoznala svete svoje naloge, ni še izkusila niti svoje dolžnosti, niti svoje bolesti. Za sedaj je nje naloga biti srečna in nje veselje, biti ljubljena. Blagor jej, če se bode nje duh v ponižni pokorščini proti nebeškemu vladarju uklonil, ko bodo darilniki radosti razdrobljeni, ko se bode samoljubje iz praznih sanj prebudilo in ko življenje ne bode več le kratkočasna zabava.

Peto poglavje.

Naprej zletavši, radostna in vesela,
 Naleti gospo Šego na cesti;
 In marsikateri ljubki in prijateljski pozdrav
 Pozdravlja pri njenem shodu
 Pa ne dajte se dogodku vi čuditi,
 Šega in ona sta roka in rokavica.

Gospa Leroyeva je bivala v drugem nadstropji kaj gosposke gostilne. Skrbi domačega gospodinjstva so bile Ludviki toli zoperne in se je tudi

tako malo zanje menila, da se je mož nazadnje res udal često ponovljeni prošnji, naj bi pokusili še nezavisno in prijetno življenje v javni gostilni; in sedaj je že dve zimi zaporedoma bivala v dolgi vrsti kaj gosposkih sob tik bivališča svoje gospe Vane-karjeve, katere vzgled je nestanovitno Ludviko spodbujal ter nje premenljivost podpiral.

Gospod Leroy se je sprva močno protivil tej premembi, sedaj pa jo je najtopleje zagovarjal; ker ga je prirojena mu nemarnost zavirala, da bi se bil slabemu gospodinjstvu svoje žene uspešno ustavljaj, trpel je sam največ po nerednosti in zmešnjavi, ki sta v njegovej hiši vladali. Pri sedanji napravi pa je čutil, da, če že ni pomnožila njegove prave sreče, vsaj je rešila ga marsikatere male grenkobe ter je zdatno pomanjšala njegove letne troške. Domače ugodnosti mu novo gospodarstvo res ni nobene ponujalo, a to mu je nadomestovalo društvo, v katero je tako redno in stalno zahajal.

Ludviki nastajali so tu kakor povsodi neprestani razlogi nezadovoljnosti; pogostoma se je vznemirjala in ujedala, zlasti zato, ker pri sedanjem življenji ni uživala nekaterih družbinskih predpra-

vic, katerim je bila v svojem domu privajena; zato je s toliko radostjo poslušala prva poročila o očetovih namerah in načrtih.

Goste vsprejemati pod njegovo streho bilo bi jej dosti manj sitno in mnogo prijetniše nego bi sama v lastni hiši vsprejemala veliko družbo. Mabel, prav za prav še učenka iz šolskih klopj, morala se bode primerno upeljati v veliko družbo; in kdo bi znal bolje voditi vse slovesnosti, ki imajo nje ustop v mestno življenje spremljati? Kaj res bi jej branilo, da ne bi se v sobanah nje bogatega očeta zbirale one vesele novošegne družbe, katerim bi ona sama predsedovala? Od strani očeta se ni bala nobene ovire. Gospod Vaughan se je sicer bal, da ne bi Mabel postala puhla gospa po novi šegi ali pa Henrik ošaben gizdalin, vender je bil preblagosrčen in premehak da bi se bil ustavil načrtom, ki so imeli njegove otroke razveseljevati in osrečevati; tudi ni imel ne moči, ne navade, da bi bil svoje rodovini stavil meje, koliko sme potrositi. Potrebne odločnosti ni manjkalo gospe Leroyevi in takrat je napela vse svoje moči iz treh različnih razlogov: da bi mlado sorodnico upeljala v veliko

družbo, da bi lastno razveseljevanje pospeševala in da bi svoj upliv v očetovi hiši utrdila.

Tudi se ni nikakor varala. Mej voditelji novjšegnega življenja vladal je občni glas, da ničesa ni ukušnejšega, nego je gospod Vaughanova hiša in kočija, da se nič ni lepše poneslo, nego veliki vsprejem na čast došli Mabeli, katerega je Ludvika toli prijetno vodila, in da nič ni gotovejše nego to, da prva bode nedosežna lepotica v začetni dobi, zadnja pa ostane jedna nje najlepših krasotic.

Na valovih ugodne sreče in z najbolj prilizljivimi nadami v veselo življenje upeljana je dospela naša mlada učenka iz šolskih klopj brez najmanjšega truda na mesto, katero so jej bile baje priroda in okolščine določile.

„No, glej no“, vskliknil je Henrik vjuto prek časnika Mabel po strani pogledavši, „prav danes je minul teden, odkar si bila v mesto došla — da ravno jeden teden“, pristavil je, „in moje prerokovanje se je že izpolnilo!“

„Katero prerokovanje?“ vprašala je gospica Sabija prek mrežastega dela skrbno pogledavši v

Henrika, ki je pri poznem zajutreku jutranji časnik naglo pregledoval.

„Teta, jaz sem bil toli prepekan, da sem naprej vedel, da že sedem dnij in sedem noči kuklo v metulja premeni.“

Teta Sabija pogostoma ni razumevala nedoločnih in podsmešnih Henrikovih odgovorov ter tudi takrat ni dalje vpraševala, ampak je nevoljna ozrla se v svoje delo.

Mabel je napominjane besede bolje razumela in je še nadalje pitala Henrikovega velikega psa ter je slastne koščke, z mize vzete, držala visoko nad glavo velikanskega soigralca, da ne bi srečala bratovih očij, ki so, kakor je vedela, vanjo merile.

„Dva ženitovanjska pohoda in večerni koncert v torek“, računil je Henrik po prstih, „vožnja v kočiji, opera in ples v sredo.“

„Dovolite mi, teta, da vam zamotano štrenico poravnam“, vzkliknila je Mabel, tik gospice Vaughanove na nizek stolček se usedši ter še zmiraj se kazavši, kakor ne bi brata poslušala.

„Tri velike družbe v četrtek“, nadaljeval je Henrik, „in v petek veliki ples te dobe! Dobro, Ma-

bel! Dobro! Rekel sem ti, da bode jeden sam teden iz tebe naredil popolno novošegno gospo. Le škoda, da nisva na to stavila.“

„Jaz zanikavam to“, odvrnila je Mabel toplo, „kaj ne, Tatar?“ potrkavši psu na glavo. „Novošegne gospe se ne igrajo z velikimi psi ter tudi ne znajo mrežic delati“ in tako govoreč, izvlekla je igle iz zamotanih koncev, nekoliko dela razpletla ter je jela kaj potrpežljivo zopet petljati.

„O, pa jaz imam dokaz pri rokah“, rekel je Henrik z zmagovnim glasom ustavši od mize. Tu stoji črno na belem in kar časnik pravi, mora pač biti resnica“; in pokazal jej je dotično mesto v listu. Bil je popis bliščečega plesa prejšnjega večera in mej plesnimi krasoticami stalo je Mabelino ime prvo v vrsti. Ko je čitala prilizljivi popis svoje telesne in duševne vrline, zarudelo jej je obličje primerne srdi.

„To nespodobno poročilo pač ničesa ne dokazuje“, vzkliknila je živo.

„Le pečat še pritisne dognani stvari“, odvrnil je Henrik, „da je naša učenka iz šolskih klopj te-

kom osmih dnij dozorela v novošegno gospo.“ In pokazal je na napis članku: „Naš novošegni svet.“ „Mislil si tedaj Mabel“, rekla je gospica Sabija resko, „ko si govoril o kukli in metulji? Kaj uljudne besed-, to moram priznati. Ti si mislil pohvaliti jo, ko si jo metulja imenoval, a jaz ne poznam časa, ko bi jej bilo pristojalo ime ostudne kukle. Jaz sem jo pred osmimi dnevi prav toli ljubila kakor danes. Bojim se, da jo popačite“, mrmrala je na pol tiho.

„Kaj, teta Sabija?“ rekel je Henrik živo in z glasom, katerega podsmeha gospica Sabija ni razumela, „kaj teta, tega pač resnobno ne misliš? Ti pač ne porečeš, da si Mabel tako rada imela in nanjo toli ponosna bila, ko je sveža in živa prišla iz gospe Herbertove učilnice, kolikor rada jo imaš sedaj, ko se z nošo, olikanostjo in spoštovanjem velikega mesta odlikuje? Bila je res kaj dobra devojka in član naše rodovine, prav prirodno, da smo jo vsi prav radi imeli. Pa pomisli, kaj je sedaj. Sedaj je prva krasotica v mestu, kraljica v novošegnem življenju z velikim spremstvom nespametnih gizdalinov in neštivilnih dobrih prijateljev, ki se z

nje smehljanjem žive! Pomisli, kolika prememba, kolika zmaga!"

"Henrik, ne bodi toliko aboten", segla mu je v besedo Mabel, ki se je sama sicer radovala, vendar se tudi bala, da ne bi teta bratovih besed za resnico vsprejela, ali kar bi bilo še hujše, da ne bi njegove šaljive posmešice je razjezile. "Mi metulji, ker ti pač nisi boljši od mene, hočemo za nekaj časa peroti stisniti. Danes baje bode prvi dan v Novem Yorku deževalo in delali si bodemo veselo družbo doma ter se za minoli teden pokorili."

"Deževni dan!" vskliknil je Henrik stopivši k oknu ter skrbno pogledavši. "Ne, ne mislim; popoldne imamo izlet v Chersey in lepo vreme je neobhodno potrebno. Pa Mabel, kako pa je, da si svobodna? Kje pa je poglavitni sovražnik?"

"Kako naj bi vedela, koga misliš, Henrik? Kako čudne naslove daješ ljudem!"

"Le take, katere zares zaslužijo. Kdo je poglavitni sovražnik našemu hišnemu miru, kdo je voditeljica v vseh teh novošegnih zarotah, kdo nam tvojo družbo krade ter prav samovoljno svojo družbo usiljuje? Če ti ne moreš uganiti, koga mislim, uga-

nila ga bode teta. Upliv Vanekarjeve teta odobruje tako malo, kot jaz.“

„Oh, Henrik“, rekla je Mabel smehljaje, „kako nebvaležen si, ko te gospa Vanekarjeva in gospica Viktorija toli močno občudujeta!“

Henrik je zmajal z ramami.

„Za danes si varen“, nadaljevala je Mabel, gospica Vanekarjeva in Ludvika obiščete danes zunaj mesta nekaj ljudij; na srečo sem jaz popolnoma svobodna. Škoda, da si obljubil izleta se udeležiti. Danes bi lahko začela francoski se učiti.“

„Poslušajte jo!“ zaklical je Henrik z navideznim začudenjem, kako pridna in uneta učenka, katero le neogibno odsodstvo njenega učitelja zadržuje, da se svojemu duševnemu ukusu ne udaje!“

„Zares, Henrik!“ odvrnila je Mabel, „zagotavljam ti, da sem te knjige večkrat s hrepenečimi očmi pogledovala; a nikdar nisem imela časa za drugo nego za to, kar gospa Vanekarjeva zahteve družbe imenuje.“

„No“, zaklical je Henrik silovito, „na vislice z gospo Vanekarjevo!“

„In ž njenimi deležnicami tudi?“ vprašala je Mabel prepekano.

„Ne, milost nedolžnim“, rekel je Henrik zevaje. „Mehkosrčni naši Ludviki privoščim vse veselje“ mladosti, a želim jej drugo voditeljico. Mimogrede, kaka koprneča mala neumnica — —“ ko pa je zagledal Mabeline začudene in očitajoče oči, obmolčal je, smijal se ter sebi v besedo segel: „No, najina sestra je, kaj ne? tedaj molčiva.“

Naglo in živo prikimovanje gospice Sabije je pričalo, da je Henrikove napol izrečene misli odobraval; in kot bi govorila sama s seboj, rekla je nekako živo: „No, vsaj bomo imeli miren dan!“

„Da“, odvrnila je Mabel; „tako bodem lahko čitala liste stare matere Vaughanove in vam lahko klobuk zarobila. Gori zajutrekujeva in predpoludne ne prideva več doli.“

Pri tem nasvetu se je gospice Sabije obličje kar žarilo očitne zadovoljnosti, a kmalu se je nekoliko zmračilo, ko je trenotek pozneje Mabel zaklicala bratu: „Henrik, jaz bi kaj rada — — —.“

„No“, odvrnil je stopivši v prehod in z vrhnosuknjo na rami vrnivši se, „to vemo, da bi ti kaj rada —, a povej, kaj bi rada?“

„S teboj bi rada šla do gostilne.“

Henrik je začudeno pogleda rekoč: „Mislil sem, da se je imenitna gospa šest kilometrov daleč iz mesta peljala.“

„To vem,“ odvrnila je Mabel, „a jaz bi toliko rada videla otroka; danes zjutraj bodeta gotovo doma.“

„Prav dobro,“ rekel je Henrik, „jaz pojdem prav mimo gostilne in veselilo me bode, da te bodem spremljal. A lebko dežuje; zakaj nečeš voza?“

„Naš voz je vzela Ludvika.“

„Naš voz!“ vzkliknil je z na pol razdraženim glasom. „To je naredila tebi! Kaj pa je z njenim vozom?“

„Jeden izmej gosp. Leroyevih konj krunca; zato je oba čez zimo oddal na pristavo.“

Henrik je pomenljivo požvižgal, Mabela pa mu je s prirojeno živostjo rekla, da jej je ljubše pešiti; ne boji se dežja, vajena je vsakaterega vre-

mena ter neče postati mehkužna rastlina iz rastlinjaka.

„Nadejem se, da bodeš za svoj trud obilo poplačana,“ rekla je gospica Sabija s posebno ostrim glasom. „Minulo bode nekaj časa, preden se s tema otrokoma zopet snidem.“

„Teta, kako to?“ vprašal je Henrik z živim zanimanjem. Henrik se je namreč prav objestno radoval, če je mogel potegniti s Sabijo, kadar je ta svojo jezo ali nezadovoljnost očitno izrekala.

Mabel je bila ravno šla iz sobe, napraviti se za sprehod, ter ni slišala odgovora svoje tete; vrnivša se popolnem napravljena našla je Henrika, kako se je močno krohotal; ta jo je nemudoma pozdravil z vzklikom:

„Oh, Mabel, ti si se pač pripravila sniti se z divjimi živalmi. Po besedah kaj zanesljive osebe bodeš danes zjutraj videla opico in medveda. Oba sta nevarna, a jeden očitno napada ter ponavlja svoje nagajive napade, drugi pa sesa svoje kremplje er še večjo nesrečo snuje. Take so razmere, karv ee žalostna skušnja dokazala.“ In znova se je Henrik nezmerno smijal.

Gospice Sabije obraz je izražoval nekoliko nevoljo, nekoliko pa zadrego, kateri jej je zmiraj Henrikovo zabavljanje izvabljal. Mabel je bila vselej v skrbeh, ko je njega bistrournost teto pikala; zato ga je sedaj potegnila s seboj ter je šaljivo opomnila, da se bode po takej svaritvi pazila.

Gospica Sabija je pobrala svoje reči ter je z nezadovoljnim obrazom mislila iti tja gori v svojo sobo, ko je Mabel v prehodu obstala ter jej rekla, da se kmalu povrne; pri tej priliki bode v Široki ulici kupila nekaj metrov trakov, katerih za nje klubuk potrebuje.

Gospica Sabija je hvaležno pogledala Mabel. Ta je potrpežljivo čakala, da jej je teta iz zastarele mošnjice odštela denar, ki ga je za trakove potrebovala; naročala jej je na drobno, koliko trakov in kakšnih naj jej kupi; mej tem pa je Henrik z vratno kluko v roki ves nemiren čakal sestro.

„Kaj, teh čudovitih dečkov še nisi videla?“ rekel je Henrik Mabeli, ko sta šla doli po ulici.

Mabel mu je pripovedovala, kako jej je že večkrat spodletelo, da bi videla svojih sestričev, ter mu je rekla, da je silno radovedna, kakšna da sta.

„Včeraj sta pač bila z največjim šumom napadla tetino sobo,“ odvrnil je Henrik ter se je z nova radostno smijal, spominjaje se gospice Sabije poročila o tem prizoru. „Danes zjutraj kar divja nad njima. Preostro, mislim, sodi malega Murraya. Kaj krasen dečko je ta; drugi je vsekakor nekoliko potuhnjen.“

Tu je neki drugi predmet nase vabil Henrikovo pozornost in kmalu je mladi par nehal pogovarjati se o sorodnikih, da celo mislil več ni na nje.

Rezki jutranji zrak in žive besede Henrikove so Mabelinega mladostnega duha toli oživili, da radosti skoro mislila ni več, zakaj je šla od doma. Bila je zares iznenadena, ko sta pred uhodom v gostilno obstala in jej je spremljevalec dobro jutro voščil. Vsled hoje so jej lica čez navado zarudela in obličje se jej je kar žarilo, ko je za trenotek Henrika držala za roko ter ga prosila, naj se vrne o pravem času, da bi skup v domači družini večer prebili. Rad jej je to obljubil. Ko je na to izginila v vratih, naznanjal je njegov ljubeznjiv pogled za njo, kako ponosen je brat na sestro.

„Vaughan, kaj si postal zvezdar?“ vprašal ga je znan glas na strani. „Podoba je, da opazuješ, kako zvezda prvega reda izginja.“

„Dudley, dragi mi prijatelj!“ vzkliknil je Henrik nagloma, ki je pri prisrčnem pozdravu izpozabil odgovoriti na prijateljevo vprašanje. Ko je bil Dudley začudenemu Henriku pojasnil, kako da se je tako nenadoma vrnil, obrnil se je z nova v vežo, v katero je bila Mabel izginila, ter je z očitnim zanimanjem povprašal: „Kdo je bliščeča zvezda?“

„Nova došlica, skoro tujka v mestu,“ odgovoril je Henrik z navidezno bladnostjo. „Kmalu bo- deš videl, kako se v svojem krogu giba.“

„Jaz gotovo ne,“ odvrnil je Dudley neskrbno; „danes dopoludne odpotujem v Washington ter ne vem, kedaj se povrnem.“

To je Henrika neprijetno dirnulo, kajti zares je nameraval, da bi prijatelja Mabeli predstavil.

„Časa imam še pol ure,“ rekel je Dudley na uro pogledavši, „ter ti imam sto in sto rečij povedati.“ In prijemši Henrika pod pazduho, sprem- ljal ga je doli po Široki ulici.

Šesto poglavje.

Oh, kadar ona je jezna, ona je ostra
in huda!

Ona bila je čarobnica, ko prišla je
v šolo,

In dasi je pač majhna, vendar je divja.

Ko je Mabel, zapustivši Henrika, šla tja gori po širokih stopnicah, ki so k sobam nje sestre držale, slišala je ropot, kot bi bil kdo z debelo palico po tleh tolkel. Trenotek pozneje prikazal se je deček, jahaje močno palico. Peketal je, posnemaje letečega konja, in pri vsakej stopinji je trstina za njim po tleh ropotala. Ob jednom je v namišljenega konja kričal z glasom, ki je vsaj o zdravih plučah pričal. Bil je zal otrok, z dolgimi belkastimi lasmi, ki so mu do ram segali; njegova obleka, res sedaj nekoliko v neredu in nekoliko pomazana, bila je silno pisana in kaj čudna. Da je bil silno neposlušen, videlo se je, ker se kar nič ni zmenil za besede mlade deklice, ki je za njim tekala ter mu zaman klicala, naj neha. Ko ravno je bila Mabel stopila na vrhno stopnico, dotekla je bila deklica otroka, prijela ga ter skušala ustaviti. Ker je jel

razjarjeni deček hudo kričati, tako da se je po vsem dolgem prehodu razlegalo, odprle so se nenadoma duri sosedne sobe in gospod jej je zaklical z ostrim glasom: „Če res ne moreš otroka umiriti in utišiti, moral se bodem pri gostilničarji pritožiti. Moja žena je zelo bolna in deček nas je vse jutro močno motil.“

Uboga deklica je bila vsa obupana, tembolj, ker se jej je mladi jahač iz rok iztrgal ter je dalje jahal, ne da bi se bil le količkaj zmenil za nepotrpní glas in ludo pretenje, s katerima ga je gospod ustaviti hotel.

Smehljaje je Mabel na nasprotno stran dalje šla proti sobam svoje sestre in grede mimo prostorne družbine sobe in mimo spalnice, ustavila se je pred durmi sobe, o katerej je vedela, da otroka v njej bivata. Tiho je potrkala; ko pa je isti trenotek zapazila, da so duri bile odprte, ustopila je. Prav njej nasproti pri veliki mizi sedel je jeden izmed dečkov, katera je hotela obiskati, ter je z nogami semtertja bingljaj. Imel ni več nego osem let; ker pa je glavo z rokami podpiral ter v knjigo zrl, bilo je v sklučeni postavi in v resnobnem obrazu

nekaj, kar je na tako mladem otroku bolešno in nepravilno pogledati. V licih videlo se mu je le malo živosti, barve bil je temne in blede; tenke prste držal je utaknene v dolge lase, tako da so mu ti v posamičnih močnih kodrih doli viseli ter mu drugače visoko in jasno čelo skoro pokrivali. Kar ganil se ni, ko je Mabel ustonila; le pogledal jo je popolnem mrzlo izpod rok ter je rekel: „Mater ni doma“, potem pa je dalje čital.

Predno je Mabel mogla odgovoriti, porinil jo je v stran mali škrtelj, katerega je bila v prehodu videla. Mimo nje v sobo ropotaje jahal je še zmirom ono palico ter je dvakrat ali trikrat sobo obkrožil; ob jednom je neprestano z brado kimal ter sedaj zazeval, sedaj pa usta zaprl, kot bi bil prežvekoval. Prišedši do mladega čitatelja pri mizi, ki se doslej ni bil prav nič zanj zmenil, jel je skakati; potem je skušal, glavo majaje, kot bi ga uzda preveč tiščala, zadeti knjigo, ki je na mizi po konci stala; in res se mu je posrečilo zadeti jo ter na tla vreči. Njegov brat, kajti bila sta zares otroka gospe Leroyeve, se je pri tej neumnosti nenadoma silno razsrdil ter je z nogo nemirnega hudodelnika

sunil. Mabel, še zmiraj pri durih stoječ, je kot pazna priča vse to videla. Alik se je klical deček, ki je bil brata sunil; videl je, da ga je Mabel opazovala; zato jo je nekoliko plašno, nekoliko pa uporno pogledal, kot bi jej hotel reči: „Videla si me, a to mi je malo mari.“ Sedaj je pripognivši se pobral knjigo ter jo je prav tako nastavil, kot je prej bila.

Alikova surovost je Mabel razsrdila; ker jo je njegov čmrni obraz tudi od sebe odganjal, milovala je le mlajšega dečka, ki je bil vkljubu svoje samoglavnosti ljubeznivejši od brata. Vzela ga je na kolena ter skušala ga utišiti; in da bi začudeno varovalko obeh otrok umirila, rekla je, da je njiju sorodnica. Ko je rekla: „Jaz sem vajina teta Mabel“, ozrl se je Alik nagloma prek knjige ter jo ostro pogledal; nato pa je zopet zrl v knjigo. Drugi deček, Murray imenovan, se za rečene besede prav nič ni zmenil; dal se je rad od nje ljubkati ter se je nazadnje popolnem umiril. Ko mu je bilo privoljeno, v Mabelinih žepih iskati sladkarij, izpozabil je, kako ga je bil brat razžalil, ter je postal vesel in blagosrčen.

Vender ga Mabel ni mogla pripraviti, da bi bil priznal nje pravico do njegove ljubezni. Utlajal se je njenemu ljubkovanju kot razvajen ljubljencek, misleč da ga morajo vsi božkati; majal pa je z glavo, ko ga je vprašala, ali se ne spominja, da ga je teta Mabel v listih, materi poslanib, tolikrat pozdravljala ter poljubovala in da je o božici mu bila poslala veliko škateljo najlepših igrač. Mabel se je kmalu prepričala, da ni dečka nikakor za se pridobila; ker tudi ni bila zapazila, kako ostro jo je bil Alik pogledoval, čutila se je vso prevarjeno ter je mislila, da otroka, katera je toliko hrepenela, videti, jo imata za tujko. A nje ljubeznjiva priroda se ni dala tako naglo odgnati in sklenila je prizadevati se na vso moč, da bi izbudila in pridobila ljubezen malih sestričev. Zato se je silila, da bi mlajšega dečka kratkočasila, ob enem pa je skušala pozornost molčečega brata nase oblačati. Pol ure je sedel Murray na nje kolenih ter z zmiraj večim zanimanjem lepej mladej sorodnici v lice zrl; rasla je tudi njegova radovednost, s katero je živahne nje besede poslušal. Vse to je dovoljno pričalo, da se jej je po stari navadi posrečilo, otroka

za se pridobiti. Večkrat obrnila se je od njega ter je Alike nagovarjala; a ta jej kar nič ni odgovoril, ali jej je pa odgovoril toli čmrno, da je nazadnje obupala, da bi se ž njim bolje seznanila.

Bil pa je v sobi še nekdo drugi, ki je, če sam prav zanemarjen, Mabel opazoval z velikim občudovanjem in veliko radovednostjo. Bila je mlada deklica, ki je otroka čuvala in čegar mučni obraz se je Mabeli toli smilil, ko je bila prišla vrh stopnic. Imela je težavno nalogo, nalogo, ki bi bila v najugodniših razmerah mlademu dekliču morala ugonobiti moči in pogum. Težave nje naloge pa so se podvojile, ker je v službi gospe Leroyeve imela streči raznim osobam, izmed katerih nobene ni mogla zadovoljiti. Tudi je bila bolj nežno odgojena in sedanja služba jej je bila nova in zoperna. Videla je, kako je nepokojni Murray vsaj pol ure miroval ter se kratkočasil; ker jej ni bilo treba gledati nanj, posedela je sama nekoliko časa ter je posl šala ljubke besede in vesele šale, ki je neso nič manj kratkočasile nego nje varovanja; tej prijetnosti se je nje srce popolnoma udajalo in sicer tem rajše, ker jo je tako redkoma uživalo. In Mabel celo vedela.

ni, da so jo razen onih očij, ki so jej se z otročjega obličja toli svetlo žarile, še druge oči pogledovale z zadovoljnim smehljanjem. Sedaj je nenadni veter z debelimi deževnimi kapljami jel na okno udarjati; in Mabel je videla, da je nastalo hudo vreme, ki je že pretilo, ko je bila od doma šla. Tako je v gostilni zadržana, se bala, da bi si teta zaradi nje delala velike skrbi. Ravno je premišljevala, kako bi poročila domov, kar je v bližnjem mostovži zaslišala glas gospe Leroyeve in močno krohotanje gospe Vanekarjeve. Precej je slutila, da je huda ura prignala ja domov, ter je tekla sestri naproti, nadejaje se, da bode še lahko voz pridržala. A prišla je prepozno, kočijaž se je bil že odpeljal. Ludvika jej je šaljivo očitala, da če oditi oni trenotek, ko je sama se vrnila domov. „Koga si pa nameravala obiskat?“ vprašala jo je.

„Otroka“, odvrnila je Mabel. „Nazadnje sem ja vender videla.“

„Kako se ti pa dopadata? Ali ljubi moj Murray ni prisrčen zakladek? In Alik — — nadejam se, da je bil navadne svoje dobre volje.“

Z odkritosrčnim glasom je govorila o Murrayi; ko pa je zadnji stavek izgovorila, obrnila se je h gospej Vanekarjevi ter se je zasmijala; ta smeh in nje glas sta izdala, da so one besede bile ironične. Mabel je je razumela ter se močno čudila, da je sestra mogla o toli resnobni stvari, o slabi lastnosti lastnega otroka, tako lehkomišljeno govoriti; mislila si je za se: „videla sem ga pri njegovi navadni volji; kak neprijeten deček mora pač biti!“

Na to sta se poslovile od gospe Vanekarjeve in Ludvika je Mabel peljala v sobo; pri tej priliki je zadnja prosila, naj bi koga poslali po voz, ker se jej zarad tete silno mudi domov.

A Ludvika jo je tako živo in ljubko prosila naj vsaj do zajutreka ostane; tudi bi bila, pristavila je, največja neumnost, da bi bila popolna sužnja muham in skrbem stare gospe, ki bi, kar sama vidi, najrajša po samosilsko ž njo ravnala. Mabel se je res le prerada udajala besedam sestrinim ter je ostala. Ko sta stopili v družbino sobo, skočil je Murray materi naproti. Mati ga je vzela v naročje ter ga z raznimi prilizljivimi priimki ljubkala. Nekako prisiljeno in koprneče se je usedla na sofo ter

je dovoljila odlikovanemu otroku, da je cepetal po nje bogati obleki ter se igral s ponarejenimi cveticami, ki so nje klobuk krasile.

Tako ja videvši je Mabel mislila, da ni nikdar videla zanimivejše slike materine ljubeznjivosti in otročje krasote. A prizor, kolikor lep je tudi bil, terpel je le malo časa; kajti Ludvikina nečimurnost je bila s to prisrčnostjo popolnoma zadovoljna ter se ni dolgo ustavljala nepotrpnosti in preobčutnosti, ki sta jo v takej družbi dolgočasili. Ko je bil čez nekaj minut samoglavni deček zagrabil za čipkasti ovratnik, posadila ga je naglo s sofe na tla. Pri tej priliki posrečilo se mu je sneti jej z ram dragoceni plašč iz gornostajeve kožuhovine in hodivši na drugo stran sobane vlekel je po preprogi za seboj prelično belo kožuhovino.

Ludvika je Mabeli govorila o lepoti dramatične predstave, ki se je imela isti večer v hiši kraljice novih šeg in navad vršiti, ter se je delala, kot bi še zapazila ne bila, kaj otrok počenja. Trenotek pozneje pa je nenadoma skočila po konci ter je z Mabeljo še zmiraj živo dalje govorivši stopila k Murrayu, ki se je še vedno s svojim plenom igral;

ugrabila je konec plašča na preprogi ter ga skušala dečku iztrgati. Storila je to z določnostjo; a dečko se ni dal ustrašiti. Trdno je držal novo svojo igračo in nenadoma iztrgavši jo materi spraval jo je na ramo ter je objestno prevarano mater pogledavši bežal v nasprotni kot sobane. Ludvika mu ni sledila niti ga z najmanjšo besedo grajala, temveč podoba je bila, da se je celo radovala upornega duha nemarnega otroka; le posmehljala se je njegovi neukrotljivosti. Tudi ni več mislila na nevarnost svojega plašča; potrpežljivo ga prepustivši mlademu zmagovalcu, usedla se je zopet ter nadaljevala pretrgani govor o godbi, nošah in gledališnih slikarjih pri večerni predstavi.

Mabel se je živo zanimala za večerno veselico, ki je za njo bila popolnem nova, ter je komaj mislila na mali prepir mej materjo in otrokom; k večjemu jej je ta bil očitni dokaz milega in ljubeznjivega značaja, ki je Ludviki branil, da ni ostro postopala ter si pokorščine izsilila. Otroku prav nasproti sedeč je zapazila, da je bil splezal na stol ter se zopet priljubljenega jahača igral; dolgi trakovi dragocenega plašča so mu bili uzda. Večkrat

se je močno prestrašila, da bi deček padel ali se pa gornostajeva kožuhovina pretrgala. Vsled tega se je tudi Ludvika jedenkrat tja ozrla, a boječ se viharnega prizora od strani malega uporneža, se še zmenila ni za mogočo škodo ter mu je s koprnečim smehljanjem pustila dalje igrati. Kar je Murray nenadoma močno potegnil, plašč se je pretrgal, otrok pa padel na tla, odtrgano kožuhovino še vedno v roki držeč.

Mabel je priskočila, da bi mu pomagala; dasi ni padel niti težko niti z velike višočine, vendar je močno stokal, in Mabel se je bala, da se je zares hudo udaril. Isti trenotek je skočila Ludvika pokonci, a Mabel je bila dečka že na noge postavila, predno je mati bila na mestu. Na vprašanje prve: „Dečko dragi, ali si se hudo udaril?“ odgovoril je komaj ter se je neprestano jokal. Kar je Ludvika zagledala odtrgan kos kožuhovine ter mu ga vsa razsrjena iz roke iztrgala. Ob, kaj je bilo s krotkosrčnostjo, katero so razen Mabele že mnogi občudovali! Izginila je v trenotku. Mehki tihi nje glas premenil se je v glasno očitanje in vsa razdražena se je močno ihtila, mala roka pa, katero je tako

ljubko znala gibati, izraževala je dejansko nje srd ter Murraya po roki bila. A trmasti škratelj se je močno upiral njeni jezi; branil se je kaj pogumno. In Mabel je opazovala hud in ropotajoč boj, ki se se je končal s tem, da je gospa Leroyeva dečka siloma iz sobe izgnala. Gotovo bilo bi vso hišo vznemirjalo to tepenje, kričanje in pretenje, ko bi se ne bilo skoro vsak dan ponavljalo. Vsa žalostna in prestrašena mislila je Mabel, da je ta neprirodni boj sestro hudo razžalil; a kmalu se je čudila, ko se je Ludvika, k njej se obrnivša, močno zasmijala.

„Bojim se, da se je hudo udaril,“ rekla je Mabel; „tako glasno je kričal, ko je bil padel.“

„O ne,“ odvrnila je Ludvika z neskrbnim glasom, „Murray zmiraj tako kriči.“ In plašč pregledavši primerila je kos, katerega je v roki držala, na mesto, kjer je bil odtrgan, ter je nazadnje rekla: „Kolika sramota! Radovedna sem, ali bode Lefarge ga znal dobro popraviti?“

Toli močno je mislila, kako bi se škoda dala najbolje popraviti, da je bila za nekaj trenutkov na Mabel popolnem pozabila; ta se je sprva močno

čudila vsem navskrižnostim v sestrinem značaji, a nazadnje se je zopet umirila, zlasti, ko je zapazila, da ona materina razsrjenost ni za dolgo ukrotila radostnega otroka, ker ga je kmalu zaslišala, kako se je v bližnji sobi zopet radostno igračal.

Minole so bile skoro tri ure in bilo je že pozno po zajutreku, ko se je Mabeli vest znova oživila ter jej očitala, da je bila toli časa ostala; nazadnje je vender pripravila Ludviko, da je po voz poslala. Ta še ni bil došel, ko se je v otročji sobi zaslišalo glasno kričanje. Trenotek pozneje prikričal je Murray v sobo ter je, minolo popolnoma izpozabivši, tekel k materi in pri njej iskal zavetja. Mati ga je vsprejela v naročje, vprašala, kaj je nje ljubčeku, ter mu s prisrčnimi in prisiljenimi besedami obečala, da ne odide kazni, kdor bi mu bil kaj žalega storil.

Alik, tožil je, ga je suval in tolkel ter Alik in Lidija sta mu zabavljala.

„Jaz mu nesem zabavljala“, vzkliknila je mlada pesterna v odprtih durih; in nje toli blede obraz je zarudel, ko je Mabel opazila.

„Molči!“ rekla je deklici gospa Leroyeva zapovedljivo, in stopivši k odprtim durim vprašala je Alika z ostrim glasom, kaj je bratu znova hudega storil, pristavši: „Vem, da ž njim zmiraj grdo ravnaš.“

„Ne, on z menoj grdo ravna“, odgovoril je deček čmerno.

Ker materi nikdar ni manjkalo besed in pretenja, očitala mu je dalje; a Alik se ni več opravičeval ter jej na nje očitanja in vprašanja še ni odgovarjal. Pa našel je zagovornico v Lidiji, ki je precej rekla: „Gospa, Alik ni ničesa kriv.“

„Lidija, tega mi ni treba praviti“, odvrnila je gospa. „Jaz dobro vem, kdo je teh razporov vselej kriv.“

„Zabavljaj mi je“, rekel je Murray tiho; „rekel je, da sem berač.“

„Tega nisem rekel“, odvrnil je Alik mej zobmi memraje.

„Gotovo ne, gospa“, zaklicala je Lidija; „pri-povedovala sem jima, kako dobro malo sestro imam doma. Alik je rekel, da bi jo rad jedenkrat videl, in jaz sem mu obljubila, da ga čem vzeti s seboj,

če vi, gospa, nimate ničesa zoper to. Murray je bil, ki je o beračih govoril. Oh, Roza ni beračka; in če moja mati ni bogata, vendar živi v poštenih razmerah.“

„Rekel sem, da nečem videti nobene beraške deklice, in tega zares nečem“, rekel je Murray; „potem pa je Alik rekel, jaz sam nisem boljši od berača. Mati, kaj sem berač ali nisem?“

„To gotovo nisi, dete drago. Ti Alik si pa kaj hudoben otrok, da si tako bratu govoril. In ti, Lidiya, naj nikdar tega od tebe več ne slišim. Razume se samo po sebi, da nobenega izmed dečkov ne smeš vzeti na take priproste kraje. Naj bodo tebi znani otroci dobri ali ne, nikakor neso primerna družba mojima sinoma.“

„Oh, gospa Leroyeva“, vzkliknila je Lidiya, in lice jej je močno zarudelo, oči so se jej srdi žarile, a tresoče ustne so pričale, da so jo gibali močnejši čuti od razžaljenega ponosa: „oh, gospa, želela bi, da bi vi videli otroke, katere jaz poznam. So mej njimi nekateri, ki bi lahko celo imenitni gospe nauke dajali.“

Če je bila v teh besedah kaka neuljudnost mlade deklice proti svojej gospodinji, skoro zapazila je ni Mabel, katero sta globoki čut in resnost govorjenih besed kar presenetila. Vse drugače je bilo z Ludviko. Besede mlade deklice so jej bile le nepričakovana nesramnost in precej se je jela nad njo togotiti. Primerno bi bilo njéni časti, ko bi bila Lidijo vsaj mirna odpustila. A temu ni bilo tako. Popolnoma je izpozabila, da je imenitna gospa, ko jej je s kričečimi besedami očitala, da nikakor ni mislila na svojo službo in na spoštovanje, katero ima gospodinji izkazovati. Zato so Mabel toli žalile one trde besede, da je uboga deklica mesečno plačilo izgubila in da ne sme zapustiti svoje službe, dokler ne bodo druge pesterne najeli.

Mabel je le to nekoliko tolažilo, da se je ta huda jeza hitro izkadila. Ko je Ludvika duri za Lidijo zalučila, izginila je nje nevolja v besedah: „No, to bi bila odpravila. Sedaj moram otrokoma, tema porednežema, poskrbeti drugo pesterno.“ In drugi trenotek je Mabeli omenila nekaj površnih besed o svojej obleki za isti večer pristavivši: „Precej čem iti h gospej Vanekarjevi ter si izpo-

soditi par uhanov, da poskusim, kako se mi koralje podajo.“

Sedmo poglavje.

In ne vsaka cvetka, ki cvete,
 Ne razširja prijetne vonjave okrog;
 In ne vsak prizor, ki ga nada zlati
 s svitom,
 Ne bode lep najden.

Ludvika je le godila svojej nečimurnosti ter je tekla k svojej prijateljici; predno se je vrnila, že je bil došel voz. Mabel je naglo iskala svoj pajčolan; nazadnje je menila, da ga je bila pustila v otročji sobi, in šla je tja. Ko je duri tihoma odprla in nezapažena ustopila, gledala je prizor, ki jo je močno zanimal in nje sočutje vzbujal. Uboga Lidija ležala je na ozki otročji postelji ter se je toli močno jokala, da se je kar vsa krčevito tresla. Strmo je gledala in tako močno hropla, da se je Mabel bala, deklico zaduši prevelika razdraženost. Alik stal je tik nje; njegov obraz ni bil več ne občuten in mrzel, ampak izrazoval je srd in žalost. Podoba je bila, da jo je skušal pomiriti, kajti Mabel v sobo stopivši ga je slišala reči: „Lidija, jaz

bi se za to kar nič ne zmenil; ona je kaj trmasta stara stvar.“ Murraya sprva ni videla; a ko je bližje pogledala, zapazila je malega dečka. Ta po prirodi zares blagosrčen deček tugoval je močno, da je bil Lidiji toli žalosti napravil; splazil se je bil na posteljo, pritisnil se k njej ter jo z jedno roko objel. Zaslišavši prijazen Mabelin glas, skočila je Lidija precej po konci. Prisotnost tuje osebe povračala jej je stare moči in kmalu se jej je posrečilo, da je razdraženost vsaj nekaj pomirila. Mabel je z mize vzela kozarec vode ter jo je malo poškopila, kar je pri jednakej priliki jedenkrat v gospe Herbertove hiši videla. Strah je deloval in čez nekaj časa se je polehla velika razburjenost uboge deklice.

Dasi Mabel takih prizorov ni poznala, vender jo je tolažila s kratkimi besedami. Uboga Lidija se jej je zahvalila. „Oh, gospica,“ rekla je jokaje, „jaz nisem hudo mislila, a razsrdilo me je, kar je o otrocih rekla. Vi se bi čudili, ko bi vedeli — —“ tu so se nje besede utopile v solzah, a kmalu si je zopet opomogla ter pristavila: „Sedaj sem izgubila službo in ne vem, kaj bi počela.“

„Prositi hočem mater, da te obdrži,“ rekel je Murray s pomirivnim glasom.

Lidija se je smehljala čudovitemu otroku, a rekla ni nič. Alik je stal malo zadej ter je zrl Mabeli v obraz; ta je pogledovala deklico, a sama ni vedela, kaj naj v tem slučaju stori. Ko je hotela, obrnivši se, sobo zapustiti, ustavil jo je Alik ter zaklical: „Sedaj ne more dobiti svoje plače in to je pregrdo. Trebuje je za svojo mater in za Rozo. Mati je rekla, da je ne poplača in res je ne poplača. kajti pretrmasta je.“

Mabelino obličje je kazalo, kako zelo se je prestrašila otroku nepristojnih besed; a deček tega ni opazil. Njegove oči so le sledile roki, ki je sedaj mošnjico iskala. Uboga Lidija je bila mej tem živa podoba žalosti in bede. B sede grenke tuge so bile opazujočemu Aliku izdale tajnost velike revščine v nje rodbini. A kljubu službi bila je dovolj ponosna, da tega Mabeli ni hotela razložiti. V zadregi jo je Mabel vprašala, koliko zaslužka ima še dobiti.

„Šest dolarjev,“ rekla je Lidija s tresočim glasom; „pa, gospica, to nič ne de.“

Vsota je bila v nje roki, predno je bila izgovorila. „Obdrži le,“ rekla je Mabel zavrnivši roko, ki jej je denar hotela nazaj dati, „le obdrži ga, jaz bodem stvar že drugi pot s gospo Leroyevo poravnala.

Potem je hitela iz sobe, da bi se utegnila zahvaliti od strani Lidije. Alik je ves začuden zrl za njo ter jo občudoval, Murray pa je na svoj način kazal svojo radost ter se je po postelji prekucoval.

Začudenja in zadrege je Mabel nekoliko zarudela, ko je zopet v družbino sobo stopivši zagledala Ludviko pri napol odprtih durh, kjer je morala jasno vse slišati, kar se je tam godilo. Pred nasprotnim zrcalom je poskušala ubane s koraljami ter se še obrnila ni, ko je Mabel nenadoma ustopila. Ko bi zadnjo bili zasačili pri podlem činu, ne pa pri toli blagosrčnem, čutila bi ne bila večje zadrege nego takrat; zavedala se je, da je igrala nalogo, v katerej bi nje sestra videla, da je nje obnašanje obsojala. Nevsečno molčanje je vladalo mej njima; nazadnje je je Ludvika pretrgala. Ker se je bil nestrpnici jeden uhan zamotal mej lase, zaklicala

je z nevoljnim in zapovedujočim glasom: „Mabel, poglej no, kako je to zamotano.“

Mabel je naglo iz las snela neporedni lišp ter je potem stala poleg mične krasotice; ta jo je za trenotek zadovoljna pogledovala ter vskliknila: „Kako lepi so! Oh, ko bi bili moji! Ko bi imela denarjev, da bi jih zametala (uadaljevala je s pomenljivim glasom), kot jih nekateri ljudje zametajo, še danes bi jih par kupila.“

„Da, zares lepi so in lepo se ti podajo,“ rekla je Mabel z nemarnim glasom. Razumela je sestrine besede; in ker se je bala, da jo je razžalila, pre-mišljevala je, kako bi se opravičila, da je v sili Lidiji pomagala.

„Nadejam se,“ nadaljevala je Ludvika z nesramnim smehljanjem, „da me ne bodeš obdolžila zapravljivosti, katere si se v bližnji sobi sama zakrivila. Tvoja mošnja mora biti pač večja od moje, če lahko daješ denarjev ljudem, ki take prizore napravljajo in se tako obnašajo.“

Mabel se je čudila, kako nič mari ni bila sestri tuja nesreča, ter je zaman iskala odgovora tem nepričakovanim besedam nje nevolje. Ko pa si

je Ludvika s tem srce ohladila in se ob jeduem iznebila dolga, katerega ni nikdar plačati mislila, postala je precej zopet dobre volje. Kot otrok pri pogledu nove igrache izpozabi na male bolečine, opustila je Ludvika napominjani predmet ter je z gostimi besedami zopet govorila o večerni veselici.

Mabel se ni lahko iztrgala iz razdraženosti in zadrege, v katero so jo bile besede nje sestre spravile; a čutila se je olajšano, da je stvar bila tako prijateljsko, če prav na škodo nje mošnje in njenih čutov poravnana. In prav rada je poslušala vse gledališke podrobnosti, katere jej je gospa Leroyeva o gospe Vanekarjevi in o Viktoriji (ki bode sama mej igralkami) pravila. To bode res kaj prijetna družba; a najbolj se jo veseli zarad Mabeli, ki jej bode gotovo popolnoma nova in zelo zanimiva; Henrik jo bode tudi rad spremljal.

Mabel se je obotavljala. Čutila se je v največji skušnjavi, ker jej je sestra lepo malo gledališče, njegovo lepotijo in vse drugo toli živo in lepo naslikovala. A pri Henrikovem imenu se je spomnila, da se je bila z bratom dogovorila, da ta večer ostaneta doma. To je omenila Ludviki ter jej rekla,

da je zaradi tega ne bode v družbo. In znova izginilo je z Ludvikinega obličja nje blagosrčno smehljanje; kar obrnila se je ter Mabeli z razžaljivim glasom rekla: „No, prav dobro! Potem pač tudi jaz ostanem doma. Sama ne pojdem.“

Ko je Mabel videla, kako je Ludvika se kazala prevarano in nevoljno, omahovala je. Že jedenkrat jo je to jutro bila razžalila in sedaj ni mogla prenašati misli, da bi jo za preostro ali pusto držala. A kaj bi Henrik rekel o predlogu?

Tako in jednake misli jej je pretrgala Ludvika, ki je, razumevši glavni razlog nje obotavljanja, vzkliknila: „Nespametno je zaradi Henrika ostati doma, kajti jaz drzno trdim, da on je že sedaj za to veselico navdušen. Več izmej njegovih prijateljev je mej predstavljanci. Tekom dne bode slišal o tej predstavi ter bode za njo kar sanjaril.“

Zadnja opomba je Mabeli utišila dvome. Odhajajoč je zadnji trenotek le nerada obljubila, da bode kočijo poslala do gostilne ter se tudi sama o določeni uri pripravila. In to obljubo jej je pomirjena sestra povračala z žarečim smehljanjem in z ljubkim stiskanjem nje ročic.

Ludvika je bila res zadovoljna, a vse drugače je bilo z Mabeljo. Ko se je peljala domov, zakrivala jej je drugikrat toli jasno in radostno obličje temna senca, ki je iz raznih nasprotujočih in bolestnih čutov izvirala.

Mlada devojka osemnajsterih let, radostnega srca in toplih čutov ne bode lahko ostro sodila napak in slabostij, katere prijetna in pridobljiva zunanost zakriva. Kljubu vsej romantiki, občutljivosti in goreči vobraznosti mladih let se je Mabel odlikovala po globoki in stanovitni ljubezni do pravičnosti, po nepokvarjenem pravočutji in po istinitem zaničevanju vsakatero malopridnosti in dvojezičnosti. Niti zakrivati niti prezirati ni mogla v značaji svoje sestre onih nenadnih lastnostij, katere so jej dogodki današnjega jutra pokazali. Ker je nje vobraznost doslej Ludviko olepševala s toliko duševnimi in telesnimi prednostmi, prestrašila se je sedaj istinitosti, ki se jej je pri natančnejšem opazovanju pokazala. A ti v Mabelinem srci oživljeni čuti so bili nejasni in nedoločni; in celo sama ni skušala, da bi si jih pojasnila; čutila je, a mislila ni; oni omah-

ljivi nje premisleki porajali so le splošni čut nezadovoljnosti in prevare.

Vse te sumnje in skrbi, ko so se v nje duhu druge za drugimi drvile, ubežale so h kratu, ko je kočija obstala pred vrati očetove hiše, in se je druga neposrednja skrb urivala jej v spomin. V hišo stopivši vprašala se je, kaj poreče pač teta Sabija, da sem toli časa izostala. Ura v veži bila je ravno štiri, ko je hitela gori po stopnicah. Kaj je mogoče? In sedaj jej prihaja še mučniša misel, da se je vrnila brez obljubljenega traka. Zares, to je dan, ko mi vse navskriž hodi.

Res vse jej je nekako navskriž hodilo. Gospica Sabija je bila osamljena ter je preživela žalosten dan in je vsled tega bila kaj čmerna. Kot mučenica se je odrekla zajutreku, kar je za osebe nje kmetskih navad in šeg mnogo bilo; in le z veliko težavo se je dala pregovoriti, da pač še ni prepozno za suhor in čašo čokolade, kar jej je Mabel sama iz obednice prinesla. Rekla je, da ne de nič, prav nič, da je Mabel izpozabila kupiti trak. Kaj to de, ali sama nosi novo ali pa staro čepico?

Razen Mabeli bi bil vsakdo zaman skušal rešiti jo iz te breznadne obupnosti. A v pristranskih očeh stare tete priljubljena jej bratičina ni bila nikdar prava grešnica; sedaj pa sedaj se je stara gospica res pritoževala, kako premočno Ludvika na sestro upliva in da je že pripravljena Mabelino družbo v bodoče popolnoma izgubiti, vendar se je znova rada s tem kratkočasila, da jej je Mabel jela prebirati zvezek starih listov; srce se je stari teti v resnici ogrevalo, ko je zapazila, kako zelo se je mlada Mabel zanimala za prašne liste njijinih prednikov.

Sedaj kot tudi pozneje se je Mabel skrbno ogibala omeniti svoj pohod v gostilni, ker s pripoveditjo o viharnih jutranjih prizorih ni hotela gojiti starih predsodkov svoje tete. Tudi gospica Sabija sama ni hotela povpraševati po Ludviki in nje življenji, ker jej za njo, kot je sama izrekala, ni prav nič mari.

A zadrege in sitnosti nesrečnega tega dne še neso bile pri konci. Pri obedu je Mabel zaman čakala, da bi bil Henrik, ki se je bil z izleta sicer utrujen, a kaj radosten vrnil, le besedico sprego-

voril o gledališki predstavi. A molčal je neprestano. Ko je po obedu krevse obul ter vzešši sviralko, jej nasvetoval, naj bi jo pri klavirji spremljeval, morala je prisiljena mu izpovedati, kar je Ludviki obljubila; ob jednom mu je povedala, da se ni rada udala predlogu, dokler je ni sestra z jasnimi besedami zagotavljal in pregovorila, da bode njega močno veselilo spremljati jo v gledališče.

Vedela ni, ali bi se jezila ali pa veselila o utisu, katerega je nje poročilo uzročilo. „In ti si zares verovala tej slepariji (humbug)!“ vskliknil je Henrik. Zadnja dva dni sem tu napenjal vse močoč zvijače, da bi se iznebil teh neumnih zijač („jackanapes“), ki bi me bili radi k tej abotni glumi izvabili. Zares, komaj sem se drznil pokazati se na nekaterih mi priljubljenih krajih ter sem se strašil lastne sence, da ne bi se v gledališnega igralca premenila; in ti, nedolžno jagnje, bi me rada izvodila v sredo iskrenega boja. Zares brez milosti bi me obsodili k nalogi Julija Caesarja, ali pa še k hujši nalogi ljubimca Viktorije Vanekarjeve. Na mojo častno besedo, draga moja, to je prava četa harpij.“

Na to je gospica Sabija jela razkladati, da slabo vreme in vedno ponočevanje Mabeli spodjesta zdravje; te besede so vznemirjale celo gospoda Vaughana, ki je prek časnika pogledavši opomnil, da je danes kaj vlažen večer in da najbrže ne bode na to mislila, da bi še odšla od doma.

Ta trenotek je pogovor pretrgala došla gospa Leroyeva, katere trmasta svojeglavnost je bila oborožena zoper vse ugovore. Mabel bi bila sedaj rada umaknila svojo obljubo, a Ludvika se temu ni udala. Največ, kar se je mirnim potom dalo doseči, bila je pogodba, da se rano domov povrne. Ker je Mabel toli prosila in je tudi oče temu prigovarjal, udal se je Henrik, da jo bode spremljal; a pogodil si je izrečno, da bode prav po svojej volji lahko odšel, ko bi skušali za bodoče predstave ga za igralca pridobiti. Ko se kočija odpre, pozdravili so jih gospa Vanekarjeva in njena hči, ki sta se bili prav prijetno na zadnjo stran usedli.

Napol glasen vsklik nevoljnosti izmuznil se je Henrikovim ustnam. „Jaz sem prav odveč“, pošepetal je Mabeli. Potem je glasno pristavil: „Kot

vidim, vas vseh je dovolj, da se same lahko čuvate. Zato, lahko noč!“

Če se je Mabel vsled tega neprijetnega začetka čutila slabe volje, tako so jej naslednji dogodki tega večera ta čut komaj zmanjšali. Toliko poudarjana gledališka predstava je bila le gola poskušnja. Posamični so naloge slabo znali, oder je bil le slabo razsvetljen in igralci so bili slabe volje.

Ludvika je šla za prepahe (kulise) ter se je utikala v male razpore raznih tekmič; gospa Vanekarjeva pa je Mabel dolgočasila ter jej pripovedovala, kako je nje Viktorija vse razžalitve svojim razžaljivcem povračala. Predno sta se Ludvika in gospa Vanekarjeva dali pregovoriti, da bi se vrnili domov — in to se je zgodilo še le okolu polunoči — prepričala se je Mabel kljubu svojej blagosrčnosti, da sestra in njeni prijateljici jo rabijo le za sredstvo lastnemu strastnemu hrepenenju po veselji. Ker se prav nič ni zanimala za spodletele napore gledaliških igralcev, mislila je le na teto in Henrika, ki sta jo do na čakala; mislila je tudi na trudnega kočijaža in konja, ki so jo v zimskem dežji morali čakati.

A s tem se še niso nebale prevare tega večera, slediti jim je imela še hujša.

Mabel jo je opazila vrnivši se domov. Žalovala je bolj, nego je sama si hotela priznati, slišavši, da za časa nje odsotnosti sta Henrik in gospica Sabija v družbi imela Linkolna Dudleya in da ju je ta s svojim bogatim zakladom mičnih povestic, pesnij in raznovrstne učenosti razveseljeval; postavljal ju je, tako jej je rekala nje živa vobraznost, v one krasne strani mišljenja in pesništva, kamor le toli odličen duh postavljati more. Domišljevala si je sama, da bi bilo nekako hudobno, kako je Henrik ponavljal nekatere najboljše izreke svojega prijatelja; domišljevala si je, da bi bilo zares razžaljivo, kako je teta jej zagotovljala, da najbrže ne bode imela prilike tekom zime videti tega izredno prijetnega moža; kajti slučajno bil je danes popoldne zamudil brzovlak, žrtvoval je njima jedini ta večer ter se v nedeljo z jutranjim vlakom odpelje v Philadelphijo.

Tako se je končal dan prevar; Mabel pa je tedenski zapisnik, v katerem je vse veselice in pri-

jetnosti zapisovala, sklenila z nekakim čutom dolgega časa, kesanja in nevolje.

Kako nemogoče je vsem dopadati, rekla si je, ko je v samoti svoje sobe dnevne dogodke pre-mišljevala in z največjo zopernostjo mudila se pri največji nesreči, da Dudleya ni videla.

Ker je sprevidela, da je nemogoče vsem dopadati, ulegla se je z napol utrjenim sklepom, da bode v bodoče skušala, le sami sebi dopadati.

Na srečo noči ni preživel niti ta nevarni sklep, niti oni bolestni čut, iz katerega se je bil porodil; nedeljsko solnce tudi ni obsevalo bolj radostnega obličja, nego je bilo Mabelino, ter ni v nobenih mladostnih prsih izbujalo blajših čutov.

Osmo poglavje.

Kako čudovita so Božja skrivna pota!

Strahujoča peč trpljenja

Učila je tega mladega dekliča srce
slaviti

Svojega Gospoda v rekah hvale!

Žalost in revščina in bolečina

Morebiti zakrivajo očem blagoslov
tekoč

Od nebes na njeno lepo glavo; pa jasno

Nje oko vere se je žarilo.

Izročimo Mabel umirjajočemu spanju! Sledimo deklici enakih let, ki je v kaj različnih razmerah

živela; ta deklica je o rani večerni uri sama, nečuvana in peš tekla tja doli po sosedni ulici.

Ko je bila opravila vse dolžnosti tega dne, ko sta bila otroka zaspala in je bila gospa popolnem oblečena, šla je žalostna Lidija v stanovanjsko gospe Vanekarjeve. Poprosivši blagosrčno služkinjo te gospe, naj jo v otroški sobi gospe Leroyeve nadomestuje, pokrila si je star klobuk, zavila se v ogrinjalo (šal) ter obljubila, da se v jedni uri povrne. Potem je letela doli po zadnjih stopnicah ter je nagloma zapustila gostilnico.

Noč je bila temna in pot slaba, kajti na nekaterih mestih je bila mokra, na drugih pa zaradi na pol zmrznenega dežja opolzla. Ker je Lidija imela tanke čevlje, prišla še ni bila daleč, ko so bile noge že vse premočene in mraza se je tresla po vsem životu. Bala se je tudi, da je tako pozno sama bila na ulici; in prišedši v ožje in temnejše ulice, ozirala se je vedno bojzljivejše okrog sebe. Jedenkrat jej je v naglici spodrsnilo in padla bi bila, ko bi jej ne bila pomogla močna, pa vender prijazna roka. In predno je lahko videla, kdo jej je nenadoma pomagal na noge, odšel je bil dalje

nje siromašno oblečen dobrotnik. Še bolj jo je vznemirjalo, da je bila ta mala nezgoda opazovana; spustila se je v tek, ker je v svojej razdraženosti mislila, da so jo nekateri mimogredoči čudno pogledovali. Letela je bila že nekoliko, ne da bi se bila na levo ali desno ozrla, kar jo na oglu neke ulice močna roka nenadoma za ramo prime. Močno se je prestrašila, a kmalu jo je umiril glas znanega jej smehljanja. Ustavila se je ter je vsa zasopljena, če prav očitno olajšana vzkliknila: „Ivan, kaj si ti? Kako si me ustrašil?“

„Česa se pa bojiš?“ vprašal je drugi s pustim pa deškim glasom.

„Vsega se bojim,“ rekla je Lidija. „Jaz nisem vajena zvečer biti zunaj hiše in ti bi tudi ne smel biti. Kdo je pri tebi?“ pristavila je na pol tiho zapazivši človeka, ki je blizu njega čakal.

Ivan se je obotavljal, potem pa je odgovoril nekako nerad: „Bob Martin.“

„Oh, Ivan!“ glasil se je odgovor deklice, a nje glas se je glasil, kot bi mu bila očitala. Brat nje, kajti to je bilo razmerje mej njima, uprl je

oči v tla, z nogo je risal mali krog v sneg ter je molčal.

„Pojdi,“ rekla je Lidija, „jaz grem domov in mudi se mi. Izostanem lahko le jedno uro. Ivan, pojdi z menoj!“

Dečko se je nekako branil, da bi jo spremil; ob enem pa je pomenljivo tovarišu zažvižgal. To je bil dosta večji dečko, ki je neskično in bahato bendal doli po ulici, katero sta oba morala prehoditi.

„Oh!“ pošepetala mu je Lidija, „ne pokličiči dečka sem, ne maram ga.“

„No, pa pojdi!“ rekel je Ivan pusto ter je ubral pot proti domu. A nista bila še daleč prišla, došla sta že Martina Boba, ki je bil nalašč v senci neke hiše postal. Mimo njega gredé rekel je Ivan na tihem, a vendar glasno dovolj, da ga je Lidija jasno razumela: „Bob, počakaj tu, v trenutku se povrnem.“

Molcé sta oba nekaj trenutkov dalje hodila, kar je Lidija zelo razburjeno vskliknila: „Ivan, rada bi vedela, kaj bi porekla mati, ko bi vedela, da si

ti o tem času po noči z Bobom Martinom skup na ulici!“

„Mati prav nič ne ve čez njega,“ odvrnil je dečko, „in tudi ti ga ne poznaš. Bob je zares kaj blag dečko!“

„Kaj, Ivan,“ rekla je Lidija, „kako moreš tako govoriti? Ti veš, Bob je najzanikernejši dečko v vsej soseski. Mislila bi, dovolj so te svarili, da se ga ogibaš.“

„Za to se ne zmenim,“ odvrnil je Ivan. „Bob je zares kaj blagosrčen dečko!“

„Ivan, mislila bi, da se sramuješ samega sebe,“ rekla je Lidija, „da se poteguješ za takega dečka, kot je Bob!“

„Ali se Bob ni tudi potegnil za mene, rad bi vedel?“ odvrnil je Ivan nevoljno.

Lidija ga je zaničljivo pogledala ter mu odgovorila: „Ko bi jaz bila na tvojem mestu, ne govorila bi dosti o tem.“

„Zakaj pa ne?“ vprašal je Ivan trmasto jo pogledavši.

„Če ti rad govoriš o tem“, odvrnila je, „jaz pa ne.“

„Pah!“ vzkliknil je Ivan s prav junaškim glasom vkljubo očitnemu ponižanju, ki se je vsled sestrih besed na njegovem obličji izraževalo.

Potem sta dolgo molčala, le sedaj pa sedaj je zažvižgal dečko, ki je poleg sestre navidez neskrbno in z razkrečenimi nogami stopal. Nazadnje ga je vprašala Lidija: „Kako je Roza?“

To vprašanje je dečka kar očaralo. H kratu je nehal žvižgati, izgubil se mu je poprejšnji neskrbni in ropotajoči glas in odgovoril je z mehкими in tresočimi besedami: „Še ni nič boljša, Lidija, jaz ne upam, da se bi jej zboljšalo.“

Lidija ni odgovorila; hodila sta dalje ter prišla do hiše, a le besedice nista več spregovorila. Spremši jo do vrat umaknil se je Ivan, kot bi ne hotel ustopiti. Ker je sestra to zapazila, ostala je ter ga ostro v oči pogledala, rekoč: „Ta večer se pač ne povrneš več k njemu?“

„Pač povrnem se“, odgovoril je uporno.

Lidija ga je zaradi tega hudo grajala. Kratki pa precej ostri dvogovor nehal se je s tem, da sta oba bila razjezana in da je trmasti dečko pri sebi sklenil vkljubo dobrohotnim a neuspešnim sestrinim

besedam z radostnim prijateljem družiti se, kolikorkrat se mu bode zljubilo.

Stvar je bila taka le. Lidija in Ivan sta bila Hopove rodovine. Pred tedni je bila ta dobila vznemirjajoče poročilo, da se je Ivan s četo surovih tovarišev po noči na ulicah prepiral in pretepal, tako da so ga bili stražarji za tisto noč pripri. Drugi dan so ga imeli v pravo ječo utakniti. Tega se je rešil le z veliko globo, ki je vse prihranjene in teško prislužene denarje materi požrla ter sestro posilila v službo, katero je pri gospe Leroyevi opravljala.

Nesreča je že tako hudo tlačila ubogo vdovo, a ta novi hudi udarec jo je še bolj potlačil. Sina, vrnivšega se, je pozdravila z nekakim očitanjem, ki se je le v razah nje obraza čitalo. Vsakdanje svoje delo je opravljala počasi in brezčutno, tako so skrbi razjedle jej zdravje, strah in reva pa sta postarala jej srce.

Lidija pa še ni bila dospela do te stopinje brezupne udanosti; ona se v šoli nadlog in prevar še ni bila naučila one mirne in voljne potrpežljivosti, ki iz krščanske vere izvira. Nje duh tudi ni

toli lebko prenašal ponižanja in sramote, katero je bil Ivan vsej rodbini nakopal; porabila je predpravo starejše sestre ter mu je hudo očitala njegove napake in se mu kaj zaničljivo izrekala o njegovih malopridnih tovariših, zlasti o Martinu Bobu, kateremu se je bil še le v novejšem času pridružil.

Ivan ni mogel tajiti, da ga je Bob zamotal v zadrge, pa prepričan je bil tudi ter je priznaval s toplo hvaležnostjo, da ga je Bob kaj spretno in premeteno zagovarjal in ga konci prebite noči na straži popolnem osvobodil.

Na vsako novo zatožbo, s katero je razsrjena Lidija hotela mu prijatelja počrniti, odgovarjal je redoma in brez obotavljanja: „Vsekako je Bob kaj blagosrčen dečko, ki mi je pomagal, ko so vsi drugi mislili na to, kako bi se sami iz stiske spravili.“

Tako v obče ona dogodba ni pomanjšala, ampak le pomnožila je upliv, katerega je bil premeteni in mnogo izkušeni klatež na mladega in nepokvarjenega tovariša pridobil. Zadnji pa se je bil že davno odtegnil vsemu nadzorništvu od strani matere, ter je bil še manj voljan, ravnati se po

Lidijinih ukazih; podoba je bila, da ni priznaval druge oblasti nego mestno redarstvo, katerega se je vsled ondanje skušnje močno bal.

Dečko ni res prav nič maral za skrivne bolečine, ki so se na milem obličji njegove matere izraževale; tudi se ni zmenil za neprestano očitjanje od strani razžaljene svoje sestre, še manj pa za slabi glas, na katerem je bil pri vseh sosedih; le jednemu uplivu se uporni duh nikakor ni mogel ustavljati. Jedno oko mu je sledilo, če prav ni bil blizu njega, jeden glas je slišal, če prav ni govoril, in jedna mehka ročica ga je lahko odtegovala lahkomiselnim potom. Milo in brez vsega šuma prešinil ga je čudoviti čar. A dečka surova priroda postajala je milejša in njegovo srce udajalo se je svetemu spoštovanju, ko je slušal sladke, ljubeče besede svoje bolne sestre Roze ali pa je gledal malehno, silno izhujšano nje telo.

Bolna ta sestra jedina ga je bila po onej nesrečnej napaki vsprejela z duhom, ki potrtemu in skesanemu srcu odpuščanje, ljubezen in upanje nudi. Pomolila mu je malo tresočo roko ter je s solzami v velikih modrih očeh pritisnila njegovo

roko na svoja mrzličasto vroča lica ter mu je s pretrganimi besedami šepetala: „Ti pač nobeno noč več Roze ne zapustiš.“ Dečko pa je glavo položil na nje zglavje ter je grenko jokal, če prav je jedina Roza za to vedela.

V njegovem srci je bila struna, katere skrivno pero je znala le ta mala bolnica zadeti. Sredi ropota in šuma je ta mili žalujoči glas čestokrat končal ves razpor. In tako se je godilo rečeni večer. Ko je Lidija vsa razburjena hotela prijeti za kljuko pri durih v materino sobo, ustavil jo je nenadoma Ivan, ki je po neposredno viharnem očitjanji z milim glasom vskliknil: „Pst! Lidijca, ne delaj ropota! Najbrže spi Roza; dremala je že, ko sem bil odšel.“

V nizko, slabo razsvetljeno in uborno prodajalnico so neposredno držale duri, katerih gorenji del je imel oknice, tako da se je iz ulice skozenj svetilo. Kolikor zelo previdno je Lidija odprla duri in ustopila, vendar je zazvončkal zvonček nad uhom. Postala je za trenotek, da bi se zvonca glas izgubil; potem je šla v drugo sobo k materi, katera je bila zmiraj jej prijetni glas zvončka sli-

šala ter je hitela, da bi ustopivšemu kupcu postregla.

„Kaj, Lidijca! ali si ti?“ vzkliknila je tiha žena bolestno se zasmehljaje; dasi ravno jo je varala nada, da najde kupca za svoje blago, vendar se je pri pogledu svojega otroka materino srce močno radovalo. A smehljanje je naglo izginilo z bledega obličja, skrbno jo je pogledala in z bojazljivim glasom rekla: „Kaj pa je, dete drago? Kako si mokra! Pojdi sem v zadnjo sobo! V peči gori!“ In šla je v malo sobo za prodajalnico, Lidija pa jej je sledila počasi stopaje in s tresočimi ustnami. Bil je le gol zaboj brez preprog, s slabim in revnim pobišjem pa nezdravim zrakom. Ogenj, v peči pokajoč, bil je še le prižgan, kajti velik kotel na njem še ni vrel in zrak po sobi je bil mrzel. Lidija je položila klobuk na mizo, usedla se na stol tik nje ter je zamišljena zrla v ogenj. Mati je mešala po kotlu. Obe sta molčali, nazadnje je Lidije globok vzdih tihoto pretrgal.

„Povej mi, kaj se je zgodilo,“ rekla je gospa Hopova. „Pripetilo se ti je nekaj neprijetnega in prav jednako je, ali to precej ali pa nazadnje

zvem.“ To govorivši stegnila je roko ter počasi in tiho zaprla duri, ki so v malo spalnico držale. Ker je Lidija še vedno molčala, pristavila je mati: „Ali si službo odpovedala?“

„Tega še ne!“ vzkliknila je Lidija, ki je sama sebi doslej le siloma gospodovala; a sedaj je popolnem onemogla ter je jokaje rekla: „Toli hudo še ni, in ljubo bi mi bilo, da bi ta večer ne bila sem prišla. Ne vem, zakaj sem prišla, le — le —“ Pri tem si je z rokami zakrila obraz ter je jela tako grenko se jokati, da ni mogla več besedice spregovoriti.

Uboga mati je bila vsa v skrbeh ter je, oči uprši v otroka, prav brez zavesti nadaljevala svoje delo pri peči. Nekako privajeni in izkušeni značaj pa dolga navada jej nista dopuščala, da bi bila očitno kazala svoje skrbi in muke. A nje sočutje je bilo kljubu temu prav pristrčno; sedaj pa sedaj je izustila nekaj pretrganih besed, ki so hčer tolažile ter jo pozivale, naj jej žalostni novi dogodek naznani.

Ko se je bila deklica popolnem izjokala, pazila je na materine besede: „Pojdi no, Lidijica! ne

jokaj se no, Lidijica!“ Nazadnje vzdignila je glavo, obrisala si solze na mokrem lici in približuje se peči izzula se je ter mokre nožice položila na ognjišče. Osrčena po tem ugodnem znamenji usedla se je gospa Hopova na nasprotni stol ter je kmalu poslušala, kako jej je zgovorna Lidija pojasnovala hudo razburjenost svojega srca. Sedaj se je tudi sama pomirila prepričavši se, da ta nenavadna razburjenost izvira iz dosta manj pomenljivih vzrokov, nego si je nje živa vobraznost prej jih slikala.

Pri vsem tem je bila uboga žena močno ginenena, ko je slišala nadrobno naštevati vse krivice, katere je moral nje otrok pretrpeti. Tudi je precej pritrčila sumnji in strahu, katera je Ivanova svojeglavnost Lidiji izbudila, kajti tudi o tem je hči materi nemudoma obširno poročala.

Ko bila bi Lidija junakinja, ko bila bi le duhovita deklica, ne bila bi pribežala z mnogovrstnimi skrbmi k materi, odtegnila bi se bila bivališču reve in boleznim ali pa bi bila radostnega lica sem došla; s tančico bila bi zagrnila lastne skrbi ter bi bila premišljevala Ivanovo naklonjenost k slabi tovaršiji, predno bi bila materi srce užalila ter jej morebiti

napravila slabo noč, ko jej je o njegovej silovitosti in neumnosti govorila.

A Lidija ni bila junakinja, bila je le mučena, preveč razdražena služkinja; tako je prišla, kar bi bilo tudi stotero drugih storilo, vse svoje bolesi materi zaupat in vse svoje skrbi nakladat srcu, ki je že lastno revo in nadlogo komaj prenašalo.

„No,“ rekla je gospa Hopova globoko vzdihujé, „če nečeš več obdržati službe, moraš se povrniti domov. To je vse. Goditi se nam ne more dosti slabeje, nego se nam je doslej godilo. Kar pa se tiče Ivana, no, če se ima ugonobiti, ugonobil se bode in prav nič ne hasne, zaradi tega delati si skrbi.“

To modrovanje ni bilo posebno tolažljivo; vendar je bila podoba, da si je Lidija svoje skrbi močno olajšala, ker jih je tudi nje mati sedaj poznala. Spomnila se je jedinega veselega dogodka tega dne ter jej povedala, kako srečno je bila Mabel segla v nje zadevo; iz žepa pa je potegnila plačilo, katerega je bila toli nenadoma za trudapolno službo dobila. Pa kako se je začudila, ko mati ni hotela denarjev vzeti. „Potrebovala jih bodeš sama dovolj.“

predno dobodeš drugo službo," rekla je uboga vdova v srci prestrašena, da bi se Lidijine plače za vsakdanje nje robovanje polastila. „Še para poštenih čevljev nemaš," pristavila je, pogledavši obnošene in skoro raztrgane čevlje, ki so se pri peči sušili.

„Oh, le vzamite jih, mati! le vzamite jih!" vzkliknila je Lidija vsa ponižana in močno se je kesa, videč nasledke sebičnosti svojih tožeb.

„Posluh!" rekla je gospa Hopova na tihem in podoba je bila, da Lidijine moleče roke še opazila ni.

Sedaj sta obe poslušali. Tih glas se je razumljivo slišal skozi zaprte duri spalnice. Gospa je hotela ravno ustati in isti trenotek zaslišal se je zvonček v prodajalnici. Lidija je skočila po konci rekoč: „Mati, pogledati hočem, ali Roza česa potrebuje, vi pa opravite v prodajalnici."

Lidija je šla v spalnico. V njej je slabo brlela luč; to si je bilo izprosilo bolno dete, ki z blazinami založeno v postelji sedi. Težavno bi bilo, uganiti njegova leta. Mali kumerni členi in tanke ročice so res podobni mlademu otroku, vendar mladostne živosti ni opaziti na bledem in upadlem

obrazu, ki na blazinah počiva. Nje lasje so svetli ter se svetijo kot zlato. Na prozornem čelu se jej vidijo temnovišnjeve žile, nje oči so črno obrobljene, nje obličje je zategneno, tanke ustne trdno sklenene, kot bi bila jih sklenila dolga in neprestana sila zatreti vsakatero znamenje bolečine, ki se je vendar v vsakirazi nje živega obličja izrazovala. Na tem zategnenem obrazu, na katerega je dolgoletna bolezen svoja znamenja utiskala, ni lepote, ni miline, ni otročje nade, le v temnovišnjevih očeh, ki kot bliščeči biseri iz njih velih jamic molé, lahko čitamo nekako nado na boljšo bodočnost; a ni posvetna nada, s katero duša skozi ta svetla okna prek časne megle zre v srečno, če prav nepoznano deželo, kjer se mala bolnica lahko popolnega pokoja nadeja.

Lidija je duri odprla toli tiho, da tega ni slišala nje sestra, katero je bilo jokanje v bližnji sobi iz spanja prebudilo. Sedaj je jela bolnica peti, ko bi se to lahko imenovalo petje, kar je nekaj tihih skladnih glasov, nekaj malo zlogov obsegalo; in te je vedno in vedno ponavljala po melodiji, katero si je sama ustvarila. Oči je imela uprte v nasprotno steno, tako da ni zapazila Lidije, dokler ta ni tik

nje stala. Potem je počasi obrnila glavico, razkle- nila je tenke ročice ter je jedno položivši v roko svoje sestre, rekla z milim glasom: „Lidijica!“

Lidija se je usedla k njej na posteljo. Kdor bi bil videl zalega, dobororastenega dekliča in sla- botnega otroka, veroval bi ne bil, da je po starosti mej njima komaj pet let razločka. A bilo je tako, kajti Roza štela je že trinajst poletij.

„Ali si bila danes zelo slaba, Roza?“ vprašala je Lidija na pol tiho.

„Oh, Lidijica,“ odgovoril je otrok, „popevala sem ves čas, ko sem budila.“

Lidija je vzdihnila, kajti Roza jej je bila pred odhodom iz materinega bivališča zaupno povedala, da poje takrat, kadar trpi velike bolečine.

„O, uboga Roza!“ vzkliknila je z glasom pol- nim najsrčnejšega sočutja.

„Ne, uboga pa ne!“ rekla je Roza vsa za- mišljena, „ne uboga“, in bistro je gledala na nas- protno steno, kot bi zrla v nepoznano boljšo bo- dočnost ter je pristavila: „Mali božjepotnik in jaz sva si drug drugemu ves dan delala družbo. Li- dijica, steza je temna, a božji blagoslovljeni angelji

čuvajo nad oblaki in pot nazadnje postaja svetlejša, kot to dobro veš!“

Ko je Roza govorila, iskale so Lidijine oči nezavedoma predmet, ki je baje otroka toli zanimal; v tem je skušala Lidija izpoznati izvor naidušenosti in vesele radosti, ki je upadla lica bolne sestre s hipno rudečico polivala. Brleča luč razsvetljevala je ravno malo, a kaj lepo podobo; bila je v lepem in skoro dragocenem okviru ter je bila v čudovitem nasprotju z ubornim pohišjem in lisastimi stenami male sobe; ta podoba bila je jedini predmet ukusa ali nagizde v spalnici. Del podobe bil je v senci, le spredaj je bila videti podoba mladega božjepotnika; nad njegovo glavo so se drvili črni in preteči oblaki, temna pa je bila pot, po kateri je hodil. A božjepotnik je stopal varno in brez skrbi; oči je imel uprte na mesto, kjer so se na svetlejšem nebu tri angeljske glavice kazale; ti angelji so zrlili doli prek srebrnega roba črnih oblakov, ki so ob dolenjem delu bili silno temni in strašni.

Ni bil nov poziv, s katerim se je ta mladi božjepotnik obračal na Rozino sočutno srce; gledavši angelja varuha, ki je nad temno stezo nje življenja

čuval, ni zajemala novega nauka, naj se osrči in zaupanje oživi. Že mnogo let jo je podoba spremijala iz sobe v sobo ter je dolge tedne nje bolezn vedno visela nasproti postelji, v kateri je ležala. A njena zgovornost še ni bila opešala, niti se izgovorila; nasproti vsak dan se je nebeški nauk utisnil globokeje v njeno srce ter jo je vedno bolj prepričaval o resnici nebeških obljub; v tihih urah hude bolečine pa je deloval kot pomirjajoče hladilo, čegar moč vsled pogoste rabe nikakor ni pojemala.

Pogled na znano podobo je zadostoval Lidiji, katere srce ni bilo pristopno besedam umetnosti; še manj pa je Lidija razumela stvari, ki se le po duhu razumevajo. A nikdo ni mogel biti slep za svete resnice, odsevajoče se v pobožni potrpežljivosti in verski udanosti in mirnosti, ki so blede obličje Rozino razsvetljevale in globoki in ponižni čuti kesa in žalosti so se urinili Lidiji v srce, ko je svoje grenke tožbe primerjala sveti udanosti mučenega otroka.

„Oh, Roza!“ vzkliknila je s toli silovito skesanostjo, da je ta celo bolno deklico prestrašila, „sramujem se same sebe! Želela bi, da bi bila vsaj

na pol toli dobra, kakor si ti! Moje bolečine nesoprav nič v primeri tvojim, in vender sem samo sebe in druge nesrečne delala; ti pa znaš vse gledati od boljše strani.“

Roza je sestro skrbno v oči pogledala ter ljubko odgovorila: „O, Lidijica! ni čuda, da tebi srce upada. Ti imaš toli dela in toliko ljudij zadovoljiti, ko jaz imam potrpeti le s samo seboj. Vso noč sem mislila na te ter želela, oh, kako sem hrepenela, da bi te le jedenkrat videla in izvedela, kako se ti godi, in ali sta dečka zelo neporedna in ali moraš dolgo v noč čakati gospe Leroyeve. Lidijica, ti si pač zelo trudna, kaj ne?“ nadaljevala je, ko je videla, kaka obupno se je bila žalostna sestra k njej na posteljo usedla. „Uleži se za nekaj minut k meni ter se malo počij.“ Roza je objela sestro. Ko se je zadnja ulegla k njej, nadaljevala je z milim glasom: „Lidijica, povej mi kaj o njih!“

„Kaj naj ti povem?“ vprašala je Lidija.

„Oh no, vse, kar ti dela največ skrbij.“

A tega Lidija ni mogla. Ko je videla Rozino potrpežljivost, izginile so jej vse male skrbi in sitnosti minolega tedna v nič; tako ni mogla bolnemu

otroku poročati ničesa, kar jo je zadelo in kar je zanjo imelo toli nesrečne nasledke.

„Povedati ti čem,“ rekla je za hip se obotavlja, „povedati ti čem, koga sem danes videla. Toli lepa je, kot — — —.“

„Kot gospa Leroyeva?“ segla jej je Roza v besedo.

„O da, gotovo!“ odgovorila je Lidija z glasom, iz katerega se je lahko sklepalo, da se jej je primera kaj neprimerna zdela.

„A sprva si jo ti držala za zelo zelo?“

„Tako? No sedaj mi ni več zala. Gospica Mabel jej kar nič ni podobna, če prav je nje sestra.“ In Lidija se je kar vsa ogrela, vzdignila je glavo z blazine, podprla jo z roko, oči uprla v Rozo ter je jela popevati gorečo pohvalnico o svojej novi in toli ljubeznjivi mladi prijateljici.

Ko je dalje pripovedovala, podoba je bila, da je tudi Rozi navdihnila svojo navdušenost, kajti ko je Lidija pretrgala svoje živo pripovedovanje, vskliknila je bolnica z največjim zanimanjem: „Povej mi še več! Kaj pa je rekla Aliku? Ali se jej je dopadal?“

Ker se je Lidija bila jedenkrat udala, popisala je na drobno Mabelin pohod razen onih podrobnostij, ki so se na njen prepis z gospo Lerojevo in na sledeče odpuščenje iz službe ozirale.

„Sveža, pametna in lepa! ravno kar došla s kmetov!“ rekla je Roza vsa zamišljena. Oh, kako rada bi jo videla!“

Lidija je vzdihnila misleč, kako neverjetno je, da bi ta želja jej se izpolnila.

„Ali jo bodeš ti zopet videla?“ rekla je Roza z vpraševalnim glasom.

„Morebiti!“

„Ali si bodeš zapomnila vse, kar bode rekla ali storila, da mi bodeš to zopet povedala?“

„Skusila bodem.“

Ravnokar s kmetov!“ govorila je Roza s samo seboj. Kako bi me veselilo videti koga, ki bi bil ravnokar s kmetov prišel.“ Uboga Roza je svoje žive dni videla le mestne ulice in zemlja zunaj mesta bila je v nje mislih prav pozemeljski raj.

„Roza,“ rekla je Lidija z nadopolnim glasom, „ozdraviti se moraš, in bodoče poletje lahko pojdeva na staro pristavo.“

Roza je zmajala z glavo in potem, ko bi jej bilo nekaj v misel prišlo, rekla šepetaje: „Lidijica, kje pa je Ivan?“

„Odšel je z Bobom Martinom,“ odvrnila je Lidija in v nje besedah se je glasilo nekaj stare grenkosti. „Lehko se tudi sama vrnem,“ nadaljevala je vzdignivši se z Rozine postelje, „ker najbrže ga do jutri zjutraj ne bode domov!“

„Da, da povrne se!“ rekla je Roza zaupno; povrne se, da mi bode ob desetih dal nekaj kapljic. Tega še nikdar ni izpozabil, odkar si ti bila odšla. Ali bode kmalu deset?“

„Dosta manj pač ne more biti,“ rekla je Lidija. „Jaz pojdem po klobuk in pogledam, ali so se mi črevlji posušili.“

Ta trenotek zaslišal se je Ivanov glas v prodajalnici. Ko prav je cerkvena ura bila deset, stopil je Ivan po prstih v Rozino sobo s čašico in steklenico v roki. Lidija še ni bila odšla, ampak je nevidena sedela za posteljo. In Bob Martin sam bi se bil temu, kar so nje oči sedaj gledale, komaj čudil manj, nego se je čudila Lidija.

Ali je bil to isti Ivan, oni ropotajoči in čestokrat zanikerni dečko, ki je sedaj pri luči stal ter kaplje skrbno štel? Ali je to bila njegova surova roka, ki je sedaj sestro ljubko objela, nje glavico na svojo ramo položila in zdravilo k nje ustnim pritisnila? Pa pred vsem: Ali so to bili njegovi surovi in pusti glasovi, ki so jo sedaj ljubeznjivo vprašali: „Rozica, ali se kaj bolje počutiš?“

Da, bil je Ivan; o tem ni bilo dvomiti; kajti izpolnivši svojo nalogo kot strežnik pri bolnici vrnil se je v sobo, kamor mu je tudi Lidija precej sledila, ter jej je nemudoma znova pokazal svoje staro svojstvo s pretrganim in osornim nagovorom: „No, Lida! Ali si še tu?“

„Seveda sem še,“ odvrnila je Lidija malo razdražena, malo užaljena, da Ivan tako čmerno ž njo občuje. „Kaj si mislil, da bi se bila sama vrnila?“

„Ivan!“ poklicala je Roza v bližnji sobi.

V trenutku stal je tik nje.

„Ti spremiš Lidijo domov?“

„Da“

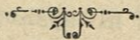
„In potem se povrneš k meni?“

„Da.“

„Ti si pač blag dečko!“

„Roza, lahko noč,“ rekla je pripognivši se na posteljo, da je sestro poljubila; Ivan je bil mej tem šel po kapo. „Reči ne morem, kedaj te zopet obiščem. Daj to materi, ko odidem. Lehko noč, ljubica!“ in izročila je Rozi bankovce, katerih uboga mati ni bila hotela vzeti.

Pot v gostilno je bila neprijetna; dežilo je še vedno in vse je bilo v vodi. Ivan in Lidija sta nagloma stopala, pa neprestano molčala; Ivan je hodil naprej, Lidija pa je za njim kolikor mogoče ogibala se luž po tlaku. Oba sta imela svoje misli, oba sta se morebiti nekoliko sramovala poprejšnje svoje čmernosti, gotovo pa ni nobenega mikalo govoriti, kajti Lidija je naglo izrekla lahko noč! in černo jej je odvrnil brat: lahko noč! In to je bilo vse, kar se je mej njima zgodilo.

Deveto poglavje.

In večkrat, dasi modrost čuva, sum-
nja spava

Pri vratih modrosti, in priprostosti
Izroči svojo nalogo, kajti dobrotljivost
ne misli nič slabega,

Kjer se nič slabega ne vidi.

Minulo je mnogo tednov, katere se je Mabel skoro neprestano razveseljevala. Vkljubu vsej previdnosti novošegnega razkoša mora biti mestna krasotica jako trdnega zdravja, da raznovrstnega škodljivega upliva kar nič ne občuti. Da si je Mabel bila navadno krepkega zdravja, vendar ni bila zavarovana zoper združene moči razburjenosti in upehanosti. Kar nenadoma se je bila prehladila in mrzlica jo je poprijemala; to jo je nazadnje prisililo, da se je vsakteri družbi odtegnila. Sedaj se je morebiti prvokrat prepričala, kako močno so vsi v očetovski hiši zanjo skrbeli. Ljubeznjiva skrb očeta, neprestana in potrpežljiva postrežljivost tete in Henrikova bratovska paznost in požrtovalnost presegale so daleč vse veselje, katero so jej mnogobrojni šopki in lističi sožalovanja na nje napravni mizici napravljali. In nekaj dni resnobne bolezi pa na-

slednji teden počasnega ozdravljenja imela je obilo prilike spoznavati in primerno ceniti vrednost domače sreče, ki so jo doslej bliščeče veselice novošegnega in posvetnega življenja zatemnevale.

To začasno in usiljeno ločenje od družbe zgodilo se je ob času, ko je Mabel jela zavedati se velike jednoličnosti v onih krogih, ki so po Ludvikinih besedah ves svet obsegali. Nekaka čestihlepnost občudovanej biti, in ono prirodno veselje, da so jo zaradi nje stanu in krasote toliko občudovali, zasleplali so jo zares nekaj časa nasproti neslanosti in publosti, iz katerih sta izvirali; tudi so jo mična oblačila, radostne veselice in novošegni razkošje zanimali le toliko dolgo, dokler so jej bili novi. Pa nje čutstvo je bilo tudi prekrepek in presveže, da bi mogla neprestano veseliti se istih vedno ponavljajočih se povabil, in to tem manj, ker se je nje razum prilično uprl neskončnemu ponavljanju neumnih dogodbic s plešišča, s katerimi so se krogi gospe Leroyeve navadno kratkočasili.

A navada je železna košulja. Najbrže bi ne imela Mabel toli trdne volje, da bi bila ta čarobni krog novošegnega življenja prodrla, ko ne bi jo bila

sila z železne roko prisilila. Nje radostno srce je nahajalo razna sredstva in pota, po katerih je pri domačem ognjišču veselje uživala in je tudi drugim napravljala; in večkrat jej je vest hudo očitala prejšnje zanemarjenje ljubega doma, katerega je nje prisotnost celo v boleznih s solnčnim svitom obsevala.

Teta Sabija je bila vsa prerrojena, odkar je bila toli srečna, da je živela v Mabelini družbi ter jej kot bolniška strežnica stregla. Gospod Vaughan je odhajal zjutraj dosta pozneje v kupčijsko opravilnico ter je vse večere prebival z družino v čitalnici, kjer pa niso nikdar bili razviti mnogobrojni zemljekazi in načrti, s katerimi se je njegov duh navadno pečal. Henrik bil je nenadoma rešen mnogobrojnih povabil v družbe, imel je dovolj časa teti in Mabeli čitati in Mabeli francoske pesni prelagati, pa dražiti teto zaradi neprimernih nogovic, katere je najrajše narejala; res v družbini sobi je to vsakdanje delo zamenjavala z ličnejšim in bolj gosposkim, a v sobi pri bolnici je je z veseljem zopet nadaljevala. Njih zavite meče in skrčeni prstje so neprestano zanimali Henrikovo vobraznost, tako

da jo je vpraševal, za katere živali so pač nje nogovice. Dasi nikdar ni izvabil drugega odgovora nego tega, da je pač uboga noga, ki ne bi svojej nogovici dala primerne podobe, videl se je vender ves zadovoljen, da je z bistrumnostjo sam se dalje bojeval. Ta novi red ga je nedvomneno toli osrečeval, da je le redkoma za dalje časa šel iz doma. Pregnala ga je vsakrat le gospa Leroyeva, ki je vsak dan prihajala bolnico pogledat; šumenje nje oblačila je vselej bratu dajalo znamenje, da je melodijo neke opere žvižgaje od doma odhajal.

Ludvika se je skoro jezila nad mirnostjo, s katero se je Mabel osemdnevnuemu zaporu udajala; jezila se je tembolj, ker je čutila nekako dolžnost, sedaj pa sedaj nje samoto oživljati s svojo prisotnostjo, to pa je bila požrtvovalnost, ki se jej je nezanosno dolgočasna zdela. Vender je vselej našla razlog, s katerim je opravičevala kratkost svojega pohoda prihajala in odhajala tako ljubko in s toliko prijaznimi vprašanji, pokloni in poročili, da se je Mabel močno veselila nje pohodov ter nikakor ni o njeni odkritosrčnosti dvojila.

Kar pa je gospo Leroyevo odganjalo, bilo je na novo srečo nje otrokoma, ki sta prvokrat smela v hišo starega očeta zahajati. Mabel je za svoje kratke bolezni sedaj pa sedaj ponja pošiljala. Dasi se je Henriku zdelo silno dolgočasno, da je Alik v kakem kotu pri knjigi tičal ali pa čmerno skozi okno zijal, dasi je tudi teta Sabija trdila, da Murayevo razsajanje bode Mabeli novo mrzlico pozročilo, vendar so ti pohodi ustanovili neko prirodno razmerje mej dečkoma in raznimi sorodniki; zasejali so tudi seme bodočega upliva, s katerim je imel vsak posamičnik na vse druge uplivati. Koliko so te domače veselice in iz njih izvirajoči čuti in misli Mabelino srce odvajali od veselja posvetnega življenja ter jej resnobno kazali nje darove in nje odgovornost, ne da se nikakor določiti; kajti oni čas, ko je ozdravela ter zopet v javno družbo stopila, pomnožil se je še močno upliv zunanjega sveta na njo, nov čut osvojil si je nje razum in nje srce ter je izključil vse druge.

Linkoln Dudley povrnil se je bil nenadoma v mesto. Mabel se je z njim seznanila v okoliščinah,

ki so nje prenapeto zanimanje za bratovega prijatelja močno pomnožile.

Neka prijateljica je s plesom obhajala rojstni dan. Ne dovolj da je Mabel pisмено povabila, prišla je še sama znova jo povabit. Od zadnje bolezni se Mabel še nikdar ni upala v večerni zrak; tudi ta-krat je povabilo vsprejela le z očetovim pogojem, da ne bode plesala. Ludvika je sicer ugovarjala rekoč, da bi v tem slučaju bilo bolje ostati doma. A za to se Mabel ni zmenila ter se je s svojo navadno ljubeznjivostjo veselila, da prijateljici na toli lahki način zahtevano ljubav stori.

Obdajala jo je cela četa prilizovalcev, ko je prvič zagledala gospoda, ki je bil malo in v samosvesti na levo naslonjen ter je prav mirno pregledoval družbo. Morebiti je bila neka magnetična moč v teh črnih sanjarskih očeh, kajti ta trenotek, ko je Mabel vanj pogledala, zrle so vanjo z radovednostjo in občudovanjem. Ko ga je pozneje znova opazovala, pogovarjal se je kaj živo z duhovito gospo, ki se je nedvomneno z največjim veseljem z njim razgovarjala.

Ko bi bilo manj očitno, da je peprej Mabel presojeval, vendar moral bi njeno pozornost nase obračati, kajti bil je ves drugačen kot moški, katere je doslej spoznavala. Njegova zunanja prikazen je bila posebna in zavzeta, kajti stasa je bil lepo-umerjenega in ljubkega, dasi komaj srednje velikosti: njegovo obnašanje pa je kazalo nezavisnost in popolno svobodo nasproti vsem prisiljenim šegam in navadam. Po tej nezavisnosti in svobodi se je v družbi odlikoval kot mož, ki lahko vsa malenkostna pravila vsakdanje etikete prezira. Pri vsem tem obnašal se je kaj uljudno, zlasti proti gospem in nedvomneno bilo mu je dano, da se je znal povsodi priljubiti; kajti Mabel je bila opazila, da so se njegove uljudnosti ljudje različne starosti in različnega okusa mračno veselili.

A kmalu se je bil izgubil v množici; in Mabel je zopet le mislila na malo četo svojih občudovalcev, ki so si srečo voščili, da je zopet v družbo prišla; tudi so jej ostali verni kljubu godbi in plesu v bližnji sobani. Zato se je nekoliko čudila, ko jo je nekdo dotaknil se z mahalcem. Ko se je obrnila stala je pred njo gospa Leroyeva z onim tujcem,

ki je bil nedvomno Ludviko poiskal, da bi ga sestri predstavila.

Ali se je Ludviki k plesu toliko mudilo, da je bila spozabila, njegovo ime jasno izreči, ali pa je bila Mabel malo zmočena, da imena ni jasno slišala; dovolj, kar vedela ni, da se je z Dudleyem seznanila.

Zavedno veselo njegovo obnašanje je Mabel kmalu popolnem umirilo. In sama ni vedela, kako se je to zgodilo, da se je čez malo minut zaplela ž njim v pogovor prav brez vse one prisiljenosti, ki površnemu in prenenaglenemu predstavljanju navadno sledi. Tudi si ni skušala pojasniti, zakaj so najdrzniši izmed njenih častiteljev drug za drugim v plesalnice ali kam drugam izginili ter se Dudleyu popolnem umaknili. Vedela je le, da je poslušala moža, ki se je po krasnem jeziku, po izvornih mislih in po živi vobraznosti bistveno ločil od vseh, ki so jo bili ravnokar zapustili. Tudi jej je laskalo, da je k sebi privabila toli odličnega duha; ker so jo morebiti tudi žive oči Dudleyeve navduševale, čutila je v sebi duševno hrepenenje, katerega jej doslej občevanje z družbo nikdar ni bilo izbudilo.

Opazivši, da ni plesala, šel je Dudley jej po stol, sam pa se je po stari navadi in nekako neskrbno naslonil na podoknico; nadaljeval je z bliščečo darovitostjo pogovor ter jo sedaj pa sedaj z navidez nemarnimi besedami osrčeval, naj le brez obotavljanja kaže prirojeno jej milino in ostro razumnost s katerima jo je priroda toli bogato obdarila.

Ko jej je gospod Leroy, ta večer slučajno navzoč, naznanil, da voz čaka in da je tudi Ludvika pripravljena oditi, zapazila je še le, koliko dolgo se je toli prijetno zabavala. Če prav je to bilo le znanje jednega večera, vendar si ni mogla zakrivati občutene radosti, ko jej je Dudley pri slovesu rekel, da se z veseljem nadeja, da jo bode kmalu zopet videl.

Henrika so k veselici pričakovali; a ni ga bilo; pokazalo se je, da so ga bili nekateri prijatelji v njegovem društvu našli ter ga tam zadržali. Še le drugi dan pri obedu je Mabel imela priliko, ž njim o dogodkih prejšnjega večera se pogovarjati. Nje poročila so bila nekako izsiljena in Henrik je je s posebnimi vprašanji iz nje izvabil. Nazadnje jo je tudi primoral izpovedati mu, da se

je z novim človekom seznanila; na to jo je napeljal, da ga je precej natančno popisala. Ko se je dolgo časa radoval z njenimi dozdevami o njem, zlasti pa ž nje sumnjo, da tujec mora biti pesnik, ker ima črne oči, dolge lase, pa precej sanjarsko obleko in poleg tega je še kaj prijeten, iznenadil jo je s pretrganimi besedami: „S kratka, ti si videla Linkolna Dudleya, in zadovoljnost, podoba je, bila je obojestranska.“

Z radostnim začudenjem je Mabel zarudela pri prvih besedah Henrikovih, drugo nemudoma sledeče zarudenje nje lic pa je izdajalo, koliko zelo je Dudleyevo dobro misel o sebi cenila. Teta Sabija je bila tudi precej zelo radovedna, kako Mabel sodi moža, ki je bil na njo toli ugoden utis napravil. Tudi gospod Vaughan se je zanimal za Henrikovega prijatelja, Henrik pa se je sam najbolj radoval, da je Mabel z nadaljnimi vprašanji nadlegoval. A Mabel je dosledno in stanovitno ogibala se vseh vprašanj ter je nazadnje pogovor spravila na drugo pot; pa pri vsem tem je Dudley ostal glavni predmet nje mislij.

Za nobeno prilizovanje in sladkanje ni mlada devojka toli občutljiva, kot če vidi, da se za njo

zanima mož, ki je nekaj let starejši od nje, ki ima dosta večje duševne zmožnosti in darove in je vrhu tega še jeden izmej najbolj priljubljenih in najbolj uplivnih družnikov v njej pristopnej družbi. To so sebnost velja, če jej je po prirodni oliki duha in srca mogoče uživati više duševno veselje, nego je navadno veselje novošegnega življenja. Celo Ludvika in lehkomišljeni nje krog so čutili, koliko časti podeluje gospoda Dudleya paznost; zato se je Ludvika močno trudila, da bi njega paznost nase obračala; kajti njegov stan v javni družbi bil je popolnem utrjen in njegove zmožnosti so bile v obče priznane. Koliko bolj morala je Mabel ceniti moža, ki je zahtevam najbolj izbornih krogov zadostoval ter izbujal ono nehoteče spoštovanje, katero mladina zmiraj rada na žrtveniku genija žrtuje.

Dudleyev genij je bil zares kaj vesoljnega značaja. Večinoma v inostrancih izgojen hitel je nagloma iz jedne šole učenosti v drugo šolo, spoznaval je evropejsko družbo v vseh nje menah in porabljal je razne prilike, kot se le malokateremu ponujajo. Zato je bil svetan (kozmpolit) po svojih šegah, umetnik po svojem ukusu in najpopolnejši pozna-

vatelj družbe, tako da se je povsodi lahko odlikoval. Kdor ga je natančneje poznal, rekel je, da se mu posreči vse, kar počne; če prav pa je imel blizu trideset let, izvolil si ni bil še nobenega poklica.

Tako je bil o času, ko se je bil Mabeli predstavil, še zmiraj le zasebnik. Njegovi zmerni dohodki so zadostovali potrebam moža, ki je sicer bil izbirčen in razkošen v svojem življenji, vendar ni bil prav nič naklonjen brezobzirnemu zapravljanju; najbolj čudno pa je bilo, da njegova veljava in njegov upliv nista kar nič zavisela od bogatstva.

Kmalu se bode pokazalo, kako je ta nenavadni upliv deloval na mlado in pregorečo Mabel.

Nje znanje ž njim zorilo se je nagloma. To je moralo dospeševati že toplo njegovo prijateljstvo s Henrikom in pa gotovost, da ga v rodovini gospoda Vaughana vselej prisrčno vsprejemajo. Če prav pa je čisto pri njih obedeloval ter vsako uro s prijaznostjo odlikovanega gosta bil vsprejet, vedel je vendar še po družih potih Mabel za se zanimati in nje zaupanje si pridobiti. Našla ga je v vsakej družbi. In njegove odlične zmožnosti, kratkočasiti

in razveseljevati jo, so imele najgotovejši uspeh, ko jo je sredi raztresenosti mnogobrojne družbe sedaj pa sedaj poiskal ter po priliki bolj ali manj dolgo nje misli zanimal, nje vobraznost užigal in nje veselost izbujal, ker je svoje na videz neusahljive zaklade učenosti, poezije, bistroumnosti in satire pred njo razlagal. Plesal ni nikdar, in tudi Mabel ni več toli rada plesala, odkar se mu je bila predstavila. Nikdar je ni skušal drugemu veselju s svojimi mičnimi pogovori odtegniti ali pa velikega dela nje časa si prisvajati. Prav nasproti, bil je prerahločuten ter se je znal prelepo vesti, kot da bi se bila njegova paznost le katerikrat preočitna videla. Da se mu je Mabel posebno priljubila in da jo je mej vsemi najbolj občudoval, sklepali so le iz tega, da je z radostjo porabil vsako priliko, katero sta mu slučaj ali pa ugodna sreča podelila.

Mabel si je nezmanjšano ohranila občno priljubljenost ter je bila še zmiraj kras in življenje vsakej plesalnici; vendar nje obličje ni nikdar bolj zarudelo nego takrat, ko se je vsled prestanka iznebila plesalca ter prišla v čarobno okrožje, kamor so Dudleyev blagozvoneči glas in njegove zgovorne

oči nje sanjarskega duha toli močno vabili. Vsi drugi dogodki takega večera so se lahko laskali nje nečimurnosti in njenemu samoljubju, a te male stranske pogodvice so bile za njo dosta pomenljive ter se dosta bolj nežno in bolj stanovitno na nje srce in nje življenje uplivale.

Nova čestihlepnost in novi čuti so se hipoma v njej prebudili. Pred jednim mesecem je mlada devotka komaj mislila, da je tekmice v novošegnem življenji toli slavno zmagala ter toli vzvišeno nad nje se vzpela, sedaj pa je čutila hvaležniši ponos, zavedavši se plemenitejših darov, ki so jej bili spoštovanje moža redke olikanosti in izbornega ukusa pridobile.

Sedaj so znova jele poganjati nje duševne moči, katere so bile doslej zanemarjene. Res da se je nje vsakdanje življenje le malo premenilo, vendar bil bi oster opazovatelj zapazil marsikatero znamenje, da se je vse nje mišljenje in hrepenenje na novo stvar obrnilo; zapazil bi bil, kako zelo se je zanimala za vsak prizor, v katerem je Dudley kako nalogo igral. Ona čarobna moč, s katero je njegova prisotnost vse imenitne kroge prešinjala,

storila je popolnoma konec vsemu obotovljanju, s katerim je došla jej povabila vsprejemala; a očitno se je tudi videlo, kako močno je Dudley gospodoval njenemu mišljenju v samoti in odločnosti od drugega sveta. Stvari, za katere je nje zanimivanje izbudil, bile so predmet nje poznejšemu premišljevanju; pogostoma so tudi na nje napravni mizi ležale knjige, iz katerih je bil razne besede navedel; tudi se je večkrat umaknila v ono malo sobo, katero je bil Henrik toli okusno opravil, da je opazovala in premišljevala umetniška dela, katera je bil Dudley zanjo izbral.

Ker se je gospod Vaughan zaradi zdravja svoje hčere delal prevelike skrbi, bil je sedaj z njenim ozdravljenjem tudi preveč zadovoljen, da bi se bil pritoževal o zapuščenosti in tihoti svojega bivališča ter se je po stari navadi zopet kratkočasil s svojimi načrti in zemljekazi. Henrik se je sicer sprva veselil, da je prijatelj njegovo sestro toli očitno občudoval, a nazadnje se ja je naveličal, ker se oba nista dosta zanj menila; prilično se je doma in v javnem življenji celo ogibal nju družbe, ne da bi ga bila zelo pogrešala. Gospica Sabija, za

Dudleya močno vneta, je nikdar ni grajala, da sta jo včasih brez namere in premisleka zanemarjala; celo pospeševala je rastočo ljubezen svoje bratičine, ker je nje predmet črez vso mero in nepogojno hvalila.

Kaj je čudno, da se je Mabel, nezavrta in nesvarjena, prav brez strahu in dvoma udajala čutu tekoče ure? Kaj je čudno, da je Dudley, katerega je ves svet kot učenjaka, pesnika in šaljivca (humorista) občudoval, v nje očeh bil plemeniti, velikodušni, pravi in nesebični mož? Res, lahko bil bi to, a žalibog! da to ni bil. Vkljubu vsem njegovim raznovrstnim zmožnostim, njegovi znanostni, olikanosti, njegovemu dóbremu ukusu in njegovemu olikanemu in prebrisanemu bitju, vkljubu njegovemu čislanju lepote v umetnosti in prirodi in vkljubu dobremu in neomadeževanemu glasu prežal je prav sredi osrčja njegovega bitja skriven, a morilen strup, ki je vse njegove bolj vzvišene namene in namere pomanjševal in vse njegove plemenitejše nade uničeval. Bil je sicer brez vseh zunanjih grdih napak, vendar ni imel prave ljubezni do kreposti; res se je uklanjal pred žrtvenikom ženske lepote in lju-

beznjivosti, vendar imel ni visokega zaupanja v ženski spol; in če prav je zaničeval svet, v katerem je živel, vendar moči ni imel, da bi se nad njega vspenjal. Rana nezaupnosti nasproti vsemu dobremu oslabila je najplemenitejše darove njegove prirode in tako je bilo izgubljeno življenje, ki bi bilo lahko na blagor človeštvu.

Ali naj bode Mabelino zaupno srce nastavljeno temu uplivu, pri katerem vse oledeni? Ali naj mladi nje duh, ki po resnici in spoznanji hrepeni, deli lažno modrijanstvo zmešanega razuma? Ali naj duša, pristopna vsem velikim in stanovitnim utisom, gleda, kako se vse plemenite namere v hladnem umovanji napačne izkušnje udušajo?

Častihlepust, samoljubje, napuh srca, zapejlana vobraznost in četa posvetnih prijateljev gonijo bodo dalje in dalje po nevarni poti, po kateri hoditi jej je navidez usojeno. A na potu jih bo nekdo srečal, neko otroško bitje, polno svete vere, upanja in ljubezni, ter se jim bode ustavilo z milo močjo ponižnega srca, s čistim življenjem in tiho molitvijo. Res, nejednak se vidi boj, vendar je sam Bog, ki zmago podeli.

Deseto poglavje.

Tisoč pripravnih potov mi bomo
našli,
Da zaničujemo stare zime stiskajoče
gospodstvo;
Mi bomo oblačili njena vela lica s
cvetlicami,
In na njeno milo golo glavo
Sanjarske cvetlične vence bomo po-
kladali.

Okoli štirinajst dni po Dudleyevem dohodu je Mabelina plemenita, pa nepremišljena gostoljubnost hudo skusila potrpežljivost stare gospice Vaughanove in blagosrčnost vse rodovine. Nalezljiva bolezen je napadla nekaj otrok v istej gostilni, v katerej je gospa Leroyeva bivala. Ko je Mabel slišala sestro tožiti, da je dečkov zdravje v veliki nevarnosti, silila je na to, naj prideta v starega očeta hišo, kjer naj bi ostala, dokler ne bi nevarnost nalezljivosti izginila. Mlada dečka sta se močno veselila, da sta tesno otročjo sobo zamenila z Vaughanovo prostorno hišo, kjer sta lahko svobodno dihala; še rajša pa je nju mati sprejela predlog, ki jo je kaj neprijetne tovaršije in odgovornosti rešil. Zato sta

precej došla z Lidijo Hopovo, ki je kljubu odpuščenju še zmiraj pri gospe Leroyevi služila. Ker je Ludvika gledala le na svojo ugodnost, trebalo je komaj Murrayevih prošenj, da je toli spretno deklico, kot je bila Lidija, v službi obdržala. Lidija se je res morala močno premagovati, da je gospojino ponudbo s spodobno ponižnostjo in hvaležnostjo vsprejela, vendar je bila za to obilo odškodovana in obdarovana, ker je imela priliko nekaj tednov preživeti v hiši mlade svoje dobrotnice.

Vsa rodovina se je sprva z veliko potrpežljivostjo udajala temu motenju domačega miru; a Murrayevo ropotanje in Alikova samoglavnost sta napravljali kmalu mnogo težav in neprijetnostij. Gospod Vaughan njima je utekal, zaprši se v čitalnico ali knjižnico. Henrik se je nekaj časa kratkočasil z ropotajočimi igrami dečkov, spodbujal njiju radost ter ju pogostoma mej seboj v prepir spravljal, a nazadnje je vselej utekal iz hiše ter je puščal, da so drugi želi, kar je on objestno sejal. Gospica Sabija in mnogomučeni posli so pa največ trpeli po teh neukrotnih in upornih došlecih; kajti Mabel, če prav ni imela z drugimi stvarmi opraviti, radovala se je

navadno močno v družbi teh mladih gostov. Res je morala večkrat prepire razločevati in zdražbe poravnati. A znala je kaj srečno in na zadovoljnost obeh strank reševati taka zamotana vprašanja. Sedaj z dobroto sedaj z ostrostjo se jej je posrečilo pridobiti neko veljavo in oblast nad mladima sestričema.

Ta upliv je pridobila s spoštovanjem, katero je nepristana nje resničnost dečkoma izbujala, še bolj pa s prisrčnostjo, s katero je prilično njiju načrte odobravalala in se njiju veselje udeleževala. Kolikor zelo se je nje srce z drugim pečalo, vendar nič ni moglo nje resnične ljubezni do otrok in nje sočutja z njunim veseljem zmanjšati. Tako je Mabel že davno dogovorjeno vožnjo na saneh pričakovala komaj z manjšo radostjo kot otroka, ki sta od začetka zime o njej sanjarila. Kot otroka pozdravila je tudi ona prvi sneg z nehlinjeno radostjo.

Z mrakom jelo je snežiti. V jutro pokrivala je vse mesto krasna bela obleka svežega snega, ki je zabavoljubne ljudi vseh vrst prav zapeljivo na plano vabil. Predno je bilo poludne, mrgolelo je po Široki ulici in po drugih glavnih ulicah polno sanij raznih

podob in boj, ki so z vozečimi se veseljaki in ponosno tekajočimi konji nekaki predpustni prizor napravljali. Vender mej premnogimi bogatimi in krasnimi kočijami najlepše narejena in najkrasnejše opravljena je bila ona, ki je srečno, cvetočo Mabel in nje radostna sestriča vozila. Naglo so se vozili gori in doli po glavnih ulicah ter so veseli se drvili skozi nebrojno vrsto velikanskih odprtih javnih sanij, ki so bile vse pisano ozaljšane in s potniki preobložene. A mej njimi so bile krasne novjšegne sani s postrežkeki v obrobljenih suknhab in dragocenih kožuhovinah, male sani z naglimi konji, katere so mladi ljudje vodili, skratka bili so vozovi vseh vrst, bogati in vsakdanji, ki so se nenedoma prikazovali ter po lepoti, pisanosti, blišči in bizosti mej seboj tekmovali.

„Glej no!“ zaklical je Murray radosti po konci skočivši, „tam-le je mati z gospico Vanekarjevo v gospod Erlovih novih saneh. Vozi hitreje, Donald,“ zaklical je kočijažu, „vozi hitreje in glej, ali ne bi mogli onih-le sivih konj preteči!“ In ko so veselo drli mimo gospe Leroyeve in nje tovaršice ter vse sotekmece, družega za drugim, pretekli,

morala je Mabel za roko prijeti razburjenega dečka, da ne bi pri svoji preobili radosti izgubil ravnotežja ter s sanij ne padel.

„Teta Mabel, glejte no!“ zaklical je jednako opazujoči pa mirnejši Alik, „poglejte no lepo, malo belo morsko školjko, ki se vidi, kot bi morske pene rezala. Volčura, konj in oprega, vse je tako belo kot sneg. O, ta je pač najlepši mej vsemi! Gospod Dudley se v njem vozi in vidi nas, gotovo Dudley nas vidi ter skuša nas dohiteti!“

„A tega ne more!“ vzkliknil je Murray novega sotekmeca opazujoč. „Stavim, da naših kostanjevcev ne bode dotekel; tetka, ali stavite?“

„Pač, pretekel nas bode“, rekel je Alik, ki je daljavo skrbno meril.

Mabeli temna rudečica in njene žareče oči so izdajale, kako močno se je za vožnjo na skus zanimala, vendar ni čutila nikakor one Murrayeve prevare, ko je konj, bel kot sneg, se polagoma bolj in bolj približeval. Če prav je v zavesti bližajoče se izgube čutila nekako ponižanje, kazala tega vendar nikakor ni z radostnim smehljanjem, s katerim je pozdravila Dudleya, ko je mala kočija nazadnje jo

došla. A tudi Dudley ni nikakor nameraval, da bi se s svojim uspehom ponašal, ampak bil je zadovoljen, da je poleg nje sanij vozil ter jo vkljube vsem oviram nekaj minut spremljal. Ta pogodba je bila Mabeli res kaj laskava in prijetna, a vse drugače jo je sodil burjasti mladi sestrič, ki je, še zmiraj zmagohlepen, neprenehoma kočijažu klical : „Donald, vozi naglo! Le poženi dobro!“

Kočijaž je čital nasprotno povelje na obrazu svoje gospodinje, ki je odgovarjala Dudleyu, ko jej je ta k veselemu dnevu čestital; zato ni hotel konj preveč poganjati, kar je Murray kmalu opazil.

„Alik, viš no!“ vzkliknil je, iz nanošenega snega veliko kepo naredivši, „viš no, naredel jima bodem že jaz, da potečeta!“ Potem pa je prežal na priliko. Ko se je Mabel pečala s predmetom, na katerega jo je Dudley opazil, postavil se je na sprednji sedež ter je kepo zalučal jednemu konju v glavo. Dobro je zadel in hipen je bil tudi uspeh. Srčni in prestrašeni konj je silovito odskočil, potem pa se je spustil v tek. Ker se je na ta način preplašil tudi drugi konj, dirjala sta v bližjem trenutku konja kot besna tja doli po Široki ulici, kjer so se

jima nagloma na obe strani umikale nebrojne sani; kočijaž je bil izgubil vso moč nad njima.

Mej tem so v drugem delu mesta in v popolnoma različnih okolščinah neke razumne in čuvne oči opazovale različne osebe in prizore svojega obzora. Ta obzor je bil jako omejen in nikakor ne mikaven; a majhna Roza Hopova, ta ravno je bila, nahajala je marsikatero dolgo leto dovolj gradiva, da je je opazovala in premišljevala. Mala prodajalnica, s katero se je nje mati sosebno preživljala, bila je v ozki ulici in veža usedenega pohištva je bila precej pod ravno uličnega tlaka. Veselo solnce je vzhajalo za nje hišo in zahajalo zopet za hišo na nasprotni strani ulice in nikdar ni prišlo v temačno, kleti podobno sobo, kjer je vdova Hopova šivanke, sukanec, trakove in razno drugo malovredno blago pa ledenec (kristalnati slador) iz lastne izdelavnice prodajala.

Ta prodajalnica imela je dve okni, ki sta na ulice dižali. Jedno okno je kazalo vzgledke uborne zaloge vdovinega blaga, katere so tekom leta večkrat menjavali, da so kupce tembolj mikali in vabili. Nekatero tablice različnih gumbov, ki so bili že barvo izgubili ali se tekom dolgega časa poka-

zili, nekatere glinjene lule v prstenem lonci, ki je že dolgo bil brez ušes, semtertja listi različnih bucik, predeno (štrenica) sukanca ali pa koledar minolega leta so občinstvu naznanjali, kaj vse se tu noter dobiva.

Razen teh izdelkov gotove vrednosti videli so se še nekateri slabi poskusi olepšav, katerih pa nikakor ne smemo prezreti, ker so bile znamenja gospe Hopove kupčije. Bili sta dve kaj debelo izdelani leseni podobi. Prva je predstavljala papigo, ki je, rumeno in zeleno pobojena, kot prav visokoroden plemenitnik nespodobno mu obližje zaničevala ter mimogredoče pozivala, naj bi jo v primernejšem okrožje prestavili. Druga podoba je bila smijoč, star in kaj ponosen pomorščak; roke je držal v strani zastavljene, noge pa, kakor bi hotel plesati; a podoba je bila, da se je vkljubu nevabljivim okoliščinam hotel življenja veseliti.

Leta in leta sta ohranila papiga svojo dostojnost, pomorščak pa svojo veselost, vendar ta hvalevredna stanovitnost ni bila privabila nobenega kupca. Obe leseni podobi sta občinstvu sploh bili imenitni znamenji. A neposrednim bližjim sosedom

je bilo nasprotno in olepšano okno dosta pomenljiviše in zanimiviše, kajti tu je vedno stal naslonjač z ročaji; v tem pa je sedel bolni otrok s kumer-nim obrazom, katerega so vsi po ozki ulici poznali kot beli dan.

Malo bilo jih je toli mrzlih, toli brezmiselnih in pustih ali toli naglih, da bi bili šli mimo vdovine prodajalnice in ne bi bili prijazno pogledali deklice, katero so vsi ljubili in jo močno pomilovali. Hodeč v šolo so mali otroci za trenotek obstajali ter smehljali se in ozirali v dobro jim znano okno, ker bili so gotovi smehljajočega odzdrava. Stare ženske so obraz pritiskale k oknici ter prijateljsko ž njo govorile ali jo povpraševale; celo možje z razoranim trdim obličjem so se nekako omečili, če so z Rozo prijazno znamenje menjavali. Če je naslonjač, kar se je časih zgodilo, prazen stal ves dan, pogrešalo je marsikatero oko bolnico na navadnem mestu ter je skrbno se oziralo v bližnjo sobo, kot bi hotelo vprašati, kako se godi otroku?

Tako je nastalo in vladalo najboljše porazumljenje mej Rozo in skromnimi nje sosedi. Kdo bi razmeril necenljivo vrednost dolge vrste ljubih, če

prav večkrat neizrečenih prijateljev, katere je moč človeškega usmiljenja in sočutja iz okornega gradiva kupčijskega življenja napravila?

Mnogobrojniše nego navadno so znamenja veselja in udanosti pozdravljala ubogo Rozo ono jutro po prvem snegu. Že nekaj dni je ni bilo pri oknu, kajti ležala je v postelji v mali sobi za prodajalnico. A to lepo jutro počutila se je bolje in pokazala se je zopet pri oknu, kjer so jo s splošnim sočutjem pozdravljali.

Možje, sneg kidajoč, so sedaj pa sedaj prenehavali ter na lopate oprti zrli tja gori, kot bi pričakovali, da bi njih delo pohvalila. Ko so ženske, z vrči po mleko hodivši, toli priljubljeni obraz zagledavale, primigavale so jej prijazno dobro jutro. Vkljubu nekaj čmernemu obrazu je celo mlekarče opustilo navadno klicanje, došedši k prodajalnici: mirno je čakalo, žvižgalo pred se in blagosrčno oziralo se tja gori k Rozi ter z rokami zaradi mraza semtertja mahalo. Čakalo je, dokler ni prišla vdova.

Te in druge jednake pozdrave odzdravljala je Roza z navadnimi ganečimi smehljaji; časih pa je

tudi neznamen slučaj izbujal jej večo živahnost in pristrčnišo radost. Mej temi je bil dohod malega glubonemega otroka, ki je vsak dan k nje oknu prihajal, trkal na oknice, da je nje pozornost nase obračal, ter se potem silno radostno kretal in vedel, če se je Roza kazala vso začudeno, da je dečka tako nenadoma zagledala. Ta dan pa je njegova sreča dospela do vrhunca; kajti poklicala ga je k sebi ter mu izročila košček rujavega ledenca, katerega je bila od matere zanj izprosila. Majhni dečko je bil jeden najzvestejših Rozinih prijateljev; in mej onimi, s katerimi ni bila nikdar besedice spregovorila, bil je le še jeden, ki je tudi nje popolno ljubezen užival. To je bil brhek mladenič rudečih lic, voznik velikega in težkega voza, ki je redoma isti trenotek prihajal iz nasprotne veže.

Ta dan je bila pot toli zametena s snegom, da je Roza dvomila, ali se mladi voznik ne prestraši in vsakdanjega svojega opravila ne opusti. A ne! Ko prav je ura bila osem, prišel je živahni vnanji konj, stresel je sneg kot prah s kopit ter je potresal z veliko grivo, kakor bi hotel vsem oviram in težavam kljubovati. Solnce ni nikdar sijalo

v tej ulici na Rozino stran; takrat so pa bliščeče njegove žarke odsevali kovinasti gumbi, ki so komat in uzdo plemenite živali lepšali ter močno zlikani se svetili in bliščeli kot urna verižica novjšnega gizdalina. Nič manj ponosna ni bila hoja in vedenje zadnjega konja, ki je prav toli velik in tako lepo rasten kot unanji konj; oba sta bila za res živo nasprotje napolsestradanim in preguanim kljusam, ki so navadno blago v mestu prevaževale. Roza je bila njiju dohod uže toliko dni in mesecev opazovala in pozdravljala, da se jej je zdelo, da ima nekako pravico do lepega para. Ta čut je morabitni ovijal sočutno vez krog nje in zalega mladega voznika, ki se je, kot je bila podoba, z njijino lepo postavo, njijino gladko kožo in njijino popolno vajo precej ponašal. Ves voz je kazal nekaj zdravega in radostnega, sosebnostno pa rudeči obraz voznika, ki je po konci in trdo se držeč iz veže prihajal, prav obraz poštenega delavca, ki na dnevno delo hodi.

Konja sta polagoma in ponosno stopala iz veže; ko sta prišla na ulico, počil je brhki dečko z bičem, da je po vsej sosesčini odmevalo. A bilo je to le znamenje Rozi namenjeno, če bi tako smeli soditi,

ker se je proti njenemu oknu radostno smehljaj in z roko prijazno migal; ker sta konja le redkoma trpela pod bičem, nastavljala sta pri sedanjem puku le ušesnice, kot bi godbo poslušala, in sama od sebe sta jela veselo dirkati. Roza ni imela nikdar prilike, da bi bila opazovala dragocene kočije, ki so se v širokih mestnih ulicah drvile, in one uljudne pozdrave, s katerimi so se novošegni ljudje mej seboj pozdravljali, zato tudi ni poznala nič imenitnejšega, nego je bilo vedenje teh delavnih konj, poznala ni nič prijaznejšega in uljudnejšega, nego je bilo obnašanje dobrega jej prijatelja, zdravega in močnega voznika. Ker so se taki težki vozovi kljubu snegu na kolih vozili, pokvarili so kmalu čistoto in belobo ulic v tem najbolj obrtnem delu mesta in zato se ljudem neso videle tako lepe kot navadno.

Že se je bližal poldan. Roza je za hipec zatisnila oči, po snegu oslepene in po prejšnjem bdenji vse utrujene, ter zadremala. Kar jo je prebudil ropot, poleg katerega je zaslišala še močno zvončkanje in nenadne vsklিকে hudega strahu. Trenotek pozneje pridrla sta sem doli po ulici kot besna dva neukrotna konja, ki sta lehke a bogato

olepšane sani za seboj vlekla. Pisana olepšava in bogato oblačilo v saneh sedečih ljudij morali sta vsakega opazovalca v oči bosti. Spretni kočijaž je zaman skušal brzdati in ukrotiti splašena konja. Drvila sta dalje v neomejnem strahu ter sta vsej družbi pretila s poginom. Ko sta se prodajalnici znane nam udove približavala, skusil je kočijaž zadnjikrat ustaviti ju, h kratu okrenivši ju proti nasprotni veži. A poskus se mu ni posrečil. Konja sta skočila v stran ter sta potegnila jeden saninek na kup opeke, ki je ležal prav tik prehodnega tlaku ter bil s snegom zameten. Sani so se precej zvrnile. Razen kočijaža, še zmeraj vajete držečega, pali sona srečo vsi na mehki zamet snega pred prodajalničnimi vrati ter se neso prav nič poškodovali.

Mlada gospa, prava sama Mabel, skočila je hipoma po konci; ne da bi se bila mudila in sneg z obleke otresala, kar tekla je precej v pomoč Murrayu, ki je, na pol v snegu zakopan, hudo kričal, a nikakor ni skušal ustati. Alik je že od prvega trenutka kazal zares možato pogumnost in velikomirnost; sedaj je nagloma otresel sneg z obleke ter je stekel po Mabelin šticelj, ki je bil precej daleč.

odletel, potem pa brzo tekel za nojevim peresom, ki je bilo z Murrayevega klobuka padlo; piš ga je nagloma nesel tja doli po ulici.

„Kaj ne, Murray? kako krasno smo padli in kako lepo smo se v sneg zavalili!“ vzkliknila je Mabel, ki je z radostnim glasom mladega sestriča skušala pomiriti ter ga je iz mehkega ležišča na tlak hodnik postavila. Ker pa je še dalje preglasno vekal, zbrala se je na mestu nesreče nagloma nebrojna množica. V zadregi je Mabel nagloma prišla kljuko pri vratih v prodajalnico vdove Hopove, a obotavljala se je, ali bi ubežala noter ali ne. Isti trenotek je zagledala Rozo, ki je radovedna pri oknu ven gledala ter migala, kakor bi jih hotela povabiti, naj ustopijo. To gostoljubno znamenje jo je določilo. Murraya je peljala za roko, Aliku pa je ukazala, naj jej sledi, ter je nagloma stopila v prodajalnico. Celo prenašlo je stopila, kajti v naglici ni bila zapazila nizke stopnice, ki je s tlaka hodnika tja doli držala. In res bila bi padla, ko bi se ne bila za kljuko držala; Murray pa ves prestrašen preglasnega zvončkanja nad prodajalničnimi durmi je spotaknil se prek stopnjice ter je skoro

na glavo padel. Ta nesrečni ustop je vznemiril vdovo Hopovo, ki se je polagoma pokazala na prizorišči, kjer so z največo hvaležnostjo sprejeli nje ponujeno pomoč.

Vkljubo rešitvi iz velike nevarnosti je bila mala družba v precej žalostnem stanu. Murray se je drugopot padši nekoliko poškodoval. Res, da skoro glasneje ni mogel vekati, nego je prej vokal, a vender je toliko kričal, da je Mabel imela čez mero ž njim opraviti. Zadnja se je skoro nevedoma dala izsneti plašč, na katerem je sneg naglo se topil, tako da je od njega kar kapalo. Ko je bila otroka vsaj nekoliko utišila, spomnila se je tudi, da bi izsnela lične rokavice, ki so bile vse premočene ter na pol zmrznenih prstih kot prilepnene. Tudi nje klobuk je bil toli zmečkan, da ni bil nikomur podoben. Murray je bil izgubil jeden črevelj, Alik pa se je bil v padu tlaka nekoliko zadel ter se je koleno malo poškodoval, vender ni nič tožil.

Kolikor nepomenljivo je vse to bilo, vender je vse vrelo v tesnih mejah male prodajalnice. Nekaj minut je vladala splošna zmešnjava, katero je Roza nema opazovala, ker v svojej slabosti ni nikakor

pomagati mogla. Nazadnje so iz zadnje sobe Mabeli prinesli stol. Brez klobuka in plašča se je gospica na njem kmalu udomačila ter na kolena vzela Murraya, ki se je počasi umiril. Alik se je lepo zahvalil za nizek stolček, katerega so mu ponudili; usedel se je prav nasproti Rozi ter jo je z radovednostjo in očitnim začudenjem ogledoval.

Jedino skrb je Mabeli delala usoda nje kočijaža; a ta je kmalu popolnoma nepoškodovan, pa ves žalosten prikazal se pri vratih ter jej poročil, da sani nje očeta v kosih na tlaku leže.

„Nič ne dé, Donald,“ odvrnila je Mabel nagloma, „da smo se le mi srečno rešili.“

„Gospica, kaj pa naj storim?“ vprašal je mož, „kako pa pojedete domov?“

„Kaj se je zgodilo s konjema?“ vprašala je Mabel le težko se zdržeč smeha nad obupnim obrazom nesrečnega kočijaža.

„Gospica! konja sta tam doli v ubornem hlevu. Pa tu v okolici ni nobenih sanij, zares prav nobenih, ki bi bile vam in mladima gospodičema spodobne. Bojim se, gospod Henrik bode kar divjal,

izvedevši, da se nam je vse na sto in sto koscev razdrobilo.“

„Oh, to naj te nikar ne skrbi!“ rekla je Mabel blagosrčno. „Donald, ti si storil vse, kar je bilo mogoče. In gospod Henrik bode storil vse, da nas srečne zopet doma vidi.“ Slišavši, da se konja nesta bila kar nič poškodovala ter se strahu popolnem iznebila, ukazala je Donaldu, naj ja pelje domov in naj poroči rodovini, kaj se je pripetilo, potem se pa naj povrne z vozom po njo in po otroka.

Kočijaž se je obotavljal ter strahoma se izrekel, da bode pač dolgo trpelo, predno se to zgodi, dolgo zlasti zato, ker kolesa po snegu slabo teko. Ob istem času se je kočijaž tudi oziral po temačni prodajalnici, prav tako, kakor bi hotel reči, to pribežališče je kaj nespodobno njegovej mladi gospodinji. Mabel je dobro razumela njegovo obotavljanje ter je rekla, da je pripravljena ostati tu v prodajalnici, dokler bode treba. „To je,“ nadaljevala je obrnivši se z odkritosrčno uljudnostjo h gospe Hopovej, „če nam naša dobra prijateljica dovoli, toliko časa ostati.“

Bledo, otrplo obličje postalo je kaj prisrčno, ko je na to prošnjo odgovorivši s kratkimi besedami izrazila željo, naj bi se v nje ubornem bivališči boljše ko mogoče ustanovili.

Tega zagotovivši se, je Mabel odpustila kocijaža; a ko je ravno mislil zapustiti prodajalnico, poklicala ga je nazaj ter mu rekla: „Donald, reci tudi Lidiji, naj bi prišla s teboj ter Murrayu prinesla črevljičke in moje sukнено ogrinjalo.“

„Mati!“ vzkliknila je Roza, ki je oni trenotek, ko so se duri zaprle, globoko zasopla ter z glasom dolgo zatrtih občutkov rekla: „Mati, ona je! Gospica Mabel je!“

Mabel se je ozrla ter je vsa začudena pogledala bolnega otroka, ki jo je bil izpoznal.

„Tetka!“ rekel je Alik Mabeli se približavši ter jej na pol tibo zašepetaje: „rad bi vedel, ali je ta deklica Roza, Lidijina sestra Roza!“

Po čem pa tako sklepaš?“ vprašala je Mabel glasno, pogledavši Rozo, ko je tako govorila.

„Jaz vem, to je ona,“ odvrnil je Alik, besede z zaupnim miganjem potrdivši. „Roza je prav toli

mala in bolna ter sedi ves dan na blazini v naslonjači.“

Mabel je ustala in stol k Rozi primaknila, Murray pa si na kolena posadila. „Alik misli,“ rekla je, roko na ročaj Rozinega stola položivši, „to je majhna Roza Hopova. In sedaj se tudi meni to dozdeva,“ pristavila je opazivši veselje, ki je Rozino obličje pri njenih besedah prešinjalo.

Tega ni trebalo dalje potrjevati. Izrekalo je to najočitniše obličje male bolnice, ko je ta opazila, da so se mej seboj spoznali. „Pomislite le,“ zaklicala je materi, ki je tujce neverna pogledovala, „pomislite le, da imam gospico Mabel pred očmi! Kaj poreče Lidija? Oh, mati, kaj pač poreče Lidija, ko se z vozom pripelje!“

Naudušenost otroka je Mabelo močno razveselila in popolnoma pridobila; zato je izrazila svoje čute o ugodni sreči, ki jo je bila v prodajalnico Lidijine matere dovedla; materino srce pa je pridobila s prijaznim sočutjem, s katerim je o spretnosti in zvestobi njene hčere govorila.

Mej tem se je začel Alik prav zoper svojo navado nasproti tujcem z Rozo kaj živo pogovarjati;

vpraševal jo je o raznih stvareh ter s tem kazal, kako natanko pozna ukus, navade in značaj bolnega otroka. Kako zelo se je temu čudila Mabel, ki prav nič ni vedela, koliko močno se je vsled Lidijinega popisovanja nje sestre globokomisleči dečko za njo zanimal.

„Kaj je to tvoja skrižal?“ vprašal je oziraje se na skrižal na široki polici pod oknom; nje obdrgneni okvir in kratki skrílno črtnik sta oba najočitnejše pričala, kako pogostoma jo je rabila. „In kaj, toliko ste danes prodali?“ pristavil je kazavši na vrsto števil v kotu. Ko mu je bila obe vprašanji pritrdila, nadaljeval je: „To je tvoje veliko sveto pismo; kaj je toli staro? A to je kaj lepa mala knjižica“, vzkliknil je ter radovedno segel po njeni „Vsakdanji hrani“, ki se je le redkoma tik nje pogrešala. Odprši prvo stran začel je čitati, a podoba je bila, da se mu vsebina ni posebno dopadala, ker je knjigo nagloma v stran vrgel ter se oziral po družih rečeh, ki so ga bolj zanimale.

„Alik, ne vznemirjaj preveč male deklice!“ rekla mu je Mabel, ki se je bila Rozine bledosti

in očitne slabosti ustrašila. „Pomisliti moraš, da je bolna in da jej ni ljubo izpraševanej biti.“

„O ne, ne! naj me le izprašuje“, rekla je Roza tako resnobno zanikavši vsakatero slabost, da je Mabel skoro napotila, da nikakor ni dalje ovirala Alikove radovednosti.

Alik je zagledal veliko leseno škatljo ter zrl nanjo z radovednostjo, ki je očitno rekala, da pozna nje vsebino.

„Tu notri so igrače, kaj ne?“ rekel je bistro Rozo v lice pogledavši; zaman pa je skušal pokrov odpreti.

Roza mu je pritrdila, da ima prav. Iz rok, vzemši mu škatljo, odprla jo je ter iztresla nežne male reči na široko polico pod oknom, da bi je ložje ogledal.

Alik je sam imel mnogo igrač, a te se niso nikakor mogle meriti z Rozinimi igračami, toli različne, mnogobrojne in lepe so bile. „Tu je lok!“ vzkliknil je, kot bi bil znani predmet zagledal. Popolnoma je narejen in zares čudovito lep. Kje pa je pušica? Kaj Ivan še ni zvršil pušice?“

„Da, sinoči je bil jedno naredil“, odvrnila je Roza, „a bila je pretenka in zlomila se je. Mislim nocoj bode naredil drugo.“

To je tudi Murraya privabilo. Doslej je ves čmern stal v daljavi; sedaj pa se je približal nekaj stopinj, naslonil se na Mabelino koleno, stopil na prste ter je prek Alikove rame lukal lepo igračo. Roza je to opazila, umaknila se prijazno malo v stran ter Murrayu naredila prostor mej oknom in seboj. Alik bil bi ga najrajši porinil nazaj ter sam se veselil igrač; a na Rozine prijazne besede je Alik pustil tudi Murraya gledati.

Jednajsto poglavje.

Nobeden umrjoč ne ve,
Kaj on zamcre storiti,
Koliko svetlobe, kreposti in tolažbe
mu sledi;

No! naprej jaz hodim
In pa Kristus nad menoj,
Nikdo ne sluti, kako čudovito bode
to potovanje.

Mej tremi otroci se je sedaj vnel kaj živahen pogovor, ki je večinoma vprašanja in odgovore ob-

segal. Roza se je sedaj pa sedaj skrivoma ozirala na Mabel, ki je malo trojico z očitnim zanimanjem opazovala. Gospa Hopova se je vrnila v kuhinjo k delu, katero jej je bil dohod tujih gostov pretrgal. Mabel je kar mirno sedela ter opazovala, kako se je pogovor otrok razvijal; s pritrdujočimi smehljaji je odgovarjala Rozinim pogledom. Rada bi se bila udeležila pogovora ter Rozi izrazila svoje globoko sočutje o njeni nesreči; a že prvi poskus se jej ni posrečil. Bila je tedaj v največji zadregi, kako naj bi ravnala z otrokom, čegar resnost jej je kljubu njegovim mladim letom veliko spoštovanje izbujala. Mislila je, kako naj bi ravnala z otrokom, čegar potrpežljiva zadovoljnost, v njegovem obličji se izražajoč, je zavračala sočutje, katero bi bila drugače njegova slabost izbujala. Zato je Mabel prepuščala dečkoma, da sta vse lastnosti in posebnosti nove znanke na dan spravljala in to nalogo sta res kaj spretno izvrševala.

Roza je njima pojasnovala korist različnih izdelkov, ki so bili ob enem igrače in uzorci. Pri tem je dečka zanimala z jasnimi popisi, Mabeli pa je izbujala največje začudenje, da je vse toli raz-

umno razvijala. Reči, katerih bolno dete gotovo nikdar ni videlo, vrtarsko orodje in posodje, tesarsko in mizarsko orodje in celo kaj umetno sestavljene stroje je pojasnovala z natančnostjo ter razlagala njih porabo z gotovostjo, ki je pazljivega Alike zanimala in celo Mabel poučevala. Murray pa je na Rozino koleno naslonjen mirno jo poslušal ter spoštljivo v obraz zrl mladi učiteljici, ki je nje-gove dolge svetle kodre okrog svojih tenkih, kumer-nih prstov, ovijala.

Bila je res neskladna družba, ki se je bila v prodajalnici uboge udove zbrala. Bogatih starišev otroci v lepi obleki in polni življenja in zdravja poleg deklice, ki je bila v revščini odgojena, po bolezni shujšana in od sveta odločena. To nasprotje mej mladimi poslušalci in bolno deklico je bilo tem očitniše, ker se je bolnica po duševnih zmožnostih tako močno odlikovala.

Morebiti se je Mabel zavedala ponižujočih hib otrok svoje sestre, kajti prvokrat je vprašala sebe samo, kako se je pač zgodilo, da dečka nista nikdar v šolo hodila in da sta v toli obžalovanja vredni nevednosti doslej rastla. Da sta imela dovolj glave,

kazalo se je v tem, da sta se oba za Rozino pripovedovanje in popisovanje toli močno zanimala. In pogovor, ki so ga igrače sprožile, trpel bi bil lahko ves čas njih prisotnosti v Hopinem bivališči, ko bi se njih pozornost ne bila nazadnje obrnila k drugemu predmetu.

Nagloma z glavo zmajé zadel je bil Alik na oster ogel; ozrši se po konci zagledal je Rozino podobo, katero so bili iz male sobice sem obesili. Nemudoma jo je izpoznal. „Tvoja podoba!“ vzkliknil je. „Podoba z mladim božjepotnikom in angelji! No, prosim, pokaži mi jo! Lidija mi je o njej pravila.“ In stegnil je roko, da bi jo z žeblja snel. A ni je mogel doseči; zato jo je Mabel, Rozo dovoljenja prosivši, doli vzela ter jo na polico pod oknom postavila. Pri tem je Mabel opazila dragost podolgovato okroglega okvirja. Ko se je zopet usedla ter podobo prvikrat v pravi svetlobi pogledala, čudila se je dovršeni lepoti bakroreza in priprosti krasoti narisane predmeta.

„Kje pa si jo dobila?“ vprašal je Alik, ki je bil kot Mabel precej opazil, kako slabo se z drugimi rečmi v sobi sklada.

Prinesli so jo v bolnico, ko sem jaz tam bivala, da bi se ozdravila. Bila je mladega gospoda, in jedna gospa izmej predstojnic mi jo je bila prinesla pokazat. Obesila jo je pri zadnjem konci postelje ter jo ves teden tam pustila. Kar je zdravnik izrekel, da se nikdar ne ozdravim in da me lahko domov neso. Meni se je bila podoba kaj močno priljubila; pripovedovala mi je povesti ter mi delala družbo. Ker bi jo bila toli rada imela in ker bi nikdar ne ozdravela, dal mi je mlad gospod, mislim, bil je sin one gospe, povedati, da jo lahko obdržim.“

„Ali ni bil blag?“ vzkliknil je Alik, skrbno gledavši obličje uboge Roze, iz katere oči se je utrnilo nekaj solzá, ko se je minulosti spominjala.

„Kaj pripoveduje povesti?“ vprašal je Murray Rozo za rokav potegnivši. „Ali zna podoba govoriti?“

„Meni govori“, odvrnila je Roza smehljaje se s solzami v očeh. Povem ti lahko vse, kar mi pravi, a nekatere pripovesti so tako priproste, da se lahko vidijo; ali ti tega ne misliš?“

„O ne“ odgovoril je Murray z nezadovoljnim obrazom; Alik pa je podobo natančneje pregledoval.

„No, glej“, rekla je Roza, to je mladi božjepotnik, ki gre na božjo pot, in ti trije angelji ga spremljajo.“ Tu je Roza postala ter Mabel skrbno in nezaupno pogledala, kot bi jo bila hotela vprašati, ali naj povest nadaljuje. Mabel je odgovorila s tem, da je ustala, da bi podobo bolje videla ter je pazno poslušala popis podobe.

Roza je nadaljevala: „To je upanje“, kazavši na jednega angelja, ki je prek oblakov doli gledal. Jedno roko je imel stegneno in oči je upiral v svetlo mesto, ki je v daljavi zarjo lepega solučnega zahoda upodabljal.

„Kaj pa ta pravi?“ vprašal je Murray.

„Oj, ta pravi: Bodi srčen, mladi božjepotnik!“

„Kako se pa ta kliče?“ vprašal je Alik, kazavši drugega na desnici, čegar glava je bila nazaj nagnena, oči in roke pa so se v prisrčni molitvi v nebesa obračale.

„To je vera“, rekla je Roza, „pravi pa: Zapaj v Boga!“

„Ta pa je najlepši“, rekel je Murray s prstom kazaje na srednjo podobo, katere oči so bile pobe-

šene, roka pa je v tla kazala, le obličje se jej je milega smehljanja najčistejše blagosrčncsti svetilo.

„Da, ta je najlepša“, rekla je Roza, „in tudi najboljša. To je usmiljenje ali pa ljubezen; kajti obe imeni ima.“

„Po takem jo imenujmo ljubezen, kaj ne?“
rekel je Alik.

„Da!“ rekla je Roza, „to je ljubezen“

„Kaj pa pravi ljubezen“, nadaljeval je Alik.“

„Oh, kaj različne stvari!“ odgovorila je Roza.

„Pravi mu, pomaga naj vsakemu, kogar bode potom srečal, ter naj mu stori toliko dobrega kolikor mu je mogoče, in naj bode potrpežljiv, prijazen in dober.“

„Ali je tudi tak? Ali tudi to dela?“

„Da, gotovo da.“

„Od kod pa to ti veš?“

„Kaj tega ne vidiš“, vprašala je Roza; vse to izraža podoba.“

Dečka sta je kaj pazno pogledala, isto je storila tudi Mabel, a nikdo izmed njih ni zasledil dokazov, ki so se Rozi toli očitni zdeli. Mabel je molčala, dečka pa sta svojo nevednost očitno priznala.

„Kaj ti tega ne vidiš?“ rekla je Roza z nekakim pomislekom. „Ali ne vidiš vseh cvetlic, ki so za njim na poti pognale? Pot je temna in z dračjem in trnjem zarastena, da pred se le stopinjo daleč ne vidi. Pa glej, kjer se mali sledi njegovih nog poznajo, in videl bodeš, da je poleg nje cvetlic posejal. Nekatero so se prijelo ter so vzrastle velike; tu je roža, ki je skoro do vrha tega visokega drevesa splezala. Kako prijetno bode vonjala naslednjemu potniku, ki isto pot pojde! To so nje-gove kreposti“, pristavila je Roza z novim pomislekom, nje poslušavci so pa natančno pregledovali predmete, katere jim je naštevala. „Bila je ljubezen, ki ga je spremljala ter mu pomagala cvetlice sejati. Ali ne vidite, da ima pletenico v roki? V tej pletenici so korenine in seme, in ljubezen mu pokazuje najugodniše kraje, kjer naj jih seje in sadi in kako naj njih rast pospešuje.“

„V roki ima palico“, rekel je Murray. „Zakaj pa mu je palica?“

Roza je pogledala Mabel ter se je smehljala.

„To je palica vere“, rekla je „Božjepotnik se naslanja nanjo, kader je truden.“

„Kam pa gre?“ vprašal je Alik. „Ali je dolga pot?“

„Ne zelo dolga. Nekaterim ljudem se zdi celo zelo kratka. Potuje pa v mesto v daljavi. Kaj ne vidiš, kako svetloba njega zidove in stolpe obseva? To je večno mesto, Alik, — mesto našega Boga,“ pristavila je slovesno, suho ročico položivši na Alikovo ramo. „Mi vsi potujemo isto pot, kot ta božjepotnik, ter tudi moramo skušati cvetlice za seboj sejati.“

Nekaj kot inorek (alegorija) zmiraj močno upliva na otroke. Pravo povest popolnem razumejo, skrivnostni nje pomen pa le nejasno slutijo. Murray je zamogel le prvo razumeti, Alik pa si je že nekaj mislil, res da nejasno, a ta misel je vendar uplivala nanj po nauku, katerega je Rozina povest njegovej duši vsaj nekoliko odkrila. Mabel je bila kljubu dobrim načelom in vzvišenim namenom v verskih rečeh prav otrok; bila je svetosti vsa prešinjena in polna spoštovanja pred priprostimi nauki prave kreposti in vsa prevzeta od vzvišene moči nebeške resnice. Tako je sama Roza nevedoma sejala

blago seme; in kdo bi vedel povedati, kedaj in kako to seme požene v večno življenje?

Ko je bila Roza nehala govoriti, molčala je nekaj časa mala družba. Potem se jelo je Murrayu zdehati, kakor se navadno zdeha otrokom, če se prijetno kratkočasijo in kratkočasenje h kratu neha. „Ali pojdemo kmalu domov?“ vprašal je Mabel. „Jaz sem lačen.“

„Pst!“ rekla je Mabel na tihem, ki ni hotela z drugimi potrebami gostoljubne vdove nadlegovati. „Kmalu pojdemo; tako pozno je že, da se Donald kmalu lahko povrne.“ Potem pa je premišljevala, kako bi najložje povrnila izkazano jej prijateljstvo, ter je sklenila nekaj blaga od udove kupiti. Težavno je bilo, izbrati si takih stvari, ki bi se vsaj nekoliko njej prilegale, kajti blago gospe Hopove je bilo pripravljeno le skromnim nje sosedom in sosedam. A s pomočjo otrok je kmalu izdala ves denar, ki ga je v mošnjici imela; Murray je bil ravno v naročje vzel krasno, a toli dolgo zanemarjeno papigo, kar se duri nenadoma odpro in Lidija ustopi z razgretim in razburjenim obrazom.

Obložena je bila s šali in ogrinjali, katere jej je skrbna teta poslala. Naglice in začudenja vsa zasopljena celo Mabeli ni mogla pametno odgovarjati, ko jo je vpraševala, kaj je s kočijažem in konji in zakaj je sama peš semkaj prišla.

Nekaj smijoča nekaj jokajoča deklica se je črez mero veselila, da se je bila Mabel z otrokoma toli srečno rešila; še bolj pa se je radovala nad slučajem, da je bila v prodajalnico k njenej materi pribežala. Poljubovala je sedaj Rozo, sedaj pa dečka ter vmes izrekala besede, ki so nje strah in strah gospice Sabije naznanjale ter na čudovit način gospoda Dudleya ime vmes upletale.

Ker jo Mabel nikakor ni mogla umiriti, odprla je nagloma prodajalnična vrata, da bi se prepričala, ali voz prihaja ali ne; ta trenotek srečala je Dudleya na pragu. Zarudela je nepričakovanega veselja, ker Lidijinega pretrganega poročila ni nikakor razumela; in tem temnejše so zarudela nje lica, ko jej je roko stiskal s strastjo, ki je njegovo veliko skrb za njo izdajala; skrb, katere nikakor ni bil utišil Donald za trdno mu zagotovivši, da se nikakor ni poškodovala. Nje smebljanje upokojilo

mu je vse skrbi ter odstranilo ves strah; Mabel je izvedela, da jo voz v bližini čaka, ker se je Dudleyu zdelo neprevidno ž njim hoditi v ozko, kaj živo ulico, v katerej je bilo polno snega.

Na kratko jej je povedal, da je njenim sanem sledil toliko dolgo, kolikor dolgo je videl nje splašena konja. Ko pa je bil izgubil nje sled, iskal jo je dolgo zaman ter se je nazadnje obrnil k Vaughanovim, nadejaje se, da splašena konja, katerih kočijaž nikakor ni mogel več brzdati, bi nagon vodil domov. Tam je bil došel le malo trenutkov pred Donaldom. Slišavši, da se je srečno rešila, hotel se je sam o tem prepričati ter se je zato ž njim sem podal.

„Kako žalosten kraj, kjer ste morali čakati!“
vzkliknil je, pogledavši noter v nizko temačno prodajalnico in ustrašivši se zadublega zraka v njej.

„Kaj gostoljubno so nas sprejeli ter nas celo prijetno kratkočasili,“ odgovorila je Mabel. „Dečka in jaz smo se seznanili z bolnim otrokom, sestro njijine pestune. Bolnica je kaj zanimiva mala stvarica; gospodine Dudley, ustopite in pogledjte jo.“

„Prodajalnica, kot je podoba, je že precej polna,“ odvrnil je Dudley smehljaje, „tembolj, ker je ob enem tudi bolnišnica. Gospica Mabel, z ozirom na zadnjo to okolščino čutim se zavezanega, da vas prej, nego je mogoče, spravim iz tega kraja reve in nadloge. Tudi sem obljubil gospici Vaughanovej, da vas čem varne spraviti domov; topla, pokvarjena sapa pa ima časih toli škodljive nasledke, kot par splašenih konj.“

Mabel je naglo zavrnila to opombo, Dudleyu poročivši, da je bolezen otrokova kaj dolga in nikakor ne nalezljiva. Soba je res nekaj nizka in tesna, a v obče kaj prijetna in posebno snažna.

Radostno se je smehljajal, da je Mabel tako toplo svoje pribežališče zagovarjala zoper krivično obrekovanje. In kot bi jo bil hotel prepričati, da se za se nikakor ne boji, stopil je prek vrat ter je nje nadaljnih ukazov pričakoval.

Ker ni bilo razloga dalje muditi se, trebala je mala družba le malo časa, da se je za odhod pripravila, tem manj, ker je bila Mabel že poprej dobila od gospe Hopove svoj očejen plašč in klobuk; tudi se je bila Lidija popolnem upokojila ter

dečka nekoliko na novo oblekla. Mabel je bila vsa ginena globokega čuta, s katerim se je Roza od nje poslovila, izrekši jej s kratkimi besedami, kako močno jo je nje pohod osrečil; ob jednom pa je Mabelino roko pritisnila k ustnom z nekako spoštljivostjo in gorečnostjo. „Roza, povrnem se,“ rekla je Mabel s tihim glasom.

Rada bi bila še več govorila, da bi bolnici vsaj nekoliko izrazila svoje pristrčno sočutje; a Dudley stal je poleg nje. Ta bi je bil v srci obkrivil siljenja; zato jej je le obljubila, da jo zopet pohodi. Naglo jej rekši „srečna bodi“ prijela se je ponudene roke svojega prijatelja, ki jo je do voza spremljal; Lidija pa je peljala dečka.

„Hladni sveži zrak je zares prijeten!“ vzkliknila je, ko je čista zimska sapa, nekoliko po toplem opoldanskem solnci zmečena, hlidila jej v lica, ki so se vsled jutranje razburjenosti nekako mrzličasto žarela.

„Ko bi smel svetovati, in ne zamerite mi, če se moj nasvet vam zdi nekako sebičen, jaz bi v sedanjih razmerah domov šel rajši peš, nego bi se vozil.“

Pogled voza je le podpiral Dudleyeve besede. Kolesa so bila polna snega, tako da so se mogla le počasi premikati. Ker se je tudi Alik izrekel, da bi šel peš, sklenili so, da Murray in Lidija se popeljeta v vozu, drugi pa pojdejo peš doli po Široki ulici.

Mabel in Alik sta res zanimivo uro prebila v skromnem bivališči uboge vdove, vendar ta hipna prememba zaduhlega zraka in tesne prodajalnice s krepčajočo sapo, s sprehodom in z bliščečim prizorom na živi ulici je tudi primerno delovala na oba.

Alik je navadno hodil počasi in mlahovo; takrat pa je tekal tako lahko, kot bi se bil radoval nenavadne svobode, katero je zares užival; kajti le redkoma je izhajal peš, navadno le z Lidijo, s katero se je za malo časa in jednolično sprehajal. Porabivši ponujano svobodo postajal je tu pa tam ter prav polagoma ogledoval vse, kar ga je zanimalo. Potem je tekal za nekoliko brezskrbnima varuhoma, ki sta imela mej seboj dosta opraviti ter sta mu pustila storiti, kar se mu je zljubilo. Priznati moramo, da te svobode nikakor ni nespodobno rabil.

Mabeli je jako ugajalo, da se je Dudley za nje rešenje toli zanimal. Polna mladostne pogumnosti dražila je svojega spremljevalca, da jo je zmiraj bolj občudoval, ker ga je s toli različnimi stvarmi kratkočasila ter se lepega zimskega dne tako živo in prirodno veselila. Bila je zares le priprosta nepokvarjena živost in svežost tega prirodnega otroka, ki je bila izkušena posvetnjaka pridobila. Prirojena dostojnost milina in živost so jej že začetkom podelovale vse sposobnosti, s katerimi se je v družbi posebno odlikovala; a one lastnosti bila bi lahko imela tudi brez te otroške gorečnosti, ki je bila najzanimivejša lastnost nje značaja. To zadnjo lastnost nje značaja bil je tudi Dudley precej opazil. In kolikor zelo se je varoval udajati se resnobnim utisom, vendar ga je nje čar popolnoma na sé priklepal. Tako resnično je, da se nasprotja večkrat mej seboj privlakajo.

Sprehajaje sta opazovala kaj vesele in smešne prizore, a kmalu se je ponudila prilika, da je Mabel lahko pokazala svoje vedno pripravljeno splošno ljudoljubje. Prav tam na Široki ulici, kjer je bilo največ ljudij in so tudi najhitrejše hodili, srečal je

našo družbo majhen, raztrgan in umazan deček, ki je ves skrivljen komaj nesel težko košaro na pol zgorelega oglja. Mali dečko bil je sredi gnečih se pešcev, ki so po vzvišenem tlaku semtertja hiteli. Skusivši se umakniti, spodtaknil se je ter padel na kolena, breme pa se mu zvali na tlak. Stara in slaba košara se je že prej komaj skup držala; ko jo je dečko sedaj vzdignil, da bi dalje šel, razsula se mu je popolnem; ž njo pa se je razsulo tudi oglje po globokem snegu poleg tlaka. Nekateri mimogredoči so se smijali, drugi so milo ozirali se nazaj in tu pa tam je jeden ali drugi radoveden za trenotek postal, da bi videl, kako se bode nesrečni dečko skusil pomagati.

„Oh! ubogi dečko!“ vskliknila je Mabel, ki je bila isti trenotek na mesto došla; nje usmiljenje je vzbujal strah, ki se je na otročjem obličji vpričo razsutega oglja izražoval. Ko je dečko zaslišal prijazen glas ter zagledal senco sočutne usmiljene osebe, pogledal je kvišku od nesrečne košare, v katero je bil doslej neprestano zrl. Pogledal je Mabel s tako prosečimi očmi, da so jej kar srce ganile. Dečko je bil kaj nedolžnega obraza, pa tudi zelo žalost-

nega, ki je dolgo povest o pomanjkanji in prevarah izrazil.

„Škoda!“ rekla je Mabel, ozrši se od žalostnega obraza na razsuto oglje in razlomljeno košaro. Ker so se žalostne oči sedaj naglo zalile s solzami ter še zmiraj toli ginljivo prosile, zbirale so se tudi v nje očeh solze in nje roka je po stari navadi segnila po mošnjico.

Prej zaostali Alik je isti hip došel, z bistrim nagonom otroka precej uganil vso dogodbo ter je zaupljivo vskliknil: „Oh, tetka Mabel, daj mu malo denarjev!“

Pa joj, mošnjica je bila prazna; ves denar je bila izdala v vdovini prodajalnici! Na to se pa Mabel ni zmislila, dokler ni bila male srebrne mošnjice potegnila iz žepa ter opazila, da je prazna. Zarudela je ponižana in prevarjena, da je bila otroku izbudila nade, katere mu je drugi hip sama uničila. Obrnila se je k Dudleyu misleč, da je bil nje zadrego zapazil; nameravala ga je prositi, naj bi on mesto nje ubogemu dečku kaj podaril. A stvar ga baje ni prav nič zanimala, vsaj toliko ne, da bi mu bil kaj podaril. Stal je par stopinj od nje ter

je mirno in radostno opazoval ves prizor. Res se nikakor ni kazal vznemirjenega, vendar je, kakor je bila podoba, sodil, da Mabel počenja, kakor počenjajo svojeglavni otroci, ki se hipnim nagibom udajajo.

Mabel ni vedela, ali je bil zapazil nje zadrego ali ne. Ker pa je bila podoba, da ni bil nikakor pripravljen, da bi mu kako miloščino podaril, utaknila je nerada mošnjico zopet v žep. Otrok je moral sam trpeti nesrečo, ker Mabel ga je mogla tolažiti le s prijaznimi besedami. „Izdala sem prav ves denar,“ rekla je. „Kaj žal mi je; morebiti ti podari kaka druga gospa jedno desetico.“

Govorila je zmočena in z očitnim milovanjem, ki pa se je premenilo v resnično obžalovanje, ko jej je mladi dečko z žalostno priprostostjo odgovoril: „Težavno je dobiti gospo, ki bi mi desetico podarila.“

Kolikor zelo se jej je tudi smilil mali dečko, vendar storiti mu ni mogla nič več; zato je drugi trenotek že nadaljevala svoj sprehod, pozdravljala mimogredoče prijatelje ter se z Dudleyem pogovarjala.

Alik je za hip zaostal, da bi z radovednimi očmi dečka dobro ogledal ter ga kolikor mogoče potolažil, rekoč: „Tetka je potrosila ves denar; in jaz ga tudi nič nimam; to je prehudo.“

„Gospica Vaughan, vaše usmiljenje, kakor vidim, je tako živo, kakor vsak drugi ljubeznjivi občutek,“ rekel je Dudley ž njo dalje gredoč. „Taki prizori so vam novi. A kmalu se jim privadite, če bodete po Novem Yorku večkrat peš hodili.“

„Oh! jaz sem videla že mnogo reve in nadloge,“ rekla je Mabel, „dovolj, da mi srce teži, sosebno pa me je zanimal ta majhni dečko. Tako bolehavega obraza je.“ In Mabel je vzdihnila spominjaje se neizpolnjene prošnje, ki jo je bila toliko močno ganila.

„Ta dečko je kaj zalega obraza,“ rekel je Dudley. „Spominja me na krasno podobo, katero sem bil minolo zimo v Florenci videl, na Picciotijevega „Berača“. Želel bi, da bi vi, gospica Vaughan, mogli videti to dovršeno delo kiparstva. Prepričan sem, da bi se vam dopadalo. To je pravomojstersko delo, krasno umetnijsko delo. Podobnost

tega dečka z mlajšim izmej onih dveh beračev me je precej iznenadila.“

„To ni bil berač,“ zaklical je Alik, ki se je bil neopažen zopet pridružil ter je le Dudleyeve zadnje besede slišal: „Saj ni ničesa beračil!“

„Berači se lahko kaj različno,“ odvrnil je Dudley Aliku, če prav ga ni pogledal in na videz celo opazil ni, od kod prihajajo besede, kajti za otroke se je malokedaj zmenil. „Najočitniše je pač to beračenje, ki se na oči, ne pa na ušesa obrača. Bil pa je dobro izvršen prizor,“ pristavil je, pristrčno se smehljaje; ž njim bi se bil lahko ponašal vsak mlajši član Ravelove družbe. Čudo je le, kako naglo se ti mladi začetniki privadijo svojeje umetnosti.“

„Kaj! Ali vi zares mislite —“ vzkliknila je Mabel vsa začudena.

„Da je to bila napravljena nesreča?“ rekel je Dudley, ki je vprašanje nadaljeval ter se njenemu čudenju smijal. „Morebiti, — morebiti tudi ne;“ ter je pomenljivo zmajal z ramami. „Vsekakor,“ nadaljeval je, kot bi se bil obotavljal v napominanem slučaju odločno se izreči, „ne sodimo ga pre-

ostro, ker ste se že vi, gospica! zanj izrekli. A nedvomno se s takimi zvijačami kaj pogostoma izbuja sočutje. Temu so sedanje naprave nekoliko krive; prepovedujejo namreč beračenje po ulicah, a mesto tega se razvija očitno sleparjenje. V inostrancih to stvar bolje razumejo. Malo soldov razžene v Italiji veliko drupal — in konec je. A pri nas se ima družba z nova prestvariti, revščina zatreči in ne vem, kaj še vse. Naj bode. Jaz od svoje strani želim ljudomilom največ vspeha. A če hočejo omejiti našo blagodarnost, morajo ubožci udati se nasledkom, če pri tem vsi postradajo.“

Tako je bil napravil zamotano vprašanje narodnega gospodarstva iz tega, kar je sprva le usmiljenje vzbujalo; brez ovir je sedaj odstranil vse nadaljno razmotrivanje težavnega vprašanja, ko se je vrnil k Picciottijevima beračema, poudarjal vse njiju prednosti, ter je Mabeline misli vodil po obširnem kraljestvu umetnosti in lepote. V tem spoznaval se je popolnem. Ker je imel čudoviti dar lepo opisovati in neprimerno lepo pripovedovati in kratkočasiti, obračal je ostalo pot popolnem nje pozornost na sebe.

Ko je ta večer v jedilnici stala pred svetlim ognjem ter poslušala, kako je mrzli veter krog hiše piskal, mislila je zopet na majhnega dečka in razsuto oglje. Lahko je bil slepar, da celo najbolj prepekan malopridnež, a kljubu nje razumu pošepetavalo jej je srce nekaj popolnem drugega. Naj je kar koli storila, da bi jih odstranila, vendar neprstano so jej oživljaje se tužne podobe ostudnih podstrešnih sobic, v katerih so se napol sestradani otroci in obupne matere pod tankimi odejami zvijali ter mraza se tresli in jokali.

Mabelina izkušaja in znanost nista bili toliki, da bi bila o razmernih zahtevah beračev in ljudomilov razsodila. A jedno je vsaj bilo gotovo: naj bi bil dečko nje dobrotljivost še toli zelo rabil, dariteljico bilo bi gotovo blagoslavljal, ko mu bi bila dobroto izkazala. Tako je lahko le vzdihovala o revščini, ki je nje moči presejala ter svoje žalovanje utešila z novo mislijo, da je radodarna roka nevarna in da lahko najboljše koristi človeške družbe oškoduje. Pri vsem tem se ni mogla prepričati, kako bi bil v rečenem slučaju dar v denarjih količkaj škodoval; kajti čutila se je preverjeno o res-

ničnosti prvega nje utisa. Ali se bode nje srce še toli ogrelo, ko bode srečala drugega nesrečnega otroka? Ali prebujena nezaupnost izgine iz nje priprostih prsij. Roza je rekala pravo, da v življenju trebujemo angelja varuha, ki nas uči, kje naj cvetke usmiljenja sadimo. Gorje mladostnemu božjepotniku, če mu hladnokrvno in posvetno računjenje prežene blagega duha ljudoljubja in sočutja! Še huje pa, če se sorodna duhova vere in upanja umakneta temačnim dvoumom in malosrčnim sumnjam!

Dvanajsto poglavje.

Kdor zaničuje te čute,
Ta zaničuje njih božjost;
Tudi ne čuti v svoji duši bivat
Nadsvetnega duha.

Mej povabili naslednjega tedna se je jednobistveno ločilo od družeb, v katerih se je Mabel večinoma razveseljevala. Povabljena je bila k veselici, katero je mlada imenitna gospa o nekej rodbinski svečanosti napravila. Bogatstvo, zmožnosti in odlična izobraženost so tej mladej gospe podeljevale nespodbijano prednost celo v očeh onih, ki

so zares nekaj veljali ali ki so sami mislili, da nekaj veljajo.

Celo gospod Vaughan je sprejel povabilo v hišo, kjer bi našel mnogo gostov svoje starosti in obilo mož, ki so se v slovstvu ali pa v političnem življenji posebno odlikovali. Ludvika ni hote'a odpovedati se časti, da ne bi se udeležila družbe, v katerej bodo nedvomneno najizbornejše osebe iz mesta zbrane. Henrik se je kar očitno izrazil, da že nekaj velja, če se pride v družbo po dobri stari šegi in navadi. Mabel se je tega večera neprimerno veselila zaradi vseh naštetih razlogov in morebiti tudi zato, ker je vedela, da je gostivka Dudleyeva bližnja sorodnica.

Z rodovino svojega brata je bila gospica Sabija le redkoma povabljena na mnogobrojne veselice; ne da bi jo bili nalašč zanemarjali, ampak ker se je sama močno strašila o sprejemnih dneh v družbini sobani se pokazati. Nikdar se ni zmislila, da bi bila šla k veselicam. Sama je bila zmiraj zadovoljna, da je nadrobno ogledala ljubo Mabel, katera se jej je v svojej bogati opravi vsakrat lepša doždevala. Zato se je rečeni večer močno radovala,

opazujé krasno oblačilo, katero je Mabel prvokrat nosila. Nje radost je dospela do vrhunca, ko je opazila slabo zakrito zavidnost ošabne Ludvike, ki je vsobo stopila, prav ko je sestra bila popolnem oblečena. Ni bilo čuda, da je to močno laskalo tetini pristranosti, kajti Mabel je takrat res sebe samo presegla.

Nosila je belo svileno krilo z obročki; vsak obrobek je bil prešit z uzorcem vezanega zelenega listja in napolevetočih cvetlic; tudi lepi venec iz cvetja na nje glavi je bil najpopolnše pariško delo. Okoli pasa jo je krilo tesno oklepalo; ob vratu jej je lepa igla z bliščečimi demanti pripenjala ovratnik s čipkami, in rokavci iz iste tenke snovine, kot ovratnik, so obdajali nje okrogle roke.

Ludvika, majhna kot rojenica, videla se je najlepša v lehkí tenki prav zračni obleki, v kateri je prek plesalnice plavala ali pa vihrala in se vrtela. Sedaj jo je preletela najhujša zavist, ko je videla sestre kraljevsko postavo, ki se je po tesno oklepajoči obleki najugodniše kazala.

„Jaz črtim te polovičarske družbe,“ rekla je z ostrim in razdraženim glasom, razteguje gube ža-

metaste obleke, da bi jej lepše visele; ob enem se je pred zrcalom kvišku stegala ter je skušala sebi samej verovati, da je sama ravno prave velikosti, Mabel pa nekaj prevelika. „Jedna se oblači, kot bi jo po členih trgalo; res ni čuda, če se ljudje kje prehlade, ker postajajo po kotih, kakor bomo mi ta večer postajali. Strašno dolgočasno bode. Skoro bi ne šla tja.“

Vender se ni mogla odločiti, da bi izostala iz družbe, katero so vsi drugi toli hvalili; in nje čmernost je le povzročila, da so se vsi drugi in ona sama kaj neprijetno počutili; zato je sorodnike močno veselilo, da so nazadnje došli v gostoljubno hišo. Ludvika se je kmalu spravila v neki kot, o katerem je bila govorila, kjer se je z Viktorijo Vanekarjevo in malobrojnimi prijateljicami kratkočasila, da je družbi zabavljala.

Družba ni bila velika; tudi godbe ni bilo, a vse je bilo tako ukusno urejeno, kot je bil Henrik pravil. Kolikor prostorna in krasna je bila hiša in oprava, vender nič ni kazalo nenavadnega bliša.

Nekateri družniki so bili gotovo pri gostivki obedovali in v tej pozni uri so še kavo nalivali.

Vsled tega in ker so sobe bile toli velike in mnogobrojne, razdelili so se gostje na manjše skupine in vsa družba je bila nekako podobna bolj veliki družbi čajepivcev. Nekateri starikasti gospodje so ob levi stojé prilično kavo pili in o politiki se pogovarjali; zelo podobna združba prijateljev smijala se je pristrčno veselim povesticam (anekdotam), katere je jeden izmej njih pripovedoval. Mlad umetnik in gospa, ki je obhodila dokaj sveta, pregledovala sta skup veliko zbirko najlepših bakrorezov; skupina mladeničev in gospic, ki so bili komaj otročja leta prestopili, polastila se je sobane za godbo; in jeden je igral na klavir, drugi so pa plesali.

Taki in podobni jim prizori so kazali, kako različna je bila zbrana družba po starosti, okusu in značaji; res neolikanost, obrekovanje in hudobna rabsodnost neso bile brez zastopnic, vendar se te po prirodnem nagonu neso čutile v primernem svojem okrožji ter so se bolj ko mogoče vzdržavale. In lahko se reče, da se je povprek vsa družba po soglasji, milini in oliki sosebnost odlikovala.

Mabel je že prvi trenutek po ustupu čutila veliki razloček mej to družbo in večino drugih dru-

žeb, katere je obiskavala. A z Ludviko v popolnem nasprotju priznavala je rada vse nje prednosti; res se je v tej družbi zbralo le malo onih mladih ljudi, mej katerimi se je sama navadno najbolj odlikovala, vendar nahajala je dovolj znancev.

Dudley je močno ljubil olikano družbo; za to je tudi Mabeli izbudil ljubezen in čestihlepnost ter je tema celo nekako stregel. Po priliki jo je predstavljal različnim osobam, ki so se po ukusu, učenosti ali drugi imenitnosti odlikovale. Državniki, umetniki, slavni potniki, imenitni tujei in najodličniši slovstveniki so se vrstili mej mnogobrojne prijatelje Linkolna Dudleya; marsikatera odlična osoba v sedanji družbi je pri tej priliki radostna ponovila in utrdila znanje z lepo gospico, katere prirodnost, krepko čutstvo, obilnost mislij in živa vobraznost so močno pomnoževale občudovanje nje osobne mičnosti. Dasi je tako poklanjanje bilo nedvomno znamenje Mabeline zmage, vendar nje obnašanje ni kazalo najmanjšega napuha. Žareče oči in razumno smehljanje pričale so le, kako živo se je zanimala in veselila pogovora z izborno skupino, ki se je krog nje zbirala. Dasi je zavedala se svoje moči

drugim dopadati, vendar je ni nikdar s prisiljenostjo rabila. In naj so kakor koli tudi sodili nje zmage, vsak je moral priznavati, da je je na pošten način pridobila.

Dudley se nikakor ni rad navezoval na jedno bitje ter se je kaj pogostoma iz nje obližja umikal, da je s kakim drugim govoril, vendar ga je neka nepremagljiva moč kmalu nazaj privlakala. Nikdar ni minulo mnogo časa, da se je njegov čisti glas zopet utikal v pogovore male skupine, katero so njegove žive in zgovorne, ali prilično tudi podsmešne besede zmiraj znova mikale. Njegova prisotnost je tudi vselej nje lica prevlakala z novo rudečico ter očem večjo svetlost podelovala.

„Ali vidite tam-le ono krasno devojko?“ rekel je starikast glasovit slikar prijatelju umetnosti. „Slikal bodem nje podobo, predno zima mine. Zagotavljam vam, da dosežem namen ter jo pregovorim, da mi bode sedela. Kako krasna bila bi kot Korina, ki jo v temp'ji venčajo!“

„To je izvanredna nadarjenost,“ vskliknil je odvetnik prve vrste, ozrši se v Mabel, s katero je bil govoril. „V nekem prepiru me je ta ravnokar

prav pr'srčno in brez vsega muhovstva (pedantstva) in še prej, nego sem se zavedal, kam je merila, popolnem premagala.“

„Jaz bi ne bil rad nje nasprotnik v pričo porotnikov,“ odvrnil je gospod, kateremu je bil one besede rekel.

„Vaša sestra je mlada gospa, na katero ste lahko ponosni,“ rekel je nekaj molčeč star samec tik sebe stoječi Ludviki: „Vidim, da je kaj ljubeznjiva in prijetna ter se vsem prav enakomerno nasmehljava.“

„Le preveč, mislila bi jaz,“ odvrnila je Ludvika s kratkim smehom, „če se sme soditi po nekaterih nje prijateljih. Prosim, kdo pa je ta očak Noa, kateri se jej toli zanimiv zdi?“

„Oni tenki gospod v dolgi suknji? Ime sem izpozabil; mislim, da duhovnik.“

Ludvika se je na to obrnila h gospici Vane-
karjevi ter je vskliknila s tihim in zaupnim glasom:
„Mabel je res kaj smešna, da se je postavila sredi
sobane in da govori z vsakim, ki se jej predstavi.
Seznanja se z nekaterimi prav smešnimi ljudmi.“

Ko je Mabel nekaj pozneje kaj spoštljivo poslušala zanimivega duhovnika, obstali sta Ludvika in gospica Vanekarjeva prek sobane gredoč; in prva je s pretrganimi besedami nenadoma sestri opomnila: „Izbrala si kaj očitno mesto, kjer nocoj dvojuješ. Časniki bodo jutri popisovali družbino sobano ter poročali, glavni kinč je bil cvetlični steber izvrstne postave; obsegal je več vrst vencev iz cvetlic, na vrhu pa mu je bil tudi venec obešen.“

„Vrhu tega,“ pristavila je gospica Vanekarjeva za gotovo misleč, da so Ludvikine besede imele grajati, „je tudi kaj nespodobno, postavljati se prav pod plinovo luč.“ Ko sta tako kaznovali nje ošabnost, šli ste dalje.

Mabel je zarudela ter je bila malo v zadregi. Ker pa nikakor ni nameravala odlikovati se, ohranila si je dostojno mirnost. Ker je svojo nevoljo zakrila s smehljanjem, potrdila je le dobro misel, katero so novi nje prijatelji že o njej imeli.

Dudley je slučajno stal v bližini ter je slišal neprikladne besede Ludvike in nje prijateljice. Ker je sam bil zmiraj uljuden, trpeti ni mogel zaroblenosti od strani drugih ljudij, sosebno, če je nje

povod bil toli očiten kot v sedanjem slučaju. Ker je predobro poznal Ludvikin značaj, rekel mu je razum precej, da je bila grda zavist temu povod.

Ker bi bil Mabel rad odtegnil mali zadregi, v kateri jo je vkljubu njeni navidezni radosti opazil, porabil je prvo priliko ter jo je povabil v bližnji rastlinjak, v katerem je bilo mnogo kaj izbornih rastlin. Mabel, olajšana po predlogu, je popolnoma cenila premišljeno nežnost ter se je z veseljem oprijela ponujene roke.

Dudley je bil prav dober rastlinoznanec in prijatelj cvetic, da je lahko kaj zanimivo in mično o njih govoril. Ogibal se je zaznamenovati je z znanimimi imeni ter je vse imenoval z navadnimi imeni. Brez najmanjše prečutljivosti govoril je na široko in dolgo o pesniškem in ginljivem jeziku, katerega cvetlice lahko govore.

Je morebiti src, katerim so ti prirodni dari pomenljivejše govorili, a gotovo jih je malo, ki bi bili znali prijetniše izrazovati radost, katero so njiju olikanemu lepočutju izbujali.

Mabel ga je občudovala, kako natanko je poznal vse rastline, tudi najbolj redke inostranske;

večinoma je ž njim tudi posebno rada imela to ali ono rastlino. Čudila pa se je, da je Dudley toliko malo maral za mnogo njej posebno priljubljenih cvetlic; sosebnost nič ga niso mikale navadne cvetlice na našem polju in v naših gozdih. Mabel nikakor ni mogla tem starim prijateljicam odrekati davka svoje udanosti, in na vprašanje, katera izmed vseh poletnih cvetlic jej je najljubša, odgovorila je naravnost: „Ker me vprašate, katera mi je najljubša, priznati vam moram, če prav se bode temu čudili, najljubša cvetka mi je regrat, prijazen rumeni regrat.“

Dudley se je neverno smijal.

„Jaz to zares mislim,“ rekla je Mabel resno, „regrat se prikaže tako rano ter se obrani tako dolgo. Zemlji je zlata zvezda obljubljenja, zvezda, ki toploto, solnce in poletje naznanja. Izbuja tudi toli sladke misli. Ali niste nikdar“, vzkliknila je, za trenotek spozabivši, da je k olikanemu posvetnjaku govorila, „ali niste nikdar v travi sedeli in dolge verige iz votlih stebel narejali ter vzdihovali, da so toli krhki?“

„Nikdar!“ odvrnil je Dudley odločno.

„Ali jih niste nikdar z lenimi prsti raztrgavali ter kosce v vodo metali in gledali, kako so plavali ter se okrog vrteli? Ali iz šole grede niste nikdar trgali kosmatih semenjakov ter po trikrat vanje popihavali, da bi vedeli, ali vas mati čaka?“

„Nikdar,“ odvrnil je Dudley zopet z glasom, ki je rekal, da njegovi spomini na otročja leta takih neumnostij ne obsegajo.

„Potem si pač ne morete misliti,“ rekla je Mabel, katere navdušenost je njegovo vedenje nekoliko ponižalo, „koliko srečnih ur se jaz spominjam pri pogledu njih ljubkih glav!“

„Tega ne verujem; a kljubu temu ljubim cvetlice zaradi mislij, katere izbujajo,“ rekel je Dudley, in pripognivši se, je pobral mignonetovo vejico, katero je bila trenotek poprej imela v roci ter jo nemarno v stran vrgla.

Ko je Mabel to videla, zarudela je; če prav se ta trenotek še ni sramovala svoje ljubezni do regrata, vendar je rada priznala, da je res otročje in neumno, pa tudi krivično misliti, da odrasteni ljudje morajo jednako čutiti.

Dela umetnosti pa je znal Dudley še bistrejše soditi, nego je razlagal rastline in cvetke. Najprej je Mabel opozarjal na nekaj slik in kipov, ki so prostorni prehod poleg rastlinjaka lepšali. Po njegovem navodu se je Mabel nekako naučila primerno soditi lepoto in prednosti vsakega umetniškega izdelka; in skoro si je že domišljevala, da lahko razločuje izdelke različnih šol in časov. A bila je še tako nepokvarjena, da je povsodi najprej mislila na predmet, potem še le na to, kako je izvršen; tako se je precej zamislila v starinsko sliko z angeljem, ki veselo naznanilo o skesanem grešniku v nebesa nosi. Serafinska lepota njegovega obraza, radost, ljubezen in sveto zmagoslavje, katere je slika izrazovala, navdibovale so Mabeli svete občutke. Nekaj trenutkov jo je molčé opazovala, potem pa se je obrnila k spremljevalcu s pogledom, ki je nje občudovanje izražoval.

„Malovredna slika!“ opazil je, nalašč ne videč občutkov, katere je bila Mabeli izbudila. „Nikdar je ne morem pogledati, da ne bi se smehljal neslanemu prepiru, katerega je prouzročila. Vedeti morate, da čislana moja sestričina,“ — zmanjšal je

malašč svoj glas ter se ozrl, ali je kdo izmej rodbine v obližji, ki bi ga lahko slišal. — je toli ošabna ali pa toli lahkoverna, da to sliko ima za delo kaj starega mojstra. Kdor slike le količkaj pozna, ne more tej misli le za trenotek pritrjevati. Nedvomno je krivotvorje ali k večjemu patvorina.

Ali patvorina ali krivotvorje, vsekakor je slika imela svojo vrednost, kar so očitno pričali občutki, katere je Mabelinemu srcu izbujala; a imela ni daljše prilike, da bi jo natančniše ogledala. Ko je bil Dudley izrekel, da je serafinov obraz ponarejena sleparija, odpeljal jo je naglo od te slike ponavljavši, da je mazarija, gola sleparska patvorina, ki ni vredna, da se človek le za trenotek pri njej pomudi.

Tako je sodil tudi o dveh kipih, namreč o „Usmiljenji“ in o „Resnici“, ki sta Mabelino pozornost posebno izzivala ter iz raznih ozirov bila najlepša v vsej zbirki. A Dudley ni mogel v prvem ničesar zaslediti razen kaj čudovito zasukanega mezinca, zadnji pa mu kaže malo neprimero v dolgosti vrata, — če njegovo oko vidi toliko dobro kot navadno.

Nikdo pa bi mu ne bil mogel oporekati, kako natančno je popisoval in razlagal nedosežno dovršenost, katero je slika „Nizozemska kuhinja“, delo glasovitega umetnika, kazala; nikdo bi mu ne bil odrekal prave sodbe, s katero je izvenredno lehkost in gibčnost članov priljubljenega mu bronastega Merkurja poudarjal. Da se umetnost v resnici uživa, zdelo se je Dudleyu neobhodno potrebno, da se podrobno razume in opazuje. Kar nič ni mogel razumeti nje najbolj vzvišene moči, s katero lahko na ljudi upliva. Mislil je, da umetnost le na prosvetljene in plemenite izvoljence upliva, nikakor pa ne na ljudstvo; in vendar je umetnosti glavni namen, da množico poblašuje in povzdiguje.

Pogovor je prav po prirodni poti prihajal od umetnosti na umetnike. Ker je Dudley dobro poznal mnogo osob tega poklica, vedel je o delih, o bojih, o zmagah in porazih tvornega duha (genija) marsikaj posebnega in zanimivega povedati.

Bila sta sedaj prav na mestu, kjer je družba, večinoma po prehodu se sprehajaje, polagoma mimo njih očij hodila. Zato je Dudley v stran pustil odmišljene predmete ter jej nekaj časa pripovedoval

po raznih osobah, o njih posebnih značajih, o rodovinskih dogodbicah, ali pa o njih zaslugah za državo.

Mabel ga je pazno poslušala in časih celo z veseljem; naza in je pa se je ozirala prav tja na konec prehoda. Dudley se je tudi ozrl na isto stran ter je precej zapazil predmet, ki je toli močno nje pozornost izbujal. Starikasta gospa s ponosnim krepkim vojščakom je bila ustopila prav na zadnjem konci prehoda ter se je polagoma približavala mestu, kjer sta stala. Bila je dokaj večja nego so navadno ženske, bila je visocega imenitnega stasa in nje mirno in radostno častitljivo vedenje je precej izbujalo največe spoštovanje. Kar nič odurnega ni imelo nje milo in dobrotljivo obličje, katero so prebele čipke ob nje vdovski čepici obsenčevale; v mladosti je morala biti izvenredno lepa. Tudi čas jej ni mogel oropati vse osobne mičnosti, če prav je blizu sedemdeset let štela. Nje polt je bila še zmeraj lepa, nje oko svetlo in nje sreberni lasje, na čelu razdeljeni, so se izpod čepice muzali v krasnih kodrih, ki so ob licih jej viseli. Tudi nje hoja je bila krepka, skoro prožna in nje roka se je lebko držala roke brhkega častnika.

Mabel jo je občudovala ter jej z očmi radovedna sledila, ko se je počasi prek prehoda pomikala, pozdravljajoče mnogobrojne prijatelje odzdravljala ter se nazadnje približavala mestu, katero si je bil Dudley kot kaj ugodno opazovališče izbral.

„Gospica Vaughan, sem prihaja sol zemlje“, rekel je s podsmešnim glasom. „Naslanja se naroko, ki največje spoštovanje zasluži.“

„Kaj imeniten par se vidi“, rekla je Mabel goreče ter se je z vprašavnimi očmi vanj obrnila, kajti rada bi bila kaj več o njiju slišala.

„Ta žena“, nadaljeval je Dudley, „je generallissimus vojske novošegnih novščin, — poveljnica krdela ljudomilih amazonk, ki pred seboj vse porazijo. Pozvala naju bode pred vojni sod“, vzkliknil je hlinijoč nenadno nemirnost, ko se jima je bližala. „Kako bi jej ušla? V petih minutah bodeva ujeta, preiskana in izpraševana, uličena ali prepričana in obsojena.“

„Podoba je, da nosi le mirovno orožje“, rekla je Mabel smehljaje, „in deniva, da ima drugo, kaj pa sva storila, da bi naju napadala?“

„Vredna sva že njenega napada“, odvrnil je Dudley, „zlasti vi. Ali ne vidite, da novince in novinke nabira?“

Čestitljiva gospa, o katerej je Dudley se drznil tako lahkomišelnost govorniti, bila je ravno naletela mladi devojki, ki sta prek prehoda šli. Postavši za trenotek, da je z živahnejšo izmejo obeh govorila, položila je kaj ljubko svojo roko na glavo drugej, vitkej, svetlolasej deklici, ki je z obrazom polnim najljubeznjivejšega spoštovanja zrla v staro prijateljico.

Ko je Mabel videla očitno ljubezen, katero je stara gospa uživala, zdelo se jej je, da bi jo premočno veselilo, ko bi stara gospa jo s svojim prijateljstvom počastila; in če prav je Dudleyevo obnašanje nekaj zmanjševalo nje navdušenost, vendar je nehoté opazovala vsakatero nje stopinjo, vsakatero nje gibanje, kajti nje zunanost je zavračala vsakatero zasramovanje in zabavljanje.

„Saj vidite,“ nadaljeval je, „gospa Parcival je prednica svojim podanikom in podanicam. Nje delavnost, nje krepost je nedosežna in nje pogumnost jo zmiraj postavlja na čelo vsem abotnim podjetjem

(quixotic enterprise). Zlate misli ima za se in nje vera (kredit) je neomejena. Čudovito je, koliko istine (kapitala) se dan denašnji lahko iz rev in nadlog ubožniših ljudij nabira.“

Mabel je še zmeraj molčala; premišljevala je besede svojega spremljevalca ter se je nadejala še več slišati.

„Nosi kot zmeraj isto vojno obleko,“ rekel je Dudley po kratkem prenehljaji, „črno svilo in bruselske čipke; tudi ima, kot vidim, isto vojaško spremstvo. Gospod na strani je nje pastorek, general Parcival od redne vojske. Že dvajset let se skup kažeta (pri paradi). To priča o veliki zložnosti in jedinosti rodovine v neugodnih razmerah. Slišal sem tudi, da je bilo jako težavno, premoženje te rodovine popolnoma urediti.“

Dudley je zadnji stavek kaj tiho govoril, kajti predmet njegovih opazek je bil le malo stopinj od njiju ter je oči obračal vanj, kot bi mu hotel besede potrditi.

„Ali se drznete počakati napad ter se žrtvovati?“ vprašal je Dudley na tihem ter se h kratu ozrl, kot bi pribežališča iskal.

„Jaz se tega ne bojim,“ odvrnila je Mabel; „saj mene še ne gleda.“

„Dovolite mi potakem,“ rekel je kaj uljudno, „da vam pojdem po nekaj ohladnine.“ In tekel je za služnikom, ki je z desko polno ledenine mimo šel. Tako se je ognil sili na videz toli strašenega spoznanja.

Njegov pogovor je bil sedaj toli podsmešljiv, sedaj pa toli šaljiv, da Mabel nazadnje ni mogla določiti, ali je le jedno besedo resno govoril. Tudi je bila prepričana, da se je Dudley le nalašč bal, da bi gospe ne naletel. Vender njegove besede in njegovo vedenje niso bile brez učinka; nje pleme nito, zaupno srce je bilo okuženo z neprijetnimi slutnjami. Usiljena nje sumnja o čezmernih nepetostih stare gospe je bila tolika, da se je zares nadejala, gospa jo bode kar naravnost in brez vse predstave nagovorila, ko se je bila prav pred njo ustavila. Zato je bila malo v zadregi, ko je osoba, za nje hrptom sedeč, dotaknila se nje roke ter jej s prijaznim glasom rekla: „Mislim, da gospa mene išče. Bodite toli dobri ter se ustopite malo na desno!“

Mabel je v hipu stopila v stran. To storivši je zadela na bregli, ki sta na tla padli; naznanjali sta jej popolno nezmožnost onega predmeta, do katerega se je navidezna neolikanost obračala.

Ko se je pripognila ter bergli lastnici vrnila, opravičivši se zaradi neljube nevljudnosti, posmehljala se je gospa Parcival prijazno nje milini; vendar se za njo dalje ni zmenila, ampak jela se je pogovarjati z zanimivo krulovo gospo. Predno se je Dudley z ledenino vrnil, spremljala sta stara gospa in general Parcival hromo gospo v drugo sobo.

Pozneje je Mabel z navadno svojo 'blagosrčnostjo sprejela povabilo, naj bi se pridružila plesoči mladini, ki je v godbini sobi rajala ter še jedne plesalke potrebovala. Kolikor mlada je tudi bila, vendar so bile mlajše skoro vse devojke, ki so se današnje rodovinske slavnosti udeleževale; tudi nje plesalec je bil komaj toli velik kot sama. A radostna se je pridružila njih veselici ter je kmalu pridobila vsa srca mladostne družbe. Bil je starošegen ples. Ko je Mabel radostna zvršila svojo nalogo, usedla se je smijoč in vsa zasopljena.

„Stara mati! slišite, vaš ples se krasno pleše“, zaklical je nje plesalec, stopivši ves radosten skozi odprte duri v bližnjo sobo ter nagovorivši gospo Parcivalovo. Ta je z očitnim veseljem in zanimanjem opazovala ples ter živo se pogovarjala s starim gospodom v dolgi suknji, katerega je bila Ludvika očak Noa krstila. Gospa se je posmehljala ter je prijazno prikimala dečkovim besedam. Tudi je Mabel opazila, da se je par, nehajoč plesati, z enakimi znamenji zadovoljnosti ž njo sporazumljeval.

„Ta ples smo zaplesali na ljubav stari materi“, rekel je Mabeli nje plesalec. „Pred petindvajsetimi leti so ga plesali pri ženitvanji naše gostilke. Moja mati je bila takrat družica; in stara mati je nasvetovala ta ples na spomin na stare čase.“

Ko je dečko imenoval svojo mater, pogledal je prisrčno v gospo, ki je pri klavirji sedela. Sedaj je Mabel še le zapazila, da je bila lastnica onih bergel mladi družbi na klavirji zaigrala. Kako lepo veže sočutje te ljudi! mislila je; in ta zanimiva stara gospa je gotovo sklepajoči člen. Ali bi se to njeno obličje moglo hliniti? Gospod Dudley se je pač le šalil.

O tem se je prepričala tudi v oblačilnici, kjer je prilično opazovala, kako ljubeznjivo je gospa Parcivalova za bromo prijateljico skrbela, namreč odklonila si je vso postrežbo, katero je po svojej starosti lahko zahtevala ter je le na hromo gospo gledala. „Dragi moj, ponudi roko svojej materi, rekla je unuku prišedšemu na stopnjice, da bi jo do voza spremljal; in ker ni bilo generala Parcivala, šla je častitljiva gospa sama do kočije.

„Ta gospa je kaj plemenita žena! Tega sem gotova“, mislila si je Mabel; „a kaj neki je mislil gospod Dudley?“

Ta očitna pohvala in usilijoče se jej vprašanje kazali sta Mabelin dovzetni značaj. V prvej se je izrekalo nje srce, v drugem pa se je izrazoval upliv po zunanosti prebujene sumnje. Oh, kaka senca zatemni le po jednokratnem šepetanji peklenke nezaupnosti najlepši predmet!

Trinajsto poglavje.

In kdo si bil ti, da si v malenkosti
Svoje lastne sebičnosti hotel staviti
meje

Svobodnemu toku vsake plemenite
misli

In vsakega blagega dejanja, zapove-
dujoč čistim valovom,

Naj obstojé in naj ne teko dalje?

Čuditi se ni bilo, da je na Mabel toli lahko
uplivalo Dudleyevo šepetanje, kajti bila je kaj ži-
vega razuma ter je zmeraj rada poslušala nauke
onih ljudij, katerim sta znanost in izkušnja dajali
pravico, da so mladino vodili. To je bila pač jedna
izmej najljubeznjiviših in najbolj ženskih lastnostij,
vsled katere se je prepričanju toli rada udajala;
zato je tudi bila velika odgovornost onih, ki so se
drznili zavirati prirodne nagone nje bitja. Res Ma-
bel ni bila toli breznačajna in breznačelna, da bi
se bila dala kot mehki vosek vsem menjajočim se okol-
ščinam prenarejati; temveč imela je kaj živ čut za
dolžnost, veliko spoštovanje pred čednostjo in kaj
plemenito hrepenenje odlikovati se, nekatera trdna

načela so jej pa bila prave prednje straže, ki so trdnjavo nje vesti čuvale.

Pa dolžnost sebe same ne brani zmeraj z močjo, katera ne bi se lahko izgubila. Merilo kreposti in odličnosti se lahko menja in na skrivnem se da spodkopati trdnjava, ki očitne napade odbija. Da je Ludvika očitno žalila resnico in pravico, s tem je sicer dražila Mabel in nje blagosrčnost hudo skušala, vendar od te strani njenemu značaju ni pretila posebno [velika nevarnost; dosta večja nevarnost pretila mu je od strani na videz hvalevrednih in vendar toli pogubnih načel, katerih Dudley ni toli očitno izrekal, temveč je le s posamičnimi besedami omenjal.

Ravno popisanemu večeru sledil je dan, katerega je Mabel vsak teden sprejemala razne obiskovalce.

Navadno je bila Ludvika pri njej ter jej pomagala, pa tudi ž njo vso čast in odgovornost delila. Došlo je bilo nenavadno veliko gostov, a odšli so bili že vsi razen Dudleya. Zoper navado je gospod Vaughan hotel ta večer napraviti obed. Dudley, jeden izmej njegovih povabljenih gostov,

prišel je bil kaj rano ter je s seboj prinesel nekaj posebno lepih in dragih bakrorezov, ki so kaj natančno in krasno tuje noše predstavljali. Dudley, gospa Leroyeva in Mabel so jih kaj pazno pregledovali, ker so si prav pristne značajne šeme za bližnji ples v šemah izbirali. Kar se je zaslišal zvonec pri hišnih vratih.

Bilo je prepozno, da bi pričakovali še jutranjih obiskovalcev, a tudi prerano, da bi gostje že k obedu prihajali.

„Kdo pač bi prišel o tej uri?“ rekla je Mabel ter je s prav dekliško radovednostjo stopila v senco z lavoriko zakritega okna in je pogledala na ulico. „Voza ni nobenega, pač mora biti Henrik ali pa oče.“

Obrnivši se od okna, je opazila, da je gospa Leroyeva listek krog prsta neskrbno ovijala ter slugi, kateri ga je bil prinesel, nagloma nekaj odgovorila.

Ko je sluga stopil v prehod, vrgla je Ludvika listek na mizo ter je zaklicala: „Ali je bilo kedaj že kaj toli smešnega? V bodoče bode semkaj došel celo očak Noa!“ in očitaje je pogledala Mabel.

Zadnja je nekoliko zarudela, vzela listek ter čitala: „Gospa Jakoba Parcivala“.

Žarek očitne radosti zasvetil se jej je na obličji, ko je kaj željuo pričakujé s tihim glasom vskliknila: „Ob, ona lepa stara gospa!“

Ludvika je zopet jela z zaničljivim obrazom prebirati bakroreze, Mabel pa, boječ se neuljudnosti od strani sestre, šla je proti durim, da bi gosta vsprejela; njeno obličje je kazalo neko iznenadenje in začudenje zaradi nepričakovanega pohoda.

Trenotek čakavši slišala je, da so se vrata v prehodu zaprla in da se je sluga povračal. Pri tem pomenljivem znamenji se jej je posvetilo v glavi in obrnivši se k Ludviki, vprašala jo je hipoma: „Kaj je pač odšla?“

„Jaz menim, da,“ odvrnila je Ludvika vsa začudena zaradi vprašanja. „Ti bi je pač ne bila vsprejela! — Če prav se ne more dobro vedeti, kaj bi bila ti storila,“ pristavila je z zaničljivim smehljanjem, „ker so ti, kot je podoba, starine toli priljubljene.“

„Zares so mi priljubljene,“ odvrnila je Mabel odločno. „Ali je po meni povprašala?“

„Seveda, po tebi,“ odgovorila je Ludvika precej uporno, opazujoč, da so Mabeli lica zarudevala. „Gotovo sem ti dobro ustregla ter te rešila kaj dolgočasnega poboda, ko sem ukazala jej reči, da gospice Vaughanove ni doma; za to, mislim, bodeš mi vsaj hvaležna.“

„Ludvika!“ vskliknila je Mabel; in golo imenovanje njene sestre je izrazovalo vse začudenje, žalovanje in ponižanje, katero so jej one hladnokrvne besede uzročile; kajti Ludvika ni mogla celo z najnavadnim izgovorom opravičiti laži, ker je bil Mabelin sprejemni dan.

A Ludvika naj bi se bila čutila še bolj krivo, vendar je bila zmeraj pripravljena odgovoriti; tudi takrat je Mabelino očitaneje zavrnila z rezko opombo: „Draga moja! ne jezi se toliko; gospod Dudley imel te bode za pravo prepirljivko. Ko pride očeak Noa,“ pristavila je z zbadljivo pomirljivim glasom, „ukazovala in urejevala bodeš sama ter se njegove družbe tudi sama veselila, kajti upam, da jaz ne bodem prisotna, da bi to čast s teboj delila.“ In po svojej navadi lehkomišno se smeje, drobnela je mala gospa k odprtemu klavirju, ter je zaigrala

radostno melodijo, spremljajoč jo s pesnijo: „O ne, o ne, mene ne bode ne!“

Očitna srd, ki je Mabeli obličje porudila in sestri dala povod obkriviti jo, da je huda, umaknila se je očitni žalosti; in solze so jej svetile se v očeh, ko je z zares častitljivo blagostjo rekla: „Nesrdim se, Ludvika, a užaljena sem močno.“ V svesti, da jo Dudley neprestano opazuje, bila je v zadregi ter je naglo stopila k oknu z lavoriko; na pol skrita v senci njegovih težkih zaves opazovala je, kako se je gospa Parcivalova oddaljevala ter z radostno nesumnostjo o nespoštujočem vedenji prav polagoma tekala tja doli po ulici.“

Mabel je bila še zmeraj utopljena v mučne misli, ko jo je prebudil glas tik nje stoječega Dudleya ter jej tiho pa sočutno rekel: „Tudi meni je žal!“

„Kaj vam je žal?“ vprašala je Mabel zmočena.

„Da ste bili toli razdraženi in užaljeni. Vsekakor je to bilo kaj krivično — o tem ni vprašanja, kdo bi pač moral biti gospodinja v hiši.“

„O, to pa zares ni bilo,“ rekla je Mabel, „ne imejte me, prosim, za toli otročjo,“ in nje oči so

zopet sledile gospe Parcivalovi; „a ona je mnogo starša od mene in vrhu tega prišla je peš; mimo tega,“ pristavila je, „pa sem jaz doma.“

„Prav res,“ rekel je Dudley; nato je sledil hipen premolk, kajti Ludviko obsoditi, to bilo bi Mabeli težko ugajalo; in zdelo se mu je skoro nemogoče, stvar na dobro stran obrniti. Vender jo je Dudley kmalu tako zasukal, da jo je od druge strani razkazoval. „Nedvoumnenno kaj nevitešk način, odtegniti se nevarnosti,“ pristavil je ves zamišljen, „neka zvijača, katere se bi vi, gospica Mabel, gotovo ne bili poslužili. Ko pa dvoumim o izbranem sredstvu, moram vam nehoté častitati, da ste se nevarnosti rešili.“

„Ali vam je to rešenje iz nevarnosti?“ vprašala je Mabel, pogledavši ga z nekakim začudenjem. „Ta pohod zdi se mi kaj nezaslužena in tudi nepričakovana čast.“

„Vam je bil nepričakovan,“ rekel je Dudley s pomenljivim smehljanjem in le njemu lastnim zmajanjem z ramami; „jaz pa sem prepričan, da ste vi preveč vreden novinec, da bi vas prezrli. Tresel sem se za vas, odkar sem bil opazil, da ste nase

vlekli pozornost gospoda, katerega gospa Leroyeva očaj Noa kliče. Ta je minister za vse podrobnosti, s katerimi se podčastniki nabirajo. Nesumneno vas je priporočil nadpoveljniku, ki najbrže še poznal ni pomožnih čet, katere bi mu vi lahko izročili.“

„Jaz!“

„Da, vi gotovo; ali ne razpolagate prav po svojej volji o času, uplivu in denarji?“

Mabel se je zavzela in nje obličje se je zasenčilo. „Jaz sama tedaj nisem bila, ki bi jo zanimala,“ mislila si je, „ampak le stan mojega očeta in velikost njegove mošnje.“

„Da, gotovo da,“ nadaljeval je Dudley s samoljubnim glasom, „čutim se rešenega raznih mučnih mislij, katere mi je te gospe listek izbudil. Gledal sem vas že v priprosti obleki učiteljice v najdenišnici, kako ste s prsti jedne roke nemirne učence po glavah tolkli, kazavec druge roke pa preté kvišku držali, klicajoč: „Posluh!“

Mabel se je zasmijala.

„Ali z dolgim črnim predpasnikom iz bombaža in z velikanskimi škarjami v roki stali bi kot pomožna ravnateljica v znanostni krojaški akademiji

za odgojo pomoči potrebnih šivilj, ali pa s peresom za ušesom in z velikansko knjigo dohodkov in stroškov pod pazduho in z nagubančenim čelom kot odgovoren blagajnik vrstili bi se mej družnike, ki priseljevanje tujih beračev pospešujejo.“

Mabel se je kar močno smijala tej smešni in glede na okus kaj zoperni podobi, katero jej je naslikal.

„Pojdi!“ vskliknila je Ludvika zapustivši klavir, zakaj si pa ne izvolimo svojih pristnih šem! Mabel, jaz sem že sklenila, da predstavljam šaloigro, če hočeš ti biti žaloigra.“

„Nasvetoval sem vašej sestri že več tragičnih nalog,“ rekel je Dudley nagloma, „a ne mislim, da bi se jej bila le jedna popolnem dopadala. Čez trideset let,“ pristavil je k Mabeli obrnen s tihim glasom, „bode še dovolj rano, svoje smehljanje zakrivati s črno kukuljo usmiljene sestre. V tem času pa poiščimo kaj mičnejšega.“

Nato se je Mabel udajala nepotrebnim in ničevim domišljijam ter je izpozabila častitljivo krščansko staro gospo in nje plemenite načrte o pospeševanju občne blagovitosti; če pa se je spominjala

še nje, bila jej je le žena, ki je hotela gospoda Vaughana bogatstvo pridobiti svojim abotnim podjetjem, njegovo hčer pa zapeljati, da bi svojo mladost bolestnim in v najboljšem slučaju nepotrebnim delom žrtvovala.

Mesec dni po pohodu gospe Parcivalove spomnila se je Mabel, da je pač treba pohod odvrniti; to je tudi storila, a samo listek je pri vratih pustila. Tolika je moč smešnega in razžaljenega samoljubja!

Ko so imeli iti k obedu, našla je Ludvika zopet priliko pokazati, kako zelo jej je manjkalo resničnosti in uljudnosti; tudi takrat posređoval je Dudley. Gospico Sabijo je imel k obedu peljati resnoben starikast gospod, kateri jo je prav prirodno za gospodinjo imel. Kar mimo nje prišumi Ludvika z mladostnim gospodom ter jej prek rame reče: „Z dovoljenjem, tečka, oče bi želel, da bi danes jaz predsedovala;“ in naslednji trenotek se je že usedla na prvo mesto pri mizi ter je, ne da bi količkaj zarudela, prav ljubko sedela na mestu, katerega je bila doslej zmeraj gospica Sabija imela.

Bilo bi kratkočasno, ko bilo bi le količko manj razžaljivo opazovat nje nesramnost, ki se je silovito polastila tujega sedeža. Ker je večina gostov bila tujih, zapazili neso rečenega dogodka. Ko pa je Mabel slišala to drugo nesramno laž svoje sestre ter videla nje predrznost, bila je vsa prestrašena in je komaj svojo razdraženost zatirala; tudi Henrik je od družega konca mize kaj jezno pogledal sestro, gospoda Vaughana milo obličje pa je kazalo se vse pobito.

Živčna razdraženost gospice Sabije pa bi bila lahko na se vlekla pozornost vseh, ki so blizu nje sedeli, ko ne bi bil Dudley tik nje skušal nje zmoženost zakriti, namreč zapel jo je za nekaj minut v pogovor, katerega seveda je moral sam razvijati. Tako jej je bilo mogoče, da je svoje moči zopet zbrala ter se po stari navadi trdo in oblično držala.

V tem slučaju je Mabel posebno visoko cenila Dudleyu prigojeno lehkost igrati nalogo olikanega gospoda (gentleman) ter mu je štela to v izvenredno veliko zaslugo; kajti nje srd nad grdim vedenjem Ludvikinim ni bil manjši nego žalost zaradi razžaljenega ponosa nje tete. Z besedami se mu ni mogla

zahvaliti, a nje hvaležno smehljanje je očitno pričalo, kako živo je cenila njegovo obzirno dobrotljivost. Sedel je mej njo in teto; ko se je obrnil od zadnje ter srečal Mabelin hvaležni pogled, opomnil je s tihim glasom: „Gospice Vaughanove živci so kaj občutni.“

„Da, občutni so,“ odvrnila je Mabel skrbno pogledavši gospico Sabijo, ki je sosedu na drugej strani jednozložno odgovarjala.

„Mi smo pač vsi običajne stvari,“ opazil je Dudley; „tudi vidim, da starikaste gospe častna mesta kaj ljubijo. Če se jim ta že odtegujejo, morale bi se vsaj zadovoljevati s tem, da vidijo hišne dedičinje na njih mesto stopati.“

Njegov obraz je očitno izrekal misel, da izmed obeh sester pač Mabel ima največ pravice do predsedništva pri očetovi mizi; še jasnejše pa je to izrazil z besedami: „Gospica Sabija, mislim jaz, je tukaj le za malo časa ter ima komaj primerne lastnosti, da bi nalogo gostivke dobro izvrševala; — gospica Mabel pa je nedvoumno predsedujoča boginja (genius) in prav prirodno mi pričakujemo, da bi jo na častnem prestolu videli.“

„Prav ima,“ mislila si je Mabel in prvokrat se je zmisllila na okorno vedenje in na olikani družbi neprimerne oblike svoje tete; tudi je v sebi čutila zmožnost odlikovati se na mestu, katero je bila doslej gospica Sabija zasedala; skoro se je hudovala nad blagim in kot je sedaj bila podoba, nepremišljenim čutom, ki jo je bil domov se vrnivšo napotil, da jej je ono častno mesto brez obotavljanja prepustila.

Kdo bi povedal, koliko samoljubja je bilo v tem žalovanji? Kdo bi povedal, koliko nje prirodnega spoštovanja proti starim spominom in večjej starosti se je ugonobilo v hladnokrvnem merjenji lastne koristi?

A še na drug, bolj bistven način so se ta dan napadali vsega spoštovanja vredni čuti. Mabel je resnično ljubila svojo domovino, trdno je verovala na nje republikanske ustanove in na nje vzvišeni, od nebes jej usojeni poklic mej narodi na zemlji. Ko se je pogovor nekaterih darovitih družnikov jel sukati o političnih razmerah, zanimala se je zanje z največo pozornostjo.

Razne politične stranke so bile pri obedu kaj dobro zastopane; in vsi so se prav prijateljsko, čeprav zelo iskreno pogovarjali o raznih vprašanjih; pri tem so se vsi zlagali v toplem domoljubji, v gorečnosti za čast in blagor očetnjave in v živem prepričanju o uplivu, s katerim ima njih domovina svobodomiselna načela po vsem svetu pospeševati.

Obličje se je Mabeli kar žarilo in oči so se jej kar bliščale, ko je nadepolne preroške besede naudušenega moža poslušala. Ta je bil že preživel različne uprave ter natanko opazoval učinke naše vladovine; poudarjal je sedaj, kako se veseli, da resničnost in pravičnost v srci naroda rasteta; drznil se je celo izreči, da bode napočil dan, ko bodo Zjedinjene države, očiščene vseh marog zastarelih napak, prav uzor bodočim ljudovladam.

„Gospica Vaughan, vi ste državnica“, rekel je Dudley, ki jo je opazoval s tolikim zanimanjem, kot je Mabel govornika poslušala.

„Jaz!“ vzkliknila je Mabel, ki je hipoma k njemu se obrnivši zarudela, kot vsakrat, ko je videla, da se je nje naudušenost izdala. „O ne!“

„Kaj ste tedaj domoljubka?“

„Tudi to teško“, odvrnila je Mabel, „bojim se, da nimam junaštva prave domoljubke, vendar pa se nadejam, da napovedani dan narodove slave jedenkrat napoči in da ga jaz še doživim.“

„Nadejam se,“ rekel je Dudley z glasom, ki je nameraval nje gorečo navdušenost nekoliko ohladiti, „nadejam se, da pa vi ne doživete dneva, ko se ta toli slavljenja zaveza poniža v vrsti narodov toli globoko, kot mi bojazen to napoveduje. Že delujejo snovi razrušenja in propada. Čudno je, s kakim slepim zaupanjem tako imenovani državniki skušajo s šopirnimi besedami obraniti trhleuo poslopje narodovega blagostanja. Obrnivši se h gospodu čegar zgovornost je bila Mabel toli navdušila, prosil ga je, naj mu reši one težavne in zamotane naloge v bodočnosti naše ljudovlade, nad katerimi navadni človeški razum obupuje in katere najboljše zmožnosti modrih mož v zadrego spravljajo.“

Vprašanje je izvabilo odgovor, ki je zopet kratak pa kaj živahen razgovor pouzročil. Obe stranki ste kaj spretno zagovarjali svoje stališče, posebno spretno pa Dudley, ki je svojega nasprotnika gledé na jasnost in bistrournost svojih razlogov močno

presegal. In razen Mabeli so celo starejše in previdniše glavice morale priznavati njegovo bojazen; skoro vsi so čutili, kako se je državno poslopje pod njih nogami majalo, ko se je Dudley o bodoči nevarnosti izrekal.

Vender ni bilo ne po njegovem vkusu, ne po njegovi previdnosti (policy), da bi bil prepir dalje gonil. Dovolj mu je bilo, da je nekaj duhovitih mislij in besed spregovoril; potem pa je kaj uljudno in spretno odklonil nadaljevati pogovor, ki ni niti časa niti kraju nikakor primeren; zato je celo svojemu nasprotniku prepustil veselje zadnje besede, ki se je glasila, da nikdo ne more naprej vedeti, kako se bodo te reči končale; da se gospoda Dudleya vprašanja pač ne dajo lahko rešiti, da pa sam, kot rečeno, popolno zaupa v skupni narod in na božjo previdnost, ki ga je doslej obranjevala.

„Gospod ima čudovito zaupanje na snovi, ki državo sestavljajo,“ rekel je Dudley Mabeli, ko so vsi okrog mize se jeli zopet pogovarjati. „Podoba je, da se tudi na božjo previdnost močno zanaša. Kaj misli, da ameriška republika v duševnem oziru presega izješčno (klasično) Grško in Rimsko,

ali da je prvej namenjeno neprestano rasti, zadnjima pa je bilo usojeno poginiti?“

Vprašanje je bilo navidezno ter je močno uplivalo na Mabelin razum; kajti bilo ni nikogar, ki bi jej bil pošepetal odgovor, da v krščanstvu naroda je pravo varstvo njegovih sinov in nada bodoče njegove slave.

Čudno ni bilo, da so Dudleya obhajali hudi in žalostni dvoumi o slavni zmagi, katere kali je popolnem preziral. Oh, koliko je preziral na tem svetu, čegar umetnosti, znanosti, bogatstvo in ponos je toli občudoval! Kako uborni so vsi ti zakladi v primeri onemu biseru, ki ga je v zaupanji sebi samemu zaničeval. Pa ne dovolj, da je ta biser sam tako malo cenil, pomišljeval se tudi nikakor ni, drugo osobo oropati one otroške priprostosti in onega zaupanja, katero našo zemljo z nebeškim svitom obdaja in katero je najkrasniša dragotina v ženski nje kroni.

In kaj naj bi jej za to povrnil?

Naj jej nakopiči vse zaklade učenosti, naj jej izprazne vse bogate zaloge znanosti ali naj jej iz zajme izvore domišljije in razuma noter do dna,

nikdar jej ne more zopet povrniti svetega veselja, ki iz ljubezni do vsakdanjih stvari, iz udanosti k prirodi, iz vere in upanja na človeško krepost in božjo previdnost izvira.

Štirnajsto poglavje.

Oh! kako hudo,

Če bogatih nad polno, mlado blago srce
Začuti svoj prvi udarec! — če ne pozna
še naloge,

Katero je uči življenje, — naj trpi in
molči.

Zopet je minulo nekaj tednov. Radostni imenitni svet je po stari navadi radosten. Godba, smeh, ples in novošegni lišp in blišč še zmiraj zlatijo zunanjo stran onih ljudij, kateri bijoče svoje srce s tenčico staronavadnih običajev zakrivajo ali pa svoje bolesti z videzno radostjo zagrinjajo. Pred zelo kratkim časom Mabel še ni nosila take tenčice ter se ni ugibala pod takim bremenom. Nje gibanje je bilo svobodno, nje smijanje prirodno in nje srce lebko. A sedaj je vse drugako; Mabel ni več nobena izjema in kaj močno se je premenila. Svet jej morebiti ni odtegnil svoje udanosti, če prav je njego-

vemu občudovanju primešane nekaj zavisti. Tudi zdravje jej ni spodkopano, če prav so rože nje lice nekoliko obledele; tudi se tega življenja ni presitila, kajti novi živelj, katerega je bolj vzvišen duh vsakdanjemu življenju udihoval, še ni izgubil prav nič svoje mičnosti. V kljubu temu se je nenadoma in čudovito premenila nekdam toli srečna, vesela in brezskrbna Mabel.

Kratkovidni svet tega ne opazuje, celo ljubezen tega ne vidi, tudi nje srce komaj priznava, da je težko, a neizrečno breme tlači.

In vendar tega bremena upliv prešinja vse nje življenje ter gospoduje vsem nje mislim. Če prav je to breme drugim zakrito in če prav je je Mabel sama odbijala, tako vendar nekaj doslej toli lehkosrčni Mabeli tlači njenega duha.

Naj bode kar koli, nekaj je, kar jej dela težko srce, kajti nje radost, nekdam tako prirodna, je sedaj le prisiljena in le prilična. Je nekaj vznemirjajočega, kar skrb in strah naznanja; je nekaj skrivnostnega, kajti nikomur je ne pove; Mabel ohranjuje navidezno mirnost ter se ogiba vseh, ki jo bistro opazujejo.

Tudi nje premenjene navade izdajajo primerno meno v nje čutih, razlogih in namenih. K zajutreku ne prihaja več pojoč veselo pesnico, tudi ne skaklja več z lehkimi nožicami k durim svoje tete, da bi jej radostna dobro jutro voščila, ampak ostaja v svojej sobi, zvesto posluša stopinje sorodnikov, ki se k zajutreku zbirajo, in sama prišedši ozira se prek mize z bistrimi očmi in skrbnim obrazom. Ko se zvečer vrača od veselic, katerih se z nadnavadno strastjo udeležuje, izpozablja baje na spanje, po katerem utrujena mladina navadno hrepeni; postrežnico poslovivši, koraka neredno po sobi gori in doli, zre po noči skozi okno ali pa prav tiho duri odprši hod kot duh po hiši ter kuka skozi razpoke in ključavnice; potem pa prestrašena po kakem šumu beži naglo v svojo sobo, obriše si morebiti solzo v očeh ter se uleže spat, svetilnico pa še pusti goreti.

V družbi večinoma res ne zapazujejo teh gostih znamenj, vendar bistrim očem izdajajo vsaj oni skrivnostni strah, ki se v vse nje mišljenje upleta. Naglo zarudenje njenih lic, razdraženi pogovor o nepomenljivih predmetih, živčno prestrašenje, če je nena-

doma nagovorjena, neka prilična raztresenost, to vse pričuje, kar bi sedaj najrajša zakrivala.

Da celo nje steza, toli solnčna kot je bila, drži prek golih puščav, katere prehoditi je človeštvu usojeno. Kot vsak drugi naložila si je breme ter je mora nositi, kakor ravno more. Nenadoma jo je prijelo. Svarijoča senca, — neznan bojazen se je bila res jedenkrat ali dvakrat nje polastila, a udarec, ki so ga neusmiljene roke nameravale, zadel jo je brez proreka in svaritve.

Zgodilo se je tako le. Sedela je nekemu umetniku, ki je močno želel naslikati nje obraz; ker ga je bil Dudley priporočil, privolil je bil v to tudi gospod Vaughan. Bilo je ono jutro po plesu v šemah, katerega smo bili omenili, ko so se zanj pripravljali. Ker je oni ples kaj dolgo trpel, držala je Mabel umetniku svojo obljubo le nekaj nerada; a čas mu je bil drag in Mabel ni hotela, da bi jo bil zaman čakal. Gospica Sabija jo je navadno spremljala o teh prilikah; ker pa je bila pri častitljivi starosti in poštenem značaji obrazarja nje prisotnost odveč in ker bi tudi kočijaž dal rad konje prekovati, šla je Mabel sama in peš v slikarnico; teto

je le prosila, naj o neki določeni uri z vozom po njo pride.

Gospod Geraldini je bil kaj olikan umetnik, čegar prijetna zgovornost je tekmovala z umetnostjo njegovega čopiča; navadno se mu je posrečilo, da je dolgočasno jednoličnost teh sej s prijetnim pogovorom odganjal. To jutro je z nenavadno navdušenostjo govoril o raznih predmetih svoje umetnosti, ter je slučajno ali pa nalašč posebno hvalil vednosti in vkus svojega prijatelja Dudleya; s tem je na Mabelina lica izvabil ono živost in ljubkost, kateri bi bil prerad na svoje platno prenesel. Dospel je bil ravno do težavne točke v svojem delu, — zato je kaj kislo zategnil obraz, — ko so se zunanje duri njegove slikarnice kar nenadoma odprle in je ustopilo več novošegnih mladih gospij, ki so iz gole radovednosti došle, da bi nekatere razstavljene obraze ogledale.

Velik zastor prek vse sobe zakrival je gospoda Geraldia in Mabel očem radovednih obiskovalk. A njih glasno govorjenje in njih brezmejna veselost sta ga spravile v toliko zadrego, da bi ga v večje ne bila spravila njih ženska prisotnost; in to tem-

bolj, ker ni mogel biti popolnem neobčuten o neopravičenih opombah, ki so je o njegovih slikah izrekale.

„Glej no,“ zaklicala je jedna, „to je gospa Leonardijeva!“

„Obraz jej je tako malo podoben kot meni,“ rekla je druga. „Dobro, mislim, ga je plačala, da je tako krasotico iz nje naredil,“ rekla je zopet prva govornica. Tretja pa je nedovršeno, na steno naslonjeno sliko odgrnila ter jo za izvrstni obraz gospe Oldbelle proglasila — ne glede na nje lepoto in na nje pobjene lase.

Gospod Gerald se je smehljal, Mabel pa je zarudela, ker je izpoznala glasove nekaterih prijateljic ter se je bala še drugih rezkih in zbadljivih opomb.

Lehko se je tresla, a ne za umetnika; strupene pušice teh nečimernih jezikov so imele bližje zadeti ter njej srce prebosti.

„Kje pa je Vaughanova Mabel?“ zakričala je Viktorija Vanekarjeva. „Gospod Gerald jo sedaj slika. To je jedina podoba, katero bi rada videla.“

„Viktorija, ti se prav po sesterski za njo zanimala!“ vzkliknil je zopet drug glas. „Temu ni čuda!“ Na to so sledile nekatere abotne surove šale, merjoče na bližnjo sorodnost, ki bi se imela mej gospico Vanekarjevo in rodbino Vaughanovo ustanoviti.

Ko je Mabel to slišala, izrazovalo se je krog njenih usten neko zaničevanje teh nepovoljnih in preranih načrtov sorodnosti.

„Kladvičevim čem ustreči, ter jim povedati,“ kričala je najstarša in najglasnejša Viktorijina prijateljica, „da vso to zimo ni bilo nič le na pol toli lepo, kot je bil sinočni ples. Vse je bilo krasno napravljeno in zadnji ples tako zelo mičen; meni kar noge privzdiguje, če le nanj mislim!“ In končala je s tem, da je nekaj udarov najbolj priljubljenega valčka te zime dibljala

„Pripovedujejo, da šampanjca se niso mogli dovolj napiti,“ rekla je Viktorija.

„To bi mislila,“ odvrnila je druga z nekaj milejšim glasom. „Ali si videla gospoda Van Rosberga in mladega Kreolca ki se je po španjski no-

sil? Jaz sem se zares bala, da se bodeta spopadla. Prepričana sem, da sta bila oba pijana.“

„O, to pač ni nič“, zakričala je gospa z močnim glasom. „Za gotovo vem, da dva ali trije izmed naših znancev neso šli pred dnevom domov, in tudi ne brez tuje pomoči. Viktorija, tvoj malteški vitez ga je imel pod kapo, kolikor ga le kdo more imeti.“

Gospica Vanekarjeva se je zasmijala.

„Kaj si pa ti delala v obednici prav pred zadnjim plesom? Kaj si pač napivala?“

„Oh, Robin Hood je napravil toli šaljivo napitnico,“ rekla je Viktorija; „rada bi jo še vedela. Bilo je nekaj o rogu. In mladi Ivan ali prav za prav Fred Earle je odgovoril. Moj malteški vitez pa je govoril — vse to, kot veste, v kotu prostorne obednice; oh, kako smešno je bilo! Francika in jaz sva se toli smijali. Pravim, Francika, — Francika Širokoglavka, rojenica kraljica, je bila toli vesela, da je popolnoma izpozabila na svoje repetnice iz tenčice; kar se ob njo podrgne debela in velika gospa Makova ter jej jedno repetnico odtrga; to je bilo pač smešno. Francika je bila strašno huda! A zgodilo

se jej je prav, kajti nikdar bi ona ne bila mislila na to nalogo, ko bi ne bila vedela, da jaz sama sem nanjo mislila. Kar norela je, ko je malteški vitez nekako se izrazil, da je kriva rojenica. To bilo je prav, ko smo se k plesu ustopili“, pristavila je Viktorija s prisiljenim in samoljubnim glasom; „tudi ne vem, kako je poškodovano repetnico zopet popravila.“

„Zvesti tvoj vitez je bil o istem času kaj lahke glave in kaj lahkih nog“, rekla je nje prijateljica. „Viktorija, glede na tvojega plesalca in na mojega, moral je biti ples jako živahen. Pravijo pa“, in tu je zmanjšala glas, da bi besede tem bolj poudarjala, — „Kladvičevi in nekateri drugi, ki to lahko vedo, vsaj so rekli, da ni bilo prvokrat, da je malteški vitez potreboval pomoči služnika njih očeta. A to se govori o polovici mladih mož.“

Seveda“, rekla je Viktorija, ko je bila družba že davno vse slike ogledala ter se za odhod pripravljala; in duri so se za njimi zaprle, ko so drzne ustne jedne izmej njih ravno izrekle besede:

„Pah! zakaj pa je šampanjec, če ne za pi-jačo?“

Gospod Gerald je naprej pripognen v slikarskem krožku mešal nekaj boj ter je neustrpljivo čakal, da bi žlobudrave obiskovalke odšle. Sedaj je zopet pogledal v Mabel, da bi svoje delo nadaljeval. — A komaj je sebi samemu veroval, da zopet gleda isti obraz, katerega je bil pred nekaj trenotki opazoval. Prej živo obličje je bilo otrplo, ustna stisnena, polt skoro brez vse boje; tudi ona duševna živahnost, katero bil bi rad ohranil, izginila bila je popolnoma ter se je umaknila praznoti in nezavednosti, ki se večkrat na obrazu izražujeta, če se duh le s srčnimi bolečinami peča.

Mabel skoro ni več mislila, a spomin in vobraznost sta v živih bojah izbujala dolgo vrsto dogodkov, v katere je duševne oči upirala. Že prej urivale so se jej čudovite sumnje; sedaj jej je bilo vse jasno. Hladnost mej Dudleyem in Henrikom, zadnjega prenapeta paznost proti gospici Vanekarjevi, — Mabeli pa se je skušal ogibati —, da se je minulo noč sama vrnila domov in oni nenavadni ropot na ulici, ki jo je bil z dnevom prebudil, — te nečimerne žlobudre so jej vse to pojasnile —, kajti malteški vitez bil je Henrik.

Še le močno zaloputnenje hišnih vrat in hipna naslednja tihota sta jo zopet prebudili iz nezavednosti in precej je izpoznala, kako nujno je, da nad sabo gospoduje. Ko se je ozrla ter videla, kako je gospod Geraldni oči vanjo upiral, polila jej je hipna rudečica lica in čelo. Naglo je ustala, kot bi ne hotela, da bi še kdo dalje nje obraz in morebiti tudi notranjo razburjenost opazoval.

„Častita gospica, vi ste pač utrujeni; predolgo sem vas pustil sedeti!“ rekel je prijazni stari umetnik, ki je bil le jeden del navedenega pogovora v slikarnici slišal; tudi ni v njem nabajal ničesa, kar bilo bi jo lahko vznemirjalo.

„Da“, rekla je Mabel s slabim glasom in skoro ne vedoč, kaj je rekla, „sedaj čem oditi.“ Vzdignivši se je vzela kljub in plajš ter je stopala k durim; celo spozabila je bila po stari navadi se posloviti; na to se je spomnila, ko je bila že skoro iz sobe stopila, ter tudi tega ni z navadno ljubkostjo storila. Stopila je bila na tlak, predno je na voz le mislila. Videvši, da voza ni, še stopala je počasi gori po ulici, potem obrnivši se je korakala nazaj; in to je ponovila večkrat, ne da

bi vedela, da so jo opazovali. Le Boga je hvalila, da je bila sama in v svežem zraku.

„Gospica Mabel“, zaklical jej je Donald, ko je nevedoma šla mimo voza, ki se je nazadnje vendar bil k vratim umetnika pripeljal. Moral je slediti mlado gospico ter znova jo poklicati, predno je nje pozornost izbudil.

„Donald, kaj ste vi?“ vskliknila je vsa iznenadena. Ne spregovorivši več besede obrnila se je, tekla k vozu, skočila vanj, usedla se na zadnji sedež z očitno olajšanim srcem ter mu rekla, da naj požene.

„Kam?“ vprašal je; ker mu ni odgovorila, ponovil je vprašanje.

„Domov,“ rekla je nazadnje. Kočijaž se je prvokrat čudil nje razdraženemu glasu.

Na srečo bila je mirna, tiha ulica, tako da razen Donalda ni mogel nikdo opaziti nje vedenja ali se nad tem čuditi.

Peljala se je le nekaj stopinj, kar je nenedoma in sicer zapovedljivo, kot bi kočijaž nalašč ne bil razumel njenega ukaza, mu zaklicala: „Popelji me h gospe Leroyevi.“

Ubogi deklič! komaj je vedela, kaj je govorila ali storila. Ludvika je bila doma. Mabel jo je našla v dragi obleki ležati na naslonjači; bila je od prejšnjega večera še preveč utrujena, da bi se le količkaj napenjala.

Ko je Mabel sedela že pred sestro in je navadnemu pozdravu sledil premolk, vprašala se je, zakaj je pač sem prišla. Gotovo ne, da bi gospe Leroyevi predmet svojega mišljenja izdala. Morebiti, dasi sama ni vedela, da bi poizvedila, ali Ludvika pozna ono usodno skrivnost. In če jo pozna, poizvedila bila bi morebiti nje misli o tej nesrečni stvari.

„Kaj ti si bila od desetih sem pri Geraldiji?“
vskliknila je gospa Leroyeva ter s temi besedami pretrgala hipni molk. „O Mabel nadaljevala je s slabim glasom ter se ugodno na blazine usedla, „kako krepka si ti! Mene pa je minula noč toli upehala, da sem komaj k zajutрку došla.“

„Ti si več plesala nego jaz“, rekla je Mabel z rastresenim glasom in napol boječim pogledom.

„Da, zares da“, odgovorila je Ludvika z radostnim obrazom mlade krasotice. „Nikakor se ne morem izgovarjati. Mabel, kako pa ti delaš?“ A,

nadaljevala je ne čakajé odgovora, „ti nikdar nisi tako rada plesala kot jaz; jaz sem bila prav zato odgojena. Krakovsko s kastanjeti (cracovienne with castanets) sem že plesala v četrtem letu, da sem materine goste kratkočasila. Neki večer bil je prisoten neki grof; njegovega imena se več ne spominjam, prav natanko pa se še spominjam, kaj je o mojem plesanji rekel.“

Ludvika prišedša do tega predmeta nehala ni prej, dokler ni Mabeli naštela vseh prilizljivih pohvalnic, ki so uho najprej otroku in potem ženi do sedanjega časa otrovale. Ko je nehala, usopla se je Mabel prav globoko, kajti vse te izjave neomejene nečimurnosti je že predobro poznala. „Nikdar bi ne mislila na se in na take neumnosti, ko bi vedela, kar jaz vem“, mislila si je Mabel; in čutila se je že nekaj olajšano misleč, da vsaj jeden član izmej rodovine nič ne ve o Henrikovi sramoti, o njegovi nesreči.

Cele pol ure je Ludvika skakala od ničevega predmeta do ničevega predmeta, ne da bi bila se nje žlobudravost le količkaj ozirala na Mabelino ne-

navadno molčanje; nazadnje je ta vender ustala, da bi odšla.

„Podaj mi no kolinsko vodo“, rekla je sestra Mabeli; in steklenico vzemši jej iz roke, ulila je je malo na rutico ter jo k čelu pritisnila. „Zli se mi da me danes glava boli“, zdehnila je, „vsekakor sem kar vse vrtil po glavi. Mislim, to prihaja od šampanjca, ki sem ga sinoči pila. Zapri zatornice, kaj ne, Mabel? Ko bi hotela danes le Lidija biti pri otrocih, radi bi malo zadremala. Ali je Henrik bil danes pri zajutrkju?“ pristavila je smije.

Mabeli se je kar tresla roka, ko je od Ludvike obrnena zapirala zatornice; nje glas je izdajal veliko razdraženost, ko je vprašala: „Zakaj?“

„O nič“ odvrnila je Ludvika; „mislim le, da se je bil pozno povrnil in da ima velik popitek prespati“.

Mabel ni odgovorila ter je le drnkala s kljuko pri zatornicah, katere je zaman skušala zapreti.

„Bilo je že dve, ko smo mi odšli,“ nadaljevala je Ludvika; „moj mož mi je rekel, da so nekateri izmej mladih gospodov v gostilni še le tri ali štiri ure pozneje domov prišli. Henrik mislim, bil

je jeden izmej najzadnjih, kajti podoba je bila, da se nikdo ni bolje zabaval. Njegove žive dni ga nisem še videla tako židane volje, za katero se je imel bolj bogati večerji nego Viktorijinim doutipom zahvaliti. Viktorija Vanekarjeva bi se mi gotovo ne zahvaljevala, da tako govorim“, pristavila je z neskrbnim glasom.

Mabel se je obrnila, odprla je vehice ter debelo in vsa začudena gledala sestri v obličje. Ludvika je zavrnila ta pogled srčne skrbi z njej navadnim lehkomiselnim in zaničljivim smehom.

„Ne glej me toli prestrašena,“ vskliknila je nazadnje, nekaj razdražena po Mabelinem molčanju, ki pa je govorilo zgovorniše nego vse besede, katere bi bila izustila. „Ti si prav taka kot moj mož. Ta le govori, da je Henrik zašel v slabo tovaršijo in kar je več takih neumnostij. Jaz pa sem prepričana, da so njegovi znanci najimenitnejši mladi ljudje v mestu. Jaz sama imam kaj rada, če mladi ljudje imajo v sebi nekaj življenja in ognja; jaz nikakor ne ljubim onih bedakov, ki svoje vedenje natanko premišljajo in premerjajo strahu, da bi mej svetniki svoje veljave ne izgubili; in nazadnje

vender niso za betvico boljši. A Mabel, kako slovesna si vender," pristavila je Ludvika skoro jezno. „Ti pač ne misliš Henrika narediti puščavnikom in meni svetovati, naj postanem nuna in naj grem z gospodom Leroyem v puščavo, kar mi je sam danes zjutraj nasvetoval? Moje gaslo je, uživaj toliko, kolikor moreš in glej življenje le od lehke strani.“ Na to je na naslonjači se obrnivši jela izvrševati svoje gaslo, namreč sklenila je oči, da bi zaspala.

Mabel je precej porabila migljaj tega dejanja ter je hitela iz hiše in ukazala kočijažu, naj jo popelje domov.

Z onim dolgim molčečim pogledom v obraz svoje sestre je bila popolnoma, prav do dna spregledala to puhlo posvetno bitje; premerila je bila brezdnno mej močnim bitjem lastnega srca in slabotnim tripanjem Ludvikine žile; izpoznala je bila žalostno resnico, da bi v resnobnih izkušnjah tega življenja pri sestri dobri svet in blago sočutje zaman iskala.

Pri kom naj bi v tej grenki uri iskala tolažbe? Pri očetu ne, kateri, kakor je mislila, še dolgo ne bode ničesa zvedel o slabem življenji svojega sina;

pri teti ne, ker ta bi nad njim se ujedala z ostrostjo, katere si Mabel še lahko ni mislila; do višje nebeške pomoči obračati se pa še ni bila se privadila, če tudi ni nikakor tajila nje moči. Zato prišedši v samotno svojo sobo, čutila se je prvikrat v svojem življenji v resnici osamljeno, — osamljeno z grenko žalostjo.

S kako razrušno močjo je ta boleost tlačila jej srce ter je razjedala! Svet naj je norost opravičeval ter lahkomišljeno se smijal, nečimerneži naj so jo zagovarjali in slabotneži in zanikerneži jej celo ploskali, Mabel se je o njej le tresla in jokala.

Mislila ni na konec, presapila ni strahovitih následkov, ki so lahko iz nje izviral; udarec na nje srce je bil pretežek, da bi bila mislila na kaj drugega, nego da se je zgodila nesreča, katera se ne da več poravnati.

Henrik, plemeniti nje brat, katerega so si izbrali za šalo in smeh! Možka njegova postava in lepo njegovo obličje zaničevan predmet, na katerega s prstom kažejo! In njegovo duševno bitje požinjeno! To je bilo preveč. In ker jej ni bilo več

treba sebi samej gospodovati, vrgla se je na posteljo ter se je srčni bolečini popolnem udajala.

Kdo bi premeril duševnega boja bolečino, katera jo je mučila? A iz te strašne nevarnosti otela se je kot drugo in novo bitje.

Petnajsto poglavje.

Oh! da ljudje morajo voditi sovražnika
V svoja usta, da jim ukrade mož-
gane; da mi

Moramo z veseljem, prijetnostjo, klica-
njem in odobravanjem

Prenarediti se same v živino.

Henrik ni z jednim skokom prišel do roba strašnega brezdna. Ker je bil že odnekdaj svoboden vsakatero sile od strani starišev, ker je neomejeno razpolagal o denarjih in ker je po prirodi bil nagnjen čudovitemu življenju, prišel je bil rano v izkušnjave, ki dečku in mladeniču preté. Ker je preveč rad uganjal neumnosti, izgnali so ga iz akademije v West-Pointu; nato se je bil udal življenju najbolj neumne razuzdanosti. Nekako se je poslej na boljše obrnilo, ko je jel obiskovati nemško vseučilišče ter se jel za slovstvene in znanostne stvari

zanimati. Naslednji dve leti je prepotoval ter se seznanil z ljudmi in običaji raznih dežel; priznati moramo, da je bil mladi mož v raznih izkušnjavah časih preskočil meje prave previdnosti in premišljenosti. Na srečo so veselo potovanje in potem prebujene plemenite težnje naudihovale njegovemu ognjevitemu in silovitemu značaju neko zadovoljnost ter so zmanjševale nevarnosti, ki so mu od vseh strani pretile. Vkljubu temu pa se je njegov značaj privadil nekej brezozirnosti, od katere se v bodočnosti ni bilo nič dobrega nadejati.

A vrnivši se v domovino se je še le popolnoma udajal veselemu in prijetnemu življenju ter je žrtvoval plemenitiše želje in težnje malostnemu veselju dneva in ure. Lenoba, težava izvoliti si poklic in gnjus sedanjega življenja so se tudi zjediniili, da so izpodkopali mu silo, s katero se bi bil lahko možato odločeval. Njegova velika družljivost in njegov obili denar sta vabila v njegovo družbo ljudi od vseh strani; med temi so se za njegovo prijateljstvo poganjali sosebno taki, ki so dobro znali laskati se mu in srce mu pokvariti.

Ko človek izgubi spoštovanje pred seboj samim, navadno kmalu potem izgubi tudi spoštovanje od strani drugih ljudi.

Mabel se je zavedala, da se je bila mej njenim bratom vzdignila pregarja, še predno je uzrokslutila.

Ko bi se bila manj pečala z novim čutom, morebiti bi bila hujše čutila, da jej je Henrik svoje zaupanje polagoma odtegoval, morebiti bi bila skrivnost njegove na videz zmanjšane ljubezni globokeje in nadrobneje preiskavala, vsaj bila bi se vprašala, zakaj se več ne ujemajo njijino veselje, njijino zanimanje in njijine težnje, ki so se doslej zmirom skladale.

V sedanjih razmerah pa jej prepričanje, da je Henrik nje ljubezen nekaj izgubil, ni pripustilo, da bi pomanjkanje ljubezni od njene strani natančneje preiskavala. Časi čutila se je užaljeno, da jej je manj zaupal nego nekdanj, vender se je dvoumila, da bi imela pravico pritoževati se o njegovej bladnosti, ker je sama enako hladno ž njim ravnala.

Če pa je zavest o njegovej malovrednosti Henrika navajala, da se je sestre ogibal, vzviševala se je le pregraja mej njima, ko je bila Mabel to izpoznala. Treba mu ni bilo več ogibati se očij, ki so se bale pogledati v njegove oči, tudi se mu ni bilo bati, da bi sama bila izrekala domene in sumnje, katere je celo pred njegovimi očmi zakrivala. Ko pa je skrbela Mabel na vso moč, da bi mu zakrila, da nesrečno njegovo skrivnost dobro pozna, izdala se je prav s to preveliko skrbjo. Tako se je brat nenadoma zavedal, da nedolžna sestra vsled njegove lahkomiselnosti premnogo trpi.

Nasledek temu je bilo mučno in od dne do dne rastoče ločenje, ne ločenje, ki izvira iz hudih pogledov, iz strastnih besed in mejsebojnih zatožeb, kajti takih ni bilo. A Mabeli so srce komaj manj mučili postranski in skriti pogledi, nepojasnjena raztresenost, prisiljeno molčanje ali neugodna veselost, ki so o nezadovoljnem srci pričali.

Koliko sta gospod Vaughan in njegova sestra delila njeno žalost, določiti je bilo težavno. Kljube od dne do dne rastoči raztresenosti je prvi sedaj pa sedaj kaj skrbno pogledoval sina, Sabija pa je

na svojega bratiča se ozirala z največo zadrego, ki se je časih premenila v očitanje, ko je opazila, kako malo sta mu bila mari blagor in sreča vse rodovine. A svojih mislij ni izrekala in tudi še ni bilo nika-
kor gotovo dokazano, ali je Henrikovo vedenje in živ-
ljenje količkaj poznala. Tajiti se pa ni dalo, da se je
neka boječnost polagoma polastila vse rodovine in
da je neki skrivnosten čut malo družino tlačil.

Nazadnje je skušala Mabel očine in tetine
družbe ogibati se toli zelo, kolikor se je umikala
Henriku. Nikdar se ni vpraševala, ali je previdno
ali pravo, da se zbog gole bojazni ne ustavi nesreči,
katere odstraniti ni znala. Prav slepo se je udajala
prirodnemu nagonu ter je skušala ubežati mučnemu
strabu, kateri jo je pri vsem tem kot senca pre-
ganjal.

Zato se je sedaj bolj nego poprej utapljala v
ono razburjeno življenje novošegnega sveta, ki je
bilo res za njo vso nekdanjo mičnost izgubilo; v
veselem in brezsrčnem vrtinci posvetne družbe je
skušala zadušiti vse grenke bojazni in hude slutnje,
ki so jo doma mučile. Bil je neki čas, ko bi bila
Mabel zavrnila vsako veselje in vsako čast, katerih

bi Henrik ne bil lahko delil; bil je neki čas, ko se je zanimala le za iste stvari in koristi, za katere se je tudi Henrik zanimal. Pred šestimi meseci bi bila učenka vsemu svetu drzno izjavila, da sta ona in brat nerušljivo zvezana ter hočeta skup zmagati ali pa pasti. A Mabel od danes (to naj bode opomeno) ni bila več prostosrčna učenka gospe Herbertove. Nekaj časa sem je hodila v drugo šolo ter je nevedoma nasrkala se drugih načel. To ni bil upliv imenitne gospode, ki je res ves nje čas z ničevimi mislimi in težnjami polnil, a plemenitih občutkov nje srca vendar ni pokvaril. Bil je globokejši bolj uglajeni upliv moža, ki nikakih nesebičnih občutkov ni poznal, kateremu so bili drugi ljudje toliko neresnični in puhli, kot je sam bil neresničen in puhel; ta mož je bil prav po zvijaški nedolžno in ljubeče nje bitje okužil z nekako olikano sebičnostjo, ki se straši vsakatero dotike z ostrimi robi delavnega življenja ter s tresočim glasom zavrača vse, kar bi jej lastni razkošni mir količkaj motilo.

Na tak način skušavši se osvoboditi vseh nasledkov Henrikovega vedenja, razširjala je od dne do dne le brezdno mej bratom in seboj; dasi Ma-

bel ni pospeševala pogina zapeljanega mladeniča, vendar mu tudi ni podala roke, da bi ga pogube otela.

Kljubu temu ni ubežala ponižbi, katere se je toli skrbno ogibala. Pogostoma zabledeva'a so nje lica, in radostna beseda tresla se jej je na ustnih, če je hipoma in nenadoma Henrika zapazila pri kakej priliki, kjer je njegovo prisotnost najmanj slutila. Časi je o pozni uri ustopil v družbino sobo, z obrazom, ki se mu je vina žaril, in z glasom za jedno stopinjo višjim, nego je bil navadno. Časi ga je srečavala na sprehodih, ko se je po ulicah vozaril v odprtem vozičku („gig“); vlačil ga je brzonogi konj, ki se je že pri raznih dirkah odlikoval. Večkrat je tudi pozornost občinstva na nje predelek v operi obračalo glasno govorjenje in ropotanje, s katerim je poslušalce motil.

Očem nekaterih Mabelinih novošegnih prijateljic so to bili le dokazi velike duhovitosti, a — njej na slavo naj bode rečeno — nje zdrava pamet in nje topla ljubezen sta bili kaj občutni za sramoto in grajo, kateri so zaslužili.

Take izkušnje in bojazen pred njimi so zadovolstovale, da so nje veselost zamračevale. Pa to ni bilo še vse. Iz njih so kmalu izvirala še druga zla. Mabelino preobčutno in na videz nedosledno vedenje so krivo razumeli in napak razlagali in sicer v krogih, v katerih bi bila najrajše ugodno sojena. V prvih dobah njenega znanja z Dudleyem je ta le radostno skušal izbuditi njenega duha in razvijati duševne nje zmožnosti, nikdar pa ni nameraval omejevat nje priprostega veselja, tudi se ni dosta zmenil, da so še drugi okoli nje se muzali. Ko pa je zadobival moč na njenega duha in njeno srce, postajal je v istem razmerji ljubosumen na vse umešavanje, naj je bilo to utemeljeno ali pa le domišljeno. Očitno jej ni priznaval, koliko zelo ga je zanimala; in prav to zanimanje za njo je pokvarjeno mu dušo nekako prirodno pretresalo ter mu srce ogrevalo. Celo sebi ni priznaval velike moči čuta, ki mu je srce napolnjeval. Izrazoval pa se je ta čut prav tako, kot je bilo pričakovati od toli nezaupnega značaja. Pogostoma je Mabel sama zapazovala, kako jej je gospodovalo ljubosumno, njej nerazumljivo samosilje ali jo pa žalila nepojasnena jej za-

mera. Vender je bilo lahko udajati se samosilju, ki se je navadno v rastoči naklonjenosti izrazovalo, in lahko je bilo prenašati zamero, ki je redkoma dalje nego malo trenutkov trpela. In dokler niso Mabeli srca mučili nasprotujoči si občutki, ni bilo nikdar resnobnega povoda, da bi se ona in Dudley bila drug družemu ogibala in se odtujevala.

Sedaj pa je izkušnja dokazovala, da v trenutkih hipne razburjenosti Dudley ni bil nje najkrepkejša podpora, ako tudi je nikdo ni toli lahko oteval mučnih mislij, ki so jo težile. Nje jedino pribežališče v takem slučaju je bila prisiljena veselost. Tedaj je pogostoma bila blizu nje ona oseba, ki je bila popolnem zmožna in voljna, nje živahnost pospeševati; ta oseba jej je tudi ponujala najlajša sredstva, s katerimi je skrbi in bolesti zakrivala in premagovala. To je bil mlad mož žive krvi, dobre volje in prilične blagosrčnosti; zmeraj je bil pripravljen prepirati se z radostnimi besedami, smijati se ljubki šali ali biti prvi plesalec v priljubljenih novošegnih plesih, v katerih se je odlikoval. O teh koristnih lastnostih je Mabel vedno razpolagala, kajti gospod Marston je bil jeden izmej mnogobroj-

nih mladeničev, ki so se neprenehoma trudili, da bi se kraljici veselične letne dobe ljubeznjivim storili.

Ker je Mabel vsekako hotela ohraniti svojo mirnost, prezirala je, kako neprimerno je osrčevala laskavega svojega občudovalca, prezirala pa je tudi, kako ostro je Dudley v sebi samem sodil nje spogledljivost in lahkomišljenost.

V večjih skrbeh nego navadno je neki večer silila se svoje misli na drugo stran obračati in se tujemu opazovanju odtegniti; sprejela je gospoda Marstona povabilo k brzemu plesu, pri katerem se jej je kar v glavi vrtelo. A kako se je prestrašila, pri oddihu zapazivši, da jo nasproti jej stoječi Dudley z očitnim zaničevanjem pogleduje; še hujše jej je bilo, da je Henrik isti trenotek občno pozornost na se obračal, gospici Vanekarjevi glasno se sladkujé z neslanimi besedami, katerih bi trezen nikdar ne bil izustil.

Vsled navskrižnih mučnih občutkov na pol omedlela, spustila se je na bližnji stol; in nje razburjenost je prikipela do vrhunca, ko je Dudley pristopivši nagovoril jo z njemu lastnim zbadljivim glasom: „Gospica Vaughanova,“ rekel je, „kaj ve-

seli me, da vas danes toli veselo vidim. Spomin na veliko radost, s katero ste ta ples plesali, bode mi za moje odsotnosti veselje delal.“ In hladno se poklonivši zapustil je dvorano.

„On me zaničuje,“ mislila si je Mabel, „zaničuje me zaradi moje lahkomišljenosti in navidezne nemarnosti, katero pač vsak videti mora.“ A preponosna, da bi se uklonila pod bremenom njegove nevolje, odzdravila mu je z napušno hladnostjo ter je gospoda Marstona povabilo k drugemu plesu sprejela.

Grenke so bile Mabeline misli to noč, skoro so jej srce razdirale. Prvikrat je jela dvoumiti o modrosti in previdnosti, celo o spodobnosti svojega dosedanjega vedenja, da bi svoje bolečine očem drugih ljudij zakrivala. Celo Dudley, mislila si je, me ima za brezsrčno; kajti mislivši na dostojniši razlog nego ga je v resnici vodil, dvoumila nikakor ni, da ga je njegovo toplo prijateljstvo za Henrika toliko razjarilo nad njeno lahkomišljenostjo. In še sanjalo se jej ni, da je le prenapeta in neprirodna njegova ljubosumnost prouzročila one zbadljive besede o nje navideznem veselji s tovaršijo z gospodom Marstonom.

Ker je napačno razumevala vzrok njegovi nevolji, žalovala je tudi brezkončno, da je razžalila prijatelja, katerega je toli dolgo čislala in katerega nikdar ni bolj cenila, kot o tem času mučnih in ponižujočih skrbij. Da jo je o tej nevarni dobi zapustil, zdelo se jej je neznožno.

Varana s svojim bratom, grajana in zapuščena od onega, čegar glas jo je kot čar pred popolno obupnostjo varoval, in boječ se bdečih, pazljivih očij očeta in tete, drznila se ni velikosti svoje nesreče premišljevat, temveč sprejemala je navadno število povabil, igrala je svojo nalogo s samogibno pravilnostjo, šemila se je s smehljaji ter je zatirala razburjenost, katere izdati se ni upala.

Šestnajsto poglavje.

Skromna ljubezen,
Ne pa ponosna znanost, čuva vrata
nebes;
Ljubezen lahko ustopi, kjer ponosna
znanost pade.

Za štirinajst dni je bil Dudley odpotoval in ti so bili tudi meja njegovega odtujevanja od Mabeli;

v tem sta bila sestrina otroka jedina družba, ki jo je nekaj olajševala. Brez vspeha se ni bila trudila pridobiti ljubezen dečkov; in vsak izmej njiju je na svoj način izraževal naklonjenost svojeji teti, katera jo je z vso toploto ljubečega srca povračala. Vsklik radosti, s katerim je Murray nje dohod pozdravljal, govoril ni glasneje in jasneje, nego gorečnost tihega veselja, ki se je na Alikovem obrazu izraževala; njijino mejsebojno občudovanje tete Mabeli bila je tudi jedina točka, o katereji sta se vedno zlagala.

Murrayeva nemirnost se je premenila v srečno otroško veselje, če jej je smel o mraku na kolena splezati in dnevne dogodke pripovedovati; najsrečnejšega pa ga je storilo, če je zvečer mogel roko jej stiskaje zaspati. Ko je starega očeta obiskoval, opustila je Mabel pogostoma novošegne veselice, da je le poslušala ničevosti, katere bi bil jej toliko rad povedal; večkrat je tudi z bogatim večernim krikom pometala preprogo, pokleknivši tik njegove postelje, da bi otroka v spanji čuvala. Po narodi in navadi je bil Alik zaprt vsemu ljubkanju, a prijazni pogled, s katerim se je bil znad knjige vanjo ozrl, ko ga je prvokrat vprašala, kaj čita, pokazal

jej je pot v njegovo srce; in dečko ni mogel več tožiti, da se nikdo ne meni za njegovo veselje in in za njegov napredek.

Mabel je našla svoje plačilo. Otročja ljubezen je okrepčujoče hladilo razdraženi duši. Njeno srce se je močno upokojilo, če je Murraya za roko držé opazovala možato srčnost, s katero jo je Alik pri vsaki priliki spremljal in čuval. Vrhu tega se jej v družbi z otrokoma ni bilo ničesa bati. Otroka nista mogla slutiti nje nemirnosti, tudi nista nikdar skušala izvora te nemirnosti pojasniti. Ker se je v njiju bližini čutila toli varno, prihajala je večkrat ko mogoče v njiju družbo.

Neko nedeljo sta spremljala Mabel po dopoldanski službi božji iz cerkve domov. Ko so pobojevali, šla sta ž njo v malo sobo tik družbine sobane, v katero Mabel sedaj ni nikdar brez čuta neizrečne žalosti stopila. Dečka s polnimi žepi orehov sta se usedla k oknu ter sta jela orehe tretji, Mabel pa je po sobi sem ter tja hodila, v bogatih olesenih gledala dokaze Henrikove ljubezni ter se čudila, kje je pač to nedeljo, ker ga že od jutra ni več videla.

Obstala je pred lepo udelano pisno mizo; pritisnivši pero odprla jo je ter iz nje vzela mal zavitke listov, katere je pred kratkim od nekdanje učiteljice in od součenk prejela. Ti listi so odgovarjali njenim listom, katere je bila pred malo tedni v preširnosti mladostne radosti pisala; njih glasovi se nikakor niso ujemali s sedanjimi nje občutki. Ljube devojke so jej častitale ter jo zavidale; gospa Herbertova, ljubljena jej prijateljica, jo je mislila srečno ter jej je pisala malo vrstic, v katerih jej je sočutje zaradi veselega nje življenja izraževala ter jo tudi svarila, naj se na njegovo stannovitnost preveč ne zanaša. Oh, svaritev došla je prepozno!

Nato je zaprši mizo, vzela knjigo, usedla se v naslonjač ter je hotela čitati. A nje duh blodil je okrog. Ko se je že dolgo utapljala v svoje mračne misli, ustala je ter stopila k oknu, v katerem sta otroka mimogredoče ljudi opazovala. Dan, dasi mrzel, bil je svetel in jasen in razne družine, po ulicah gredoč, kazale so kaj prijetne podobe.

„Kaj hočeta iti malo na sprehod?“ vprašala je Mabel siljena po hipnem nagonu, da bi svojim mislim ubežala.

Nasvet je bil z veseljem vsprejet. Dečka sta bitela po svoja plajšča in klobuka; v tem se je tudi Mabel za sprehod pripravila; a gospodovala jej je neka nenavadna nemarnost, ki se nikakor ni z nekdanjo nje gibčnostjo ujemala. Šli so bili že precej daleč tja doli po ulici, a nikakor se še niso bili odločili kam? Kar nenadoma vsklikne Alik: „Oh, tetka Mabel! pojdimo k Rozi!“

„Pojdimo!“ rekla je Mabel, „če le Murrayu ne bode pot predolga.“

Murray je oporekal, da bi ga ta pot utrudila; in nemudoma so se obrnili na pot k priprostemu bivališču gospe Hopove,

Reven je bil sicer oni mestni oddelek, v katerem je bivala, a v njem je vladal največji red. Brez posebnih dogodkov so dospeli do hiše, dasi tudi so nase obračali pozornost sosedov, ki so le redkoma imeli priliko videti obleko bogatih ljudi. Našli so okni male prodajalnice zaperti z lesenimi blanjami; tudi vrata so bila zaprta in zamanj je Mabel večkrat nanja potrkaka. Čutila se je varano, da bi bila zaman tako daleč prišla; ker se je tudi bala, da bila bi kaka nesreča zadela ro-

dovino, ozirala se je po drugem uhodu. Naposled prišedši do hišnega ogla zapazila je ozko temno uličico, ki je na vzadnjo stran stare hiše držala.

Malo se je obotavljala korakati po tej nepoznani poti, a po njenem značaju ni bilo, da bi jo bil prazen strah zadrževal od dobrega namena in blagega smotra. Ukazavši otrokoma, naj jej sledita, prodrla je do konca uličice ter je h kratu bila na malem dvorišči, ki je bilo s starim zidom iz opeke ograjeno in z razsipom posuto; držalo je to dvorišče, kot je prej menila, poleg zadnje strani vsega poslopja. Več durij je držalo v skupno to dvorišče; Mabel je bila nekaj v zadregi, kako bi mej njimi našla gospe Hopove duri. Kar ven stopi vdova sama z vrčem ter misli k vodnjaku pri nasprotnem zidu iti po vode. Ko je Mabel zagledala in izpoznala, zakričala je začudenja, vrč na tla postavila ter jej šla naproti z obrazom, na katerem ste se radost in zadrega izraževali.

Zadnji občutek je nekaj izginil, ko je Mabel nagloma opravičevala svoj na videz skrivnostni ustopter s prisrčnostjo popraševala, kako se gospa in Roza počutita.

„Roza se sedaj počuti prav dobro“, rekla je vdova; „gospica, veselilo jo bode vas videti. Danes popoldne ima malo nedeljsko šolo v svojej zadnji sobi; mislim, nje petje je bilo, da nisem slišala vašega trkanja. Kaj močne glasove imajo. ti mali vekači. Sedaj so skoro izvršili; zato le ustopite, gospica Vaughanova. Kaj lepo jih je pogledati. Nikakor jih ne bode te motili“, pristavila je zapazivši da se je Mabel obotavljala. In stopivši v leseni zaboj za njenim tesnim bivališčem odprla je kuhinjske duri ter je prosila Mabel, naj pride do praga. Storila je to, ne da bi koga motila, in kazavec po konci molivši ukazala je dečkoma, ki sta tudi za njo pridrla in notri gledala, naj molčita.

Na malem naslonjači sredi sobe sedela je Roza, okrog nje pa je bilo šest ali sedem otrok, katerih nobeden ni imel nad sedem ali osem let. Oči so upirali v Rozo, ki je počasi in razločno ponavljala zadnjo vrsto hvalnice, katero so imeli peti.

Svetlo v ono srečno deželo

Žari vsako oko;

Življena po očetovi roki,

Ljubezen ne more umreti.

Oh! mi bodeмо srečni,
 Če, brez greha in žalosti,
 Gospod, mi bodeмо kraljevali s teboj,
 Blagor, blagor, za večno.

Ko je Roza izgovorila zadnjo besedo, zapeli so otroci. Ljubeznjivo in ginljivo je bilo poslušati, kako lepo so se zlagali otroški glasovi v priprostem napevu, katerega jih je bila Roza naučila. Še ljubkejše in sladkejše pa je bilo gledati, kako so po petji otroci pokleknili ter za njo rekali besede kratke molitve, katero so pred odhodom navadno molili.

Mabeli so se oči solzile; in prav po prirodnem nagonu se je konci slovesne molitve spoštljivo umaknila ter je Alike in Murraya za seboj potegnivši tiho zaprla duri, da ne bi se mala družba motila.

„To so večinoma nemški otroci,“ rekla je gospa Hopova Mabeli. „V tem oddelku je obilo Nemcev; ker ne razumejo jezika, naučé se v navadni šoli le malo, malo. Roza jih uči najprej angleški, potem pa čitati in moliti. Petje bilo je prav prirodno. Poučuje pa petnajst otrok, mej temi so nekateri večji od nje. To res ni veliko,“ pristavila je

je mati vsa zamišljena, „a bolje je nego nič in Roza to toliko osrečuje.“

„Bolje nego nič,“ vskliknila je Mabel resno, „da, res to je vse.“

In Mabel je čutila, kar je rekla. Ta trenotek srčne ginjenosti pogreznili so se jej bogatstvo, učenost in posvetni ponos v ničevost, ko jih je primerjala s čisto in otroško vero, ki po večnem življenji hrepeni.

Jednako je ves prizor uplival na Alika in Muraya, kar so radovedna njijna obraza in njiju spoštljivo molčanje očitno pričali. A prilike nista imela to ginjenost še drugače pokazati, ker po zmešanem šepetanji v sobi razšli so se otroci nagloma na vse strani. V tem so radovedno se ozirali v Mabel in njena sestriča, katere je gospa Hopova peljala v snažno, dasi skromno kuhinjo.

Roza, nekoliko utrujena, se je prijetno naslonila v naslonjači, da bi se odpočila; a zagledavši Mabel oživila se je precej ter je z gorečnostjo vskliknila: „O, blaga gospica Mabel, kako me veseli, da vas zopet vidim!“

Mabel se je z nekakim spoštovanjem usedla tik Roze na nizek stolček, na katerem je bil malo poprej neki otrok sedel, in prijemši nje malo medlo roko, stiskala jo je kaj ljubko.

„Kaj veseli me, Roza, da se toli dobro počutiš,“ rekla je otroku s toplim zanimanjem pogledavši v obraz. „Saj ima res rudeča lica,“ opazila je gospe Hopovi, ki je nekoliko radostna, nekoliko pa v skrbeh opazovala Rozino obličje.

„Da,“ odvrnila je udova obotavljaje se, „le bojim se, da ta rudečica ni popolnem prirodna, ker o tem času jo pogostoma mrzlica trese.“

„Roza, upehala si se, poučujé ta malobrojni razred,“ rekla je Mabel; „to je, mislim preveč za tvoje moči.“

„O ne!“ vskliknila je Roza nagloma, „kaj lahko jih poučujem in tudi kaj rada.“

In hoteč govor od sebe obrniti na drugo stran vprašavala je Alika in Murraya tik nje stoječa po Lidiji, po njiju materi in kako so sem došli. Sedaj pa sedaj ozirala se je smehljaje in ljubeče na Mabel. Nje oči so nekako izraževale dvojno srečo, čutenost v pričo devojk, v katerej je nje ljubeče bitje

sorodnega duha izpoznalo; mladi bolnici prirojeni ukus za vse lepo pa je v tej novej prijateljici našel popolno in jedino utelesenje svojega uzora.

Ta svoj upliv je Mabel zapazila z mešanimi občutki. Če se je srečala z občudujočimi očmi bolne Roze, širila se je prek nje obraza rudečica samo zadovoljstva, katere jej vse prilizovanje na plesišči nikdar ni izbudilo. Ko pa je lastno življenje brez vsega smotra primerjala požrtvovalnosti bolnega otroka, tlačila je ta nenavadna jej misel o lastnej nevrednosti oni čut laskane nečimernosti. Ta zadnja misel potrdila se je še pred koncem svojega pohoda.

Mala družba se je mej seboj pogovarjala dosta svobodniše in zaupniše nego prvikrat. Mabelina prostosrčnost je odstranila vse zadrege in zadržke in celo prisiljeno vedenje gospe Hopove se ni moglo ustavljati razumni dobrotljivosti nje bitja. Zato je postal razgovor živahen in občen. Izpozabljeni so bili skoro vsi razločki v stanovskih razmerah in prejšnje dobro porazumljenje posamičnikov mej seboj dozorelo je v zaupno prijateljstvo.

Izvabili so nekaj iz zgodovine gospe Hopove rodovine, nekoliko so se spominjali boljših nje dnevov ter se menili tudi, česa se ima gospa Hopova s svojo rodovino v bodoče nadejati ali bati. Našteli so Rozina opravila o delavnikih in govorili o nje nedeljskem delu in veselji; pri tej priliki je Mabel prvokrat izvedela o Ivanu, kajti njegovo ime se je pogostoma imenovalo.

Za vse to se je Mabel kaj živo zanimala, gotovo ne manj živo nego Roza in gospa Hopova, v katerih obrazu so se dotični čuti očitno izraževali. Naposled je Mabel prav slučajno izvedela, da je gospa Hopova že v otročjih letih bila sirota brez matere.

V tem je Alik prav rad poslušal pogovor; Murraya pa ni bilo volja molče jih poslušati, zato se je oziral po kakej igrači. Na mizi zapazivši izvenredno razpacano knjigo vrgel jo je na tla ter jo je z nogami pehal gori in doli po kuhinji.

Ko je Mabel zapazila, kako ga je Roza pogledovala, in ko je videla, kako si je Murray dal opraviti, poskočila je, ustavila mu igračo ter otela knjigo, blagosrčno rekoč: „Murray, ne ceptaj po

stari knjigi. Bojim se, drago dete, ti nikakor ne spoštuješ starosti“.

Roza se je posmehljala. „Dobro mi je služila“, rekla je „morebiti jo zarad tega tem rajše imam“.

Mabel jo je odprla. Bil je star iztisek „Božje poti“ („Pilgrim's Progress“.) Pregledavši jo opozarjala je Alika, da je iztisek iste knjige, katero mu je na njegovo prošnjo pred nekaj tedni kupila, ko je bil ž njo slučajno v knjigarnici ter mu je dragovezana knjiga s podobami sosebnopodpadala.

„Moja ni taka“, rekel je zaničljivo, „moja je lepa, — to je stara grda capa“.

Ko je izgovoril, zasledilo je njegovo bistro oko, kako ponižano se je Roza čutila vsled njegove neprav laskave primere; obžaluje svojo nepremišljenost, skušal jo je precej poravnati, vskliknivši:

„Tetka Mabel, Roza mora imeti prav tako knjigo, kakeršna je moja“.

„Naj pa jo ima“, rekla je Mabel brez obotavljanja. „Roza, kaj rada ti prinesem iztisek, kakeršen je Alikov, če ti je ljubo“.

Roza se je smehljala, zamišljena a vendar vsa radostna. Aliku se je obličje kar veselja žarilo, ko je Rozi nemudoma jel popisovati, kako dragoceno je knjiga vezana, z zlatom obrezana in s pobojanimi podobami olepšana.

„Roza, ali bi se ti dopadala?“ rekel je končavši svoje popisovanje.

„Kaj bode mnogo veljala?“ vprašala je Roza vsa zamišljena.

„O da, mnogo!“ rekel je Alik pritrdivši jej.

„Kaj toliko?“ rekla je Roza pogledavši Mabel in stegnivši se po močno obdrgneno sveto pismo in nekatere raztrgane liste molitvenika, „ali toliko, kolikor bi dva nova taka iztiska veljala?“

„Toliko, kolikor bi veljalo pol ducenta teh knjig,“ odvrnila je Mabel, nekaj čudivši se temu vprašanju.

„Oh!“ vskliknila je Roza globoko zasopši, „po takem bi rajše ti knjigi imela.“ Pri tem se je umiril nje razdraženi glas in obotavlja se, je pristavila: „Pa jaz ne bi morebiti smela voliti.“

„Da, da, voliti smeš,“ odvrnila je Mabel, Alik pa jo je močno prevaran gledal. „Dobila bodeš, kar hočeš, ali pa tudi oboje.“

„O, da, oboje!“ rekel je Alik umirjen in z veselja žarečimi očmi.

„Ne, ne obojih,“ rekla je Roza z očitno odločnostjo. Nje praktični duh, v šoli reve in nadloge odgojen, ni videl nič nespodobnega v tem, da je zameno nasvetoval, a nje razumno občutno bitje se je strašilo, da bi si svobodno naložilo dvojno dobroto.

„Roza, naj bode prav po tvojej volji,“ rekla je Mabel, ki je nje obraz z največjim zanimanjem opazovala.

„Po takem imela bi najrajše sveto pismo in pamolitvenike,“ rekla je Roza. „To-le je vse, kar imamo v nedeljo popoldne za čitanje in premišljevanje; in še to je vse raztrgano. Otročiči pa ne morejo čitati materinega svetega pisma, ker jih črke preveč motijo. Kako se bodo veselili, ko bode vsak svoje sveto pismo imel. Res, gospica Mabel, kako dobri ste vi!“

„Jaz, dobra!“ vskliknila je Mabel z globokim čutom največje ponižnosti. „Meni ni nobena žrtva, da jim preskrbim knjige, a Roza, koliko so pa tebi dolžni!“ In vzdignivši se z nizkega stolička in ko-

žuh krog sebe potegnivši, kot bi hotela oditi, pripognila se je ter Rozi čelo poljubila; s tem poljubom je tudi zakrila veliko ginjenost, katero jej je bila nedvojena blagosrčnost bolnega otroka izbudila.

„Kaj drugega bi ti pa še prinesla?“ vprašala je. „Ali se ne zmisliš na nič, kar bi ti dišalo, kar bi te okrepčevalo, ko bi te po noči mrzlica prijela.“

„Pomaranče!“ zakričal je Murray v kotu, kjer se je bil okobelj na nizki stolček usedel. Murraya je le jedna prijetna stvar spominjala na mrzlico in bolnišnico, namreč pomaranče. Vsi so se zasmehljali; Mabel pa se je ravnala po tem migljaji.

„Rada jej prinesem nekaj pomaranč,“ rekla je gospe Hopovi, „če vi menite, da bi jej dobro dele.“

„Jaz pač menim, da bi Rozo okrepčevale“, odvrnila je gospa Hopova. „Protijutru jo navadno prijema mrzlica. Pravim jej sicer, da bi tega ne bilo, ko bi se rano ulegala ter se zvečer nikakor ne razdraževala; a ostaja po konci ter se peča z igračami itd. Časi jo Ivan podpira v postelji s kako stvarjo in tako poseda, izrezuje igrače in uzorce, dokler je hrbet ne boli in ne more zaspati.“

Roza se je nemirno ozirala v mater, ko je te besede izrekala; Mabel pa jo je bistro pogledala vsa začudena zbog obdolžbe, ki je le na videz kazala, da bi mladi bolnici previdnosti in pokorščine manjkalo.

„Roza, tega bi pač ne smela storiti,“ rekla je ter je z mehko roko otroku raz prezornega senca poravnavala svetle lase. „Kaj imaš toli rada igrače?“

„Ivan jih ima —“ rekla je Roza z mehkim, tihim šepetanjem, ki je bilo le Mabeli namenjeno.

Besede so Mabeli presunile srce. Te priproste besede so izraževale gorečo sestersko ljubezen in premočno požrtvovalnost, ki je morala ganiti prav nepremagljivo pri deklici, katere slabost jo je osvobodjala vsakatero odgovornosti.

Mabel je čutila popolno moč vzgleda, kateri jo je ob jednem učil in grajal. Trenotek je gledala Rozo, kot bi na njenem obličji hotela čitati skrivnost božje sile, ki je slabost mesa premagala. Potem zaman besed iskaje in morebiti se boje, da bi izdala, kako globoko je ginjena, posloвила se je naglo. Ko sta se tudi dečka od bolnice posloвила, šli so vsi v prodajalnico, kjer jim je gospa Hopova

sprednje duri odprla in jih na ulice spremila. Poslovivši se od nje, prosila jo je Mabel, naj jej po Lidiji o Rozinem zdravji poroča ter naj se naravnost na njo obrne, ko bi jej mogla s kako rečjo postreči.

Dan se je naglo končaval. Mabel je spremila mlada sestriča v gostilno ter potem hitela domov.

Koliko zelo sta dve kratki uri spremenili nje zunanost in nje mišljenje! Kako mil, kako ljubeznjiv je bil glas, ki je bil nevedoma izbudil spečost! Ni bila strašna svaritev, ne glasen bolesten klic, ki bi bil tresočo se dušo s strahom prevzel; bilo je le milo bitje ljubečega srca, ki se je v najljubeznjivših besedah izražovalo; kaj slaboten glas v njej je odgovarjal tihemu šepetanju in se ni dal utolažiti. Ustavljala so mu je lahko, da res ustavljala se mu je, kajti posvetne izkušnje so močne, kratko in nejasno pa je nebeško opominjanje. A glas se je znova oglasal, kot angelj, ki pri vratih sedeč zavrača vse sovražnikove napade.

Sedemnajsto poglavje.

Pa lepša znamenja
 Kot žarečo rudečico lepote
 Devojka kaže,
 Ko njegovo ime zasliši: —
 Mlado srce trepetaja,
 Izpozabi sebe samo, — svojo dolžnost —,
 Nje črno oko se polni
 In nje žila nade se trese.

Kolikor časa se je Mabeli ohranil utis njene pohoda pri Rozi in kolikor dolgo so jo vodili prebujeni blagi čuti, potrudila se je večkrat, da bi si prejšnji upliv na Henrika in njegovo zaupanje zopet pridobila.

Nekoliko se jej je posrečilo. Podoba je bila, da so ga ganevale, ob enem pa tudi užaljale ponavljane one sesterske ljubkosti, katere je zadnji čas nemarno prezirala ali pa popolnoma opuščala. Prilično je kazal nekaj stare svoje radosti v njenem društvu; drugekrati pa je zopet hitel od doma, kot bi nje prisotnost mu nikakor ne ugajala. Ogibal se je z najmanjšo besedo omeniti svoje neredno življenje, vendar obotavljal se nikakor ni izreči svoje

nevolje in svojega gnjusa nad tako imenovanim Novoyorškim življenjem.

S sesterskim sočutjem in stanovitnostjo bila bi Mabel s časom zopet ponovila zaupno razmerje, katero je prej mej njima vladalo. A priznati moramo, da se je v svojem prizadevanji kmalu utrudila.

Neki večer je o pozni uri vrnila se domov ter od sluge izvedela, da Henrika še ni doma. Bolj nego navadno v skrbeh sklenila je, čakati in ne prej iti spat, dokler se ne povrne. A mladini je treba počitka; ker jo je trudnost polagoma premagovala, ulegla se je na dolg naslonjač v sobi ter je zaspala.

Nekaj ur pozneje so jo izbudile omagujoče stopinje pred njenimi durmi in slišala je glasen prepir. Skočila je po konci, živci so se jej tresli in ves život jej je trepetal nenadnega strahu, ker je izpoznala glas očinega sluge, ki mu je zaman in prav brez uspeha prigovarjal, Henrik pa mu je brez ozira zabavljaj in mu pretil. Isti trenutek so se nenadoma odprle bližnje duri in v prepir se je utikal tretji poznani glas, ki je hudo, da si bolj tiho Henrika nagovarjal. Malo pozneje slišala je

več osob stopati tja gori po stopnicah, ki so v naslednje nadstropje držale. Henrik se je očitno ustavljal ter oporekal, vendar polagoma se je izgubil prepir v daljavi; vse je bilo zopet tiho.

Bleda in brez sape je Mabel stala nekaj časa ter je uho na ključavnico nastavljala. Ker ni ničesa slišala, odprla je duri ter ven pogledala. A naglo se je zopet umaknila, tako naglo, kot bi bila od puščice zadeta, kajti na prvi pogled izpoznala je očeta, ki je v ponočni suknji in s svetilnico v roki stopal sem doli po stopnicah. Svetilnica mu je razsvetljevala popolnoma obraz ter je kazala, da tudi najbujše pozna.

Mabel se je že davno strašila tega ali enakega prizora. Ko so nje oči gledale žalostno obličje očetovo, ni se jej več smilil Henrik in tudi na lastno tugo ni več mislila, ampak le srdila se je nad mladeničem, ki je očeta sivo glavo lahko žalosti v grob spravil. Jokala ni, obupovala ni, ampak po sobi je gori in doli počasi hodila, mile ruse oči so se jej žarile nenavadne razdraženosti in krog tenko rezanih ustn kazalo se je nekako zaničevanje. Dolgo ni mogla pomiriti si razburjenega srca.

Ko se jej je posrečilo to, ostajala jej je mračna, tlačéča, obupajoča zavest o nesreči, katere doslej še nikdar ni bila čutila. Nezgoda rodovine je dospela do vrhunca. To ni bila več skrivna, mučna bojazen, ki se je v njenih prsih skrivala, to bil je žalosten poznani dogodek.

Tej misli, kolikor tudi žalostni, primešaval se je tudi neki čut, ki jo je močno olajševal. Nadejala se je bila, da bi bil očetu ta udarec še dolgo prihranjen. Ker se je pa jendenkrat zgodilo, bila je njemu naloga, da se je bodočih udarcev kolikor mogoče varoval. Uporabljal je lahko še razna sredstva, da bi zapeljanega mladeniča zopet na pravo pot pripeljal; in če je bilo tako, ne bode opustil užaljeni oče storiti potrebnih korakov. Ali bi te ostrejše namere tirjale pomoči od nje blagega upliva ali ne, na to še se ni zmislila. Ker so jej pa lastni slabotni poskusi precej podrli srce in se je le prerada odtegovala vsem nadaljnim poskusom, brata poboljšati, odvalila si je svoj del težkega bremena. Zato se je s težkim srcem, vendar o lastnej odgovornosti umirjena, naposled ulegla v posteljo.

O tej nevarnosti se je Dudley povrnil v mesto. Štirinajstdnevno življenje v podnebji kanadskem, kamor so ga bile nenadne skrbi za njegovo premoženje poklicale, ohladilo mu je res močno malostno ljubosumnje; sedaj se je močno trudil, da bi to iz Mabelinega spomina izbrisal. To ni bila težavna naloga. V pričo njega jej je srce naglejše bilo in izpozabila je prejšnje odtujevanje, svetle nje oči in žareča nje lica so pa pričala, da noben žalosten spomin ni motil nje radosti o njegovi vrnitvi.

Bilo je meseca sušca. Zimske veselice v mestu so bile nehale in imenitna gospoda jela je že, polna nad, misliti na poletno dobo. O tem prestanku mej razveseljevanjem v glavnem mestu in v kopališči imel je Dudley najlepšo priliko, da se je Mabelinega duha in srca bolj izključno nego kedaj polastil. Bliščeče veselice novošegnega sveta niso si več svojile svoje kraljice; operna družba je bila odpotovala v Havanno; krog Mabelinih občudovalcev je večinoma ali neuspešno uklanjanje srčno nadaljeval ali pa je brezupne svoje namere na nje udanost plaho opuščal; vreme ni ugajalo sprehodom niti z vozom niti peš. Sedaj, če kedaj, bil je čas, ko so

duševne zabave, slovstvene in umetniške veselice prav mirno kraljevale.

Ni minul dan, da ne bila bi se Mabel veselila Dudleyeve družbe. Nova knjiga, posebna cvetka, naznanilo razstave izbornih slik, najdba zanimive stvari na znanostnem polji, — vse to je dovolj opravičevalo njegove pohode. Če pa mu je primanjkovalo takih razlogov, bil je dovolj spreten in razsoden, da je prav dobro razumel storiti se neobhodno potrebnega pri nameravanem veselji, ki je njej posebno ugajalo. V družbi z Dudleyem, pri čarobnem glasu njegovih usilujočih besed in pri čarodelnem uplivu njegovih črnih, sanjarskih očij, mislila Mabel ni lahko na kaj drugega, kot kar jej je njegova prisotnost kazala. Ž njim je zasledovala lepoto v pesništvu, narodi in umetnosti ter je baje komaj mislila, da življenje ponuja priliko po bolj vzvišenem in bolj plemenitem smotru brepeneti.

To prevladanje je bilo kaj nesrečno nje najboljšim in najčistejšim željam in težnjam; jasno je tudi, da ni nikakor pospeševalo načrtov sesterske ljubezni, katerim bi drugače bila godila; kajti Dudley ni bil mož, da bi bil v katerih koli okolščinah

lastno neomadeževano ime postavljaj v nevarnost, skušavši, da bi bil padajočega prijatelja rešil. Mabel je kmalu opazila, kako se je njegovo prijateljstvo s Henrikom zmanjševalo; in njegov vzgled in upliv sta jo le nagibala, da je vse skrbi in nade glede svojega brata opuščala. Njegovo gospodstvo nad njenimi mislimi pa je tudi zmanjševalo ponižbo, katero je zaradi mladeničevega življenja čutila, ter jej utolaževalo bojazni zbog njegove bodoče usode.

Naj je bil kateri koli razlog — ali če je sploh imel kateri razlog, — dovelj, Dudley trudil se je na vso moč, da bi Mabelinemu srcu in življenju izključno gospodoval. Ker se je tudi rada izročala njegovemu voditeljstvu, uravnavala se je po njegovih željah in njegovem okusu, udajala se popolnoma njegovim mislim in nameram ter si prav slepo njegova načela prisvajala.

Tako je on bil zadovoljen, ona pa srečna. Vsaj sama je imela sebe za srečno. Bili so čudovito mešani, nestanovitni občutki, nedostojni imenu, ki izrazuje pravo bitje vsega veselja, katero se toli redko na zemlji nahaja. Bila je sreča, katero je bila za mnogo domišljav, za mnogo nad, za mnogo

pozab kaj drago kupila. Bilo je le frfranje mladega srca, ki še ni počivališča našlo. Oh! kakor je goblob, iz ladije izpuščen, dolgo zaman iskal počivališča.

Tako imenovana ta sreča je bila podvržena raznim prestankom. Kot vsi sebični ljudje bil je Dudley neplemenit in nizek, celo v ljubezni. Zahteval je več, nego je nujal. Preskrbno se je ogibal, da bi bil svoje čute za njo drugače izraževal, kot jih je vse njegovo vedenje očitno izraževalo; vender pa si je prisvajal pravice, katerih si ni imel prisvajati; nikdar se tudi ni obotavljal po svoje voditi in uravnovati vse nje mišljenje in življenje; celo drznil se je presojsati nje vedenje ter prilično, kot smo videli, je hudo natolcevati.

Res je bil toli ljubeznjiv in razsoden, da je z navidezno laskajočo marnostjo znal zakrivati, kar je bilo v resnici prenapeto; tudi njegove posebnosti so opravičevale, kar bi bila pri drugih največa predrznost. Vender Mabel ni lahko prenašala tega nedjednakomernega vedenja proti sebi in prilično se je njegovi hladnosti in siljenosti ustavljala z napuhom, ki je bil njegovi ledenosti prav primeren.

Potem so sledili časi nepriznanega, a očitnega odtujevanja; ker je takrat Mabel nenadoma razpolagala le o lastnih pomočkih, delovala je ta odbojna moč na njo toli silno, da se jej je prejšnji duševni vzlet dozdeval le gola omama in sleparija.

Ta čas so se v hiši pokazale vse nesreče v podvojeni meri.

Teta je prej le tožila o neljubeznjivem vedenju gospe Leroyeve ter Mabeli kazala, kako slabo ta neprestano upliva na vse sorodnike. Sedaj so nje tožbe našle nov brezkončni predmet, ki jej je še večji strah izbujal. Mabel jej je to kolikor mogoče zakrivala, a naposled je vendar vse zvedela. Ludvikina lažnjivost in sebičnost sta se kazali še dosta predrznejši nego navadno, Mabel pa je neprenehoma mučila brezsrčna nemarnost nje sestre, ki se za nje veselje in zadovoljnost prav nič ni menila. Neka trda zunanost je zakrivala pri gospodu Vaughanu bolestne čute, a njegova stegnena postava se je sklonila in lica so se mu udrla; to ga je naredilo starega moža, ki so ga hude skrbi tlačile. In Henrik! Oh! ubogi Henrik. Kje in kaj je bil? Mabel se ni upala po tem vprašati ali

na to misliti. A oko, ki se ni več upalo brez strahu drugemu človeku v obraz pogledati, roka, ki se je obotavljala, predno je roko staremu prijatelju stisnila, obličje, raz katerega sta mladost in lepota naglo izginevali, vse to so bile neme priče žalostne povesti.

A ta čas samotnega premišljevanja spominjal ni Mabeli samo na dolgo vrsto budih izkušenj; ponovil jej je tudi drug spomin, ki je bil iz njenih veselih in srečnih ur izključen, — spomin na deklico, ki se je v revah in nadlogah priučila najsvetejši nauk za življenje, — spomin na deklico, ki je bila v svojem malem krogu našla skromno stezodolžnosti ter je po njej tudi z junaštvom mučenice in s potrpežljivostjo svetnice hodila. Mabel ni mogla biti slepa nasproti temu živemu vzgledu, niti nena nasproti skrivnemu, v prsih prebujenemu svaritelju. Napačni nazori in sebično modrovanje so lahko jej omajali vero na gola pojmovna načela, a nikako lažno umstvovanje ni moglo spodbiti ali le zamračiti svete resnice, ki jo je Rozino življenje razširjalo.

Misel na to majhno pobožno božjepotnico in na njeno vsakdanje občevanje z Bogom morala je toli prostosrčni Mabeli izbuditi marsikatero bolešno vprašanje. S tem blagodejnim kesom prihajali so drugi nič manj blagodejni uplivi, ki so bili prijetni in dobro vsprejeti.

Po neprijaznosti, napačnem obračanju in hladnosti razžaljeno srce nahajalo je pokoj in okrepčilo v mislih na deklico, katere duh, očiščen v božji lju bezni, je krog sebe razširjal nebeško roso resničnega in ljubeznjivega sočutja; tudi nade, v hudih izkušnjah razdrobljene, so se po nje svetem zagotovilu ponovile in posvečile, da se celo na zemlji nahaja mir, ki ga božje ljudstvo uživa.

Kolikorkrat je Mabel Rozo obiskala, umirilo se jej je srce in čutila se je kaj okrepčano. Časih je čutila nekaj one potrpežljivosti, ki iz udanosti izvira, časih tudi žarek upanja, ki iz vere prihaja. Napredovala je po tej poti, če ne okrepčana s svetim sklepom, vsaj prevzeta skromne želje, da bi Rozo posnemala. Na lastno osobo je izpozabljala v močnem in živem hrepenenju, da bi vsaj nekoliko blagostanju in sreči drugih ljudij pripomogla.

V tem nesebičnem in plemenitem prizadevanji so jej ovire pogostoma jemale srčnost in nemarnost jo je večkrat strašila, predno je imela priliko, blago delo izvršiti. Časi se je oni blagodejni upliv izraževal v plemeniti gorečnosti, s katero je trudila se izvršiti dober namen.

Jedenkrat se je peljala skozi ulico, ne daleč od gospe Hopove. Kar je njeno pozornost na se obračal izvenredno lep sad v oknu ondešnjega dišavarja. Pri zadnjem pohodu pri Rozi je bila opazila, da so jej bile pomaranče, s katerimi jo je vedno preskrbovala, skoro popolnem pošle. Zmislila si je, da je najlepša prilika novih jej kupiti. Dala je Donaldu znamenje. Kočijaž je ustavil konje pred prodajalnico, dasi njegovi precej zaničljivi pogledi niso dovolj zakrivali začudenja, da bi mlada gospa v toli neznatno dišavarnico šla. Mabel pa je bila dosta skromniša od napušnega kočijaža ter se celo ni na to zmislila, da bi sama si kratila čast, ter je brez obotavljanja noter šla ter si potrebnega nakupila.

Ko jej je mladi strežnik tehtal nekaj grozdja, obračala se je nje pozornost na dva dečaka, ki sta pred mizo stala.

„Obljubim ti, Ivan,“ rekel je starejši izmejniju, „če popelješ te kamenice (ostrige) k Tatamu na morski strani, da ti preskrbim za ta večer sedež pri Bowerji v jami. No, stari dečko, kaj praviš k temu? Tom Ratlin bode igral Hudiča mej kuharčeti, to bode veselje. Tom Ratlin je res dečko po mojem srci! No, reci, da.“

„Jaz se ne dotaknem vaših starih kamenic,“ odgovoril je dečko; kratek, čokast dečko s pegastim obrazom in debelimi ustni. Veliki naprej moleči zobje so dajale neko posebnost njegovemu obličju, ki pa je kljubu temu bilo odkritosrčno, pošteno in v obče tudi pridobljivo.

„Ti nečeš?“ odvrnil je prvi govornik. „Tem večji tepec si. Splača se gotovo boljše, nego če ti materi ledenec prodajaš; in zaničljivo se je oziral na pletenico, ki je bila polna ledenca in je na usnjastem jermenu tovarišu ob vratu visela.“

Zadnjega so besede nedvoumno neprijetno dirnule in poniževal ga je namek na njegovo opravilo, kateremu je bil res že odrastel; zato je črez in črez v lice zarudel ter nekaj osramočen, nekaj pa razkačen odvrnil: „Ledenece prodajati je še zmi-

rom boljše opravilo nego delati drugim ljudem, ki mnogo obetajo, potem pa ne plačajo. Boljše bi bilo, ko bi ti poplačal stare dolgove, predno misliš nove narediti.“

„Tebi pač ničesa ne dolgujem,“ odgovoril je prvi govornik togotno.

„Tako?“ vskliknil je Ivan. „Rad bi vedel, kaj bi bil dobil, da sem bil oba sode s kamenicami iz kleti starega moža valil tja doli do broda v Jersey? Kaj lepo opravilo, kaj ne, če ti s sodi skočiš v čoln in mene na cedilu pustiš? Tega ne izpozabim nikdar, to ti povem.“

Veliki dečak smijal se je neizmerno pri tem spominu na dogodek, ki mu je bil najizvrstniša šala. „Kaj pa sem mogel storiti?“ vskliknil je. „Ali sem smel pustiti čoln čakati? Poveljnika ladije pač nisem mogel podkupiti, hotel je nemudoma proč. Pa viš no, Ivan,“ nadaljeval je, pregovarjaje ga, „ti mi popelješ sode tja doli k Tatamu in jaz ti poplačam, — na poštenje.“

„Kaj, ti mi plačaš za obakrat, za danes in za oni dan?“

„Mislim. Bodem videl,“ rekel je veliki dečko umikaje se.

„Bob, ne, nič mislim; takrat narediva jasno kupčijo.“

„Dobro, dobro,“ rekel je Bob. „Ti vsekakor dobiš ustopnico za gledališče.“

„In petelinovo pero tudi?“

„Tega ti nisem obljubil,“ rekel je Bob.

„Seveda si mi je obljubil,“ odvrnil je Ivan živahno.

„Oh, Ivan! Ti si dober dečko“, vzkliknil je Bob, trkaje mu na ramo. „Tom Ratlin in petelinovo pero. Dobro, oboje dobodeš, če se precej na pot podaš. Nemudoma pojdem po kamenice. Tam za oglom sem pustil samokolnico. Malo počakaj.“ Izrekši stekel je Bob skozi stranske duri, da bi svojo kupčijo izvršil.

„Kaj pa misli? Kaj hoče temu dečku dati?“ vprašala je Mabel mladega človeka, ki jej je nakupljene stvari skup spravljaj.

Služnik jej je pogledal v resnobni obraz ter je dalje zavijal; pripognivši se, da bi konec pregri-

zil, skusil je zakrivati smehljanje, ki se mu je na lici kazalo.

Opazivši njegovo obotavljanje, je Mabel znova vprašala. Mladič se je znova ozrl ter jo pogledal v nepremenjeno resnobni obraz, umiril se je ter odgovoril na drugo vprašanje.

„Kaj ne, gospa, kaj je mislil s petelinovim peresom?“

„Da“.

„Nekaj za pijačo“, odgovoril je mladič. Ker ni mogel več zakrivati, kako ga veseli Mabelina radovednost, zasmijal se je glasno ter pobral zavitke, da bi jih na voz nesel.

„Zdelo se mi je, bala sem se“, rekla je Mabel z resnim očitajočim obrazom. „To je sramota!“ Ko je kupčijski služnik odnesel zavitke, postala je ter naposled šla k Ivanu, ki jo je po strani gledal ter mislil, da sta o njem govorila.

„Ne sprejmi ponudbe“, rekla je z prijaznim glasom ter roko položivši mu na ramo, da bi svoje besede bolj poudarjala.

Ivan, Ivan Hopov, kajti on je bil, dasi tega še celo ni slutila. Ivan jo je pogledal sedaj v mile

očitažoče oči, sedaj pa v bogato obleko, nje imenitno zunanost in nje plemenito postavo. Potem je pobesil oči ter je nekoliko uporen, nekoliko pa ponižan v zadregi z nogo bobnal ob prodajalnično mizo.

„Kaj ti dam, če ne vsprejmeš petelinovega peresa?“ vprašala je Mabel po kratkem prestanku.

Še jedenkrat se je Ivan ozrl ter s svojimi očmi srečal mile oči Mabeline. A naslednji trenotek pobesil je glavo pred njo, ki ga je tako usmiljeno gledala. Sledil je zopet hipen molk, kajti Ivan ni odgovoril na nje vprašanje.

Mabel je iz mošnjice vzela zlat ter ga položila na mizo. Ivan je zrl vanj z očitnim hrepene-
njem; a takrat se ni drznil Mabeli pogledati.

„Ali ga češ imeti?“ vprašala je.

„Rad bi ga imel,“ rekel je dečko, „pa —
pa —“

„Pa kaj?“

Ivan se je pomišljeval; potem pa je rekel z največjo silo besede izgovorivši:

„Ne smem se dati kupiti, — to je grdo.“

Mabel se je čudila surovemu čutu za poštenje. Za trenotek je bila v zadregi, potem pa je rekla:

„Ali doma nimaš nikogar, za katerega bi ga potrosil? Ali nimaš matere ali sestre? To bi pač ne bilo grdo, ko bi kaj za nji kupil.“

Nevedoma je zadela pravo struno v dečku. Ivan jo je radovedno pogledal v obraz ter se je čudil, kako je uganila njegove skrivne misli. Mabel je to sprevidela in se po tem ravnala.

„Ne sprejmi, kar ti je hudobni dečko obljubil; ne hodi tudi v gledišče; ogibaj se taki tovaršiji, če ne, se ugonobiš. Zlat ti čem dati, samo slabo ga ne smeš obrniti. Morebiti si lahko kaj misliš, kar bi s tem lahko kupil, kar bi se tvojim dopadalo in jih osrečilo?“

„Rad bi ga imel za nekaj posebnega,“ rekel je deček. „Nič slabega ni, tako zares, kot sem na svetu.“

„No,“ rekla je Mabel, „no, potakem ga le vzemi; verujem ti, ker vidim te, da resnico govoriš. Le deni ga v žep.“

„Kaj pa naj porečem Bobu?“ rekel je dečko sebi samemu.

„Ne reci mu ničesa; odteci, predno se vrne.“

Ivan se je smehljal gorečnosti svoje lepe svetovalke ter je vzdignil pletenico, katero je bil prej odložil, čakajoč na Bobovo opravilo.

Da bi videla Ivana oditi, pomagala mu je Mabel z nežno roko usnjasti jermen prek rame nataktniti.

„Tako, sedaj teči!“ rekla mu je vsa radostna. „Dobro srečo, a ne izpozabi!“

In Ivan je odskakljal, nekajkrat se oziravši, da bi jo videl, ko bi šla v voz, potem pa je stekel, kot mu je bila nasvetovala.

Pol ure poslej je Mabel sedela tik okna v Hopovi prodajalnici ter je z Rozo se pogovarjala, Donald pa je nekaj proč od hiše konje gori in doli vodil. Kar se nagloma odpro prodajalnične duri, zvonec je močno ropotal in Ivan je z zlatom v roci nagloma ustopil ter zaklical: „Alo! Roza! naj ga imam od koder koli, a denarja je tu dovolj, da kupimo — —“ Kar je zapazil Mabel sedečo zadurmi, ki so jo zakrivale. Brzo je prestal, opotekal se začudenja ter ves zarudel. Ne da bi bil vprašal kaj ali se količkaj opravičeval, položil je roke na

usta ter se zakadil ven ravno tako brzo, kot je bil ustopil.

Roza, razžaljena po tem nespodobnem prihodu in odhodu, skušala je pri Mabeli ga opravičiti, rekoč: „To je Ivan; družbe ni vaje.“

Mabel je le mislila na čudoviti slučaj, po katerem je deček z ledencem bil Rozin brat, ter je baje prezrla Rozine besede. Zato je Roza, sklepa joč po njenem molčanju, da je huda, pristavila še besede: „Gospica Mabel, Ivan ni zmerom toli surov.“

„Surov! o ne!“ odgovorila je Mabel brzo, ki je, odtegnivši se hipni raztresenosti, opazila Rozino nemirnost. „Hotel ni biti surov, iznenaden je bil, to je bilo vse. Roza, mene močno zanima Ivan; podobna je, da je kaj blagosrčen dečko.“

Roza se je videla neizrečeno vesela. „To je Ivan res, gospica Mabel,“ vskliknila je brzo. Osrčena govorila je o njem ter ni nehala prej, dokler ni vseh njegovih dobrih lastnostij naštel.

V nje hvali se je videla neka bojazen in skrb, da bi te dobre lastnosti pokvarili slabi uplivi popularne trgovine. Mabel, zmotrena po jutranjem do-

godku, je sedaj bolje nego poprej razumela požrtvovalnost in stanovitnost, s katero ga je mala sestra kolikor mogoče skušala pri sebi imeti.

Ta imenitni slučaj se je utisnil globoko v Mabelino srce. Podal jej je bil priliko, da je storila dobro delo, ter je napravil novo vez sočutja in ljubezni mej njo in Rozo.

Osemnajsto poglavje.

In oni, katerim smo zaupali s trdno
vero,

Obrnili so se ter nas zbodli v srce;
In življenje zdelo nam se je kot
ničeva prevara,

Od katere se obrnemo v stran — z
bolnim srcem in ranjenim.

Spomladanski meseci so skoro minuli, природа se je skoro popolnem razvila in poletje se je bližalo. Mestni vrtovi so vsi bujno zeleneli in bresti so nad tratami zibali pokajoče popkovje in gosto listje, ki je od dne do dne temnejšo senco delalo. Tice so popevale po vejah ter sedaj pa sedaj po hišnih žlebih in odprtih oknih visokih poslopij posedale. Mehka sapica, opoldanska toplota, kričanje

in šumenje otrok in gorečnost živalskega in duševnega življenja po cestah in ulicah so pričale o ponavljajoči in oživljajoči moči, s katero poletje in solnce celo v srce velikega svetovnega mesta segate.

Neko krasno jutro konci meseca maja je stala Mabel z malim polijalom v roki pri oknu svoje napravne sobe ter je nemarno gledala na lepo prostorno dvorišče. Pomakala je nekaterim cvetlicam; bile so Henrikovo pomenljivo darilo, katero jej je bil pred mnogimi meseci poklonil. Nje duh se ni pečal z opraviлом; nje oči so res zrle na solnčno trato malega vrta, a sanjarsko smehljanje na obličji je naznanjalo, da je njen duh pohajal po radostnih poljanah žive vobraznosti. Očina biša je bila še zmeraj polna skrbij, sedanost polna grenkosti in bodočnost polna britkosti. A s temi se niso pečale nje sanjarije, kajti udajala se je popolnem radostni vobraznosti ter je za trenotek odganjala vse mučne misli in se polna najljubših nadpečala le z obilnim veseljem, katero prvo potovanje mladi devojki ponuja.

Ko je še v šolo hodila in ko še ni bila svobode okusila, razdraževala je nje mladostno naudu-

šenost najbolj nada, da bode neki dan obiskala velikolepne slape Trentonske, velikanski slap Niagare in veletok sv. Lavrencija s tisočernimi otoki. Hrepenela je, da bi te natanko poznala, predno se bi udajala gorečnimi nadam potovati v inostranski svet.

To pa je bilo le nejasno hrepenenje v primeri mičnim podobam, s katerimi je Dudley, dobro poznajoč vso lepoto američanskih pokrajin, nje vo braznost nagibal in nje srce oživljal. Tako živo popisoval jej je lepo domovino.

Zgovorni njegov jezik le je zamogel te veličanske in slikovite pokrajine okrasiti z novo lepoto in čarobo. Lebko je misliti, kako zelo se je Mabel nadejala veselja, da bode te priljubljene jej kraje v njegovi družbi obiskala. Ker jej je sam razodel vsakatero posebno lepoto in mičnost, mislila je, da bode nje ponovljena naudušenost njemu prebudila jednako, če ne celo večje veselje, nego je je jedenkrat poprej občutil.

Ko so začetkom spomladi prijatelji pogovarjali se o raznih načrtih za poletno dobo, izrekala je Mabel večkrat željo, da bi meseca julija poto-

vala. Ko se je čas približal, naznanil jej je gospod Vaughan, da mu opravila nikakor ne dopuščajo potovati. Mabel se je v malem krogu očitno izrazila, kako hudo jo boli, da so jej vsi načrti o potovanju tako nenadoma po vodi splavali.

„Zakaj pa bi ne šli pogledat slapov?“ vskliknil je Dudley neki večer, ko je bila mala družba pri gospej Leroyevi ter je slučajno o tem govorila.

„Gospa Leroyeva, gospa Širokoglavka, ali se vam dopada ta misel? Gospodine Earle, vi ste ravnokar govorili, da ne veste, kaj bi bodoči mesec počeli.“ Nagovarjal je še razne druge, slučajno prisotne osebe, ter je z vedno novimi razlogi vedel svoj nasvet priporočati.

Dasi je bil predlog le v šali storjen, vendar so mu vsi pritegnili. In Dudleya je veselilo, da se bode njegov na videz nepremišljeni nasvet izvršil. Večina družbe je bila lenuhov izmej imenitne gospode, — priznanih družbinih trotov, ki neso nobenega opravila in nobenih skrbij imeli. Soglasno pritrdili so načrtu in poti, katero je Dudley nasve-toval.

Gospod Leroy je bil začetkom meseca maja zapustil Novi York, da bi se nekajih imenitnih obravnav v zahodu udeleževal; tako je Ludvika lahko letala za svojim veseljem. Mabel tudi ni nikakor dvoumila o privoljenji dobrega očeta ter je rada pritegnila načrtu, ki je bil njej na ljubo, kot je mislila, nasvetovan.

Tako se je porodil načrt, ki je od dne do dne bolj ugajal in kmalu postal najimenitniši predmet pogovorov mej Mabeljo in njenimi prijateljicami. Vsi so se ga neizmerno veselili. Mabeli pa je srce kar trepetalo sanjarske radosti, ko je polna nad poslušala tihe besede, katere jej je Dudley v uho šepetal, kader je o obljubljenem potovanji govoril. Trepetalo jej je srce, ko ie skrivši premišljevala nejasne, napolglasne besede, s katerimi se je blagroval, da je v tem slučaju kot tudi v vseh drugih njegova sreča ž njeno srečo sklenena.

Nikdo izmej imenitne družbe ni hotel zapustiti Novega Yorka, dokler bi ne minula dolgo že razpravljana svatovščina v gospodski hiši na kmetih malo kilometrov pred mestom. Imenitna gospoda je

to svečanost pričakovala z velikimi nadami ter se dalje nego navadno v mestu mudila.

Ta svečanost se je hitro bližala. Mabel je pri oknu stoječ preštevala dni, kateri morajo minuti, predno se bode na kratko potovanje podala; kar jej je prijetno preišljevanje pretrgala misel, da še ni imela prilike to očetu naznaniti. Toli gotovo nadejala se je, da doslej dana jej svoboda tudi v sedanjem slučaju ne najde nobene ovire, da o tem ni dalje mislila. Kar so nje preišljevanje motile nenavadne stopinje v njeni sobi; ozrši se je ugledala očeta z listom v roki.

„Ravno sedaj sem od tvoje tete Margarete dobil list“, rekel je oče začudeni Mabeli.

Mabel se je prestrašila in nenadna nemirnost se jej je izraževala na obličji, kajti pred tednom je bila teta Sabija zapustila mesto, da bi to poletje pri sestri vdovi prebila. Mabel se je strašila, da se jej je kaj pripetilo.

„Ali se je kaj zgodilo?“ vprašala je brzo, „teta Sabija — —“

„Teti sta obe zdravi,“ segel jej je oče v besedo. „Ta list le odgovarja, kar sem jo zadnji te-

den po teti Sabiji vprašal; prihaja res kaj ugodno — res kaj lepo je od tvoje tete Margarete, stori mi izvenredno ljubav,“ in oče jej izroči list, naj ga čita.

Na Mabelinem obrazu so se izrazovali mešani čuti, ko je list čitala; ko ga je prečitala, bila je nekako v zadregi ter je očeta pogledavši rekla: „Oče, ne razumem, kaj tu pravi o Henriku.“

„Henrik pojde bodoči teden v L,“ rekel je gospod Vaughan odločno, s sklenenimi ustni in z glasom, ki je vsakatero radovedno vprašanje zavrčal. „Pri mojem starem prijatelji sodniku Paradoksu naj se uči pravoslovstva ter naj precej začne.“

Mab-I je hotela svoje začudenje o hipnej izvolitvi poklica izraziti ter očeta še dalje vprašati. A v obraz ga pogledavši, molčala je; kajti zdelo jej se je bolje, da jej sam stvar pojasni, če se mu to primerno zdi. Pa pojasnil je ni, ampak dozdevalo se mu je dovolj, da jej je namere glede Henrika le na kratko naznanil, in nadaljeval je v kratkih stavkih in kot sebi samemu govoril tako le:

„Tvoja teta ni le nasvetovala, da bode Henrika v hišo vzela, dokler niso njegove sobe priprav-

ljene, temveč tudi tebe kaj pristrčno vabi, da bi ga spremljala. To me močno veseli. Želim, da tudi ti spoznaš teto. Jaz sam je že pet let nesem videl. Veselilo te bode, da bodeš bivala s Henrikom. Ta predlog meni samemu srce močno olajšuje. Ravno-
kar sem dobil poročilo od gospoda Leroya ter vidim, da me opravila kličejo v zahodne kraje. Zato hišo zaklenem. Ko se pa povrnem, kar se — nadejam se — v nekaj tednih zgodi, pojdem v L. Strašim se močno tega potovanja, a ne morem ga več odlagati.“

Mabel je postajala kaj tužna, ko je poslušala te načrte očetove; celo pogled v skrbipolno njegovo obličje je ni odtegnil, da ne bi bila mislila na uničene svoje nade. Kar nema je stala in vsa zamišljena, zrla skozi okno, grizla se v ustna ter ni ničesa odgovorila.

Gospod Vaughan, gori in doli po sobi hodeč, je naposled jo pogledal, kot bi odgovora pričakoval. Potlej je rekel, opazuje nje obličje, z ljubeznjivim glasom: „Upam, hčerka, da bodeš zadovoljna z načrtom. Teta Margareta ti je res tujka, a Sabija, kot veš, je tam.“ Zapazil je bil že nje ne-

voljo ž njegovimi načrti ter se je trudil, da bi jih jej od najlepše strani kazal.

„Da,“ rekla je Mabel obotavlja se, „a nadejala sem se — — —“

Jezik se jej je zapletal; a oče jo je zopet upokojil stopivši k njej ter roko položivši jej na ramo; nepotržno je čakal, kaj poreče ter skušal z vprašanjem jej pomoči: „Česa si se nadejala, draga moja? Ali si kaj drugega nameravala?“

Tako osrčena povedala mu je o veselem potovanji, čegar bi rada ne opustila. Razložila mu je vso pot, naštela sopotnike in sopotnice, ter mu je kar očitno priznala, da bi se tega izleta silno rada udeležila. Vedno pa se je močno varovala, omeniti mu pravi razlog.

„Ali Ludvika z vami potuje?“ vprašal je gospod Vaughan, ves zamišljen zopet po sobi gori in doli hodeč.

„Da, potuje.“

„In Henrik?“ pristavil je obotavlja se; „ali tudi Henrik misli z vami potovati?“

„Ne,“ odgovorila je Mabel žalostno, vest jo je pekla, kajti vedela je prav dobro, da nikdo ni bil Henrika k izletu povabil.

„Kaj bi ti zelo rada ž njimi potovala?“

„Seveda,“ rekla je Mabel pomišlja se; in z razdraženimi živci je tu stala ter vele listke krvo-močenelu (geranium) odbirala, čakajoč očine odločitve.

Nje zadeva je bila v dobrih rokah. Gospod Vaughan ni imel toli srca, da bi jo bil v nje nadah prevaral; rajše se je sam odpovedal nadi. Po kratkem pomolku je rekel: „No, dobro, drago dete, stori, kar ti je ljubo. Samo nadejam se, da bodeš tekom poletja našla toliko časa, da teto Margerito vsaj za malo časa obiščeš. Kako bi bilo, ko bi ti teti odgovorila ter jej naznanila, da v juliji ali pa v avgustu prideš?“

Mabel mu je obljubila. Ker je bila stvar poravnana, hitel je gospod Vaughan, ker se mu je močno mudilo, zopet v svojo kupčijsko opravilnico.

Mabel se je stojé ozirala za njim, ko je prek malega vrta korakal, ozirala se je za blagim, ljubim očetom, ki jej ničesa ni mogel odreči. Kako se mu

je zahvaljevala ter ga blagrovala! Nje stari oče, ves v skrbeh, s sklonenim životom in senčnatim čelom, — tako je vest Mabeli šepetala. Ali je bila tudi vredna njegovega blagoslova?

Res svobodno lahko voli. Dovolil jej je iti, kader in kamor hoče. Njegova roka je nikakor ne ustavlja, njegova ljubezen je odpravila vsakotero oviro nadejane se sreče, — vsakotero oviro razen jedne. V tem jej je v prsih nestrpno trkala nadležna misel, svečan klic urival se je njenemu sluhu. Ali naj tujemu, nepovoljnemu gostu odpre?

Vprašanje je rešil nenadni prihod Ludvike, ki se je bodoče svatovščine in bodočega potovanja neizmerno veselila. Nje gladki jezik je kmalu spodrinil in odpravil sestri vsakotero resnobno misel. Presojala je razna draga oblačila, katera si je Mabel za spomlad napravila. H kratu se duri napravne sobe odpro in v njih se prikaže oseba kaj visokega in debelega života na glas kričeč: „Oh! tu ste? Cecilija mi je odprla in šla sem drzno kar gori, ne da bi čakala povabila. Oh, Mabel! Kako lep klobuk! Kar naravnost iz Pariza, kaj ne? In to je obleka za pot? Za senco temnejša nego je Viktori-

jina, a kaj lepo opravljena, kaj ne, Ludvika?“ In hrusta gospa Vanekarjeva spustila se je upehana in usopljena na naslonjač.

„Odložite plašč in usedite se k odprtemu oknu,“ rekla je Mabel opazivši, kako razburji na in razgreta je došla obiskovalka.

„Ne, ne, hvala lepa, pustite me tu sedeti,“ odvrnila je gospa, vzela je ponujano mahalce iz Mabelinih rok ter si ž njim močno sapo delala. „Oh, kako so ljubki“, opazila je, ko je pohlepno ogledovala dragi svilnati obleki, ki sta ravno od krojača prišli ter na zofnem naslonilu viseli. „Vender ta zelena boja dobi rada madeže; rudeča boja pa je zelo bleđa, a vsekakor se bode kaj lepo podajala. Nečimernost čez nečimernost!“ nadaljevala je prav po gledališko ter je ob jednom močno vzdihovala, ker jej je sape zmanjkovalo. „Kaj bi gospod Dudley ž njegovim zaničevanjem vsega lišpa porekel, ko bi vso to razstavo lepih umetnostij, kot navadno pravi, videl.“

Mabel jo je brzo pogledala, ko je gospa Vanekarjeva nje prijateljca imenovala; a dolgi jezik blebetalke ni treboval nje pogleda, kajti srčno je

nadaljevala. „Jaz pravim,“ zaklicala je, „kar sem danes zjutraj že Viktoriji rekla, jaz bi skoro rada, da bi gospod Dudley ne potoval z nami. Ne morem reči, da bi bil imeniten dobiček naše družbi. Je tak stoik, — cynik mislila sem,“ pristavila je po kratkem prestanku, ko je bila zameno besed opazila.

Mabel se je v stran obrnila in smehljala; smijala se pa ni zameni besed, temveč gospe Vanekarjeve želji, da bi se Dudley izključil iz potovanja, katero je bil sam sprožil in kateremu se je bila gospa s hčerjo nepovabljena urinila.

„Kaj je Dudley cynik?“ rekla je Ludvika vsa raztresena. „Mabel, koliko si pa De Tronu dala za te cvetke?“

„Cynik je gotovo,“ rekla je gospa Vanekarjeva odgovarjaje na prvo vprašanje. „Jaz ne poznam njemu primernejšega imena. Slišali ste, kako je oni večer v vaši hiši psoval in grdil vsakega in vse; oni dan sem ga našla pri Earlu. Kako je tam grajal Novojoščane! Da je toli Yankeev mej možkimi in da se ženske z nošo toli pačijo. Čutila sem v sebi poklic, povem vam, da sem jih zagovarjala,

tudi se mi je še precej posrečilo. Vsekakor sem ga ugnala, da je molčal — to me je tolažilo.“

„Treba vam je bilo pač velikega zaklada besed, gospa Vanekarjeva, da ste toli slabo stvar zmagonosno zagovarjali“, rekla je Mabel z vedenjem in besedami kažoč, da bi rada Dudleyevo ostrost opravičevala.

„Slaba stvar!“ zaklicala je gospa Vanekarjeva. „Vi, Mabel, vi tedaj vlečete z mojim lordom Dudleyem brez razločka in brez izjem? No, slišala sem, da ste njegova učenka.“

„Jaz ne govorim o družbi sploh,“ rekla je Mabel. „temuč le, da izveden in olikan mož, kot je Dudley, ne bode lahko z velikim veseljem gledal neumnih žensk in bedakastih gizdalinov.“

„Koliko izmej nas pa jih je izjel? Niti mene — če prav sem jaz bila mej srečnimi prisotnimi, — niti vas, draga moja,“ pristavila je s tihim smehljanjem, „če prav vi tako radi njegovim besedam pritegujete. Tudi vas je opletal toli dobro kot nas druge. No, le ne pogledujte toli debelo, pristavila je videvši, da je Mabel nagloma boje spremijala in oči pobešala. „Nekako mora plačati globo,

kdor je bila najbolj slavljena krasotica v tej dobi. Ker pa razen gospoda Dudleya, tega čmernega starega samca, vam nikdo nema ničesar očitati, tožiti pač ne smete, celo ne, ko bi bil vsemu svetu velik veleum in kdo ve kaj še vse.“

„Star,“ opazila je Ludvika, ki je Mabelin klobuk pomerjala ter le sedaj in sedaj ujela kako besedo rečenega pogovora. „Jaz bi gospoda Dudleya ne zvala starega; saj nema čez trideset let.“

„Jaz ne poznam njegovih let,“ odgovorila je gospa Vanekarjeva, „le toliko vem, da je svoj dober humor že preživel. Ko je gospod Earle pravil nekaj o lepoti in darovih Teodora Marstona in kako lepo stanovanje je izvoljenki svojega srca napravil,“ in pomenljivo je pogledala Mabel, „renčal je gospod Dudley, kot bi mu bil kdo na prste stopil. Pravim, ko bi zmeraj ne trdili, da se ni še pred nobenim altarjem priklonil in da se ne misli oženiti, mislila bi za trdno, da mu je pred leti gospodujoča krasotica odpovedala in da se sedaj še ni utolažil. Zdi se mi, da se vrsti v vrsto ubog in ponosen; to tudi popolnem pojasnuje, zakaj je tak zbadljiv rešetar.“

„Kako, mislila sem, da gospod Dudley ljubi družbo,“ rekla je Ludvika; „saj ga povsod najdemo.“

„To je res,“ odvrnila je gospa Vanekarjeva, „pa zakaj se nahaja povsodi? Da igra prijetnega v družbi in da ljudi za hrbtom opravlja. No, takega jaz zovem pravega hinavca! Na primer, vsi dobro vemo, kako se je Mabeli to zimo uklanjal in sladkal; to vse pa, ker je mislil, da je pravi fant od fare, če je prvi mej njenimi občudovalci; sedaj pa naj ti povem, kaj je o njej rekel; in ko bilo bi le zato, da otroka prepričam, da jaz brez razloga ne govorim mnogo, kot mi Mabel pravi.“

Mabel se je pripognila ter je baje v omari nekaj iskala, ko je gospa Vanekarjeva nadaljevala:

„Govorili smo, kot sedaj povsodi govore, o Francike Širokoglavke ženitvi s polkovnikom, in gospod Earle je menil, da se je kaj dobro omožila.“

„Dobro!“ rekel je gospod Dudley ponavlja je besede Earlove. „To je prav navadna, popolna in zadovoljujoča udaja šegam in običajem olikane družbe. Lepota, mladost in vsi darovi in vse spretnosti za jedno hišo v mestu, za jedno pristavo na kmetih, za jedno kmetsko hišo v Newportu in za jeden voz o vsakem

letnem času, to naj bode dobra ženitev. Za milost božjo!“

„Lehko si ne mislite,“ rekla je gospa Vanekarjeva, „kako grenek in zbadljiv je bil njegov glas. Gospod Earle, bratranec Francikin, se je nehóte za njo potegnil. Tako, gospodine Dudley, ali vi tedaj mislite, da srce nema s to rečjo nič opraviti?“

„Srce — pah!“ rekel je gospod Dudley; „kaj neki ima imenitna devojka s srcem opraviti? Srce je pač zadnje, s katerim se posvetuje novojorška krasotica, ko se moži.“

„No,“ rekla sem jaz, „vzemite Mabel Vaughano in gospoda Marstona.“

„Gospa Vanekarjeva!“ vskliknila je Mabel, ozrši se vanjo s temnorudečim obličjem in gorečimi očmi, „kako ste mogli moje ime uplesti — — —“

„No, draga! zgodilo se je to le v priliki,“ odvrnila je gospa Vanekarjeva.

„Da, dobro, a kot ste vi z našo rodovino,“ jecljala je Mabel, „mislili bi — — —“

„Nič bi ne mislili, nego kar je res ali kar bode neki dan res; če temu ni tako, lahko opore-

češ besedam, ki se okolu govore. A dovolite mi nadaljevati povest, in sami bode te sodili, kako Lincoln Dudley o vas misli.“

„Na primer Mabel Vaughanova in gospod Marston,“ rekla sem jaz, „oba sta mlada, zala in umovita; ali mislite, da je to zveza, pri kateri nikakoršna mičnost (romantika), nikakoršna ljubezen obeh delov ne naudaja?“

„To tudi mislim,“ rekel je pogledavši me, kot bi ga bila hudo razžalila. „Gospica Vaughanova je preveč razumna, da bi takega gizdalina ljubila.“

„In vender, verujte mi, vzela ga bode,“ rekla sem jaz.

„Ne drznem se o tem dvoumiti,“ rekel je z odločnim glasom. „Zakaj pa ne? Vse imenitne devojke so si jednake. Živé na ljubo svetu, možé se na ljubo svetu in rajše bi umrle, nego ustavile se občnemu mnenju sveta. Na ljubezen v koči ni več misliti. Drznem se trditi, da ne poznam v Novem Jorku dekleta, ki bi moglo ljubezen do lišpa žrtvovati kakemu vzvišenemu čutu; in gospica Vaughanova je zadnja, o kateri bi mislil, da bi bila izjema od pravila. Poskusila je vse mene novošeg-

nega življenja razen zakonske. Skoro da ne ostane na predzadnji stopinji pred vrhuncem vse sreče.“

„Mabel, to je bil dolg govor, a zapomnila sem si vsako njegovo besedo, kajti povedati sem vam hotela vse. Zagotavljam vam, bila sem vsa razjarjena, slišavši ga reči, da devojke dan danes nimajo prav nič srca. Tudi sem mu svoje prav dobro povedala; lahko trdim, da se je čutil zadetega, čeprav ni ničesa odgovoril, temuč se je le na razžaljivi, kaj lični način krog in krog poklonil ter tako neskrbno odšel, kakor se je le videti moglo. Mabel, kaj mislite vi, ali je Dudleyeva sodba resnična ali ne?“

Razžaljeno srce, ponos in nevolja so se izraževali na Mabelinem obrazu.

„Gospa Vanekarjeva, jaz mislim,“ rekla je neposrednemu odgovoru se ogibaje, „jaz mislim, da je jako neprijetno biti predmet družbinemu pogovoru, in v bodoče moram prositi — — —.“

„O, draga moja!“ segla jej je gospa Vanekarjeva s pomirljivim glasom v besedo, „pač ni bila imenitna, velika družba, bilo je prisotnih kakih šest ali sedem oseb, in omenila sem vas in go-

spoda Marstona kot vzgled mladega para, ki se v vseh ozirih popolnoma skladata.“

„A bil je kaj neprimerno izbran vzgled,“ odgovorila je Mabel. „Jez se nikakor ne zanimam za gospoda Marstona, in želela bi, da bi me prav razumeli.“

„O, draga moja! koliko krika za nič!“ vskliknila je Ludvika. „Mabel, ti pač veš, če nisi še zaročena z Teodorom Marstonom, zaročiš se najbrže te dneve. Boljše se bi v našem mestu ne mogla omožiti.“

„No Ludvika, jaz res ne vem, kaj meniš,“ vskliknila je Mabel, in solze nevolje so jej oči zalile.

Ludvika je odgovorila le s pogledom v gospo Vanekarjevo in z nevernim smehljanjem. Ob enem je dablala ter pred zrcalom skušala nekatere stopinje novega in kaj težavnega plesa. „Vročje prihaja,“ rekla je zevaje, „oditi moram, predno bode še bolj vroče. V četrtek zjutraj lahko prideš po mene, pa rano. Radovedna sem, ali bode Francika Širokoglavka lepo igrala nalogo neveste.“

„Ludvika, počakaj malo,“ rekla je gospa Vanekarjeva, ki je vzemši senčnik in pasico ozirala se po svojih rokovicah. „Viktorija prav nič ne bode vedela, kje sem. Ljubka, vi tedaj nečete, da bi se govorilo o vašej zaroki z gospodom Marstonom?“ rekla je Mabeli na podbradek tolklaje, ko se je zadnja pripognila, da bi na tla padlo rokovico pobrala.

„Ne, nikakor in nikdar!“ rekla je Mabel z njej prav nenavadno ostopstjo.

„Oh, tega ne recite,“ odvrnila je gospa Vanekarjeva prilizljivo, ko se je skozi duri gnjetla. „Recite Henriku, naj dojde k nam, da se o potovanji pogovorimo. Viktorija ga ima sto rečij vprašati.“

„Henrik ne potuje z nami“ rekla je Mabel naglo.

„Ne potuje z nami,“ vskliknila je gospa Vanekarjeva z žalostnim glasom, „kaj to res mislite? Vi me strašite. Medve, jaz in Viktorija svi mislili za gotovo, da z nami potuje. Kako bi se bili toli motili?“

Mabel ni odgovorila; in varana gospa je ponavljaje svojo tožbo, zapustila sobo z besedami:

„Varala sem se; Henrik ne potuje; kaj pač Viktorija poreče?“

Devetnajsto poglavje.

O deklica, preminjaje se v žensko
 Ti nisi imela drugega obraza!
 Ali ko bi podelila svoje belo čelo
 Kot človek človeku,
 Malika senca bila bi
 Po tvojem svitu zginila kot senca

Mabel se je vrnila v napravno sobo; usedla se je na stol pri odprtem oknu, roke nemarno sklenila, oči pa strmo uprla v sinje nebo ter se vsa zamislila.

„Tako, Dudley me ima za popolnem novošegno gospo, za posvetnjakinjo,“ mislila je sama pri sebi. „Kdo razen njega je imel toliko prilike izpoznavati me? Komu razen njega sem toli očitno in odkritosrčno zaupavala svoje misli, svoje nade, svoje težnje? Ali me je mogel toli napačno razumeti? Ali me res ima za hladno, presodno, nizko bitje, katero, kot pravi, zaničuje? Kako krivično! Kako neusmiljeno! Kaj sem jaz temu kriva, da se v svojem krogu novošegnega življenja gibljam? Ali ni le golob“

slučaj moje usode, ki me je sem postavil? Ali naj se moje misli, moji razlogi, moja dejanja merijo le z merilom lehkomišelnih mojih znancev in znanek? Jaz jih nisem izbrala, izbrali so mi jih le drugi; jaz le svojo nalogo igam v krogu, katerega mi je priroda odkazala.“

„In ta krasna oblačila,“ mislila je nestrpno po konci skočivši in slučajno pogledavši drago svilo in še dražje čipke, ki so bile preobile prek obleke prišite, „kaj mi je treba teh ličnih oblačil? Ali so mi kaj mari? Ali niso le gole spremljevalke mi v sedanjem stanu? Ta obraz in ta postava, katera svet lepa imenuje,“ in postala je pred zrcalom, „ali jaz hrepenim po lepoti, razen one lepote, katera me njegovim očem nično dela? On mora vedeti in on dobro ve, da se lahko vsi drugi nad menoj jezé, ne da bi se jaz za to menila, če se le on sam mi smehlja. On govori o žrtvi, in vendar veruje, da bi jaz rajše pustila, da mi srce počí, kot da bi se odpovedala nadi na bliščečo hišno opravo. Oh, katero bila bi pač večja žrtva? On pač ne pozna sile ženske ljubezni. Vedela sem, da druge zaničuje, a

nikdar se mi še sanjalo ni, da bi v mene ne veroval.“

Oh, to je bila res grenka žalost, da jo je vrstil v isto vrsto z lehkomyiselno in nečimerno tolpo, katero je vpričo nje tolikokrat zaničeval in grajal. Ubogo dete! Z vso gorečnostjo plemenitega svojega srca je bila zaupala možu, ki ni vedel, kaj je zaupanje. Igrala se je nepremišljeno z otrovanimi puščicami, a te so odletavale in jo v srce zadevale. Ni čuda, da jo je nenadna rana toli skelela.

A nje plemenito zaupanje še ni bilo popolnem uničeno. Ko je nehal ta prvi boj z razžaljenim srcem, znala je z res žensko iznajdljivo ljubeznijo razžaljenje zakrivati in olepšavati ter razžaljitelja opravičevati.

„Gospa Vanekarjeva črti gospoda Dudleya.“ mislila je, „ter je nesumneno njegove besede po svoje zasukala („own colouring“). Mnogo se glasi toli različno, če se z nova pripoveduje. Vrhu tega je tudi rekla, da je reven. Tega jaz pač nikdar nisem mislila. Reven ne more biti in njegove zmožnosti in darovitosti se bi v vsakem stanu ne dale poplačati. A v primeri gospodu Marstonu je sedanje

njegovo premoženje morebiti manjše.“ In Mabelino srce je postajalo milejše, ko je premišljevala, kako grenko mora pač biti razumnemu možu, če malo svoje premoženje primerja s knežjim bogastvom svojega tekmeca. „Bila sem neprevidna in neskrbna,“ mislila je, „ni čuda, če je zaradi tega užaljen, ker so se celo tujci varali.“ In na to se je Mabel spominjala na one doslej jej nepojasnene slučaje, ko se je bil gospod Dudley pri dohodu gospoda Marstona proč obrnil, ali pa je s skeleče-rezkimi podsmehnicami sodil nečimerni okus in lehkomišljeno vedenje ljubeznjivega in nedolžnega mladeniča.

„V bodoče moram na se bolj paziti,“ rekla je. „Previdna čem biti i zarad sebe i zarad tega, kar ljudje mislijo; in nikdar več ne bode imel razloga, zbog tega se srditi.“

„In mislil je, da sem jaz toli zaslepljena po nadi na bliščečo srečo; kaj je to res toli čudovito? Zaslepilo je to že dosta boljše devojke od mene. Kaj pa mi je toli mari? Kako more reči, da jaz priprostost ljubim in lišp in razkošje črtim? Videl me je le sredi tolpe prilizunov in v velikih dvorinah? Ali si me lahko slika, kaka sem bila v otročji

svojej domovini pri gospe Herbertovi? Ali si lebko misli, s koliko radostjo bi jaz otresla okove tega presiljenega napravljenega življenja ter opravljala e sladke dolžnosti, ki vso prijetnost domačega ognjišča napravljajo? Krivična sem bila sebi in njemu. Kazala sem se njemu z napačnim značajem, in sedaj pričakujem, da naj me za resnično smatra. V bodoče spoznava naj me, kakoršna sem v resnici.“

Po golem umovanji, pri katerem je srce, ne pa razum, razloge podajalo, prišla je bila Mabel na posled do sklopa, po katerem je, kot je mislila, še zmeraj svojej usodi gospodovala. Kazati jej je bilo treba le odkritosrčnost, priprostost in resničnost, prave in poglobitne lastnosti svojega značaja, in ker je poznala Dudleyevo občutno nezaupnost, težavno jej pač ni moglo biti to nezaupnost premagati.

Bodoče potovanje, kot je mislila, ponuja jej zato neprecenljivo priliko. Rečeno je že bilo, s kako ljubeznjivimi in čarobnimi nadami je pričakovala, da bi se mestnemu sužništvu odtegnila, da bi nekaj tednov v priprosti prirodi živela in se družila z možem, ki jej je bil najboljši razlagatelj prirode. A sedaj je to tolikokrat že zgovorjeno potovanje

nenadoma zadobilo novo imenitnost, prav življenski pomen; postalo je prav prekret v nje življenji.

„Treba ni vsega tega lišpa,“ mislila je, ko je ves napotni in nespodobni lišp hlastoma skladala in v stran spravljala. Živčno tresenje nje marljivih prstov se je popolnoma ujemalo z nepotrpnim bitjem mladega srca, ki je hrepenelo po priliki, da bi pokazalo, kako resnično in toplo ljubi. „Na potovanji mi ni treba toli lišpa, to me tolaži. Lahko izpozabim na vse običaje mestnega življenja ter vsaj za nekaj časa živim sebi sami ter sem srečna tako, kakor mi je najljubše.“

Kako pa se je s temi čuti zlagal mož, zbog katerega bi bilo to požrtvovalno mlado srce rado vse žrtvovalo? Ali se je s to radovoljno požrtvovalnostjo ujemala jednaka gorečnost?

Oh, gospa Vanekarjeva, toli kovarna in zlobudrava posvetnjakinja, izrekala je bila nekaj prav osornih resnic. Ta hladni, presodni, sebični Dudley je res zaslužil ime hinavca; — kajti kedo je večji hinavec od onega, ki drugega nareja za strašljivca pa je vendar sam največa šleva! Dvoumil je bil nad Mabelino nesebičnostjo in požrtvovalnostjo, iz-

rekel je očitno, kako malo zaupa devojki, katero je ljubil. Ali je smel zanikati resnico, da je sam bil kriv iste slabosti, katero je drugim očital? A vse to je bilo le pol resnice; kajti še resničnije, hujše in usodopolniše je bilo, da prav nič ni zaupal sebi samemu, maliku, katerega je najbolj ljubil.

Jasnejše nego Mabel je sam videl vse ovire, ki so njižino ženitev ovirale, vendar ni imel njene plemenite gorečnosti, da bi je odpravil ali preskočil. Res nje navade so bile drage, a drage so bile tudi njegove, katerim se je že davno udajal. Vsi njegovi zmerni dohodki zadostovali so prav le njegovim lastnim potrebam; ali se je dalo potem kaj prihraniti? Prav dobro je vedel, da ko bi napeto in možato uporabljal svoje zmožnosti in darovitosti, ko bi le z dušo in telesom z usodo se boril, napravil si bi toli koristen in časten stan, da bi bil gmotno ali denarno popolnem nezavisen. A za to ni imel niti moči niti volje, pred vsem pa ni imel vere, vere na svoje zmožnosti, s katerimi si bi stanovitno dalje pomagal, vere na plemenit smoter in na previdnost božjo, ki dobro presojene in prav uravnane težnje z uspehom venča.

Kaj! opustiti svojeglavna svoja potovanja, odpovedati se vihravim učenostim in umetniškim težnjam, ter se pogrezniti v prah človeškega življenja, napenjati vse svoje sile, da bi si pridobil častno mesto mej prvimi, najbolj odličnimi možmi v deželi! Njegova občutnost se je strašila in umikala pred to mislijo. Ločiti se od olikanih krogov imenitne gospode in odpovedati se prijetnemu miru neoženjenega stanu, da bi se udal odločnosti, potrebam in vsakdanji odgovornosti domačega rodovinskega življenja! Njegovo plemenitniško in napušno bitje je odločno zavračalo tako misel.

„Še malo tednov v okrožji Mabelinega prijetnega smehljanja,“ mislil je, ko je tople ure poletnega dne na naslonjači zasebnega društva posedal in za sinjim dimom svoje smodke nemarno zrl. „K slapovom potovati ž njo, z najlepšo oduševljeno devojko,“ vzdihnil je; kajti Dudley ljubil bi bil Mabel, ko bi v njegovem srci bil prostor za toli nesebične čute. „Dobro — ha, že dobro! Vsak letni čas ima svoje veselje in svoje zahteve. Pri prvi priložnosti morebiti izlet na Sandwichove otoke — podnebje baje je nepresežno.“

Ko bil bi električen tok mej njegovim in Mabelinim srcem, nje zlati gradovi bili bi se kot od strele zadeti razrušili; a take magnetne vezi ni bilo, in sanjarila je dalje.

Še zmeraj se je utapljala v žareče in skeleče razburjene svoje misli, kar je nenadoma nekdo motil nje samoto, nekdo, ki je zadnji čas le redkoma v nje samotno sobo pribajal. Bil je Henrik. Jahanja ves razgret došel je v nje sobo; nekaj stare svobode in prijetnosti je kazalo njegovo priprosto vedenje, kako se je usedel na sestrin naslonjač in si pot z obraza obrisal.

„Kaj toplo je,“ rekla je Mabel.

„Neizmerno vroče,“ odvrnil je Henrik vzemši mahalce, s katerim se je bila gospa Vanekarjeva hladila. „V maji še nisem nikdar doživel tolike vročine. Menim, da ti imaš najhladnejšo sobo v vsej hiši.“

Sledil je premolk. Ko sta se bila razgovorila o vremenu, bila sta brat in sestra, nekdam si toli zaupna, v zadregi, o čem naj bi govorila.

Čez malo trenutkov pa je zopet spregovoril Henrik, opazivši s pretrganimi besedami: „No, imeli bomo v rodovini nov stan.“

Mabel je zarudela ter čutila, da se jej je vse živčevje treslo. Bala se je, da te besede na njo merijo. A o tem se je kmalu upokojila, ko je Henrik z na pol šaljivim, na pol pa razjarjenim glasom nadaljeval: „Da, nič manj nego odvetnika — plesnjevega, zaduhlega odvetnika, — (rusty, fusty I— —). Določeno je vse, da si poglavitne osebe niso le za trohico vprašali. Urad starega Paradoкса je ona kovnica, v katerej naj bi jaz bil za zakonito orodje izkovan,“ in Henrik se je grenko zasmijal.

Mabel je na to poročilo le molčala; kajti zoperno jej je bilo priznati Henriku, da je to novico že od očeta slišala.

Henrik, nesumneno utopljen v razne misli, je sedaj pa sedaj vsklikoval besede srdu in zaničevanja, naposled pa je svoje čute izraževal s sledečimi besedami: „Res lep način! smešna gluma! Ravnati z možem, kot bil bi še otrok. A celo deček, če je le količkaj pogumen, uprl bi se, ko bi na ta način o njem določevali.“

Sedaj je Mabel razumela, da je gospod Vaughan vse uredil, ne da bi bil Henrika količkaj vpra-

šal ali se na njegove želje količkaj oziral; nje bistroumnost je precej spregledala verjetne nasledke tega nepremišljenega koraka. Vedela je, kako nemogoče je bilo, mladeniča na ta način nadzorovati, mladeniča, ki od otročjih let ni nobene sile poznal

Da bi pa načrtu nekako pritegnila, omenila je: „No, Henrik, ti si pač zmeraj ta stan povzdigoval, jaz sem tudi zmeraj mislila, da si bodeš tega izvolil.“

„In ko bi to storil,“ rekel je Henrik zbadljivo. „Ali je to primerni letni čas, da bi se jel s tem suhoparnim naukom pečati? Ali bode ozračje v L. izpodbujalo častihlepno mladega moža? Ne, oče se močno moti, misleč, da se bodem jaz udal voditeljstvu predpotopnega sodnika, ali se pa dvema starima ženskama dal voditi. Ti lahko bivaš pri teti, če ti je po godu, in ves dan pri njej čepiš ter se učiš nogovice plesti, a kar se tiče mene, lahko ti rečem, da moja vobraznost višje leta.“ Izgovorivši sklenil je ustna ter je na blazine položil glavo z odločnostjo, o katerej se ni dalo dvojiti.“

„A Henrik,“ vskliknila je Mabel, „le pomisli, kako bi varal očetove nade. Jaz ne dvojim, da se

je s starim prijateljem na tanko pogovoril.“ Nje vest se je prebujala, ko je govorila. Ali je bila nje naloga, spominjati brata na njegovo dolžnost? Ali očini načrti niso tudi nje zadevali in ali se jim ni sama na enak način upirala?

„No, po takem si lahko diplomatinja,“ rekel je Henrik. „Naročim ti nekaj na starega njegovega prijatelja ter se nadejam, da vse zvesto opraviš. Reci mu, da ozračje v njegovi okolici ne ugaja mojemu zdravju in da bi silno nerad bil v L. pokopan. Ti, mislim, odpotuješ že bodoči teden.“

„Odpotujem?“ vprašala je Mabel v očitni zadregi, „Kam, ali k teti Margeriti?“

„Gotovo, ali ti še niso naznanili prijetne tvoje usode?“

„Ne,“ rekla je Mabel obotavljaje, „vsaj menim — — —“

„Ti se pač ne misliš umakniti, upam?“ rekel je Henrik navzdol potegnivši ustne koticke ter govoreč z glasom šaljivega očitjanja.

Ponižana in nekako težavno je Mabel jecljala besede: „Mislila sem baš o tem času na drugo potovanje ter sklepala, da — da —.“

„Da bi ti zrak v L. ne ugajal,“ rekel je Henrik s poudarkom in pomenljivim smehljanjem. Na to jej je pa ponovil besede, katere je bila trenotek poprej izustila: „Le pomisli, kako bi varala očetove nade.“

„No, to pač nič ne dé, kam jaz potujem,“ rekla je Mabel, ki bi se bila rada opravičila.

A Henrik ni poslušal takega opravičevanja. Nje samovoljnost in upor nasproti očetu sta jo za ta trenotek postavila v jednaki stan z bratom. Norčeval se je s hinavskimi poskusi, da bi prebudila mu otroške občutke, ter jej je čestital, da se je očetovemu sužništvu srečno odtegnila. In na podlogi sorodnostne vezi, katero je njiju obojestranska upornost sklenila, prisvajal si je bratovsko pravico na nje zaupnost vsaj toliko, da jo je vprašal, kateri izlet nameruje in kdo bodo nje sopotniki?

Mabel mu je drobno načrtala potovanje ter je naštevala sopotnike, končavši z imenom Linkolna Dudleya.

Pri zadnjem imenu je Henrik na poltiho izustil: „Oh, poh!“, kar pa je Mabel prav dobro razumela; kajti prav po nagonu je bila že davno opa-

zila, da nekdanje prijateljstvo mej bratom in Dudleyem se je bilo popolnoma izgubilo ter največji nemarnosti umaknilo.

Henrik je bil ustal ter na videz opazoval sliko na steni; a na obličji se je izrazovala grenkost, katere pač nikakor ni mogel predmet na platnu pouzročevati.

„Če ne greš v L.“, rekla je Mabel nezaupno in s skrbno sumnjo, „storil bi pač najbolje, da bi z nami potoval.“

„Jaz?“ vskliknil je Henrik skoro strastno se proti njej obrnivši, „jaz gotovo ne. Jaz bi precej rajše odpotoval v L, ko bi imel le voliti mej L. in to družbo.“ Te besede izrekši zasukal se je na peti ter iz sobe odšel.

Ko je bila Mabel zopet sama, najrajše bila bi znova gradila zlate gradove. A zaman. Prilizujoče podobe so res znova okrog nje skakale, a upala se ni več, da bi jim bila brez premislika sledila. Nekaj jo je zadrževalo. Nikdar je priprosti glas dolžnosti ni klical tako močno in odločno kot takrat. Svečano in ostro, zdelo se jej je, jej šepeta: „Otrok zemeljski, varuj se! tvoja steza se tu dvoji.“

Ti se labko obrneš na desno ali pa na levo, a samo zase ne moreš več voliti. Morebiti pri tvojej izvolitvi gre za mir starega tvojega očeta ter odločuje pogin ali pa poboljšanje tvojega brata. Pazi tedaj in voli prav.“

Te misli so jo preganjale do noči. Ropale so jej prve ure spanja, mešale so se mej naslednje nje sanje, pozdravljale so jo z jutranjim svitom, — a še zmerom jih ni hotela slušati.

Dvajseto poglavje.

Oni, ki imajo redko veselje, poznajo
veselja pravo mero,

Oni, ki največ trpé, cenijo trpljenja
prestanek;

Oni, ki le redkoma uživajo najpripro-
stejše veselje,

Poklekajo največkrat pred Bogom in
Darcin.

Poletje, ljubo, lepodišeče poletje je bilo našlo pot v mesta temačni oddelek, v katerem je Roza bivala. Prišlo ni s polno svetlobo solnčnega svita, s sapicami polnimi sladke vonjave, ali z godbo radostnih tičev pevcev. Tesne temačne hiše zatemnevale

so svetlobo, zagrajale so razgled ter so odstranjevale okrepčajoče sapice in le glasno, neskladno ropotanje in šumenje po ulici je segalo do poslušajočih ušes. Vender je Roza, potrpežljivo sedeč pri odprtem oknu, z živim duhom in hvaležnim srcem videla več prirodnega stvarstva ter je v njem o Bogu čitala več, nego marsikateri bedasti, nemisleči potnik, ki potuje sicer po krasnih zemeljskih pokrajinah, vender ne vidi njih lepote in veličanstva ter ne sliši njih svetih glasov.

Male travne šopke na oglu nasprotnega uhoda je Roza v rasti opazovala, odkar se je bila prva bilka mej zidom in neravnim tlakom iz tal pokazala. Jutranje solnce je je jedno uro ali še dalje obsevalo z radostnimi žarki, popoludanski dež pa je je okrepčeval z rodovitno močo in dan za dnevom je bolni otrok v svojem vrtiliči trgal nove dokaze ljubezni onega, ki nad vsemi čuva. V otesnjeni krog njenega opazovanja prihajala je tudi rana zelenjad, poslej pa poletno sadje; res zapeljivo je bilo vse to razstavljeno in glede na popolnost in bujnost je drugo z drugim tekmovalo. In vsak sledeči pridelek letnega časa izbujal je Rozinemu srcu ljube-

zen in hvaležnost proti onemu, ki vse toli dobrotljivo preskrbuje. Plemenita konja pribajala sta vsako jutro iz veže ter jo pozdravljala. O. oludne ali zvečer vračala sta se redkoma brez hrastove ali vrbove ali brezove veje, ki je nad njiju glavama vihrala. Zadovoljna rudečica na obliči mladega voznika pa je toli očitno kot rumene vijolice, ki so prilično klobuk mu zaljšale, pričala, da je imel opraviti s prijetnišim delom in radostnejšimi prizori, nego jih mesto ponuja.

Majhni travni šopki bili so vse, kar je uboga Roza o zelenih poljanah in bujnih livadah vedela. Zgodnja zelenjad in razno sadje, katero je videla, a le redkoma okušala, ste bili nje jedina izkušnja o bogatosti in blagovitosti vročega poletja; vejice na glavah razgretih in ugnanih konj bili so jej jedini dokaz o sladkem in okrepčavnem pokoji, ki se v senci zelenega gozda nahaja.

A bilo je že nekaj, da je vedela, da se nekje onostran mesta polje širi kot se onostran tega sveta širijo nebesa njenih nad. Živa vobraznost se je lahko sončila v veselji pozemeljskih poljan, kot

je hrepeneča duša hrepenela po slavi, miru in končnem pokoji onega sveta.

Kot je videla tik uboda travo rasti, tako je v sladkih sanjah pohajala po zelenih poljanah ter se usedala poleg šumljajočih potokov. Ko je opazovala zapeljivo razstavo v leseni prodajalnici zelenjadarja, okušala je z nekim notranjim čutilom drage sadove, katerih imena je komaj poznala. Ko je mehka sapica gibala vejice na konjskih glavah, dozdevalo se jej je, da sluša mile vzdihljeje poletnega vetra, ki skozi oboke neskončnega gozda piha. Da bi njeno radost venčal, odkrival se je rudečelični smehljajoči voznik ter je ves vesel rumene vijolice s klobuka snemal ter razveseljenemu in osuplemu otroku v naročje metal; takrat Cerera sama z vsemi svojimi zakladi ni bila bogatejše od Roze obložena.

A kljubu dragim darom poletje ni podelilo zdrave rudečice licem med e deklice, niti novih močij njenim udom. Dolga zima jo je zapirala v zaduhlo sobo ter jo še bolj oslabila; pusti vetrovi prve spomladi so bili prihruli do sedeža nje slabotnega življenja in sledeča hipna vročina je še bolj vzela

moči njenemu medlemu in hirajočemu životu. Radostno, veselo, nadepolno kot zmeraj iskale so mirne sinje oči stvari, katerih ni bilo, ki pa bodo kmalu; zrle so mirno v globoko bodočnost, ki ni bila, kot se je videlo, toli oddaljena, ampak bila je že blizu nje. Kot božjepotnik po dolgem potovanji naposled pride k ozidju obljubljenega mesta ter le čaka jutranjega svita, kateri ga bode skozi vrata izpustil, tako stala je deklica pred nebeškimi vrati, čakajoč jutranje zarje, ki jo bode v nebesa vodila.

Udova Hopova se giblje po mali prodajalnici in razstavlja razno blago po stari prav tlačanski navadi; nje vedenje izdaja otrplo, nepremenjeno nemarnost nasproti bolečini in prevari. Sedaj pa sedaj žalostne njene oči bistro pogledujejo bolnega otroka ter izrazujejo vso materino skrb in boleost. Ko se v stran obrne ali si da opraviti s kakim hišnim delom, priča globok vzdihljaj ali pa le na pol zatrt jok, da ubogemu srcu še ni usahnila moč prenašati trpljenje.

Tudi spomin na nekdanjo srečo še ni popolnoma izginil. Mlačna poletna sapa, pogled Rozinih rumenih vijolic, dobro jej znana njih vonjava, —

vse to jej je oživljalo spomin na minole dneve. Prizdigne vrč z razbitim ročajem ter duha prijetno dišeče cvetlice v njem, oživi se jej podoba rojstnega kraja iz otročjih let — zelena trata pred hišnimi vrati, stare kamenite stopnice, katere so otročje nožice uglajale, grmi in rumene vijolice, ki so je na obeh straneh lepšale, in nežne tašice, ki so onikrat tam gnjezdile in pevala. Slišala je sestre in brate pri njih igrab, mater v hišo hoditi, očeta pa zunaj govoriti in celo glas Rozinega očeta šepetal jej je v ušesa. Naj bode žalostno spominjati se veselih dni, ki so za zmeraj izginili, a če je to res, bila je prijetna žalost, kajti zopet in zopet se priklanja nje skrbipolna glava h kmetškemu šopku, čita na njem spomine svoje mladosti ter se proč obrača, da jih dalje razmišlja.

„Oh, Roza!“ vskliknila je, ko so nje misli, ki so bile nekaj časa po minulosti krožile, znova jo dovedle v hudo istinost žalostne sedanjosti, „oh, Roza! kako bi rada, da bi ti mogla ven na staro kmetijo in naj bilo bi tudi le za teden dni. Strijca tvojega bi močno veselilo, ko bi prišla, in goli pogled priproste kmetije ti bi močno ugajal.“ Ko je

revna mati domislila se, da je nemogoče izvršiti to željo, vzdihnila je globoko.

Roza je tudi vzdihnila; — a vzdihnila je le milo, tiho, tako da se je komaj slišalo. Če je ubogi otrok imel kako željo na svetu, bila je ta, da bi staro kmetijo obiskala.

Isto veselo jutro, ki je srčno obupnost blage vdove in brezupnost Rozinega posvetnega brepenjenja gledalo, pripravljala se je novojorška imenitna gospa k slavnosti, ki je imela biti krasna in vesela in toli nova, da je radovednost vsakega povabljenca mikala. Bil je dan, kateri se je Francika Širokoglavka s polkovnikom poročila. Po poroki so imeli svatje nekaj kilometrov tja gori po Hudsonu se peljati do pristave ženinove ter tam pod milim nebom veselico obhajati. Lepe livade obširnega posestva so pripravili in okrasili tako, kakor se pod neugodnim in nestanovitnim ameriškim podnebjem to le redkokrat zgodi. Vse je tedaj zavisalo od vremena. Ko bi si tudi lahko kupili jasno sonce in mehko ozračje, ne mogel bi bil lepši dan pozdraviti radostnih src mnogobrojnih povabljenecv. Kodravec in hišine so od ranega jutra neprestano

delali, pomladanski klobuki, katerih izborna cvetje in cvetličje se je bilo doslej skrbno skrivalo, poznali in razcvetli so se iz raznih klobučnic, bogata svilnata oblačila sa šumela in vršela, kot bi mej seboj tekmovala, in kočijaži z belimi rokovicami so sedeč na širokih, znova loščenih vozovih, ponosno ogledovali svoje prelepe kočije ter se zaničljivo ozirali po kočijah svojih sosedov.

In sedaj so te krasne kočije, kot njih lastitelji olepšane z najponosnišim lišpom, drketale druga za drugo po različnih ulicah v različne strani ter so se naposled divile tja po široki cesti, ki je iz mesta držala; odpeljale so vso krasoto, vse bogatstvo in vso izborno družbo velikega mesta.

„Mabel, kaj pač je z Donaldom?“ vskliknila je gospa Lercyeva z največjo nestrpnostjo, v tem je nenadoma pretrgala lično rokovico, ker je bila razdražena gospa jo presilno potegnila.

„Misliti si ne morem,“ rekla je Mabel, ki je sicer kazala zunanjo mirnost, vendar se v srci ni jezila manj od svoje sestre; ozrla se je na uro nad pečjo ter potem skrbno pogledovala tja doli po ulici.

„Prepozni bodeve,“ rekla je Ludvika z očita-
jočim glasom, „vsi so se že mimo peljali. Škoda,
da se nisem sama odpeljala. Donald vsakikrat za-
muja.“

Mabel ni odgovorila, ampak je dalje gledala
skozi okno, ne malo razsrjena zbog sebičnih tožeb
sestrin h.

Ko je bila Mabel sestro obiskala v gostilni,
zapazil je bil nenadoma kočijaž neko nerednost na
vozu. V redu ni bilo jedno kolo odprte nove kočije
(barouche), katero jej je bil oče za vezilo podaril.
Donald je izrekel, da ni mogoče se odpeljati, dokler
ni kolo popravljeno. Zato se je smel odpeljati, a
zagotovil je, da se boče k večemu pol ure
mudil.

Ta čas je bil že davno minul, a še zmerom
se ni povrnil. Gospe Leroyeve otročja in svojeglavna
nestrpnost se je množila od trenutka do trenutka;
tako je Mabel razen lastnega srda imela še prena-
šati nevoljo in brezozirno očitiranje sebične Ludvike.
V toli imenitnem slučaju ne imela bi bila le za tre-
notek odpustiti Donaldu, ki je toli nezanesljiv. Za-
kaj pa mu ni vsaj rekla, naj mesto poškodovanega

voza pripelje zaprto kočijo? To bil bi lahko zametil v polovici časa, katerega ga sedaj čakate. Bilo bi pač bolje peljati se v onem starem vozu, nego se ne peljati. Prav je že, da je Mabel to tako neumno uravnala, a hudo je, da tudi ona sama po toliki neumnosti trpi. Na to je Lidiji vsa razsrjena zaklicala, naj jej nove rokovice prinese, Murraya pa je siloma pahnila v stran, ker jej je bil na rogljiček plajšča s čipkami slučajno stopil. Vsa obupna se je vrgla na naslonjač ter se je kot trmast otrok nekaj minut gnevala in kujala.

„Slušaj!“ vskliknila je naposled, „ali to ni glas gospoda Earla? Da, gotovo, njegov glas je. Hotel je priti po mladega Rosberga, a van Rosberg je že odšel. Za druga izvoljen, odpeljal se je rano z drugimi svati.“ Naslednji trenotek je izginila nje slabka postava skozi duri, ki so v prehod držale. Mabel je preslišala nje zadnje besede, da bode po takem najbrže prazen jeden sedež v gospod Earlovim vozu. „Kolika sreča, ko bi to bilo.“

Trenotek poslej prikazal se je strežnik v durih napravne sobe ter je Mabeli naznanil, da gospa Leroyeva se je z gospodom Earlom v Riversido od-

peljala in da se nadeja, gospica Mabel Vaughanova jo bode še o pravem času mej potom dohitela.

Kolikor primerno je tudi bilo to vedenje značaju gospe Leroyeve, vendar sta ta sebičnost in nesesterska nesramnost močno jej užalili srce. „Sedaj se nikakor ne morem tja popeljati,“ mislila si je; Ludvika je prav dobro vedela, da se nikakor ne popeljem, če bi me tako popustila.“ Ker ni dalje voza pričakovala, odložila je mirno klobuk ter se je usedla, da bi svojo prevaro premišljevala.

Da si sama ni vedela, pričakovala je to svečanost z zanimanjem, katerega še pri nobeni podobni priliki ni bila čutila. Ne, ker sta ženin in nevesta izmej najimenitniše gospode; ne, ker bode zbrana vsa gospoda, da bi ja primerno počastila; tudi ne, ker bi se jej ponujala nova prilika pridabljanja ljubimce in nad drugimi zmagovati. Taki razlogi in take misli niso pomnoževale njenih nad, zato jih tudi prevara ni lahko neprijetniše storila. Jedinna nje misel je bila: „Dudley je bratič ženinov. Dudley bode gotovo tam. V njegovi prisotnosti čitala bodem svojo slavno zmago in ž njegovim pohvalnim smehljanjem pridobim jedino to, česar toli želim.“

Morebiti se je tudi nje duša, če se prav tega ni zavedala, skrivoma ozirala po njem, da bi ž njegovimi pogledi, njegovim glasom, njegovim smehljanjem zaklela duhove nepokoja in dvouma, ki so zadnje kratke dneve neprestano jej notranji mir kralili. Morebiti je zaupavala njegovi magnetični moči, da bi utolažila notranjega svaritelja, pogodila se z lastno vestjo in s seboj samo se pomirila in spravila.

Kako hudo je po takem bilo izgubiti to priliko, jedino, katere se je nadejala, predno bi odpovala; kajti dobro je vedela, da je Dudley sklenil spremljati poročenca v Albany, kjer so ja druge svečanosti pričakovale, in pozdraviti potovalce pri njih dohodu v rečeno mesto, v katerem se bodo prvokrat ustavili.

Katere nade je tudi stavila na to dolgo pričakovano priliko, sedaj videla jih je hipoma vse uničene; in zares čutila se je osamljeno in razžaljeno. Zjokala se bi bila, ko bi ne bilo sestrih otrok prisotnih. Zaradi dečkov je Mabel morila svojo žalost, dečka sama pa sta jej tudi izraževala sočutje, ki je nje občutno bitje ginilo in umirilo.

„Tetka! kaj se je mati brez vas odpeljala?“
vskliknil je Alik; „to je pač zelo grdo!“ Murray
pa je bil zlezal na stol, gledal skozi okno ter vsak
trenotek živo, pa kot se je pokazalo, napačno po-
ročal, da za njo kočija prihaja.

„Murray, nič ne de, no se pa ne popeljem,“
rekla je Mabel, ko je bila že ura skoro minula,
„prepozno je.“

„Oh, tu je zares,“ zakričal je Murray, „vi-
dim Donalda se pripeljati! Oh, kako krasna od-
prta kočija! Alik, prepričan, da brat takrat resnico
poroča, tekel je k oknu ter potrdil radostno nazna-
nilo, zlagavši se o Murrayevi pohvali lepe kočije.

„Kaj se zares nikakor ne popeljete?“ vpra-
šal je s prevaranim glasom opazivši, da je Mabel
za njim stala, čmrno in brez namena na ulico zrla
ter se ni ganila, da bi klobuk znova pokrila.

„Ne, Alik.“

Deček je pobesil glavo, kot bi se mu bil
ustavil lasten priljubljen načrt. Murray pa se je
nenadoma zmisllil nekaj novega ter je brzo vsklik-
nil: „Tetka, potem se pa popeljimo na sprehod!“
Oh, vzemi me za malo časa s seboj v novi kočiji!“

„Prav rada,“ rekla je Mabel nemarno. „Poprosi Lidijo za klobuk in ti Alik teci po svojega.“ In vesele se radosti Murrayeve silila se je sama postati radostna ter je rekla: „Popeljemo se na sprehod ter se čemo sami mej seboj dobro imeti.“

Aliku se je obličje kar bliščelo, ko se je Mabel, kot je bila podoba, obečala neko odškodovanje za svatovščino in prisedši k vozu sta vsaj dečka bila kaj dobre volje.

Donald, precej razumivši nasledke dolge zamude, pripovedoval je dolgočasno povest o nje uzroku. Mabel je komaj poslušala njegove besede ter le malo marala za neznatne podrobnosti, iz katerih so, kot je mislila, toli nesrečne posledice izvirale; molče je poslušala njegovo opravičevanje ter mu rekla, naj požene; izvolila si je pot prav v nasprotno mer, ki je v Riversido držala.

Le malo so se peljali tja doli po Široki ulici kar je Mabel zmislila se na nekaj novega, ter ukazala kočijažu, naj obrne in pelje domov. Alik jo je bistro pogledoval, Murray pa se je zajokal, a nje smebljanje ja je kmalu umirilo. „Dragi moj, le za trenotek,“ rekla je Murrayu z dobrikajočim glasom,

„saj ne pojdem z voza, le s Cecilijo čem govoriti. Donald, pozvoni no,“ rekla je Mabel, ko so pred očino hišo se ustavili. Precej je došel sluga doli postopnicah, da bi zvedel nje ukaze. Zaklicala mu je na začudenje poslušalcev: „Cecilija naj mi prinese škotsko ogrinjalo in veliko blazino, — Robert, ne, dve blazini, nadaljevala je, ko je sluga odhajal, da bi nje naročila izvršil.“

Cecilija je smehljaje se prinesla zahtevane reči ter je v kočijo spravila.

„Kaj se bomo vso noč vozili?“ vprašal je Murray nekoliko vznemirjen, Alikov obraz pa je bil kot cela knjiga vprašanj.

A Mabel ni odgovorila ter se je le smehljala.

„Obrni tu noter,“ rekla je Donaldu, ko so bili do ozke ulice došli.

„Oh! jaz vem, jaz vem!“ zakričal je navadno mirni Alik, ko je zapazil pot, ki je k udovi Hopovi držala. „Tetka, vi hočete Rozo s seboj vzeti.“

Mabel mu je prikimala. Murray je na sedeži kar gori in doli odskakoval ter je radosti z rokami ploskal. Alik je ves zamišljen in začuden teti v

obličje zrl. Mabel je skoro izpozabila zadnjo grenko prevaro, misleč, koliko veselja bode napravila.

Kdo bi slikal začudenje, veselje, radost v hiši vdove, ko so ponosni konji se ustavili pred vrati, ko so naznanili namen svojega dohoda in ko so nadrobno premišljene priprave za ugodnost male bolnice neverjetno na popolnem gotovo postavile. Solze tile so prek lic srečnega hvaležnega otroka; malo-besedna mati pa je toli zelo izpozabila navadno svojo hladnost, da je roko Mabeli na ramo položivši vskliknila: „Bog naj vas blagoslovi! Roza je pram toliko hrepenela iti malo ven na kmete! Oh, pri srci jej bode, kot bila bi v raji!“

Malo trenutkov pozneje se je Roza, sedeč na blazinah in z Mabelinim ogrinjalom krog naročja, peljala v lahkem razkošnem vozu tja doli po Široki ulici. Nje ozki blede obraz in tenki suhi život sta bila v najočitnišem nasprotju veliki lepoti in polni milobi Mabeli, ki se je naprej pripognila, da bi blazino pri nogah zopet uredila ter prijazno povprašala, ali jo drdranje voza kaj zdeluje. Roza se je ozirala po ulici gori in doli ter je z jednim pogledom videla in razumela sto in sto zanimivih stvari.

Od nasprotne strani sta jo opazovala Alik in Murray ter jo sedaj na to, sedaj na ono opozarjala. Njiju živahna lica so pričala, kako prisrčno sta se nje radosti veselila.

A mesto in šum po njem je Roza razmerno dobro poznala; ta vožnja je res pomnožila nje vednosti in skušnje, a popolnem novega jej vender nič ni ponudila. Sedaj so se približevali bateriji; ko je skozi oboke visokih brstov zagledala temnosinje morje v zatonu, bela jadra v solčnih žarkih se blesteča in zelene otoke onostran vode, gledala je vsa začudena, nje mala postava se je, tako se je vsaj zdelo, povečevala in iztegala, nje prsi so se napele, sklenila je nežni roki ter je vskliknila z dolgim vsklikom začudenja in spoštovanja. Mabel in dečka so z nemim veseljem gledali zamaknenega otroka, ki je v krasno to panoramo morja, zemlje in nebes utopljen, z obrazom in kretanjem izražoval radost, katere bi besede ne bile nikdar izrazile.

Z odprtimi ustni in debelimi očmi je opazovala razgled, kot bi se vsa druga čutila jej bila v vidilo stopila; navadna mirnost se jej povrne šele, ko so nekatere hiše čarobni izgled zapirale. Ko

je voz za trenotek se ustavil pri brodu, da bi pričakal ladijo, katera jih je imela na nasprotni breg prepeljati, obrnil se je otrok polagoma, pogledal v Mabeline sočutne oči, globoko zasopel in s smehljanjem svete radosti stegnil se je po roko svoje prijateljice ter jo je s hvaležno naudušenostjo stiskal. Še vedno je molčala, kot bi se bala razdreti čar, ki jo je preseval. A potršno, ako tudi tresoč se, je pričakovala trenotka, v katerem se nje očem krasni čarobni prizor znova prikaže.

Naslednji trenotek bili so že na ladiji sredi prezornega morja v zatonu. Tu nič ni zaviralo razgleda ter nič ni motilo skladnosti lepe pokrajine; tu je oko lahko krožilo na vse strani ter segalo do oddaljenega obzora.

Glavico je bolna deklica imela malo naprej sklonjeno in mila sapica je igrala z lasmi ob modrožilastih sencih, lica pa jej je bojala tanka rudečica, katero sta jej bili radost in razdraženost izbudili. Videla se je, kot bila bi upeljana v novo stvarstvo in kot bi se novo življenje po njej prelivalo. Kot bi bil pozemeljski prebivalec zašel v nadzemeljske kroge ter bi z močno bijočim srcem stal

na pragu višjega žitja in bitja, tako je ta trpeči otrok, izstopivši iz temote, samote in odločnosti, v katere jo je bilo življenje doslej zakrivalo, veselil se, iztegoval se in se nauduševal, kot bi bil stal pred božjim obličjem.

Nje tovariši so čutili jednake občutke. Mabeli je srce radosti bilo, ko je gledala žareče Rozine oči, zamakneni nje obraz. Tudi Alik je izpozabil na navadno zanimanje za ladije v luki ter je le sledil nje radovednim očem, ki so sedaj v sinjo visočino neba gledale, sedaj gibanje kipečih valov opazovale, sedaj pa z radostnim pokojem v bujno zelene bregove zrle. Celo Murray se je časih v vozu stisnil k nje nogam, oziral se ob njej navzgor ter je radost na obrazu jej čitajoč vsklikoval: „Roza kaj ne, to se ti dopada?“ Roza mu je vsakokrat odgovarjala s toli pomenljivimi smehljaji, da je mali poprašatelj njih pomen razumel ter se ž njimi zadovoljeval.

Tudi niso bili to jedini prijatelji, ki so se današnjega nje veselja udeleževali. Komaj so bili dospeli v ulice in ceste sosednjega mesta, pozdravljalo je Rozina ušesa poznano drdranje. Ker je pribajalo

od nasprotne strani, ugledala je dobro jej znana konja, katera je bila pozdravila v jutro, ko sta iz veže izhajala. Nikdar se medni gumbi lepe oprave v popoldanskem solnci niso toli bliščali nego takrat, nikdar se voz ni videl tako črnomodr, nikdar se mladi voznik ni toli čudil, nikdar ni kazal toli žareče rudečice nego sedaj, ko je majhno bolno sosedinjo zagledal in izpoznal. Z bistrimi očmi je precej pregledal vso kočijo, živa konja, njiju svetlo opravo, krasni voz, radostne potovalce v njem in Rozo sredi njih. To je bilo preveč njegovemu mirnemu srcu. Mimo peljaje smijal se je, pokal je z dolgim bičem, odkril se je, zavihtil klobuk trikrat krog glave ter je potem kaj nežno poljubil svojo roko v znamenje, da jej iz srca čestita.

Ta radostni pozdrav je prav primerno razveselil tudi srca mali družbi v kočiji. Dečka sta kar veselosti odskakovala, ko sta ga videla. Roza, kateri je ta neznatni slučaj veselje močno pomnožil, stegnila se je iz voza ter mu je v zmagoslavnem veselji z roko migala.

„Voznik te pozna! ozira se za teboj! veseli se, da se pelješ na sprehod!“ klicala sta Alik in

Muray v isti sapi; in celo Mabel se je morala nrohote še jedenkrat ozreti na poštenjaka, ki je toli očitno svoje sočutje z Rozino radostjo izraževal.

Res to je bil imeniten dan za Rozo, — jedini svečani dan (gala day) v nje življenji. A podoba je bila, da se razen prirode tudi človeško srce tega veseli in ga občuti. Celo Donald, ponosni zali Donald na sedalu jej je `kazal neko sočutno ljubkost, vozil polagoma prek trdega tlaka ter se je ogibal vsakega slabega mesta na cesti, koti bi jej hotel vse nepotrebno sovanje in odskakovanje prihraniti.

Sedaj so polagoma zapuščali mesto ter se peljali tja ven v odprto pokrajino. Zelena polja in smijoči vrtovi so jih srečavali pri vsakem ovinku široke ceste; visoki brsti so prekrivali cesto ter jo s senco okrepčavali, tiči so frflali po vejah in cvetoči grmi so s prijetno vonjavo srce razveseljevali. Tu pa tam v presledkih so stale čedne holandske kmetske hiše, katerih vsaka je Rozo na prvo domačijo nje matere spominjala. Če so pa prilično dospeli na malo višino, pregledovale so nje oči obširne poljane valujočih se travnikov, zelenih sadnih

vrto in solnčnih reber, ki pokrajino Long-Islandsko posebno značijo, v veliki daljavi pa so še lahko razločevale sinje vodovje širokega morja.

Pogled kmetjskih hiš, goved, ki so se mirno pasla ali pa v senci ležala, in nebrojnih drugih predmetov, s katerimi se je bila Roza iz raznih popisov nekaj seznanila, nauduševal jo je močno; in s priprostimi besedami je prav neprisiljeno bolna deklica izrazovala svojo veliko radost. Globoko v srce pa je bila Mabel ginjena, ko je otrok na priprosti način pripovedoval že tolikrat ponavljano povest o srečnem življenji svoje matere na stari kmetiji, o kateri so nje v mestu odgojeni otroci vedno sanjarili.

„Roza, tja moraš iti!“ vskliknila je Mabel vsa goreča, ko je otroka srčno in le malo zakrito hrepenenje opazila. „Jedenkrat te dni moraš z materjo tja iti obiskat blagi stari kraj.“

Roza je odgovorila le majaje glavo z obrazom odpovedanja; Mabel tudi ni dalje v njo silila, kajti dospeli so bili na precej visok hribček, kamor stajih bila konja le počasi pripeljala. Na tej višini pozdravil jih je najprijetnejši in najobširniši raz-

gled; pri tem je Roza kar molčala; strmenje svečanega strahu se je širilo po nje medlem, ozkem obrazu, ki pa je pri vsem tem brezštevilne stvari naznanjal. Kdo bi povedal, koliko je videla, kar je telesnim očem zakrito, koliko je slišala, kar se le dušnim ušesom reka.

Alik in Murray sta pri tej priliki bila toli srečna kot Roza. Kot ta uživala sta tudi dečka ne- navadno veselje ter je različno izraževala: jeden z živahnimi opombami in vprašanji, drugi pa s smi- janjem in nebrzdano radostjo otročjih let. Tu pa tam ob senčnih krajih ceste ali pa na mestih s po- sebno lepim razgledom postajala sta konja za nekaj minut; dečka sta lahko šla z voza, da sta se v te- kanji mej seboj skušala ali sta pa ob cesti nabirala poljske cvetlice, s katerimi sta, igraje se, blago teto in srečno malo tovaršico obsipala.

Časi so Mabeline misli pohajale k veseli sve- čanosti v Riversidi. Neki neznatni čut zavisti jo bode v srce, ko je mislila o srečni, ondi zbrani družbi in nehoté se je vpraševala: „Ali mene pogrešajo v zbrani množici?“ A pogled na Rozino zamakneno obličje in radostni klici živih dečkov so jej precej

pregnali ves kes ter jo umirili z mislijo: „Ti tu bi gotovo ne mogli brez mene prebiti.“

A čas je samosilnik. Dasi je Mabel bila doma pustila uro, vendar jih je polagoma zahajajoče solnce opozarjalo na konec dneva. Kljubu nebrojnih presledkov in prestankov so vendar obvozi i nad polovico oboka, katerega so si bili za ta popoldanski izlet določili; sedaj so se že peljali proti domu. Alik in Murray sta bila vsled nenavadnega gibanja nekaj ugnana; miren tih čut veselja je bil prevzel vso majhno družbo ter je izključeval vsakateri pogovor in vsakateri glasni izraz radosti. Cesta ob zavojih zatona je sem ter tja držala tik brega, ob katerem so se neznatni valovi z milim šumljanjem lomili; vsa priroda je bila v onem pokoji, ki konec prijetnega poletnega dne znači. Navzad na blazine naslonjena, glavo mehko oprto na Mabelino ramo, ležala je Roza ter opazovala svetle zračne oblake, ki so se polagoma v večje oblake močnejših boj zbirali ter nad zahodnim obzorjem playali. Tako prijeten in miren je bil prizor, tako tih in brezgiben je bil otrok, katerega je čudo stvarstva znova očalo, da je Mabel mislila in se nadejala, da je za-

spal; in motiti ga ni hotela z najmanjšo besedico. Ko pa je nenadni zavoj ceste jim ponudil popoln razgled čez mesto, vzdignila je Roza glavico; kot bi bila hkratu iz prijetnih sanj prebujena, zrla je dolgo in vsa zavzeta po velikanski množici nebrojnih hiš, v katerih je bilo nje mlado življenje doslej zaprto.

Mabel je uganila nje misli. „Novi Jork je le uborno mesto v primeri s svetom na kmetih, kaj ne Roza?“ vprašala je.

Roza se je smehljala ter z glavo majala.

„Nekaj lepega sem izmislila za te,“ nadaljevala je Mabel. „Prepričana sem, da se ti bode dopadalo. Roza, tvoja mati in ti morata iti ven na staro kmetijo ter tam ostati, dokler se ti ne okrepaš in ne ozdraviš. Tam lahko vidiš mnogo gozdov in njiv in poljskih cvetic ter lahko vsak večer opazuješ solnce zahajati. Pot ni dolga,“ pristavila je živahno; in tembolj se je zanimala za predlog, zapujoč radost in nado, ki sta Rozino obličje obhajali; „potovali bodeta le jeden dan. Jaz hočem pe-skrbeti, da vaju ničesa ne stane; Ivan pa bode ostal.“

doma ter gledal na hišo in prodajalnico. Še ta večer se bodeva z materjo pogovorili.“

Rudečica radosti je oblila Rozino obličje, ko jej je Mabel to ugodnost nasvetovala; a nagloma se je umaknila bolesti in skrbi, ko je bolnica zadnji del načrta zaslišala. Solze so jej solzile oči in brzo je položila roko na Mabelino ramo ter je žareče nade, da bi sreča, morebiti celo zdravje mladi bolnici se povrnili, zavrnila z besedami: „Draga gospica Mabel! vi ste pač premilostivi, a prosim vas, ne govorite o tem z mojo materjo: jaz ne morem stran, — jaz res ne morem stran!“

„Zakaj pa ne, Roza? Kaj se ne čutiš dovolj močno za pot? Ali bi ne potovala, ko bi mati bila s tem zadovoljna.“

„Da, — ne, — prosim, ne recite jej ničesa o tem. Res dosti rajše ostanem v Novem Jorku.“

Mabel se je čutila v zadregi in prevarano; misliti si ni mogla razloga, zbog čegar se otrok odpoveduje toli velikemu veselju.

„Gospica Mabel“, pristavila je Roza po kratkem obotavljanji, ko je videla, da Mabel še zmeraj pojasnila pričakuje; „vi pač ne bodete verovali,

da me v mestu nekdo potrebuje, mene ubogega bolnega dekliča, ki je vse žive dni svojim le skrb in žalost napravljaj.

A jaz bi ne bila srečna, ko bi odpotovala ter morala tu pustiti ljubega mi Ivana. Gospica Mabel, Ivan je morebiti prav surov dečko, a meni nasproti ni nikdar surov. Lidija sicer pravi, da se je privadil grdim besedam, a meni nasproti rabi le dobre besede. Pravijo mi, da ljubi slabo tovaršijo, a jaz dobro vem, da svojo majhno Rožo ljubi. Ivan je budil vso noč, da mi je glavo močil in hladil; nosil me je po ves dan v naročji; pogrešal bi me v mali moji sobici. Hudobni dečki žvižgali bi krog ogle in ne bilo bi tam tenkega glasa, ki bi mu rekal: Oh, Ivan! ostani pri Roži!“

Nedolžna, blaga Roža! Mislila nikakor ni, da je vsaka beseda nje priprostega opravičevanja kot ostra puščica Mabel v srce zadela. Videla ni, kako je nenadno kesanje vesti obraz jej oblilo s temno rudečico, da je oči pobesila ter roki krčevito sklepalala. Roža je mislila, da je prijateljico razžalila ter je nadaljevala z mi'o prosečim glasom: „Jaz sem v resnici kaj nehvaležna, in vi ste toli dobri; jaz tega

pač nisem vredna; pa vi vsaj niste name razsrjeni?" In roko položivši na Mabelino ramo ter jo z debelimi očmi bistro pogledavši pristavila je z ganljivim glasom: „Oh, draga gospica Mabel! ali vi imate brata? ali ga vi ne ljubite, kot jaz ljubim Ivana?“

Pogled, vprašanje sta bila Mabelinemu srcu huda izkušnja. Prestrašila se je nje bistrh očij ter je skusila ujim se ogniti, da je Roza k sebi pritisnivši obraz si zakrila v nje ogrinjalo. Roza je mislila, da jo je Mabel razumela, in umirila se je.

Sedaj so se poslovili od sinjega vodovja v zatonu, od zelenih otokov in od neba, žarečega se od rudečkastega svita zahajajočega solnca, ter se zopet peljali po mestnih ulicah, ki so bile polne vozov in motečih se glasov. Marsikatero oko jim je sledilo z ljubečim in hvaležnim zanimanjem, ko so došli po ozki ulici tja, kjer je v skromnih durih udova Hopova svojega otroka pričakovala. Vsa soseska jo je pogrešala, pezvedela je bila, kaj da počenja, ter se veselila nje veselja. Mati jih smehljaje pozdravi. Stara žena onostran ulice prikobaca k durim ter komaj veruje lastnim očem; natakne si naočnice, da bi se prepričala, da je prav videla.

Majhni gluhonemi deček se naslanja na hišno steno ter se čudi in strmi. Ker mora Donald brzdati nemirna konja, prikazal se je iz nasprotne veže veseli mladi voznik, hitel je k vozu, Rozo vzel mehko v naročje, nesel jo v hišo ter jo posadil v nje naslonjač. Roza se ozre skozi okno, posmehlja se Mabeli in dečkoma, ki jej tudi prijazno prismehljavajo, in voz brzo oddrda.

Marsikateri plemenit konj se je ta dan vrnil v mesto, razgret, prašen in uspehan, a koliko njih imenitnih vlasteljev je izvršilo toliko delo krščanske ljubezni? Gotovo je, da v poznejših letih in sredi drugih prizorov spomin ni se spominjal v letopisih Novojožških krasotic nobene svečanosti, katere priprosto veselje bilo bi toli srečno in katere stanovitne posledice bile bi toli svete, nego je bila svečanost, ki je bila mali Rozi Hopovi jedini bliščeči dan tostran nebes.

Enoindvajseto poglavje.

Obdala se je

S pogumnostjo, vero in blago stano-
vitnostjo,

Te so nje naprsnik.

„No, mislim, povedala sem ti vse, kar koli je bilo znamenitega in kar je vredno povedati. Bilo je prelepo! Za vse na svetu ne hotela bi, da bi se ne bila udeležila.“ Tako je vsklikala nesramna Ludvika. Izpozabivši nesestersko vedenje, je po stari navadi Mabeli kaj prisiljeno in s čreznavadnim manjem z glavo pripovedovala vse podrobnosti svatovščine, katere so se jej najzanimivejše dozdevale. Te podrobnosti so večinoma obsegale razne poklone, katere je Ludvika pri tej priliki sprejemala, razno pozornost, ki jo je na mnogih krajih izbujala, občudovanje in zavist, katero je nje ženski plaščiček izbujal in čudoviti način, po katerem je Francika Širokoglavka pajčolan nosila in kako se je pri svatovščini vedla. Pri tem je lahko misliti, da se je Mabel le malo časa za stvar zanimala, posebe, ko je Ludvika naznanila, da ima sestri sto in sto izrazov milovanja od mnogobrojnih znancev poročati,

da se jih pa z najmanjšo besedo več ne spominja ter jej vsaj ne more natančno povedati, kdo je po njej vpraševal, kdo ne. „A za milost božjo! saj nisem došla sem, da bi o svatovščini govorila,“ zaklicala je Ludvika. „Toliko utrujena kot sem, in toliko misliti kot imam, moram se še ongaviti s to zoperno Lidijo! Misli si, da mi je pred malo minutami naznanila, da ni nameravala ostati v službi pri meni, ko je bil zadnji mesec minul, in da je mislila, da sem poskrbela za drugo deklico, ki bi me na potovanji spremljala.“

„Ali ti ni bila odpovedala?“ vprašala je Mabel vsa začudena.

„O, da; pravi, da mi je večkrat rekla, da ne more toli daleč stran; verujem tudi, da mi je to rekla, a jaz tega nikdar nisem verovala. Posli preté vedno na ta način, da se imenitne delajo. Pravi, sestra jej močno boleha, mati jo trebuje itd.“

„To je popolnem res,“ odvrnila je Mabel resnobno. „Roza pač ne bode več dolgo živela. Jaz se ne čudim, da je Lidija neče zapustiti.“

„Roza!“ vskliknila je Ludvika zaničljivo. „Ti izgovarjaš nje ime toli zaupno, kot bi ti bila dobra

znanka! Slišala sem, da si jo včeraj peljala na sprehod. Moja dečka še neprestano kramljata o tem. Razumeti ne morem, kako moreš kaj toli smešnega početi.“

Mabel je molčala. Izkušnja jo je učila, da je brezuspešno prepirati se z Ludviko.

„Otrok,“ pristavila je Ludvika z razdraženim glasom, kot bi jej bila Roza nalašč kaj žalega storila, „otrok je umiral, odkar je Lidija pri meni. Če hoče res umreti, Lidija ga pač ne bode pri življenji ohranila. In kak razloček je, ali je tu ali pa kje drugje v deželi?“

Mabel se je prestrašila brezsrčnosti sestrine ter je odgovorila: „Ludvika, kaj velik razloček je, menila bi jaz.“

Gospa Leroyeva je postajala zmerom slabejše volje, videvši, kako malo se sestra ž njo sklada, ter se je s podvojeno silovitostjo izraževala. Ona ne veruje na bolezen otroka; to je le hinavstvo. Lidija je najnehvaležniša mej vsemi ljudmi in Mabel je dovolj neumna, da se dá beraški tej sleparski rodovini za nos voditi. Nikakor ne razume, kako malo mara za dečka, katera, kot pravi, toli ljubi. Uboga

otroka sta vajena Lidije; kako bi jima se dopadalo zapustiti dom in vrhu tega v družbi s popolno tujo žensko potovati?

Ta razlog zadostoval je Mabeli; le trenotek se ni plemenita gospica obotavljala, ampak precej jej je zaklicala: „Ludvika, vzemi Cecilijo. Meni je ni treba; jaz si lebko brez strežnice pomagam. Cecilija je kaj dobra deklica ter pozna dečka.“

Gospa Leroyeva je stopila k oknu, da bi svojo zadovoljnost s tem predlogom zakrila. In vendar je v to točko merila vsa nje diplomacija; kajti kolikor dobro bi Cecilija tudi pri dečkih nadomestovala Lidijo, vrhu tega bila je toli spretna deklica (hišina in opletavka — „lady's-maid and hair-dresser“), da je mati že davno jo želela v svoji službi.

Ker ni hotela očitno priznati sestrine ljubavi, tožila je še dalje nezmerno, rekoč, da Ceciliji pač primanjkuje vseh lastnostij, da bi Lidijo popolnem nadomestovala; naposled pa je še pristavila s poniznim glasom: „Če Lidija res hoče jo zapustiti in ne bi mogla dobiti boljše, kar o tej zadnji uri pač ni zelo verjetno, skusila bode s Cecilijo, vsekakor

pa bi jo veselilo, da bi ta došla za nekaj časa v gostilno ter jej pomagala v kovčege spravljati.“

Ni še minula ura, odkar se je bila gospa Leroyeva vrnila domov, že je došel sel po Cecilijo ter jo prosil, naj nemudoma pojde v gostilno. Tako je Mabel brez vseh okoliščin izgubila svojo najspretnejšo služkinjo ter je morala sama vse za pot pripravljati.

Bil je večer in Mabel je sama bila v tihi svoji sobi. Nje srce se je močno vznemirjalo. Zato si je sebi sami čestitala, da ni bilo pri njej hišine, v pričo katere bi se morala zelo siliti in samo sebe zatajevati — in spravljala je sedaj z nemarnostjo, sedaj pa z mrlično razdraženostjo svoje stvari za jutranje potovanje.

Razna oblačila so ležala razgrnena na postelji. Zravnala je kaj skrbno lepo oblačilo, kot bi je bila za kovčeg namenila. Potem pa je bila izpozabila, kar je bila hotela, ter je je položila v stran. Sedaj je brzo odpirala in zapirala predalčnike in omarice; potem je k oknu stopivši glavo naslonila na roko ter zrla v polno luno. Zapeljivec, akopram ni na njeni strani stal, urival se je v nje misli. A koli-

korkrat se je nje srce ljubeznjivo udajalo njegovim zadnjim pregovarjajočim besedam, postavila se je mej njo in njegovo izdajalsko sliko podoba nje dobrega angelja, bolna pobožna Roza; nje mile, bistre oči, zdelo se je Mabeli, so jej sledile z očitajočimi pogledi, nje ročice so se bojazljivo, vender goreče proseč sklepale in nje tihi otroški glas jej je ne-
 prestano v ušesa šepetal priproste besede: „Gospica Mabel, ali imate vi tudi brata in ali ga tudi ljubite, kot jaz ljubim Ivana?“

Nje srce jej je rekalo, da ga ni toliko ljubila; in čutila se je ponižano zbog nasprotja mej svojim trepetajočim omahljivim duhom in neomahljivo blagosrčnostjo bolnega otroka. Pritiskala je vroče čelo k mrzlemu steklu. Premišljuje veselje jutranjega dne, skušala je zavrtniti vsako misel, ki jej je srčni mir spodjedala. A vest se je bila prebudi'la ter se ni tako lahko dala utolažiti. Tako se je nje srce borilo z nasprotujočimi si čuti in potrebne priprave za potovanje so bile popolnem izpozabljene.

Prav ta trenotek so se doli na ulici zaslišali brzi koraki; ko so se približali, zaslišali so se tudi razni glasovi. Mabel je sapa zadržavala in poslušala,

kajti izpoznala je bila dobro jej znani glas Henrika, ki je v vratih stoje, baje se poslavljal od nekega prijatelja.

„Kaj vsa rodovina zapusti mesto! Hiša se bode zaklenila! Oho!“ vskliknil je tujec odgovorivši Henrikovemu naznanilu, čegar besed pa Mabel ni slišala. „In vi, Vaughan, kaj pa bode z vami? Kam vi namerujete to poletje? Kako pa bi bilo, ko bi jaz bil vam vodnik (cicerone)?“ nadaljeval je mož s tihim, vendar prilizljivim glasom, „jaz potujem z vami, kamor vi hočete.“

„To vi pač lahko pravite“, odvrnil je Henrik z glasom grenkega podsmeha. „Mene bode vzel hudič, kot vi prav dobro veste, a jaz sem porok temu, da mi bodete vi 'družbo delali.“ In nesrečni mladenič je spremljal to obupno izpoved z glasnim neveselim smehom, tudi tovariš se je glasno in silovito zakrobotal, potem je polagoma korakal tja doli po ulicab, Henrik pa je brzo vrata zaprl.

Kolikor grenke so tudi bile Henrikove besede obupnosti, še grenkejši je bil njegov sramotljivi smeh. Pretresel je Mabeli vse živčevje. Zdelo se jej je, da k pogrebu zvoni vsem nadam in da ima

zapečatiti preteči mu pogin. In vendar je bil tako nepopisno žalosten, tako srce razdirajoč, — rekal je povest brezuspešnih bojov, praznega kesa in končne obupnosti. Bil je kot krik zavrženega angelja, ki, sebe zasramujoč, samega se zasmehuje.

Usmiljenje vsega srca se je Mabeli prebudilo. — „Ubogi brat! Ubogi Henrik!“ vskliknila je v duhu. „Kaj res ni blazega angelja, ki bi ga še rešil?“

Poslušala je težke umerjene korake, ko je poslovivši se od hudobnega tovariša, počasi po stopnicah prihajal. Za trenotek postal je pri nje durih. Mislila je, da če ustopiti, ter se od nje posloviti, kajti vedel je, da nameruje rano v jutro odpotovati. A ustopil ni, — šel je mimo in druge stopnice navzgor v svojo sobo, katero je za seboj zaprl.

„Tako ga ne morem zapustiti“, mislila si je Mabel ter ga pred seboj osamelega, uničenega gledala. Vsa presunjena hipne srčne ljubezni sklenila je poiskati ga, ljubeznjivo ž njim govoriti ter mu svojo neprestano ljubezen zagotoviti.

Bala se je potrkati na duri, da ne bi je h kratu odpravil in brzo se poslovil. Zato je duri tihoma odprla ter nenadoma pred njim stala. Nemiren je

hodil po sobi gori in doli; zdel se jej je skoro nevoljen, da ga je tako prebratila, kot bi bil sumil, da je d šla poizvedovat najskrivnejše njegove misli. Zapovedljivo obrnil se je k njej, kot bi jo hotel vprašati, po kaj je prišla.

„Henrik“, rekla je in ustna so jej se tresla napenjanja, da bi z navadnim glasom govorila, „odpotovati nisem mogla, da ne bi se od tebe poslovila.“ Oprijela se je ljubko njegove roke ter ga je nekaj stopinj pri njegovem sprehodu po sobi spremljala.

Z obrazom trdovratno od nje obrnenim odgovoril jej je prav kratko: „Ali jutri zjutraj odpotuješ?“

„Da, in bala sem se, da bi ti še ležal in bi me ne videl odpotovati. Henrik, ali ne, pisal mi bodeš?“

„Saj ne bodem vedel, kje si“, odvrnil je prav kratko.

„Pisati ti čem in povedati, kam naj napotuješ list.“

Še vedno ni obljubil.

„Razen tebe nimam nikoga, ki bi mi pisal. Oče bode odšel in jaz, to veš Henrik, sem se zmeraj

na te zanašala“, pristavila je z glasom, ki naj bi mu pokazal, koliko zeló pri srci jej je list od njega. „Pah!“ vskliknil je naglo zganivši z roko, tako da jo je izpustila. „Jaz ti nič ne bom vedel povedati; ti se bodeš tam dosta bolje kratkočasila.“

„Kje pa bodeš?“ vprašala je bojazljivo.

„Jaz? Tega ne vem. Sklenil še nisem ničesa.“

Težavno jej je bilo, nadaljevati stvar, ker je toli kratko in suhoparno odgovarjal. Stopila je k oknu ter je ven gledala; potem je stopila k pisalni mizi ter je ogledovala dragotine na njej, vedno se na-dejaje, Henrik bode začel pogovor o predmetu, za katerega bi se oba zanimala; a trdovratno je molčal. Rada se bi bila mu približala, objela ga krog vratu ter prosila zaupanja, ponovljene ljubezni, a k temu je njakakor ni osrčeval. „Pozno je že, mislim“, rekla je naposled videvši, da je iznenaden, če ne celó nevoljen, da se toli časa mudi. „Zato ostani zdrav, Henrik! in približavši se mu položila je roko na njegovo ramo.“

Zganil se je, kot bi mu nje dotik bolečine narejal. Pogledala ga je resno, bistro v obraz. Njegov obraz se je zmezil; in v neki čutniški zadregi se

je kazalo vse njegovo bitje, ko je nalašč ogibaje se pogledati jo v oči, pripognil se, poljubil ljo ter jej rekel srečno pot.

Z brzimi in tresočimi stopinjami hitela je Mabel v svojo sobo, spustila se na nizek stol nasproti prazenemu kovčegu ter se zajokala. Poiskala je bila brata, da bi preveč razdražane čute umirila in svojo vest utolažila, a s kratkim in nezadovoljenim pohodom ni dosegla nobenega namena, ne tega ne onega.

Našla ga je bila v obupnosti — čitala mu je v obrazu duševno muko, pod katero se je zvijal; — posrečilo se jej ni bilo podreti zagraje mej svojim in njegovim srcem; in s skoro popolnoma tlačanskim „zdrav ostani!“ obrnila se je bila proč od njega reve in nadloge.

Ali naj ga tako zapusti, zapuščenega od sestre in od boljše samoosebe?

Globoki in skoro krčeviti vzdihljeji njeni so pričali, da je bil boj nasprotujočih si čutov došel do vrhunca; in nekaj minut se je jokala, kot se jočejo otroci, ne da bi količkaj skušali sebe premagovati. Ko so se utekle te bolestne solze ter je nekaj časa posedela in notranjo vojsko čutila, steg-

nila je vsa raztresena roko ter notranji krv kovčega odprla. To storivši zagledala je v kotu majhen zavitek s svojim naslovom, katerega je bila dobro jej znana roka gospe Herbertove napisala. Tja je bil položen, ko je učilnico zapustila, ter je bil vsled Cecilijine nemarnosti doslej neopažen ostal. Skoro je verovala, da hranuje nasvet in navod blage prijateljice, katera jej je vedno in v vsaki zadregi na pomoč prihitela. Zato je brzo pretrgala zavitek ter v njem našla kaj malo ročno sveto pismo. Bila je vsa ginjena skazane jej ljubezni in pomenljivega darila. Spoštljivo je odprla knjigo pri prvem listu sv. Janeza, kjer je košček papirja tičal. Nje oko je precej zagledalo besede, ki so bile jasno zaznamenovane, kot bi imele nje pozornost nase obračati: „Ljubi otroci, ne ljubimo se le z besedo, niti le z jezikom, temuč ljubimo se v dejanji in v resnici.“

S spoštovanjem je Mabel naudajala sveta zapoved, ki je bila z božjo veljavo utrjena. Deklica je pripognila glavo prek kovčega ter je z odprtim svetim pismom v roci pokleknila.

Sedaj se je znova oživel oni že davno izpozabljeni prizor iz nje mladosti, ko jej je gospa Her-

bertova prvokrat ta imenitni nauk poudarjala in priporočala. Kako živo se je sedaj spominjala zadnjega večera šolskega življenja. Takrat jo je bila zvesta učiteljica opominjala, naj se varuje hudobnega sovražnika, čegar prisotnost v svojem srci je bila toli ponosno tajila, onega sovražnega samoljubja, ki najsvetejše čute izpodkoplje in zapeljano dušo podjarmi.

Dalje se ni mogla več samo sebe varati. Kljubu vsem svojim velikim prilikam, kljubu njenemu ponosu in vsemu zaupanju na samo sebe, kljubu vsej svojej toli poudarjani ljubezni do Henrika čutila je, da so jo tehtali ter prelehko našli, da jo je v plemenitosti presegel bolni otrok da ni ljubila, kot je Roza ljubila.

Potrta, ponižana, polna hrepenenja, da bi bila na poti dolžnosti razsvetljena, privzdignila je glavo ter je zopet odprla knjigo razodenja; takrat so pa nje oči zadele na besede: „Kajti če nas srce obsodi, Bog je večji od srca in ve vse stvari.“

Kot bi se nenadoma in prvokrat v svojem življenju zavedela nevidne prisotnosti Onega, ki vsa srca vidi, ki vse želje pozna, nehala je boriti se s

seboj samo; in oziraje se po pomoči, po katerej je toli goreče hrepenela, izlila je svojo dušo v molitvi. Oblika, držanje in besede goreče pobožnosti so bile, dasi nenavadne, vsaj ne nove deklici, ki je bila iz pobožne rodovine ter je bila po versko odgojena. A doslej še nikdar ni v vsej ponižnosti pokornega otroka pred božjim srdom žrtvovala resnično žrtvo skromnega potrtega srca; še nikdar doslej se mu ni približavala z duhom žrtvovanja same sebe, ki vsklika: „Tvoja volja, ne moja naj se zgodi.“

In z molitvijo dobila je moč. Oborožena je bila s krščanskim sklepom in okrepčana s krščanskim upanjem; vzdignila se je s trdnim sklepom zlegu naravnost se ustaviti, z upanjem, da bode greh naposled zmagala. Ni bil le nje lastni greh, katerega je hotela pobijati, kajti v tej uri združevanja z najvišjim bitjem posvetila se je sveti stvari ter svečano obljubo storila. Ne samo z besedo in jezikom, temuč v dejanji in resnici hoče po sesterski ljubiti in za blagost nesrečnega brata skrbeti. Z gaslom „dolžnost“ in z zastavo „ljubezen“ bode se srčno postavila na stran Henriku ter mu bode z božjim blagoslovom angelj, ki bi ga rešil.

Naložila si ni s slepo gorečnostjo, niti nepremišljeno, da bi ta nebeški poklic izpolnila. Popolnem je premislila in razumela žrtvo, katero od nje zahteva. Dolžnosti in Bogu se žrtvuje, vedela je dobro, da mora malika svojega mladega srca s prestola pahniti, da se mora sebična ljubezen umakniti popolnem nesebični ljubezni, človeška ljubezen božji ljubezni. Ko bilo bi drugače, potem ne bi bila toli dolgo nema nasproti klicu, ki jo je v službo Gospodovo klical.

Varana od zgovornega razuma, podjarmljena od premočnega veleuma in prostovoljna jetnica v verigah, katere prilizovanje tako dobro zna kovati, hodila je nekaj časa po cvetočih livadah, dospela je vrhunec častihlepnosti in se je sončila v sanjah bodoče blaženosti. A prišel je čas, ko so bile priproste besede otroškega jezika izbudile glas spečevesti. Vojena od roke majhnega otroka, povrnila se je bila k zvesti svariteljici svoje mladosti ter je sklenila, da v bodoče bo slušala nje svarila, da bode ravnala se po načelih blagovitega darila ter ponižno hodila po stezi, ki v večno življenje drži; hrepenela je le po časti, da bi izvršila delo, katero jej

je bilo naloženo, ter se veselila nad, ki neumrjčnost obetajo.

O tej uri naudušenosti, o tem času duševne zmage dozdevala se jej naloga ni težavna. Naloženo si dolžnost olajševala jej je že ljubezen, ki najhujše težave v življenji slajša in delavcu polovico njegovega bremena odjemlje; kajti oni trenotek, ko je sebe samo zatajuje postala čuvarica svojemu bratu, povrnila se je njenemu srcu v polnem toku ona goreča in srčna sesterska ljubezen, katero je bila dolejš le sila neke druge strasti zatirala. Na ta način se je hotela žrtvovati le Henriku, ker jo je dolžnost k temu klicala; tudi se je z ozirom na vse ginoče spomine iz nje otročjih in naslednjih deviških let upiralo nje srce, da bi ga zapustila.

Ko je sedaj šla prek sobe, da bi sklep izvršila, kazalo je nje obličje ono radostno mirnost, ki jo vzvišen namen oživlja ter sveta naloga naudušuje. Nje vedenje ni izrazovalo več ne obotavljanja niti negotovosti; nje roke, ki so se bile pred jedno uro nedoločnosti tresle, izvrševale so sedaj naglo in dobro, kar so imele storiti.

Ludviki je brzo pisala listič ter jej naznani, da se je premislila in da se potovanja ne udeleži. Navedela jej pa ni drugega razloga nego golo resnico, da se je zadnji trenotek prepričala, da mora doma ostati. Prosila je sestro, naj jej pogostoma piše, pozdravila je srčno dečka in nadejala se je, da bode Cecilija zvesto nadomestovala Lidijo. Ludvika jo bode v tuji družbi pač malo pogrešala; to bila bi, mimo grede rečeno, pak lahko opustila ker se gospa Leroyeva v veliki družbi skoro nič ni menila za rodovinske vezi.

Bilo je skoro pol noči, ko se je Cecilija vrnila iz gostilne, če prav še ni bila vsega za potovanje pripravila. Čudila se je, da je bil Mabelin kovčeg še prazen in da so bila vsa oblačila zopet na navadnem mestu spravljena.

„Cecilija, jaz ne potujem,“ rekla je Mabel prav mirno čudeči se hišini. „Vzemi jutri ta listek ter ga izroči sestri, ko jo na parniku najdeš. Robert poskrbi za tvojo pratež. Veš, le dobro pazi na dečka.“ In odpustila jo je z ukazom, naj le precej gre spat, ker bode morala jutri rano ustati.

Ko je bila junaški sklep svojega duha na ta način z dejanjem uresničila, čutila še le je utrujenost, ki razdraženosti navadno sledi. S prijetnim čutom, da se je mučne sumnje iznebila, in s ponižnim zaupanjem na oblast onega, ki jej je bil moč podelil, udala se je radostna pokoju, po katerem utrujeno telo hrepeni; zaspala je naglo in spala tako sladko in mirno, kot že ni mnogo tednov spala.

Dveindvajseto poglavje.

V nje globokem otožnem očesu
 Življenja bliščeča barva dalje ne biva,
 In ljubezen sama, nje najsladkejši svit,
 Je zapustila za seboj noč brez zvezd.
 Noč? Oh, ne! Je le rana zora —
 Dolge, temne, brezupne ure so minule;
 In vera, dneva zarja na višini,
 Se blišči skozi nje v nebesa obrneno oko.

Ko bi se navdušenost, s katero se navadno vzvišen sklep stori, lahko ohranila za čas njegovega izvrševanja, boril bi se boj skoro brez napenjanja in zmaga bila bi kaj lahka. A kdo ni sam skusil, kako radi se povrneti slabost in nezaupnost, prav

prirodni posledici nenavadnega napenjanja telesnih in duševnih sil? Takrat res se učimo, kako malo smemo zaupati lastnim slabotnim silam, če nas pomoč in voditeljstvo iz nebes ne podpira in ne okrepuje.

Tako se je godilo Mabeli. V jutro po izmišljeni zmagi črez sebe samo izbudila se je z bolestinim čutom omahlosti in obupnosti; težavno jej je bilo ustati in se napraviti, še težavniše pa, v minolost mirno se ozirati, v bodočnost pa radostno gledati. Popolnem je izkusila nepričakovano resnico, da s krčevitim napenjanjem duša ne doseza vzvišenih višin samo sebe zatajujoče kreposti, temuč le z neprestanim in stanovitnim bojem in s ponižnim zaupanjem na Onega, katerega obljuba zagotavlja: „Jaz te nikdar ne popustim in nikdar ne zapustim.“

Na srečo je pri rokah imela malo sveto pismo z blagrujočimi besedami srčnosti in miru. Ko se je bila ž njim posvetovala in z molitvijo Bogu priporočila, čutila se je nekako pripravljeno pečati se z dogodki novega dne. V prehodu k obedilnici naletela je Roberta, ki jej je o odhodu potujoče družbe pripovedoval. Vsi, kot je pravil, bili so jako veseli

razen Alika in Murraya, ki sta se, prevarana, da je tetka izostala, močno jokala.

Mabeli je srce nekoliko upadalo, ko je mislila na žalost ljubeznjivih otrok in da jo bode še bolj pogrešal nekdo, ki se opoludne družbi pridruži; iskal jo morebiti bode in osupel, da je doma ostala, bode razloge napačno pojasnoval ter Ludviko zaman naganjal, da bi mu skrivnost zadovoljno razložila. Upadajoče srce jej se je precej oživilo pri očitnem veselji, katero je iznenadeni oče kazal, ko je, stopivši v sobo za zajutrek, približavala se mizi, ob kateri je sedel. Videl je bil, da se je Robert z vozom vrnil ter je mislil, da je že davno na potu v Albany. Z očitno radostjo poslušal jo je zagotavljanje, da se je bila odločila potovanje popolnem opustiti, akopram se je bila prejšnji dan od njega poslovila.

Ker je mislil, da se je z Ludoviko razprla ali pa se ni z določenimi naredbami potujoče družbe ujemala, povpraševal je ni po razlogih nje na videz nestanovitnega vedenja. Izrekal se je le prav zadovoljnega s tem izidom in dosta določniše nego navadno: „Draga moja, to me veseli, to me močno

veseli. Že začetkom nisem odobral, da bi s toli veliko družbo potovala. No, nadejam se, sedaj te pač nič ne zavira, da teto Margerito obišeš.“

Bil je res toli zelo vesel, da je po zajutreku ustanši, da bi odšel, položil svojo roko kaj ljubeznjivo in slovesno jej na glavo. Ker je navadno bil zelo hladen, imenovalo bi se to skoro lahko ljubkovanje, ali vsaj izrazovalo je veliko blagougodje.

Kolikor mil je bil dotik, vendar je Mabeli izvabil solze v oči in utis v nje srci se je ohranil še več dni. Očin blagoslov je obdaroval nje žrtvo.

Tako lahko se niso dali določiti misli in čuti Henrika, ko je trenotek pozneje ustopil.

„Vidiš, da nisem odpotovala,“ rekla je Mabel, skusivši šaliti se, ko je bil ustopil in pri nje pogledu osupel.

„To pač vidim,“ rekel je, ter se mizi približavši z medlimi očmi usedel.

„Me ženske, kot veš, imamo blago predpravo, da lahko sklepe menjavamo,“ pristavila je z istim glasom.

„Res, to bi pač mislil. Ti si se baje tako lahko obrnila kot vetrenica. Ni minulo še mnogo ur, ko sem te videl vso v perji in perotah, da bi odplavala.“

„Moje perje se je povесilo in moje perote se niso hotele vzdigniti, ko sem poskusila.“

„Ali se ne počutiš dobro?“ vprašal je brzo ter jo skrbno in bistro v obraz pogledal.

„O da, počutim se prav dobro, a sklenila sem ostati doma ter oćetu in tebi čaj in kavo kuhati. Pokusi no, ali je dovolj sladka,“ nadaljevala je ponudivši mu kozarec hlapeće kave iz Moke, katero mu je bila sama pripravila.

Vzel je kozarec s tresočo roko, mrzličasto je rožljaj z žličico, dal je noter še nekaj koscev sladorja, potem jih je skrbno zopet z žličico ven pobiral. Nato je vzel kos mesa ter je par minut hlastno jedel; naposled je nož in vilice odloživši, stol nazaj sunil ter segel po časnik, ki je bil poleg njega na tla padel.

Mabel ni vedela, ali je sumil ali ne, da je zaradi njega potovanje opustila. A bolešno jo je zbodla očitna nevolja, katero sta mu nje prisotnost in nje-

postrežnost pouzročili. Njegova želja, da bi ga ne opazovala, bila je toli očitna, da je stopila k oknu ter tam kanarčka pitala; in ko je Henrik hipoma in nestrpno po konci skočil ter odšel, drznila se ni vprašati ga ali pa mu slediti. Dobro je vedela, da bode trebalo časa in potrpežljivosti, predno zopet pridobi nekdanji upliv na brata, in da se ne da niti opazovati niti izpraševati.

Tako ta dan ni bilo nobenega izjemka od pravila. Po stari navadi odšel je po zajutreku z doma ter jej nikakor ni omenil, kaj da nameruje in kedaj da se povrne.

Hudo je bilo videti ga oditi, kako nič ni maral za nje znova prebujeno ljubezen, nje skrb, nje molitev za njegov blagor; hudo je bilo izročenej biti misli, da je brez najmanjšega haska toliko zanj žrtvovala. Ko bi bila ta žrtva zahtevala dejansko delo, neprestano opravilo glavi in rokam, bila bi najbrže lahka devojki Mabelinega krepkega značaja. Pa golo trpljenje, potrpežljivo čakanje, brezupno upanje — kolikor junaške kreposti so to tudi — vse to kaj malo mika odločnega duha ter zahteva največe zatajevanje sebe samega.

Ni bilo tedaj čuda, da jej je srce upadalo, ko je nemarno po sobah pobajala; ni bilo čuda, da so nje misli potovale k potnikom, katere spremljati je bila namerovala; ni bilo čuda, da se ni mogla upirati kesu, niti solza zadušiti, ko je spomin na še slajšo nado jej srce pretresal.

A Mabel ni bila že po rodu niti slabotna, niti obupna. Negotovost in sumnja sta res bili nje sile nekoliko oslabili; in ker je omahovala mej dvema mislima, izdajalo je nje mahavo vedenje nedoločnost nje duha.

Ko pa je bila pravo pot jedenkrat poravnala ter jo vestno nastopila, kazal je nje značaj neko krepost, stanovitnost in spoštovanje sebe same, ki so s pomočjo krščanskega nauka obetale, da bode, naj velja kar koli, zvesto in vestno do konca po njej hodila. „Izvolila sem,“ mislila je, ko se je samo sebe osrčevala ter se otresala grenkih in malosrčnih sanjarij, ki so se bile polagoma nje duha polastile. „Če me Dudley v resnici ljubi, lahko mi zaupa; če ne — a nečem misliti, da je to mogoče — pa dobro ve, kako sem se veselila potovanja. Veroval bode, da me ni mali uzrok tu zadržal.“

Vrnivši se lahko prepriča o resnici. V tem času pa nečem srčnosti izgubavati ter brezhasno tožiti.*

Da bi se popolnem umirila, ravnala se je po dobro jej znanem navodu gospe Herbertove ter se pečala z raznimi opravili; najprej je jela, akoprarnarada, odgovarjati na mnogobrojne liste raznih součenk. Napenjala se je na vso moč, da bi veselostno pisala; res mlade prijateljice niso v nje poročilib nahajale ničesa, kar bilo bi pričalo o razmerah, v katerih so bila pisana. Le gospa Herbertova, ki je vse čitati smela, je precej opazila, da so se nekdamtoli naudušeni popisi mestnega življenja popolnem umaknili srčnim in ginljivim spominom na nje šolske dneve; potem je slutila, da Mabeli ne veseli več mestno življenje in da zopet hrepeni po priprostih veselicah otročjih let in kmetskega življenja.

Večkrat je tudi Mabel skušala, da bi tej izkušeni prijateljici zahvalila se za ravnokar najdeno dragoceno darilo. Rada se bi bila izrekla, kako srčno hvaležna jej je za vso nje ljubezen in za vse dobre svete; rada bila bi nje srce razveselila z zagotovilom, da nauki, v mladosti od nje vsprejeti, imajo jo voditi v deviških letih. A vsakrat ustrašila

se je težav, katere bi jej tak list pouzročeval; in naposled je odložila pero vsa obupana, da bi sebi sami zadostila. Hvaliti se ni smela s sklepi, katerih še ni bila z dejanji potrdila. Bala se je izdati skrivnost svojega nemira in svoje nesreče, tudi ni smela razodeti slabostij Henrikovih, ko je odgovarjala gospe Herbertovi, ki se je z raznimi vprašanji srčno za njegovo blagostanje zanimala. Zato je to težavno dolžnost za trenotek popolnem odložila.

Ob dveh se je gospod Vaughan vrnil domov, da bi o tej rani uri obedoval, kot je bil po leti navajen. Henrika ni bilo. Mabel, očetu nasproti sedeč, ustrašila se je izvenredno skrbnega in zmočenega njegovega obraza. Molčal je bolj nego navadno, ter je le jedenkrat mej obedom za hip otre-sel se raztresenosti in še takrat jej prav na kratko opomnil: „Draga moja, prav osamela si. To je tebi pač zelo neprijetno. Nadejam se, da v malo dneh odpotujemo.“

Mabel je odgovorila, da je pripravljena oditi ali pa ostati, kot se mu najboljše zdi. In dalje nista o tem govorila. Ko pa je bil hlastoma odjedel, ustal je, da bi se v kupčijsko pisarno vrnil.

Vreme je bilo zapeljivo, Henrika ni bilo bližnje ure pričakovati in zato se je Mabel ponudila očetu, da bi ga nekoliko pota spremljala.

Ves raztresen jej je privolil ter je nepotržno hodil po prehodu gori in doli, dokler se ni bila za sprehod napravila. Dolgo je le molčal ter bil toli v se zamišljen, da je Mabel že skozi več ulic šla poleg njega in vendar ni besedice izpregovoril. S strahom je tudi zapazila, da se je njegova postava še bolj sključila in da se hode ves trese. Zapustila ga je na oglu ulice, ki je k bivališču vdove Hopove držala. Ko je tja šla, da bi o Rozi kaj poizvedela, žalovala je močno, da se je oče toli postaral in toli oslabel, ko je vendar še pred kratkim bil dovolj krepak; zato se je sedaj tembolj veselila ter bila tembolj zadovoljna s seboj samo, da ni premo nasprotno njegovim željam ravnala.

Roza se je močno zaveselila, ko jo je zagledala; tudi Lidija, ki je v prodajalnici ravno kupca odpravljala, radovala se je toliko, da je komaj napravila priproste račune, katere jej je nje opravilo nakladalo. Od nepozabljivega sprehoda v kočiji ni bila več pri Rozi, akopram ji je marsikatero du-

broto izkazala. Hvaležni bili so jej za vse, najbolj pa za oni sprehod.

„Od onega časa je bolj vesela in bolj zdrava,“ vskliknila je mati s solznimi očmi, „in tako srečna.“

„Gospica Mabel,“ zaklicala je razvneta Lidija, „to je bilo krasno; kako vender ste se na to zmislili? Napol jo je ozdravilo! in ona ljuba dečka — bila sta toli vesela, kot bi se še nikdar ne bila vozila, in vse zbog Roze. No vite jo, gospica Mabel, kako je sedaj vesela.“

Videla se je res spremenjena. V malem obrazku se je izrazovalo nekaj, česar Mabel prej še nikdar ni bila opazila.

Izraževalo je neko notranjo radost in zamaknenost, neko predčute bodečega velečastva.

„Gospica Mabel,“ rekla je Roza s tenkim mirnim glasom, ko je bila mati odšla ter se Lidija v prodajalnico vrnila, „bolje se pač ne počutim; a obhajajo me ves dan toli lepe misli in vso noč toli lepe sanje. Vem, da ne bode m več dolgo živel, a ločitve se nikakor ne strašim. Oh, gospica Mabel, če je božja zemlja toli krasna, kako krasna so pač nebesa!“

„Zemlja je pri vsem tem le dolina solza, kaj na Roza?“ rekla je Mabel vzdihnivši.

Po Mabelinem glasu je otroka uho izpoznalo razpoloženje nje duše; in polna srčne skrbi obrnivši se k njej rekla je: „Kaj vi imenujete zemljo solzno dolino? Kaj ste vi tudi utrujena božjepotnica? Kaj je vaša pot mračna? Jaz sem mislila, da vaša pot je zmeraj svetla kot jasno solnce.“

„Oh Roza!“ rekla je Mabel pogledavši v sliko, po katerej je Roza vedno prilike posnemala, „jaz prav nič ne vidim svoje poti, in gost črn oblak plava mi nad glavo.“

Mabel ni bila premislila učinka te izpovedi, katere bi manj priprosti in manj nedolžni deklici, nego je Roza bila, nikdar ne bila storila. Ta izpoved je precej postala sočutja vez, katera se je do slej pogrešala mej njo in trpečim otrokom. Hipoma jo je Roza prijela za roko, pritisnila jo k ustnom ter je goreče vskliknila: „Gospica Mabel, Bog vam če pokazati pot, razsvetlil bode vašo stezo, kot je mojo razsvetlil.“

Otroka svečano in proroško zagotavljenje, da jo bode Bog vodil, napolnovalo je s spoštljivostjo

dušo, ki je po srčnosti in kreposti hrepenela. Mabel ni mogla odgovoriti, vendar solze so jej oči zalile. Roza pa je nadaljevala: „Bili so, gospica Mabel, dolgi dnevi in dolge noči, ko sem na mali postelji v velikih bolečinah ležala, ter se mučila z mislimi, koliko žalosti da provzročujem, koliko revni da smo in pred vsem, kaj bode z Ivanom. Takrat nisem mogla Boga zmerom videti. Razumeti nisem mogla, kako bi iz gole ljubezni pošiljal toli skrbij. Skušala sem upati in verovati, a razumeti le nisem mogla. A sedaj vse natanko vidim,“ pristavila je, in svetel lesk je obdajal nje blede obraz, oči so pa izgubile prejšnjo otrpnjenost ter so mirno opazovale bližno in vidno veselje. „Bolečine so izginile. Bojim se ne ničesa, tudi za Ivana ne. Slika mi je obetala resnico; — skoro je prišel konec, in svetloba. katero gledam, prihaja iz božjega raja.“

Videla se je res, kot bi bila že na pol poveščana, kot bi bila na perotih ljubezni že vse svoje prejšnje bolečine v obilji popolnega veselja potopila.

Toli jasno izpoznanje božje previdnosti pri deklici, ki je bila skozi neizmerne bolečine potovala, bilo je prav svetla luč v temnem prostoru. Črni

oblak nad Mabelino bodočnostjo se je izgubljal, ko je hyaležne besede otroka poslušala, da je ljubezen njegove dneve venčala.

„Draga Roza, ljubo srce,“ rekla je, „veseli me, videti te toli srečno. Ti res imaš nebesa v srci; — jaz se pač moram priučiti nekaj te skrivnosti.“

Otrok se je smehljaj pri zadnjih besedah; potem je Mabel k sebi potegnivši ter usta na uho jej položivši nekoliko milo, nekoliko pa resnobno rekel:

„Bog pošlje rajske angelje, da vam vse skrivnosti razodenejo; jaz ga pa hočem vsak večer prositi, naj odstrani oblak, ki vašo stezo zamračuje.“

Odslej spremenile so se bile popolnem dose danje razmere mej Mabeljo in Rozo. Doslej je Mabel bila starejša, močnejša, previdnejša prijateljica; a pri tem pohodu in pri vseh naslednjih umaknila se je moč, previdnost in starost izkušnosti v nebeških resnicah, zvedenosti v nebeških stvareh; v teh je bila Roza močno obdarjena učiteljica, Mabel pa le skromna učenka. Seveda, nobeno vnanje znamenje ni kazalo premembe v njiju razmerah. Le-

pota, bogastvo in imeniten stan v gospodski družbi so se zjedinevali, da je bolna devojka Mabel spoštovala in občudovala in to prej kot odslej; Rozina slabost pa je zahtevala sedaj več srčnega usmiljenja nego poprej. A senca je zadela stezo jedne prav oni trenotek, ko je druga dospela do točke, kjer vsakatera senca beži; in devojka, ki je komaj začela bojevati boj življenja, zgrabila je z radostjo sveto orožje, s katerim je bil otrok slavno zmagal.

Skoro vsak dan vleklo je nekaj Mabel v malo svetišče pobožnih nad in mislij in mirnega srčnega veselja. V tem svetišči pa je razen Mabeli še marsikatero žalostno srce našlo pravo in stanovitno resnico o nezavedni goreči pobožnosti, ki je obličje umirajočega dekliča razsvetljevala,

Skoro do konca sedela je v malem naslonjači pri oknu v prodajalnici svoje matere ter se je le nerada odpovedala vsakdanjemu ljubeznjivemu občeivanju z mnogobrojnimi prijatelji, katerih se je tam nadejala. Zadnjih štirinajst dni nje življenja je tudi Mabel toli ž njo občeivala, da so tudi njo sosedge dobro poznali ter lepo Rozino prijateljico presrčno ljubili.

Vedeli so, koliko ljubav je Mabel majhni bolnici storila, kako obilo jo je obdarovala. Z lastnimi očmi so videli, koliko knjig, sadja in zdrave brane so prinašali v bivališče revne udove, in z Rozo so se veselili onega imenitnega dne, ko se je bila v krasni kočiji na sprehod peljala.

A sosodje neso vedeli, koliko dragega blagoslova je bila Mabel od nje sprejela; premeriti niso mogli, kako okrepčavno hrano je nje duša dobivala iz tega zaklada otroške modrosti; veseliti se niso mogli svetih in skesanih čutov, tam prebujenih čutov, ki delajo veselje angeljem v nebesih.

Še le poznejša leta izpoznala je Mabel natančno izvore, iz katerih je večina nje svetih čutov izvirala; še le, ko je izkusila lažnjivost napuhnenih učiteljev ter se učila, da so najbolj vzvišene resnice one, katere je Bog modrim in premetenim ljudem zakril in jih le otročičem razodel.

Oni dan nekoliko navedenega pogovora z Rozo je Mabel odšla iz prodajalnice gospe Hopove proti domu s srcem, ki se je čudovito veselilo in lahko čutilo. Bilo je že precej mračno. Kar jo dohiti Henrik, ko ravno je korakala prek vrtiča, ki se je oče-

tove hiše držal. Došel je bil na trg od druge ulice. Ko jo je videl, da je k njemu hitela, obstal je ter jo počakal.

„Pač si naglo jhodila,“ rekel je, ko je bila došla.

„Da,“ rekla je nekoliko zasopljena, „videla sem, da se temni.“

Vprašal je ni, kje je bila, ampak tiho je stopal tik nje. Dospevši v hišo spremljal jo je po stopnicah ter pozvonil. Ko pa je došel Robert ter duri odprl, hotel je zopet oditi.

„Oh, Henrik, ne hodi stran!“ vskliknila je ter z žensko zvedenostjo pristavila: „Prav sama bodem.“ Vedela je, da pri svoji sedanji volji bode dosta rajše jej storil ljubav, nego bi jo sprejel. „Kaj ne, očeta še ni domov?“ vprašala je, naglo obrnivši se k Robertu.

„Ni ga še, gospica.“

„Oh, Henrik, ostani doma in pij čaj z menoj!“

„Čaj!“ jecljal je, le nerad v vežo jej sledivši.

„Kdo pa pije čaj o toli vročem večeru?“

„Teta Sabija pravi, da čaj hladi, če se poleti pije,“ odvrnila je šaljivo v malo svojo napravno sobo naprej hodeč.

„Ker je solnce že zašlo,“ odvrnil je s smehljajem, skoro s smijanjem.

Res ni bil posebno srčen smeh, vendar Mabeli bil je ugodno znamenje; naglo je na mizo odložila klobuk, ter odprla zatvornice velikega okna, da je večerna sapa z dvorišča noter pihljala. Henrik je primaknil stol z ročaji k oknu, usedel se nanj, ter ven zrl. Mabel se je usedla na polico pod oknom, ter je noge oprla na zunanji mali pomol. Luna je zasijala nad malim vrličem in drevesa so naredila dolgo senco. Prekrasen je bil ta večer v meseci juniji, prekrasen večer celo v mestu. Mabel je spominjal na jednake večere pri stari materi ali pa pri gospe Herbertovi, ko sta ona sama in Henrik o luninem svitu na pragu cele ure skupaj posedala. Drznila se je namakniti te minule dneve; Henrik je precej sledil nje mislim, ter je kaj rad poslušal nje opomene in celo v spominu jej je oživiljal dogodke iz otročjih let, katere je bila že davno izpozabila.

Tresočim srcem se je veselila uspeha svojega prizadevanja, ter se ni strašila nobene težave in skrbi, da bi mu večer prav prijeten storila. Čaj

je dala prinesti v svojo sobo, ne tja doli v obedilnico. Robert pa je prižgal svetilnico iz alabastra, ki je milo in prijetno svetlobo po sobi razširjala.

Sedaj pa sedaj je ustal Henrik, ter je hodil po sobi gori in doli, kot bi hotel oditi. Potem se je baje zmislil, da bi ostala sama, — da bi se morebiti strašila — kajti nenavaden ropot je bil ta večer na ulici. Zato se je zopet usedel in tako je minul ves večer. Mabel bi ne bila lahko prezrla, da je bil le nerad pri njej ostal. A zmaga ni bila majhna, da je bil vsekakor ostal; in neizrečeno srečna je bila, da mu je po stari navadi vošila lahko noč, in da ga je videla iti tja gori v svojo sobo; bil je pravi Henrik prejšnjih časov.

Ta uspešni izgled jo je učil. Poslej se je večkrat zatekala do bratovske njegove ljubezni, in prilično z enakim uspehom. Mora se nekoliko gibati, ali ne bi šel ž njo na sprehod? Hrepeni močno po čisti sapi na kmetih, ali ne bi je hotel iz mesta popeljati? Res sebična vprašanja, katera pa je lahko stavila, kajti nje življenje je bilo nenavadno samotno in jednoliko. Navadno je posedala na nizkem

stolu v mali svoji sobi, kjer jo je Henrik gotovo našel, kolikorkrat jo je iskal. Kmalu se je tudi pokazalo, da se že ni več toliko rad ogibal nje družbe, ker je večkrat pri njej nekaj minut se mudil, ali precej po zajutreku ali pa, ko je k obedu domu prihajal. Akopram pa baje ni več sumil, da ga nadzoruje in presojuje, akopram se jej je sedaj pa sedaj posrečilo, da se jej je za malo časa žrtvoval, vendar so ti razlogi nade in upanja bili kaj lahki, in redki, malosrčnost in pobitost sta se pa jej neprestano in zmeraj silovitiše množili. Dan za dnevom je bilo njegovo vedenje bolj prisiljeno, njegova hoja bolj omahljava, bolezen v čutnicah in neka posebna nemirnost sta ga pa sedaj neprestano mučili. Polnoč in rane jutranje ure so nahajale Mabel pogostoma še pri nje samotnem oknu, kjer ga je čakala, da bi se vrnil; in prevara, če ga celo ni bilo, bila je manj grenka, nego surove šale, srdite kletvice ali pa divji nestanovitni pogledi, ki so časi žalostno njegovo stanje izdajali.

Tudi očeta so nedvoumno tlačile razne mučne skrbi. Nesrečni zemljekazi in načrti, pri katerih je bil vso zimo pretičal, motili so ga ves čas,

kolikorkrat je bil doma. Pogostoma jih je skupaj zavijal, in od doma pod pazuho s seboj jemal, a Mabel je opazovala, da je vsakokrat v večjih skrbah domov prihajal.

Čakala je še drugega, ki nikdar ni prišel; pričakovala je še druge stopinje, katere umišljeni glas jo je sedaj pa sedaj hipoma prestrašal, pričakovala je še drugo osebo, katera jo je po dnevi vedno preganjala ter se po noči v sanje jej urivala; a stopinja in oseba ste bili le goli domišljiji. Ko bi bil došel vsaj list, ali vsaj pozdrav, utolažilo bi se bilo vsaj nekoliko nje bolno srce. Ko bi bila vsaj Ludvika pisala ter slučajno namaknila sopotnike; a zaman, vse je bilo tiho in nemo in Mabel je bila prisiljena sklepati: „On mi ne zaupa; morebiti me tudi nikdar ni ljubil.“

Res treba jej je bilo žive vere, da si je ohranila upadajočo srčnost v mnogih samotnih urah, katere je morala sama prebiti. Ko je po zapuščenih sobah prostorne očine hiše krožila, hrepenela je včasih po praznem blebetanji lehkomiselnih Ludvike, po radostnih glasovih živih dečkov ali celo po

lehki nožici in žlabudrastem jeziku postrežne Cecilije, da bi le dolgočasna tišina prenehavala.

A o tem času žalostnega in osamelega pre-mišljevanja je Mabel brez vsega tujega človeškega sočutja poskušala, kako sladko je zatekati se k povsotnemu prijatelju, ki je svojim otrokom narc-čil, naj prihajajo k njemu v vseh težavah in nadlo-gah, kajti on bode zanje skrbel in jih okrepčeval. Učila se je v teh grenkih urah svojega življenja, da je oko, ki nikdar ne spi, da je uho, ki proseči klic vedno posluša.

Triindvajseto poglavje.

Nobene prisiljene besede sočutja

Niso se mrzlo šepetale okrog;

Molk skromne gnječe

Govoril je bolj nego umerjeni glas.

In otroci dotikali so se mrzlega, belega čela

In potem so spoštljivo stali poleg,

In njih novo priučeni nauk kazal

Je na angelje v nebesih.

Minula je bila skoro polovica meseca maja.

Gospod Vaughan je še vedno odlašal potovanje v zahodne kraje ter Mabeli ni nikdar več besedice

zinil, da bi v L. potovala Morda se je nadejal, da se svojeglavni Henrik njegovim željam uda ter naposled rečenega poklica se poprime, in potem bi jo tja spremljal. Zato se je ogibala stvar pobitriti in kljubu rastoči vročini ni bilo govora, da bi mesto zapustili. Ko so neki večer vsi trije skup pri mizi sedeli, kar ustal je gospod Vaughan ter Henriku resnobno željo izrekel, da bi v čitalnici rad ž njim govoril. Tja je tudi nemudoma odšel. Henrik je pri mizi še posedel nekaj trenutkov; potem je ustal z obrazom razodetega hudodelnika, sledil očetu, zaprl duri za seboj in oba sta ostala skoro jedno uro skup v zaprti čitalnici.

Ta čas je bil Mabeli čas bolestrnega pričakovanja. Po poobličnosti pogovora nikakor ni dvojila o njegovi važnosti in leško je celo sklepala, o katerih stvareh sta se pogovarjala. Silno razdražena, tresoč se, da je komaj se po konci držala in z napetimi ušesi, da bi vsaj kako besedico slišala, obsedela je na mestu, kjer sta jo bila pustila. Kar je slišala, da se je čitalnica odprla, in videla je, da je Henrik od doma odšel; kmalu potem je odšel tudi gospod Vaughan; stopal je polagoma in z ro-

kama na hrbtu, kot človek, katerega je nenadoma težka skrb prehitela in kateri premišlja, kako se bi je iznebil.

Pozneje je zvedela, da sta oče in brat določevala pogoje, s katerimi bi Henrik zapustil Novi Jork ter v L. potoval. Henrik je priznal, da ga tlačí velik dolg, (tako rečeni častni dolg, ki ga je bil pri igri naredil) ter mu brani mesto zapustiti. Oče je bil še takrat v denarnih zadregah, ter je nekoliko težavno obljubil, da bode ta dolg poravnal ter ga osvobodil sramotečih okovov, a le s tem pogojem, da se popolnem uda njegovim namenom ter precej pri sodniku Paradoksu s pravoslovjem začne. Zvedela je tudi vsa zavzeta, da je gospod Vaughan takrat prvi pot s Henrikom o njegovi razuzdanosti govoril. Dalje je zvedela, da mu tega nika- kor ni posebno očital, ampak ga le s karajočimi očmi pogledal ter mu vse odpustil, kar vse je očitno pričalo, kako izvenredno hladno je ravnal s svojo družino in kako zelo mu je krepke odločnosti pri- manjkovalo. A vse te dogodke je bila Mabel zve- dela dosta pozneje, sedaj pa je visela v bolečinah negotovosti in strahu.

Ta boleost se jej je nekoliko še pomnožila, da sta oče in Henrik bolj rano nego navadno vrnila se domov. Tudi je bila zapazila, da sta se oba res zelo prisiljeno vedla, da sta se pa vendar čutila olajšana ter nekako vesela: jeden, da se je izpovedel, kar se ni dalo dalje zakrivati, drugi pa vsled prepričanja, da kolikor hud slučaj je tudi bil, sedaj vsaj najhujše pozna.

Gospod Vaughan je pri prvi priliki hčeri naznanil željo, da bi naslednji teden s Henrikom v L. odpotovala; tudi Henrik jej je z nekaterimi slučajnimi nameki posredno potrdil poročilo o nameravanem svojem odhodu. Dalje je Mabel zvedela, da tudi oče precej odpotuje v zahodne kraje, ko hitro sluge odpusti in hišo zapre; vse to pa je sklenil storiti, ker se bode nedoločeno dolgi čas tam mudil.

Sedaj je imela mnogo opravila. Prvikrat v življenji je bila prisiljena pregledati obleko svojega očeta ter vse potrebščine za mnogo tednov njegove odsotnosti preskrbeti. To in jednake skrbi za se in za Henrika dajale jej so obilo opraviti; delale pa jej so tudi mnogo veselja nad nje žensko spretnostjo, da je lahko vse storila brez Cecilije, ki je v tem

oddelu navadno neomejena s svojo šivanko gospodinjala.

Naslednje jutro si je dala mnogo opraviti, letala je iz sobe v sobo ter znašala različne stvari, katere je bilo treba malo popraviti. Kar so jo poklicali na vežna vrata, kjer jo je čakala deklica, ki jej je imela od gospe Hopove nekaj naznaniti. Roza je močno zbolela ter bi jo rada videla; ali bi je ne mogla obiskati.

Ko bi bila Mabel bolj zvedena v boleznih, ne čudila se bi bila besedam, kajti zvedenci so se le čudili, kako je Roza sploh še toli dolgo živela. A Mabel doslej še ni izkusila, kako naglo in gotovo sledi smrt bolezni, katere razvitek je od dne do dne opazovala. Groza jo je obhajala, ko se je brzo napravila ter sledila majhnemu selu, ki je bil toli naglo odtekel, kot je bil prej pritekel. Akopram je bil dan vroč, vendar ni čakala voza, ampak šla je nekaj peš ter se je potem usedla v prevozno kočijo, ki jo je nagloma tja pripeljala.

Izvenredno mirna in otožna je bila mala ulica. Sosedje so pogledavali za mimo gredočo Mabeljo ter se čudili, ali kaj ve, kako strahovito se je Roza v

dveh urah spremenila. Otroci so opustili igre in dva starejša otroka sta se jokala na pragu zaprte prodajalnice. Mabel se je približevala mali ulici, ki je v ozadji v hišo držala. Ustopivši srečala je mladega voznika, Rozinega zvestega prijatelja, ki se je s hodničnim rokavom oči brisal ter je ni opazil, dokler ni obstala, da bi ga mimo pustila. Ko se je ozrl, izpoznal jo ter skrbno vprašanje v očeh čital, rekel je s tihim, tresočim glasom: „Umira; pravijo, da dne ne more preživeti.“ Potem je ustna močno stisnil, kot to navadno storé krepki možje, kader jih čuti premagujejo; hitel je mimo nje prek ulice ter v nasprotni veži izginil.

V skromnem dvorišči prale so razne ženske ali so pa perilo obešale; ko je nagloma šla pod obešenim perilom, sledilo jej je marsikatero oko z žalostnim sočutjem. Tu pa tam so jo pa otroci pogledovali s prosečimi očmi, kot bi se nadejali, da s soboj nosi čarobno moč in da je došla, da bi Rozo zopet ozdravila. Prav pred durmi pa je obstala, mislé, da jo je angelj smrti prehitel; kajti pred durmi je na leseni kladi stegen ležal osamljen človek, ki je krčevito vzdihoval. Precej je v njem.

uzpoznala Ivana. Ubogi dečko je bil najbrže v najgorenji bolečini se tja ulegel ter je bil v obupnosti prve srce razdirajoče žalosti vse krog sebe izpozabil. Glava je slonela na rokah, roke so pa oprijemale klado, kot bi se boril z vnanjimi ovirami, bi notranjo da srčno bolečino nekoliko si olajšal. Velikost njegove bolečine se je lahko nekoliko sodila po krčevitem valovanji njegovih prsij in po silovitem jokanji (hysterical choking in his throat).

V srce smilil se jej je deček, katerega ni upala nagovoriti. Ker je mislila, da se v sobi jednako godi, obotavljala se je, ali bi ustopila ali ne. Kar jej nasproti pride jokajoča udova, ki jo je bila skozi okno zagledala. Mabel jej je stisnila roko ter jej pokazala žalujočega Ivana.

„Ubogi dečko,“ rekla je gospa Hopova žalostna, „hudo ga ima, temu ni čuda. Govorila je z njim,“ pristavila je šepetaje, „in tako lepo, da tega do smrti ne bode izpozabil. Sedaj spava tako mirno, kot jagnje. Vprašanje je, ali se zopet zbudi. A če se zopet prebudi, mislila bi jaz, gospica Mabel, da bi jedenkrat še rada videla vaše obličje. Po noči

je dvakrat vprašavala za vas. Če tedaj hočete ustopiti — — —“

Mabel jej je molče, ker govoriti ni mogla, sledila v malo sobo. Roza je res sladko spavala, Ročice je imela prek prs križem sklenene, svetle lase prek blazine razširjene in smehljaji so igrali po nje obličji ter baje o nebeških sanjah pričali. Minula je cela ura in še vedno je spavala. V sobi je vladala tolika tišina, da se je lahko štel vsak dihlej speče bolnice. Tudi zunaj hiše ni bilo najmanjšega ropota, kajti ljubezen čuvala je krog in krog hiše, in vsaka stopinja v bližini je bila lahnejša in vsak močni glas je pojemał. Naposled se je v durih pokazal goreč zjokan obraz in Ivan je v samih nogovicah previdno ustopil ter se k prisotnim prisedel. Zopet je sledil prestanek. Naposled so se pa še jedenkrat odprle lepe sinje oči ter se z ljubečimi srčnimi pogledi ozirale po zbrani skupini. Ne oko nasproti očesu, ampak duša nasproti duši stali so tu ter se zadnjikrat poslovili od nje, ki bode trenotek pozneje breztelesni duh. Sapa je pojemala, sinje oči so se zaprle, tenko so poslušali,

slišali niso več dihleja in zmagonosna slava se je razlila po nje obrazku.

Kot bi ločujoči se duh, čegar odsev je na umrjočem obličji ostal, še vedno plaval krog nje, postajali so nekaj časa popolnem mirni pri njej. Potem se je Ivan zavedel strašnega dogodka ter se je iz sobe pognal z glasnim krikom srčne žalosti, Lidija je ostala, obraz zakriyši v materinem naročji, Mabel pa je pajčolan potegnila prek obraza ter je tihoma iz sobe hitela.

Majhna deklica, ki je bila v zatuhlem mestnem gzraku rojena ter je v tesni mračni ulici poinila, ne bode zadnjega spanja spala v tej temni ječi. Pokopali so jo na mirnem brdu, kjer so divje cvetke in razna trava na mali gomili rastle, kjer so tiči in žužki nad njo peli in črčeli in kjer je šumljanje tekoče vode poslušala.

„Ali jo pokopljete sredi mestnih revežev?“ vprašalo je mlekarče rudečeličnega voznika ter je z glavo pomenljivo pomigalo proti praznemu oknu. Oven Dovst, kajti to je bilo ime voznikovo, bal se je tega, a videlo se mu je, da ga žali.

Izreklo je le misel kričajočega mlekarčeta, ki pa je imelo toli veliko in občutno srce, kot je bil njegov glas debel in glasen. „V kotu očetovega mlekarišča je malo holandsko pokopališče“, rekel je dečko. „Visi proti reki ter je sedaj opuščeno. Le redkoma ljudje tja prihajajo. Prostora je še dovolj za marsikaterega ljubeznjivega otroka. Povej jim to. Če se udovi predlog dopada, pridi drevi s konji ven in jaz sam te z matiko počakam.“

Tako se je zgodilo, da niso najete roke izkopale male jame.

„Ljubi Bog nam je ohranil Jakca, vite, prav šest mesecev je“, rekel je bled mizar ženi v bližnji rokodelnici, „in tu še stoji truga, katero sem delal, ko si ga umirati gledala. Mnogokrat sem se nad njo jokal; pogledavši jo sem večkrat mislil, naj me spominja blagoslova božjega, ki mi je sinka ohranil. Sedaj pa sem sklenil stran jo dati. Če se nikdo ne spotika, hotel bi svetlolaso deklico, ki se je vsakomu prijazno smehljala, položiti v trugo, katero sem bil sinku naredil. Les je dober, in vsak žebelj sem sam zabil. Kako pa bi bilo, ko bi ti tja šla

ter z udovo govorila. Žena, veš, prijazno govori ž njo, kajti umrl jej je otrok; uboga duša!“

Mabel je poslala sela ter jim je vse mogoče ponudila; a zgodilo se je bilo že vse, kar ljubezen storiti more. Skromni sosedeje so mej seboj tekmovali, da bi rodovino tolažili in spomin na angeljskega otroka primerno častili.

Pogreb bil je napovedan dan pred določenim odhodom Mabeli iz Novega Jorka; in rano je bila došla. Hiša je bila mirna in lepo urejena; ustopila je v prodajalnico, a zvonec bil je pregrnen ter ni zvonil. V prazni kuhinji je ležal otrok, kot bi v prebeli obleki sladko spaval. Ročice so bile prek prsij sklenene, sladko smehljanje je še vedno lepšalo njega obličje, s katerega se je bila bolečina za zmerom umaknila. Smrt ni le duše poveščala, ampak tudi umrjoče telo je ponebesila.

„Ni je tukaj — ustala je“, rekel je tih svečan glas tik Mabeli.

Ozrla se je ne vedevši, da je kdo v sobo ustopil, ko je bila vsa zamišljena. Bil je visok častitljiv mož, ki ga z imenom očak Noa še poznamo. Mabel ga je precej izpoznala, akopram se ni spominjala

njegovega imena. Gospod se tudi ni dosta onegavil in se je kar naravnost zopet seznanil ž njo ter nadaljeval:

„Vi ste poznali tega otroka — kajti bila je res otrok po letih,“ pristavil je, kot bi bil čutil, da je izraz v nekakem pomenu neopravičen.

Pritrdé mu se je Mabel priklonila in nje solzne oči so očitno pričale, koliko močno ga je ljubila.

„Bil je čudovit otrok,“ vskliknil je pomislivši se, — „res čudovit! V tej soseski je izvršila kaj lepo delo, — to osramoti mnogo tovarišev mojega stanu, Smrt nima nobene oblasti nad njo, razen te, da jo je bolečin rešila. Veseli me, da jo vi poznate,“ rekel je po kratkem prestanku.

Morda je pri njegovih besedah kazal Mabelin obraz nekako začudenje, da se je osebno toli zanjo zanimal, zato je še pristavil: „Da, res zelo me veseli, da ste jo tudi vi poznali. Ne dvojim, da je to bilo vam koristno, a prepričan sem, da je tudi njej to bilo koristno.“

„Ona, — ona je bila mi dober angelj!“ vskliknila je Mabel goreče, — „in to mi je še.“

„Nje življenje bilo je nam vsem najlepši izgled,“ rekel je blagi duhovnik. „Jaz prosim Boga,“ nadaljeval je, svojo roko svečano položivši Mabeli na glavo, da bode nadaljeval in dovršil blago delo, katero je bil po tem otroku pri vas začel.“ To rekši, odšel je h gospe Hopovi v malo sobo; Mabel pa se je obrnila v stran, da bi zopet k sebi prišla.

Ko je pri peči stojé z roko se naslanjala na nje obrobek, zapazila je v odprti škatljici dagerotipno podobo, ki je, kar je kmalu opazila, Rozo predstavljala. Narejena je bila o srečnem trenutku, ko je radostno smehljanje nje obraz lepšalo; mali naslonjač, nje priprosto oblačilo in vse malenkosti nje vsakdanjega življenja je čarobno orodje kaj zvesto in natančno naslikalo. Mabel se je čudila, da te podobe še ni bila opazila; v srci pa je hvalila Boga zaradi te blagodejne iznajdbe, katera bogatincem in revežem skoro jednako hasne. Kar k njej pristopi Ivan ter skuša govoriti. Mabel ga je le dvakrat videla, zadnjič pri mrtvaški postelji Rozini, pa oni dan, ko sta se bila pri dišavarji naletela; na zadnji ta prizor se je spomnila, ko se je obrnila,

in njegov izbuhli obraz zagledala. Prešinjen nje pogleda in prevzet žalosti, skušal je dečko govoriti, a zaman, beseda mu je v grlu zastajala; potem je kazal na podobo svoje sestre ter je naposled iztišal besede: „Jaz — jaz — sem — to — plačal — z onim — dolarjem,“ in ves ginjen pokrnil je s pustimi rokami obraz ter je skozi duri izginil.

Mala soseska se je jela zbirati; in Mabel, v kot, se umaknivši je bila ginjena, gledavši jih ustopati. Tu ni bilo nobene poobličnosti, nobenega slovesnega vsprejema in nobenemu niso prostora odkazovali; četoma so ustopali in vendar ni bilo najmanjše zmešnjave. Ker je mala hiša imela komaj za polovico prostora, prihajali so drug za drugim noter, da bi še jedenkrat videli obličje blagega otroka. Drugi so v tem mirno čakali zunaj. Tu so bile stare ženske, ki so se na palice opirale, otroke so pa očetje na naročji prinašali, da bi še jedenkrat Rozo videli. Deklice male nje šole niso nosile nobenega znamenja žalosti, a vsaka izmej njih je na blagi spomin pod pazduho držala malo sveto pismo, zadatek Rozine ljubezni.

Naposled se je pričela pogrebna slovesnost. Govoril je prej napominani duhovnik; govor bil je priprost, slovesen, lep, le pretrgan po močnem jokanju po vsej hiši. Zaključil ga je s pesnijo, katero so otroci zapeli: dobrovoljno ginljivo darilo ljubečih src! Na to je sledil prestanek; zbrana množica se je razstavila v vrsto ter je pred durmi čakala, da so malega mrliča mimo nesli. Ker prej neso bili preskrbeli nosačev, nastala je mala zavira. Kar je pristopil velik mladenič, trugo zabil, prijel jo v naročje ter jo počasi in ljučko nesel mimo umikajoče se množice. Udova in nje otroka so sledili Ovenu Dovstu, ki jim je skozi prijazno množico pot delal, usedli se na skromni voz ter se precej odpeljali. Zbrani sosedje so se zložno zbrali v dolg sprevod ter so počasi in slovesno korakali tja po cesti, za mrtvaškim vozom gledali so skoro dva kilometra daleč, potem pa so se žalostni in neradi razkropili.

Mabel je ostala v zapuščeni hiši. Nje voz jo je čakal nekoliko v strani, ker čutila je, da bogata kočija bi nikakor ne pristojala temu kraju skromne svete žalosti. Ozrla se je po mali prodajalnici, kot se bi za dolgo časa od nje poslovila; potem je iz

prodajalnice stopila na ulični tlak. Tu je stala stara žena ter se na svojo palico opirala; kaj stara žena, ki je bila preslaba, da bi bila pogrebnemu sprevodu sledila; bila je ona stara žena, ki je v nasprotni hiši bivala ter Rozo skozi okno navadno opazovala.

„Tam je ne bomo več videli,“ rekla je Mabeli, z berglo na mali prazni naslonjač kazavši; „a,“ in ozrla se je kvišku, „nebesa se mi ne zde več toli oddaljena, odkar vem, da tam sedi pri lepšem oknu ter me pričakuje.“

„Vozi tja ven po Cvetlični cesti,“ rekla je Mabel, dospevši do voza, „dotekla bodeva še pogrebni sprevod. Vozi za njim, a zmeraj nekoliko od njega oddaljeno.“

In tako se je tudi zgodilo. Ko je skromni sprevod zavil se v priprosto pokopališče, šla je Mabel z voza ter se pridružila žalujočim ljudem, ki so se bili okrog jame ustopili. Gledali so, kako so otroka v svoje počivališče položili, čakali so in poslušali z žalostnim srcem, kako sta Oven in mlekarče prst na trugo metala in jamo zasipala. Potem so odšli. Mabel se je še nekoliko pomudila. Ko se je zemlja zaprla nad ostanki mlade njene prijateljice, čutila

Mabel te izgube ni manj nego sosedje, ki so se zadnjikrat po ljubčeku svojega srca ozirali. „Draga Roza!“ rekla je usedši se v travo ter gomilo posipavši s cveticami, katere je bila v ta namen s seboj prinesla, „On te je položil na zelene trate ter te je vodil prek mirnih vodá; tvoja pozemeljska božja pot je bila težavna, a konec nje je mir in večno življenje.“

(Konec prvega dela.)

COBISS :042:00

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000436933

